

Širvintų
RAJONAS

ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021–2027 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS

Širvintos, 2020

TURINYS

ĮVADAS	3
1. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2014–2020 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO APŽVALGA IR ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ	5
2. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBEI AKTUALIŲ STRATEGINIŲ PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ	11
3. APLINKOS ANALIZĖ	17
3.1. GEOGRAFINĖ APLINKA IR ADMINISTRACINIS SUSISKIRSTYMAS.....	17
3.2. EKONOMINĖ APLINKA.....	24
3.2.1. EKONOMIKA IR VERSLAS.....	24
3.2.2. ŽEMĖS ŪKIS IR MIŠKININKYSTĖ.....	34
3.2.3. STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS.....	38
3.2.4. TURIZMAS IR KULTŪROS PAVELDAS.....	44
3.2.5. TRANSPORTAS IR SUSISIEKIMAS.....	51
3.2.6. INŽINERINĖ IR ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	56
3.2.7. APLINKOSAUGA.....	60
3.3. SOCIALINĖ APLINKA.....	66
3.3.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA.....	66
3.3.2. UŽIMTUMAS IR DARBO RINKA.....	70
3.3.3. ŠVIETIMAS.....	75
3.3.4. SVEIKATOS APSAUGA IR PRIEŽIŪRA.....	81
3.3.5. SOCIALINĖ APSAUGA.....	92
3.3.6. KULTŪRA, SPORTAS IR NVO.....	98
3.3.7. JAUNIMO POLITIKA.....	107
3.3.8. VIEŠASIS SAUGUMAS.....	110
3.4. TECHNOLOGINĖ APLINKA.....	116
4. SSGG ANALIZĖ	118
5. STRATEGIJA	125
5.1. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS VIZIJA IKI 2027 METŲ.....	125
5.2. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGIJA (PRIORITETAI, TIKSLAI, UŽDAVINIAI).....	125
6. STEBĖSENA	128
7. PRIEDAI	130
1 PRIEDAS. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021–2027 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO PRIEMONIŲ PLANAS.....	130
2 PRIEDAS. EFEKTO VERTINIMO KRITERIJAI (VIZIJOS RODIKLIAI).....	156
3 PRIEDAS. REZULTATO VERTINIMO KRITERIJAI (PRIORITETŲ / TIKSLŲ RODIKLIAI).....	158

IVADAS

Strateginis planavimas yra procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai vykdyti savivaldybės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius.

Strateginio planavimo sistemą sudaro ilgos, vidutinės ir trumpos trukmės planavimo dokumentai.

Šiuo metu Širvintų rajono savivaldybė vadovaujasi ilgalaikiu Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginiu plėtros planu. Baigiantis esamo strateginio plėtros plano įgyvendinimo laikotarpiui ir keičiantis Širvintų rajono bei Lietuvos vidinei ir išorinei aplinkos situacijai, atsirado poreikis rengti naują Širvintų rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2021–2027 metams. Atsižvelgiant į dabartines rajono vystymosi tendencijas, valstybinio lygmens ilgalaikius strateginio planavimo dokumentus ir naują Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinės paramos skirstymo laikotarpį, Širvintų rajono savivaldybės administracija inicijavo ilgalaikio Širvintų rajono savivaldybės strateginio plėtros plano rengimą 2021–2027 m. laikotarpiui.

Pagrindinis tikslas – užtikrinti darnų Širvintų rajono savivaldybės plėtros planavimą gerinant Širvintų rajono savivaldybės veiklos valdymą ir tobulinant viešąjį administravimą.

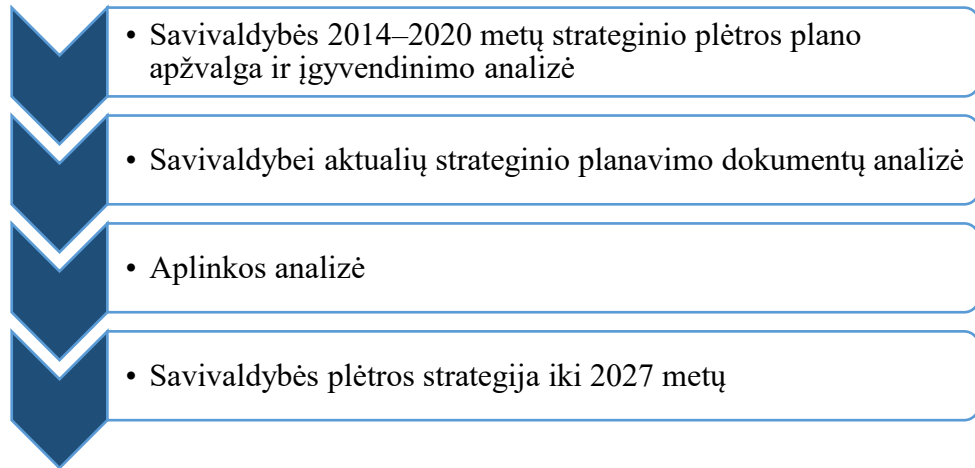
Širvintų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginis plėtros planas yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji Širvintų rajono savivaldybės plėtros strategija (prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės strategijai įgyvendinti).

Rengiant Širvintų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginį plėtros planą buvo vadovaujamosi Strateginio planavimo metodika, taip pat atsižvelgiama į šiuos pagrindinius strateginio planavimo dokumentų rengimo principus: kryptingumą, orientavimąsi į rezultatus, efektyvumą, atvirumą, bendrumą.

Atliekant Širvintų rajono aplinkos analizę, buvo vertinamas 2017–2019 metų laikotarpis ir naujausia turima informacija. Jei duomenų nebuvo, tuomet nagrinėtas 2016–2018 metų laikotarpis. Analizė atlikta lyginant Lietuvos, Vilniaus apskrities ir jos rajonų rodiklius bei į Širvintų rajoną panašių teritorijos dydžiu ir gyventojų skaičiumi savivaldybių rodiklius (Akmenės, Ignalinos, Kupiškio, Molėtų, Pakruojo, Skuodo, Zarasų rajonų savivaldybės). Analizei taikytas dokumentinio tyrimo metodas, kuris apima oficialiai pasiekiamus antrinės informacijos šaltinius (pagrindinis – Lietuvos statistikos departamentas), standartizuotas išorines duomenų bazines, registrų duomenis, taip pat informaciją, kuri pateikiama Širvintų rajono savivaldybės dokumentuose, ataskaitose ir kita

išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius. Remiantis aplinkos analize, suformuluotos Širvintų rajono savivaldybės stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (toliau – SSGG).

Širvintų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginį plėtros planą sudaro:

Širvintų rajono savivaldybės strateginis plėtros planas yra skirtas Širvintų rajono savivaldybės politikams, Širvintų rajono savivaldybės administracijai, Širvintų rajono savivaldybės pavaldžioms įstaigoms ir įmonėms, investuotojams, verslo ir nevyriausybinių sektoriaus bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

1. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2014–2020 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO APŽVALGA IR ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ

Strateginiai planavimo dokumentai, remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, formuojami dviem tipais – strateginės plėtros ir veiklos. Šiuo metu Širvintų rajono savivaldybėje veiklos planavimas formuojamas vieneriems biudžetiniams metams vadovaujantis programavimo principu. Programos derinamos atsižvelgiant į Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginiame plėtros plane suformuotus prioritetus, tikslus ir uždavinius.

Širvintų rajono savivaldybės strateginis plėtros planas rengtas 2014 metais vadovaujantis išorinės ir vidinės aplinkos analize, apimančia 2010–2013 metų laikotarpį. Analizuotos aplinkos – geografinė, ekonominė, socialinė ir technologinė. Širvintų rajono savivaldybės duomenys buvo lyginami su šalies, Vilniaus apskrities ir kitų apskričių savivaldybėmis: Akmenės, Ignalinos, Kupiškio, Molėtų, Pakruojo, Skuodo ir Zarasų.

Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginis plėtros planas kartu su stebėsenos tvarkos aprašu patvirtintas Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. 1-173. Kiekvienais metais Širvintų rajono savivaldybės administracija rengė strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitas ir teikė Širvintų rajono savivaldybės tarybai.

Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginiame plėtros plane suformuluota Širvintų rajono savivaldybės vizija, numatyti plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės.

Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginiame plėtros plane patvirtinta **Širvintų rajono vizija iki 2020 metų:**

Pirmosios Lietuvos sostinės kraštas – Širvintų rajonas – darni, saugi ir išplėta aplinka šeimai, darbui, verslui ir poilsiui.

Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginiame plėtros plane numatyti 3 prioritetai, atitinkantys rajono viziją:

1 prioritetas. „Žmogiškųjų išteklių ir socialinės gerovės plėtra“.

2 prioritetas. „Infrastruktūros ir aplinkos darni plėtra“.

3 prioritetas. „Verslo, turizmo ir kaimo plėtra“.

Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginio plėtros plano prioritetams įgyvendinti buvo suformuota 10 tikslų, 25 uždaviniai ir 175 priemonės.

1.1.1 lentelė. Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginio plėtros plano tikslų, uždavinių, priemonių ir lėšų panaudojimo pasiskirstymas

Prioritetas	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius	Lėšų panaudojimas, tūkst. eurų
1 prioritetas „Žmogiškųjų išteklių ir socialinės gerovės plėtra“	4	11	90	82 956,5
2 prioritetas „Infrastruktūros ir aplinkos darni plėtra“	3	7	38	19 891,3
3 prioritetas „Verslo, turizmo ir kaimo plėtra“	3	7	47	7 039,5
Iš viso:	10	25	175	109 887,3

Širvintų rajono 2014–2020 metų strateginiame plėtros plane daugiausiai priemonių buvo numatyta 1 prioriteto įgyvendinimui ir tai leidžia daryti prielaidą, kad Širvintų rajono savivaldybė didžiausią dėmesį skyrė žmogiškųjų išteklių stiprinimui ir socialinės gerovės didinimui rajone. Šio prioriteto įgyvendinimui panaudota ir daugiausiai lėšų.

Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginiame plėtros plane buvo numatyti vertinimo rodikliai (kriterijai): efekto, rezultato, produkto. Rodiklių sistema buvo sudaryta taip, kad atspindėtų visas Širvintų rajono savivaldybės strateginio plėtros plano sritis. Kiekvienas kriterijus buvo parinktas atsižvelgiant į tikslus ir uždavinius, nustatytos rodiklių siektinos reikšmės iki 2020 metų.

Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo rodiklių sistemoje buvo numatyti 8 vizijos ir 37 tikslų pasiekimo rodikliai, kurie parodė Širvintų rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo poveikį žmogiškųjų išteklių, socialinės gerovės, infrastruktūros, darnios aplinkos, verslo, turizmo ir kaimo plėtrai.

Rodiklių dinamika apima 2014–2019 metų laikotarpį ir pavaizduota atitinkamomis spalvomis pagal rodiklio tendenciją: **teigiama** ↑, **neigiama** ↓, **kintanti** ⇅.

1.2.2.1 lentelė. Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginio plėtros plano vizijos rodiklių dinamika 2014–2019 m.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio dinamika 2014–2019 m.	Atskaitos taškas	2019 m.	Siekiamybė 2020 m
1.	1 000 gyventojų tenkanti natūrali gyventojų kaita (NGK)	↓	-9,0	-10,7	Mažėjantis
2.	Bendro vidutinio mėnesio darbo užmokesčio (bruto) santykis su šalies vidurkiu, proc.	↑	79,2	82,9	90,0
3.	Registruotų bedarbių dalis lyginant su darbingo amžiaus gyventojais, proc.	↓	10,6	9,1	8,0
4.	TUI, tenkančių 1 gyventojui, santykis su šalies vidurkiu, proc.	↑	0,8	1,0	2,0

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio dinamika 2014–2019 m.	Atskaitos taškas	2019 m.	Siekiamybė 2020 m
5.	MI, tenkančių 1 gyventojui, santykis su šalies vidurkiu, proc.	↕	41,0	48,4	50,0
6.	Verslumo lygis – veikiančių ūkio subjektų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, vnt.	↑	11,6	16,7	15,0
7.	Bendroji žemės ūkio produkcija, tenkanti 1 gyventojui, tūkst. Eur	↕	1,2	2,2	6,0
8.	Apgyvendintų turistų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų	↑	45	214,3	100

Atsižvelgiant į atskaitos tašką ir vertinant 2019 metais pasiektus rezultatus, matome, kad vystymosi tendencijas rodė visi vizijos rodikliai (100 proc.), o lyginant su siekiamybe, yra pasiekti 5 rodikliai (arba 40 proc.).

1.2.2.1 lentelė. Širvintų rajono 2014–2020 m. strateginio plėtros plano tikslų rodiklių dinamika 2014–2019 m.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio dinamika 2014–2019m.	Atskaitos taškas	2019 m.	Siekiamybė 2020 m
1.	Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose, tenkantis 1 000 gyventojų	↓	115	101	Nemažėjantis
2.	Savivaldybės finansuojamuose neformaliojo ugdymo įstaigose ugdomų mokinių dalis lyginant su bendrojo ugdymo įstaigų mokinių skaičiumi, proc.	↑	22,1	35,1	25,0
3.	Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, lyginant su 1–6 metų vaikų skaičiumi, proc.	↕	62,5	60,2	75,0
4.	Mokykloje nesimokančių mokyklinio amžiaus vaikų (iki 16 m. amžiaus) pokytis, kartais	↑	Nėra	Nėra	Nėra
5.	Veikiančių jaunimo organizacijų skaičius	↓	8	4	Nemažėjantis
6.	Kelių eismo įvykių, kuriuose sužeisti arba žuvo žmonės, skaičius	↓	Nėra	15	Nėra
7.	Žuvusių gaisruose žmonių skaičius	↑	1	1	Nedidėjantis
8.	Ištirtų nusikalstamų veikų dalis, proc.	↑	58,0	67,2	65,0
9.	Užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių 100 000 gyventojų, skaičius	↑	2 256	1 526	Mažėjantis
10.	Mokymuose dalyvavusių specialistų skaičius, proc.	↕	-	37	Ne mažiau nei 100 proc.
11.	Gyventojų, manančių, kad gerėja savivaldybės viešojo valdymo sistema, dalis lyginant su apklaustųjų skaičiumi, proc.	↑	-	93	80,0

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio dinamika 2014–2019m.	Atskaitos taškas	2019 m.	Siekiamybė 2020 m
12.	Asmenų (šeimų), buvusių sąrašuose socialiniam būstui nuomoti, metų pabaigoje dalis lyginant su bendru gyventojų skaičiumi, proc.	↑	0,9	0,4	Mažėjantis
13.	Socialinės pašalpos gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų	↑	63	20	Mažėjantis
14.	Socialinės rizikos šeimų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų	↑	9	5	Mažėjantis
15.	Ligoninėje gydytų ligonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų	↑	249	234	Nedidėjantis
16.	Praktikuojančių gydytojų skaičius, tenkantis 10 000 gyventojų	↓	16,6	11,3	Didėjantis
17.	Prevencinėse programose dalyvavusių asmenų skaičius (informuotų pacientų skaičius lyginant su galinčiais dalyvauti programoje), proc.	↑	12,0–21,0	25,1–89,6	Ne mažiau kaip 25 proc. (kiekvienoje programoje)
18.	Sporto varžybų ir sveikatinimo renginių dalyvių skaičius lyginant su bendru gyventojų skaičiumi, proc.	↕	24,3	47,9	30,0
19.	Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgio dalis bendrame vietinės reikšmės kelių ilgyje, proc.	↓	3,7	3,0	Didėjantis
20.	Vidutiniškai vienam gyventojui tenkančių kelionių autobusu skaičius	↓	40,0	39	Nemažėjantis
21.	Sunaudojamo biokuro katilinėse dalis, proc.	↑	94,0	100	Nemažėjantis
22.	Renovuotų daugiabučių namų skaičius (iš dalies atnaujinti, darbai tęsiami)	↕	0	4	5
23.	Teritorinių planavimo dokumentų rengimas	↑	Vykdoma	Vykdoma	Vykdoma
24.	Išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1-am gyventojui, kg	↑	16,0	12,8	Mažėjantis
25.	Tiekiamo vandens kokybės atitikimas Lietuvos higienos normų HN 24:2003 reikalavimams, proc.	↑	78,0	100	Didėjantis
26.	Centralizuoto vandens tiekimo ir / ar nuotekų tvarkymo sistemų paslaugas gaunančių gyventojų dalis, proc.	↑	52,0	72	95,0
27.	Verslumo lygis – veikiančių ūkio subjektų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, vnt.	↑	11,6	16,7	15,0
28.	MI, tenkančių 1 gyventojui, santykis su šalies vidurkiu, proc.	↕	41,0	57,6	50,0
29.	Bendroji žemės ūkio produkcija, tenkanti 1 gyventojui, tūkst. Eur	↕	1,2	2,2	6,0
30.	Deklaruotas vidutinis ūkio dydis, ha	↓	15,5	7,5	Nemažėjantis
31.	Veikiančių bendruomenių skaičius	↑	25	29	Didėjantis
32.	Širvintų r. VVG 2014–2020 m. strategijos įgyvendinimas	↑	Parengta strategija	Strategijos įgyvendinimas	Įgyvendinta strategija

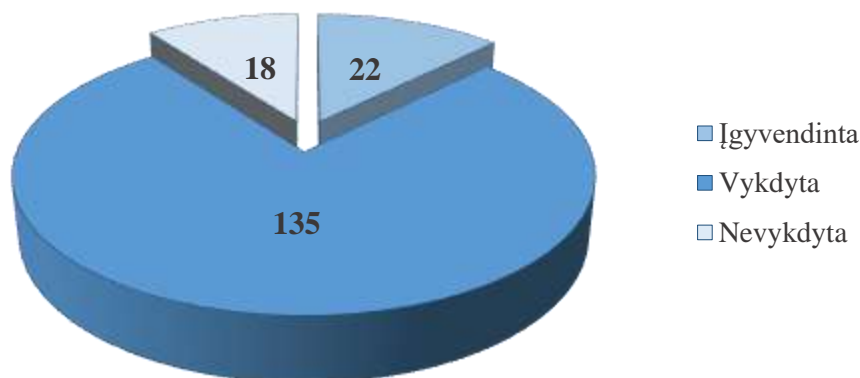
Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio dinamika 2014–2019m.	Atskaitos taškas	2019 m.	Siekiamybė 2020 m
33.	Bibliotekų skaitytojų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų	↓	494	209	750
34.	Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų	↓	31	26	Didėjantis
35.	Kultūros renginiuose dalyvavusių dalyvių skaičius, tūkst. dalyvių	↓	79,6	75	Didėjantis
36.	Įveiklintų kultūros paveldo objektų skaičius	↓	-	0	Ne mažiau kaip 6 (kasmet po 1)
37.	Apgyventintų turistų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų	↑	45	214,3	100

Atsižvelgiant į atskaitos tašką ir vertinant 2019 metais pasiektus rezultatus, matome, kad vystymosi tendencijas rodė 26 tikslų rodikliai (arba 70 proc.), o lyginant su siekiamybe, yra pasiektas 21 rodiklis (arba 57 proc.).

Vertinant Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimą, teigiamos Širvintų rajono savivaldybės vystymosi tendencijos sudarė 53 proc., neigiamos – 29 proc.

Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginiame plėtros plane buvo numatytos 175 priemonės. Patvirtinti du strateginio plėtros plano daliniai pakeitimai, kurių metu keistas priemonių planas. Strateginio plėtros plano priemonių įgyvendinimą 2014–2019 metais apibrėžė produkto rodikliai ir jų pasiekimo rezultatai. Tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad dauguma priemonių yra tęstinės ir bus vykdomos visą strateginio plėtros plano įgyvendinimo laikotarpį.

1.2.3.1. pav. Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginio plėtros plano priemonių įgyvendinimas 2019 m., proc.

Šaltinis: Ekonomikos ir strateginio planavimo skyrius

2014–2019 metų laikotarpiu buvo įgyvendinta 13 proc. Širvintų rajono savivaldybės strateginio plėtros plano priemonių, vykdyta – 77 proc. ir nevykdyta – 10 proc. priemonių.

Atsižvelgiant į I prioriteto priemones, buvo modernizuojamos švietimo įstaigos ir gerinama jų materialinė bazė, skatinama bendruomeninių organizacijų ir jaunimo veikla, kuriama saugi gyvenamoji aplinka, didinamas Savivaldybės valdymo efektyvumas, užtikrinamas sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumas, skatinama socialinė integracija ir sveikatinimas, kuriama fizinio aktyvumo infrastruktūra.

Atsižvelgiant į II prioriteto priemones, buvo gerinama susisiekimo infrastruktūra, tvarkomos viešosios erdvės, modernizuojami daugiabučiai gyvenamieji pastatai ir kita rajono infrastruktūra, vykdomas teritorijų planavimas, kuriama švari aplinka, vykdoma vandens ir nuotekų tinklų plėtra.

Atsižvelgiant į III prioriteto priemones, buvo skatinamas gyventojų verslumas, mažinama administracinė našta, modernizuojami melioracijos ir atnaujinami hidrotechnikos statiniai, skatinamas įvairių veiklų įgyvendinimas ir socialinis aktyvumas kaimo vietovėse, rekonstruota Širvintų miesto biblioteka, modernizuotas Širvintų miesto kultūros centras, kultūrinei veiklai pritaikomos viešosios erdvės, puoselėjama Širvintų krašto kultūra, skatinamas mėgėjų ir profesionalusis menas, įgyvendinama turizmo informacijos sklaida, plėtojamas vandens ir poilsio turizmas.

Didžioji dalis tęstinių ir neįgyvendintų Širvintų rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginio plėtros plano priemonių bus perkeltos į atnaujintą Širvintų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginį plėtros planą.

2. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBEI AKTUALIŲ STRATEGINIŲ PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ

Šios analizės tikslas yra apžvelgti savivaldybei aktualius strateginio planavimo dokumentus, pagrindinius prioritetus ir tikslus, kurių nuostatos turi atsispindėti Širvintų rajono strateginiame plėtros plane.

Strateginio planavimo dokumentų sistema apima ilgalaikes ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentų nuostatas, kurios perkeliamos į trumpesnės trukmės planavimo dokumentus, savivaldybių strateginio planavimo dokumentus. Vienu planavimo dokumentų nuostatos turi atsispindėti kituose susijusiuose dokumentuose ir vieni kitiems neprieštarauti.

Pagrindiniai planavimo dokumentai, apimantys ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentus, yra: „Europa 2030“, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, „Nacionalinės pažangos programa“.

Vieningo ES ekonomikos augimo bus siekiama prisidedant prie projekto „**Europa 2030**“ įgyvendinimo. Projekte suformuoti šie tikslai:

- 1) Europos ekonominio ir socialinio modelio atnaujinimas;
- 2) žiniomis grindžiamas augimas: galimybių suteikimas individui;
- 3) demografijos problema: visuomenės senėjimas, migracija ir integracija;
- 4) energetinis saugumas ir klimato kaita: nauja industrinė revoliucija;
- 5) išorės ir vidaus saugumas: nuolatinis uždavinys;
- 6) Europa pasaulyje: tapti ryžtinga veikėja.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas yra pagrindinis šalies teritorijų planavimo dokumentas, kuriame numatoma ilgalaikė šalies teritorijos vystymo perspektyva. Svarbiausias šio dokumento principas – užtikrinti tvarią ir pusiausvyrą išlaikančią teritorijos raidą, sudarančią tinkamas strateginės visuomenės ir ūkio plėtotės prielaidas. Dabartinis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas galioja iki 2020 metų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 389 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo“ pradėtas rengti naujas šalies teritorijos bendrasis planas, kuris integruojamas į Lietuvos Respublikos strateginių dokumentų struktūrą. Tai esminiai Lietuvos teritorijos planavimo sistemos pokyčiai ir iššūkiai.

Naujasis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (toliau – Lietuvos bendrasis planas) yra erdvinio teritorijų planavimo dokumentas, nustatantis teritorijos erdvinio vystymo kryptis ir teritorijų naudojimo funkcinius prioritetus, užtikrinantis Lietuvoje galiojančių ir kuriamų

strateginių planavimo dokumentų, turinčių erdvinę (teritorinę) išraišką, suderinamumą. Šis dokumentas yra įrankis kokybiškai suderinti įvairias šalyje vykdomas veiklas, tokias kaip verslo, žemės ūkio, turizmo, rekreacijos, aplinkos ir kultūros paveldo apsaugos, infrastruktūros. Tikimasi, kad Lietuvos bendrasis planas taps šalies vystymosi dokumentu, kuriuo suformuoti sprendiniai galios iki 2030 metų, o pasiūlyta vizija – net iki 2050 metų. Sprendiniai yra ypač svarbūs siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano koncepcijoje, vadovaujantis tvaraus vystymosi modeliu, išskiriamos svarbiausios erdvinės sistemos:

- 1) *Urbanistinė sistema* (palankiausių sąlygų sudarymas socialiniam, ekonominiam ir ekologiniam šalies vystymui bei aukštos žmonių gyvenimo kokybės formavimui);
- 2) *Ekonominė sistema* (darnaus ir tvaraus ekonomikos augimo, konkurencingo valstybės ūkio vystymosi ir sveiko demografinio balanso užtikrinimas);
- 3) *Mobilumo (susisiekimo) sistema* (sinergija, daugiaryšškumas, užtikrinantis nepertraukiamą junglumą tarp miestų, regionų, šalių per racionaliai išdėstytus susisiekimo objektus (uostus, stotis, logistikos centrus, traukos objektus) ir efektyvius ryšius tarp jų (taip pat per ITS ir kt. organizacines / vadybos priemones ir paslaugas);
- 4) *Inžinerinės sistemos* (Lietuvos valstybės tvarios energetikos sistemos, geriamojo vandens, ryšių poreikių bei nuotekų ir atliekų tvarkymo paslaugų užtikrinimas);
- 5) *Ekosistemos arba ekologinio kompensavimo sistema* (Lietuvos Respublikos teritorijos ekologinio stabilumo užtikrinimas, gamtinei aplinkai ir žmogui žalingo antropogeninio poveikio neutralizavimas, biologinės įvairovės palaikymas bei teritorinių sistemų atsparumo ir lankstumo besikeičiančio klimato atžvilgiu didinimas);
- 6) *Išteklių naudojimo sistema* (visų išteklių tipų subalansuotas naudojimas siekiant, kad vieno iš išteklių naudojimas nedarytų neigiamo poveikio kitų išteklių išlikimui, kokybei, potencialui ar jų naudojimo galimybėms ateityje).

Teritorijos erdvinio vystymo koncepcijos preliminarūs sprendiniai orientuoti į:

- ✓ teritorijos ekologinio kompensacinio potencialo išsaugojimą ir didinimą formuojant vientisą ir funkcionalią gamtinio karkaso sistemą;
- ✓ biologinės įvairovės raiškos ir gausėjimo sąlygų užtikrinimą;

- ✓ saugomų teritorijų sistemos, reprezentuojančios šalies gamtines ir kultūrinės vertybes bei identitetą, vystymą ir reprezentavimą;
- ✓ vertingų gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio kompleksų apsauga;
- ✓ geoekologiniu požiūriu optimalios santykinai natūralaus, agrarinio, urbanizuoto ir jūrinio kraštovaizdžio struktūros formavimą.

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ apima valstybės viziją ir raidos prioritetus bei jų įgyvendinimo kryptis iki 2030 metų. Valstybės vizija – „Lietuva – sumani šalis, kurioje gera gyventi ir dirbti“. Išskiriamos pažangai svarbios vertybės – atvirumas, kūrybingumas ir atsakomybė bei 3 pažangos sritys: visuomenė, ekonomika ir valdymas. Pokyčiai šiose srityse įtvirtins pažangos vertybes ir remsis darnaus vystymosi principais. Pokyčių tikimasi šiose srityse: 1) sumani visuomenė; 2) sumani ekonomika; 3) sumanus valdymas. Šie prioritetai bus detalizuojami rengiant vidutinio laikotarpio strateginius dokumentus, programas, planus. Strategijai įgyvendinti parengta Nacionalinės pažangos programa, kuri yra pagrindinis valstybės plėtros strateginis dokumentas.

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa – strateginis dokumentas, apimantis ES strategiją „Europa 2020“ ir Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“. Ši programa galioja iki 2020 metų, todėl 2018 m. kovo 28 d. vykusiame pasitarime Vyriausybė apsisprendė dėl 2021–2030 metų nacionalinės pažangos programos rengimo. Šiuo metu yra parengtas 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano projektas (galutinis plano projektas 2020 m. kovo 24 d.), kuris pakeis 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programą.

2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano (toliau – Planas) paskirtis – nustatyti pagrindinius ateinančių dešimtmetį valstybėje siekiamus pokyčius, užtikrinančius pažangą socialinėje, ekonominėje, aplinkos ir saugumo srityse. Plane numatyti strateginiai tikslai ir pažangos uždaviniai, skirti kurti valstybę, kuri kartu su kitomis valstybėmis laikydamasi įpareigojančių mūsų planetos galimybių ir išteklių tauso jimo taisyklių sieks, kad visiems gyventojams būtų užtikrinta aukšta gyvenimo kokybė – kiekvienam sudarytos sąlygos dalyvauti visuomenės gyvenime ir kurti socialinę bei dvasinę gerovę šalyje. Plano esminis tikslas – sveikas ir laimingas žmogus, galintis veikti ir kurti, dirbti kokybišką darbą, gaunantis orias pajamas, gyvenantis darnioje bendruomenėje, įkvepiančioje ir palaikančioje, saugioje, sveikoje ir švarioje aplinkoje, ugdančioje pagarbą, atvirumą ir pasitikėjimą, vertybiniu pagrindu formuojamą valstybės politiką. Kartu bus siekiama puoselėti ir išsaugoti tautinę ir pilietinę tapatybę.

2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane nustatyti šie horizontalieji principai, kuriais bus siekiama nuosekliai formuoti visuomenės pažangai svarbias vertybes ir skatinti norimus požiūrio ir elgsenos pokyčius:

- 1) „*Darnus vystymasis*“ (ekonominės, socialinės ir aplinkos sričių vystymosi integrali tarpusavio sąveika ir darna);
- 2) „*Inovatyvumas (kūrybingumas)*“ (inovatyvių ir veiksmingiausių veikimo būdų paieška ir taikymas, efektyvus mokslo ir verslo bendradarbiavimas, mokslinių tyrimų ir mokslo pažangos rezultatų, naujų technologijų taikymas, kūrybiškų sprendimų paieška šaliai aktualiems iššūkiams įveikti, didesnei vertei, geresnės kokybės paslaugoms ir produktams visose valstybės veiklos srityse kurti);
- 3) „*Lygios galimybės visiems*“ (visiems asmenims, nepaisant jų lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, socialinės padėties, amžiaus arba seksualinės orientacijos, būtų užtikrintos vienodos teisės ir galimybės naudotis paslaugomis, infrastruktūra, transportu ir kitomis priemonėmis, dalyvauti visuomeniniame gyvenime).

Horizontalieji principai bus taikomi įgyvendinant šiuos strateginius tikslus:

- 1) pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą;
- 2) didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį;
- 3) didinti švietimo įtrauktį ir veiksmingumą siekiant asmens ir visuomenės poreikių atitikties;
- 4) stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą;
- 5) gerinti transporto, energetinį ir skaitmeninį vidinį ir išorinį sujungiamumą;
- 6) užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui;
- 7) tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį;
- 8) didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą;
- 9) stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora;
- 10) stiprinti nacionalinį saugumą.

Finansinė parama Lietuvai bus skiriama atsižvelgiant į **Lietuvos 2021–2027 metų ES struktūrinės paramos veiksmų programą** ir Lietuvos partnerystės sutartį. Partnerystės sutartis yra vienas svarbiausių dokumentų, pagal kurį Europos Komisija Lietuvai skiria Europos struktūrinių fondų lėšas.

2021–2027 metų ES investicijų prioritetai suskirstyti į penkias grupes pagal tikslus:

- 1) *Pažangesnė Europa* – inovacijos, skaitmeninimas, ekonomikos pertvarka ir parama mažosioms bei vidutinėms įmonėms (investicijos į inovacijas ir produktyvumo didinimą; informacinių technologijų ir elektroninių paslaugų naudojimo skatinimas (ypatingai kaimo vietovėse); parama mažų ir vidutinių įmonių konkurencingumo didinimui bei naujų rinkų paieškai);
- 2) *Žalesnė Europa* be anglies dioksido – Paryžiaus klimato susitarimo įgyvendinimas ir investicijos į energetikos pertvarką, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir kovą su klimato kaita (parama energijos vartojimo mažinimo projektams; atsinaujinančioji ir išmanioji energetika; atliekų mažinimo ir jų perdirbimo skatinimo projektai; investicijos, susijusios su klimato kaitos padarinių mažinimu);
- 3) *Geriau sujungta Europa* – strateginis transportavimas ir skaitmeniniai tinklai (investicijos į ES transeuropinio transporto tinklo ir tvaraus viešojo transporto miestuose plėtrą; investicijos į skaitmeninius tinklus (ypač kaimo vietovėse) ir kibernetinį saugumą);
- 4) *Socialiai atsakingesnė Europa* – Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimas ir kokybiško užimtumo, švietimo, įgūdžių, socialinės įtraukties ir lygių galimybių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis rėmimas (investicijos į aktyvias darbo rinkos priemones, darbuotojų mobilumą, naujų kompetencijų įgijimą (ypač mažinant regioninius skirtumus); investicijos į mokymąsi visą gyvenimą; pažeidžiamų asmenų integracijos į visuomenę skatinimas; kokybiškų medicinos paslaugų prieigos gerinimas);
- 5) *Piliečiams artimesnė Europa* – vietos lygmens plėtros strategijų rėmimas ir tvari miestų plėtra visoje ES (didžiausias dėmesys regionams, kuriuose ekonominė ir socialinė atskirtis didžiausia; investicijos į projektus, kurie gerintų gyvenimo kokybę ir skatintų ilgalaikį ekonomikos augimą).

Regiono lygiu svarbiausias strateginis dokumentas yra **Vilniaus regiono plėtros planas**, kuris rengiamas atsižvelgiant į savivaldybių plėtros planus ir yra vienas pagrindinių dokumentų, pagal kurį

bus skirstoma ES struktūrinė parama. Dėl šios priežasties labai svarbus yra Vilniaus regiono plėtros plano ir Širvintų strateginio plėtros plano suderinamumas.

Širvintų rajono savivaldybės plėtra yra planuojama remiantis Širvintų rajono savivaldybės strateginiu plėtros planu, Širvintų rajono savivaldybės strateginiu veiklos planu, Širvintų rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, Širvintų miesto teritorijos bendruoju planu ir kitais teritorijų planavimo dokumentais.

Širvintų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pagrindinis strateginis tikslas yra sudaryti sąlygas gyvenimo kokybei augti išlaikant darnios plėtros esminius principus. Bendrojo plano sprendiniai:

1. Širvintų rajono teritorijos vystymo erdvinė struktūra,
2. Žemės naudojimo reglamentai,
3. Širvintų rajono savivaldybės teritorijos susisiekimo sistemos sprendiniai,
4. Inžinerinė infrastruktūra,
5. Nekilnojamojo kultūros paveldo perspektyviniai sprendiniai.

Širvintų miesto bendrojo plano pagrindinis tikslas yra nustatyti 10 metų miesto teritorijos plėtros politikos gaires, nurodyti pagrindinius teritorijos naudojimo, tvarkymo ir apsaugos prioritetus bei svarbiausias priemones, kurios apima Širvintų miesto teritorinę plėtrą, kraštovaizdžio apsaugą, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą, socialinės infrastruktūros plėtrą, ekonominės aplinkos gerinimą, susisiekimo sistemos plėtrą, inžinerinės infrastruktūros gerinimą, rezervuojamų teritorijų tobulinimą.

Širvintų rajono savivaldybės strateginio plėtros plano nuoseklų įgyvendinimą užtikrina trejų metų Širvintų rajono savivaldybės strateginiai veiklos planai, kurie kasmet yra atnaujinami. Šiuo metu yra patvirtintas **Širvintų rajono savivaldybės 2020–2022 metų strateginis veiklos planas**, kuriame vykdomos šios programos: 01 Valdymo tobulinimo programa, 02 Švietimo programa, 03 Infrastruktūros ir verslo aplinkos tobulinimo programa, 04 Sveikatingumo programa, 05 Aplinkos apsaugos programa, 06 Kultūros paslaugos, paveldosaugos ir turizmo plėtros programa, 07 Žemės ūkio plėtros programa, 08 Socialinės apsaugos plėtros, skurdo ir socialinės atskirties mažinimo programa, 09 Viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos programa.

3. APLINKOS ANALIZĖ

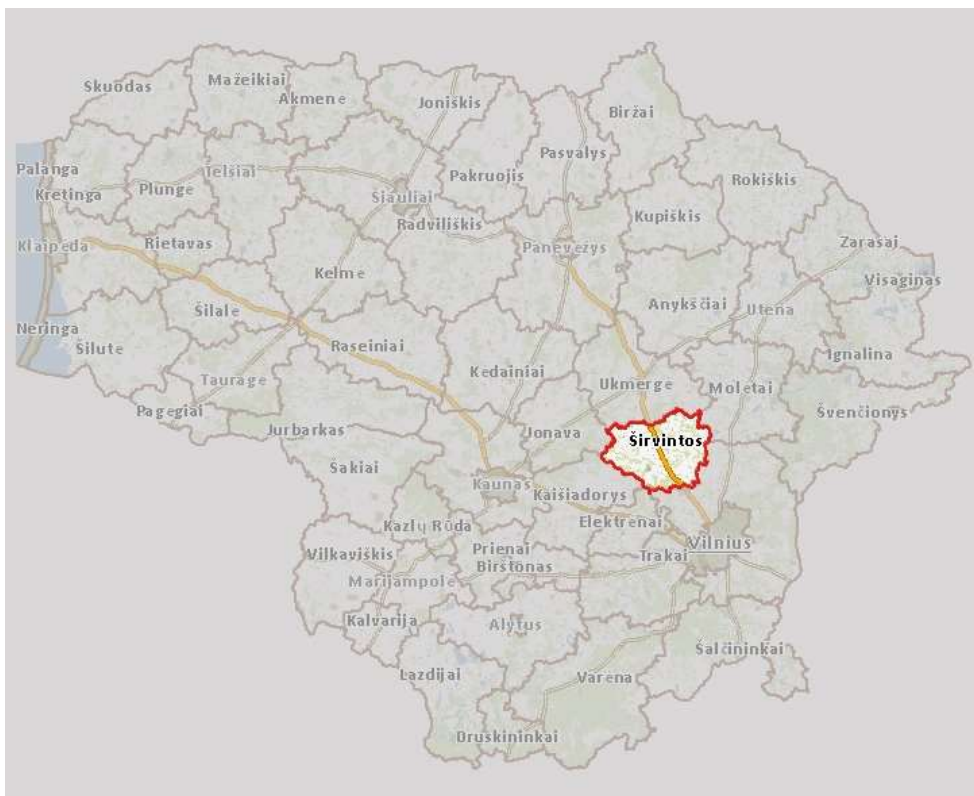
3.1. GEOGRAFINĖ APLINKA IR ADMINISTRACINIS SUSISKIRSTYMAS

Širvintų rajono savivaldybė yra viena mažiausių šalies savivaldybių. Savivaldybė įsikūrusi Lietuvos pietryčiuose, Neries žemupio plynaukštėje, tik šiaurietiniai ir pietrytiniai pakraščiai pereina į Aukštaičių aukštumą. Visa pietvakarinė rajono riba vingiuoja palei Nerį.

Širvintų rajonas užima 906 km² teritoriją: 52 proc. šios teritorijos užima žemės ūkio naudmenos, 32 proc. – miškai, 2 proc. – keliai, 3 proc. – užstatyta teritorija, apie 3 proc. – vandenys ir 8 proc. – kita žemė. Miškingumas yra artimas šalies vidurkiui (33 proc.), bet mažesnis už Vilniaus apskrities (43 proc.) miškingumą. Čia daugiausia vyrauja mišrieji miškai.

Nemaža Širvintų rajono teritorijos dalis patenka į UNESCO saugomo Pasaulio paveldo objekto Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato teritoriją, esančią Neris slėnyje, kuriame yra 5 piliakalniai. Taip pat Širvintų rajone yra įsikūrę Alionių, Bartkuškio, Šešuolėlių, Lygaisčio telmologiniai, Širvintos, Budelių kraštovaizdžio draustiniai, 5 parkai, stovi 3 gamtos paminklai (Staškūniškio maumedis, Čiobiškio urvas ir Dūdų akmuo), plyti 3 didesni miškai (Bartkuškio, Alionių, Šešuolėlių). Per teritoriją teka Neris, Širvinta ir Musė, tyvuliuoja 28 ežerai (didžiausias – Alys, jo plotas –165 ha; giliausias – Gelvė, jo gylis – 28 m), 7 tvenkiniai.

3.1.1 pav. Širvintų rajono savivaldybės geografinė padėtis

Šaltinis: www.regia.lt

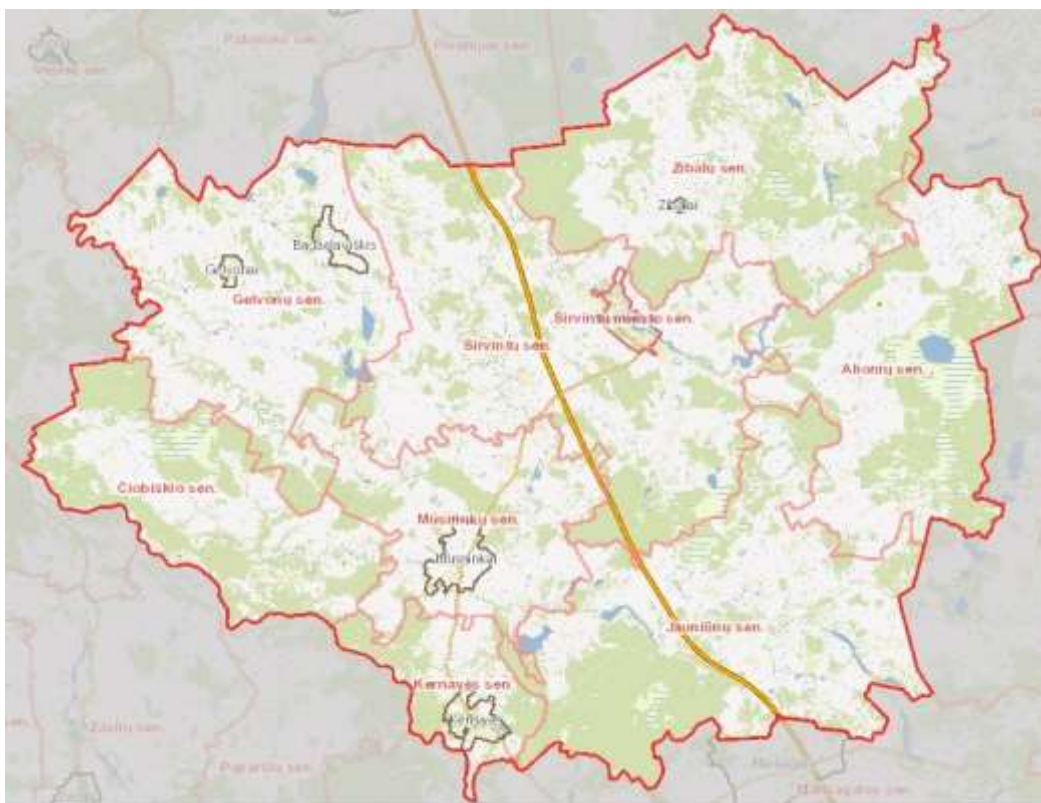
Širvintų rajono savivaldybė yra šešta pagal dydį Vilniaus apskrities savivaldybė. Širvintų rajonas šiaurinėje dalyje ribojasi su Ukmergės rajonu, šiaurės vakaruose – su Jonavos rajonu, vakaruose – su Kaišiadorių rajonu, pietuose – su Elektrėnų savivaldybe, o pietryčiuose ir šiaurės rytuose – su Vilniaus bei Molėtų rajonais.

Širvintų rajono centras – Širvintų miestas, turintis gerą susisiekimą su didžiaisiais Lietuvos miestais. Patogią Širvintų geografinę padėtį lemia gana nedidelis atstumas iki didžiausių šalies miestų ir kaimyninių apskričių centrų: nuo Širvintų iki Vilniaus – 51 km, iki Kauno – 95 km, iki Panevėžio – 89 km, iki Utenos – 88 km, iki Alytaus – 125 km. Rajonas patenka į Vilniaus miesto įtakos zoną. Rajono teritoriją kerta magistralinis kelias A2 Vilnius–Panevėžys (136 km), 1 krašto kelias 116 Širvintos–Rimučiai–Kernavė–Dūkštos (30 km) ir 28 rajono keliai (238 km). 2018 metais vietinės reikšmės kelių ilgis savivaldybėje buvo 1 214 km (iš jų kelių su danga – 727 km, su patobulinta danga – 33 km, žvyro kelių ilgis siekė 694 km). Visi Širvintų rajono keliai su danga sudaro 68 proc. (šalies keliai – 84 proc.). Keliai su patobulinta danga sudaro 25 proc. visų rajono kelių su danga, o šalyje šis rodiklis siekia 36 proc.

2020 metais Širvintų mieste gyveno 5 515 gyventojų. Savivaldybės įstaigos ir įmonės, veikiančios Širvintų mieste: Širvintų lopšelis-darželis „Boružėlė“, Širvintų pradinė mokykla, Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Širvintų „Atžalyno“ progimnazija, Širvintų meno mokykla, Širvintų sporto centras, Širvintų r. pedagoginė psichologinė tarnyba, Širvintų r. savivaldybės kultūros centras, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka, Širvintų r. savivaldybės socialinių paslaugų centras, Širvintų r. savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, VšĮ Širvintų r. pirminės sveikatos priežiūros centras, VšĮ Širvintų ligoninė, UAB „Širvintų šiluma“, UAB „Širvintų vandenys“, UAB Širvintų knygynas, UAB „Širvintos verslui ir laisvalaikiui“, UAB Širvintų autobusų parkas, Širvintų miesto bendruomenė, bendruomenė „Mūsų Širvintos“, Širvintų vaikų dienos centras. Širvintų miesto lankytini objektai: Širvintų Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia, paminklas žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę, paminklas Ignui Šeiniui „Regiu Lietuvą“, Ipolito Užkurnio skulptūra 1940–1953 m. Širvintų rajono aukoms atminti, ažuolinis Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmečio stogastulpis, Jaunimo sodas, Širvintų m. paplūdimys, pėsčiųjų tiltas per Širvintų tvenkinį, skveras „Vaikystės stotelė“.

Širvintų rajone yra 6 miesteliai (Bagaslaviškis, Čiobiškis, Gelvonai, Kernavė, Musninkai, Zibalai) ir 485 kaimai, kuriuose 2020 metais gyveno 9 557 gyventojai. Rajoną sudaro 8 seniūnijos: Alionių, Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musninkų, Širvintų ir Zibalų.

3.1.2 pav. Širvintų rajono savivaldybės seniūnijų geografinė vieta

Šaltinis: www.regia

Kiekvienos seniūnijos trumpa charakteristika pateikta 3.1.1 lentelėje.

3.1.1 lentelė. Širvintų rajono seniūnijos

Alionių seniūnija		
Gyventojų skaičius	2020 m. – 890 gyventojų	 <p>Širvintų rajono identiteto elementas, vaizduojantis didžiausią rajone Alio ežerą.</p>
Plotas	15 000 ha	
Seniūnaitijos	Alionių, Juodiškių, Vičiūnų	
Bendruomenės	Alionių kaimo bendruomenė Visuomeninė organizacija bendruomenė „Vienkiemis“	
<p>Seniūnijos centras – Alionių I kaimas.</p> <p>Seniūnijoje yra 45 kaimai, didesni iš jų: Juodiškiai, Trapeliai, Vičiūnai, Alionių II.</p> <p>Seniūnijoje yra Širvintų r. savivaldybės kultūros centro Alionių filialas, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeinaus viešosios bibliotekos Alionių ir Juodiškių filialai, Alionių Švč. Mergelės Marijos nekalto prasidejimo bažnyčia, Juodiškių dvaras, keramikos gaminiai UAB „Askovita“, įvairūs ūkiai ir kt.</p> <p>Didžiausias rajone – Alio ežeras, apsuptas Alionių telmologinio draustinio-spanguolyno.</p> <p>Gyvena ir dirba tautodailininkas, medžio drožėjas ir skulptorius Julius Gridziuška.</p> <p>Netradicinis laisvalaikio praleidimas, ekstremalūs pojūčiai – žygiai pelkėmis Pamusės k.</p>		

Čiobiškio seniūnija		
Gyventojų skaičius	2020 m. – 748 gyventojai	 Širvintų rajono identiteto elementas, vaizduojantis Dariaus ir Girėno tiltą.
Plotas	6 634 ha	
Seniūnaitijos	Burniškių, Čiobiškio, Juknonių, Lapelių, Spietiškių	
Bendruomenės	Čiobiškio bendruomenė Visuomeninė organizacija Lapelių bendruomenė	
<p>Seniūnijos centras – Čiobiškio kaimas.</p> <p>Seniūnijoje yra 39 kaimai, didesni iš jų: Lapelės, Juknonys, Burniškės.</p> <p>Seniūnijoje yra Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos Čiobiškio pagrindinio ugdymo skyrius, Širvintų r. savivaldybės kultūros centro Čiobiškio filialas, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeinaus viešosios bibliotekos Čiobiškio ir Lapelių filialai, Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, Čiobiškio dvaro sodyba, Dariaus ir Girėno tiltas, vandens malūnas, Pykuolio piliakalnis, Čiobiškio kultūros ir sporto klubas „Pykuolis“, įvairūs ūkiai ir kt.</p> <p>Vienas iš svarbiausių architektūros objektų yra Čiobiškio bažnyčios ansamblis (bažnyčia, varpinė, koplyčia).</p> <p>Čiobiškio-Padalių keltas, kuriuo perkeliama keleiviai ir transporto priemonės iš Čiobiškio (Širvintų r.) į Padalius (Kaišiadorių r.) ir atgal.</p> <p>Tautodailininko Povilo Malinausko skulptūrų parkas „Malinauskų takas“.</p>		
Gelvonų seniūnija		
Gyventojų skaičius	2020 m. – 1 205 gyventojai	 Širvintų rajono identiteto elementas, vaizduojantis Pliaterių koplytėlę.
Plotas	11 300 ha	
Seniūnaitijos	Bagaslaviškio, Gelvonų, Liukonių	
Bendruomenės	Bagaslaviškio krašto bendruomenė Visuomeninė organizacija „Gelvonų krašto bendruomenė“	
<p>Seniūnijos centras – Gelvonų miestelis.</p> <p>Seniūnijoje yra Gelvonų ir Bagaslaviškio miesteliai, 67 kaimai (iš jų 15 negyvenamų), 17 viensėdžių (iš jų 9 negyvenami).</p> <p>Seniūnijoje yra Širvintų r. Gelvonų gimnazija, Širvintų „Tėkmės“ mokykla (asociacija „Šeimų bendrystė“), Širvintų r. savivaldybės kultūros centro Gelvonų filialas, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeinaus viešosios bibliotekos Gelvonų ir Bagaslaviškio filialai, Širvintų rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos Gelvonų ugniagesių komanda, Gelvonų Švč. Mergelės Marijos apsilankymo ir Bagaslaviškio Šv. Kryžiaus atradimo bažnyčios, Lapšių dvaro sodyba, Bagaslaviškio vaikų dienos centras „Gelbėkit vaikus“, elevatoriaus paslaugų teikimo įmonė UAB „Agrima“ (Gelvonų kaime), įvairūs ūkiai ir kt.</p> <p>Gelvonų miestelyje yra paminklas Didžiosios Kovos apygardos partizanams, senosios žydų kapinės, 5 piliakalniai (Totoriškių, Mančiūšėnų, Raudonkos, Pasodninkų, Maskoliškių).</p> <p>Archeologinis paminklas „Liukonių akmenys“ .</p> <p>Mitologinis akmuo su „Velnio pėda“.</p> <p>Kultūros vertybė „Kartuvių kalno kryžius“ ir kultūros paveldo objektas „Pyplių koplyčia“.</p> <p>Ažuolinis stogastulpis su Lietuvos diplomata, rašytoją Igną Šeinių vaizduojančia statula Šeiniūnų k.</p>		

Jauniūnų seniūnija		
Gyventojų skaičius	2020 m. – 1 798 gyventojai	 Širvintų rajono identiteto elementas, vaizduojantis medį ir miškus.
Plotas	16 428 ha	
Seniūnaitijos	Barskūnų, Bartkuškio, Jauniūnų, Medžiukų, Šiaulių	
Bendruomenės	Bartkuškio bendruomenė Plikiškių kaimų bendruomenė Šiaulių kaimo bendruomenė Medžiukų kaimo bendruomenė	
<p>Seniūnijos centras – Jauniūnų kaimas.</p> <p>Seniūnijoje yra 62 kaimai, didesni iš jų: Bartkuškis, Barskūnai, Jauniūnai, Medžiukai, Šiauliai.</p> <p>Seniūnijoje yra Širvintų r. Bartkuškio mokykla-daugiafunkcis centras, Širvintų r. savivaldybės kultūros centro Medžiukų ir Šiaulių filialai, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos Jauniūnų ir Medžiukų filialai, Širvintų rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos Jauniūnų ugniagesių komanda, Vaikų dienos centras „Bartkuškio vaikai“, 4 modernūs ūkiai (2 pieno, ožkininkystės ir daržininkystės), viena moderniausių Baltijos šalyse farmacinės logistikos įmonė UAB „Entafarma“ ir kt.</p> <p>Kultūros paveldo objektai: 5 pilkapynai, Bartkuškio dvaro sodyba, Juodės dvaro sodyba.</p> <p>Plikiškių pilkapynas sudarytas iš keliolikos pilkapių grupės.</p> <p>Senosios Lietuvos šventvietės Paspėrių k.: ežeras Spėra, alkas, Gojų pieva, Raganraistis.</p> <p>Gudulinės šventvietėje Pociūnų k. buvo sudeginti Lietuvos kunigaikščio Algirdo palaikai, kuri dar vadinama Kukaveičiu (šventoji giraitė).</p> <p>Šalia Turlojiškių pilkapyno yra Žaliosios stovyklavietė ir gyvenvietė – tai akmens amžiaus stovyklavietės ir žalvario amžiaus gyvenvietės liekanos.</p>		
Kernavės seniūnija		
Gyventojų skaičius	2020 m. – 456 gyventojai	 Širvintų rajono identiteto elementas, vaizduojantis piliakalnių.
Plotas	4 066 ha	
Seniūnaitijos	Kerniaus, Pakalniškių, Piliakalnio	
Bendruomenės	Kernavės bendruomenė Kernavės seniūnijos bendruomenė	
<p>Seniūnijos centras – Kernavės miestelis.</p> <p>Seniūnijoje yra 18 kaimų ir 7 viensėdžiai. Vieni didesni iš kaimų yra Klišabalė, Kunigiškiai, Pakalniškiai.</p> <p>Seniūnijoje yra Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazija, Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos Musninkų ikimokyklinio ugdymo skyrius, Širvintų r. savivaldybės kultūros centro Kernavės filialas, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos Kernavės filialas, Kernavės Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčia, konferencijų ir laisvalaikio centras „Kernavės bajorynė“ prie Kernavės ežero, kaimo turizmo sodybos, svečių namai, elnių ūkis, jurginų labirintas, asociacija „Medgrinda“ ir kt.</p> <p>Kernavės piliakalniai: Mindaugo sostas, Aukuro, Smailiakalnis (Lizdeikos kalnas), Pilies kalnas.</p> <p>Muziejai: Bažnytinių relikvijų muziejus, privatus Jono Pivoro muziejus „Armonika“, Ipolito Užkurnio muziejus, Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato archeologijos ir istorijos muziejus (2004 m. įrašytas į UNESCO Pasaulio paveldą).</p>		

Henriko Orakausko skulptūros studija-galerija „Šulinys“, kurioje rengiamos įvairios parodos, muzikos vakarai.

Jauniaus Ranonio dailės galerija-sodyba „Mirnabalis“, kurioje gaminami šamoto molio dirbiniai, vyksta edukacinė veikla.

Miškininkų sukurtas svajingas turistinis poilsinis takas prie Baltojo kalno.

Tarptautiniai festivaliai „Gyvosios archeologijos dienos Kernavėje“

Musninkų seniūnija

Gyventojų skaičius	2020 m. – 1 116 gyventojų	 Širvintų rajono identiteto elementas, vaizduojantis Barboros Radvilaitės koplytėlę.
Plotas	5 932 ha	
Seniūnaitijos	Juodonių, Musninkų, Vileikiškių, Viršuliškių	
Bendruomenės	Vileikiškių kaimo bendruomenė Mugninkų kaimo bendruomenė Širvintų rajono Musninkų miestelio kultūros puoselėtojų bendruomenė „Spindulys“ Bendruomenė-asociacija „Mūsų miestelis“	

Seniūnijos centras – Musninkų miestelis.

Seniūnijoje yra 52 kaimai, didesni iš jų: Vileikiškių, Juodonių, Viršuliškių.

Seniūnijoje yra Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazija, Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos Kernavės ikimokyklinio ugdymo skyrius, Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos Vileikiškių ikimokyklinio ugdymo skyrius, Širvintų r. savivaldybės kultūros centro Musninkų ir Vileikiškių filialai, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeinaus viešosios bibliotekos Musninkų ir Vileikiškių filialai, Širvintų rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos Musninkų ugniagesių komanda, Švč. Trejybės bažnyčia, Musninkų vaikų dienos centras „Aitvarai“, Vileikiškių bendruomenės vaikų dienos centras „Lašelis“, metalo gaminiai UAB „Kėty Baltic“, kaimo turizmo sodybos, baidarių nuoma, įvairūs ūkiai ir kt.

Kultūros paveldo objektai: Barboros koplytėlė, Musninkų miestelio varpinė (organizuojamos įvairios parodos), Narvydiškio dvaro sodyba.

Bažnyčios šventoriuje Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Alfonso Petrulio kapas.

Širvintų seniūnija

Gyventojų skaičius	2020 m. – 3 215 gyventojų	 Širvintų rajono identiteto elementas, vaizduojantis „Širvintos“ skulptūrą.
Plotas	17 896 ha	
Seniūnaitijos	Družų, Kabaldos, Kelių, Motiejūnų, Šiaulių, Širvintų kaimo, Viesų, Vindeikių	
Bendruomenės	Avižonių krašto bendruomenė Družų kaimo bendruomenė Motiejūnų kaimo bendruomenė Rimučių bendruomenė Širvintų kaimo bendruomenė Širvintų kaimo bendruomenė „Upė“ Zasino kaimo bendruomenė	

Seniūnijos administracijos pastatas – Širvintų mieste.

Seniūnijoje yra 117 kaimų, didesni iš jų: Avižonys, Družai, Kabalda, Motiejūnai, Šiauliai, Širvintų kaimas, Vindeikiai.

Seniūnijoje yra Širvintų r. savivaldybės kultūros centro Družų ir Motiejūnų filialai, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeinaus viešosios bibliotekos Alekniškio, Družų ir Motiejūnų filialai, Paširvinčio buvusio dvaro sodyba su parku, hipodromas, ŽŪB „Žirgynas“, įvairios gamybos įmonės, kaimo turizmo sodybos, baidarių nuoma, sodininkų bendrijos.

I pasaulinio karo Vokietijos armijos karių kapai (Puorių miške, apie 400 kapų), tarpukario Lietuvos ir Lenkijos mutinių pastatas (Puorių k.).

„Vikingų kaimas“ – patyrimų muziejus po atviru dangumi Družų kaime, kuriame įgyvendinamos gyvosios istorijos edukacinės programos, organizuojamos dienos stovyklos vaikams ir amatų šventės šeimoms.

Zibalų seniūnija

Gyventojų skaičius	2020 m. – 1 079 gyventojai	 Širvintų rajono identiteto elementas, vaizduojantis Šv. Jurgio bažnyčią.
Plotas	9 788 ha	
Seniūnaitijos	Anciūnų, Kiauklių, Šešuolėlių, Zibalų	
Bendruomenės	Kiauklių kaimo bendruomenė Zibalų kaimo bendruomenė Šešuolėlių I-II kaimų bendruomenė Visuomeninė organizacija Anciūnų bendruomenė	

Seniūnijos centras – Zibalų gyvenvietė.

Seniūnijoje yra 58 kaimai, didesni iš jų: Kiaukliai, Šešuolėliai I, Anciūnai, Zibalų miestelis.

Seniūnijoje yra Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos Zibalų pagrindinio ugdymo skyrius, Širvintų r. savivaldybės kultūros centro Anciūnų ir Kiauklių filialai, Širvintų r. savivaldybės Igno Šeinaus viešosios bibliotekos Anciūnų, Kiauklių, Šešuolėlių ir Zibalų filialai, Širvintų rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos Šešuolėlių ugniagesių komanda, įvairūs ūkiai ir kt.

Bažnyčios: Kiauklių Švč. Mergelės Marijos apsilankymo, Šešuolėlių Švč. Mergelės Marijos, visų malonių tarpininkės ir Zibalų Šv. Jurgio.

Dvarai: Šešuolėlių I, Levaniškio, Gaidelių, Staškūniškio, Šešuolėlių II. Šešuolėlių I dvaras yra restauruotas, plačiai žinomas šalyje ir lankomas turistų.

Kiauklių (Apskritas stalas) ir Laužiškių piliakalniai, Rubikonių pilkapynas.

Zibalų miestelyje yra kunigo K. Lajausko kapas.

3.2. EKONOMINĖ APLINKA

3.2.1. *Ekonomika ir verslas*

2019 metais Lietuvos ekonomika buvo viena iš sparčiausiai augančių ES, o metų pabaigoje jau buvo jaučiamas augimo lėtėjimas.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2020 metų kovo mėnesį paskelbė ekonominės raidos scenarijų, kuriame prognozuojama, kad 2020 metais Lietuvos ekonomika susitrauks 1,3 proc. dėl COVID-19 viruso protrūkio pasaulyje, taikomų ekonominių aktyvumą ribojančių priemonių (karantinas, sienų uždarymas). O vidutiniu laikotarpiu bendrasis vidaus produktas galėtų augti vidutiniškai po 2,2 proc. per metus. Ekonominės raidos scenarijus sudarytas laikantis prielaidos, kad viruso protrūkis bus suvaldytas pirmąjį 2020 metų pusmetį ir antrame pusmetyje ES ekonomika atsigaus. Lietuvos Respublikos Vyriausybė parengė ekonomikos skatinimo priemonių planą, kuris turėtų sušvelninti neigiamus viruso sukeltus padarinius šalies ekonomikai.

Remiantis Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenimis, 2020 metais Lietuvos prekių ir paslaugų eksportas smuks 2,4 proc., o vidutiniu laikotarpiu galėtų augti vidutiniškai po 2,2 proc. per metus. Neigiamą įtaką darbo rinkai turės ekonominio aktyvumo sumažėjimas. Numatoma, kad mažės ir užimtų gyventojų skaičius, ypač paslaugų sektoriuje. Vidutinio laikotarpio pabaigoje darbo jėgos pasiūlą ribos gilėjanti visuomenės senėjimo problema. Stiprėjantis visuomenės senėjimas lems struktūrinius Lietuvos gyventojų sudėties pokyčius, t. y. augs 65 ir vyresnių gyventojų dalis, o darbingo amžiaus (15–64 m.) – trauksis. Taigi dėl natūralios gyventojų kaitos mažės darbingo amžiaus gyventojų skaičius. Didėjant nedarbo lygiui, darbo užmokestis šalyje augs lėčiau nei 2019 m. 2020–2023 metais infliacija vidutiniškai sieks apie 1,8–2 proc. Namų ūkių vartojimo išlaidų augimas sulėtės ir tam įtakos turės disponuojamų pajamų ir kainų raida, bendra ekonominė padėtis šalyje, galimi vartotojų elgsenos pokyčiai dėl pasikeitusių lūkesčių bei vartotojų skaičiaus pokyčiai šalyje. Nestabili išorės aplinka ir prastėjantys verslo lūkesčiai slopins investicijų plėtrą.

3.2.1.1 lentelė. Pagrindiniai Lietuvos ekonominės raidos rodikliai

Rodiklio pavadinimas	2019 m.	Projekcija, 2020 m. kovas			
		2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
BVP (to meto kainomis), mln. Eur	48 339	48 919	51 101	53 239	55 477
BVP (palyginamosiomis kainomis) pokytis, proc.	3,9	-1,3	2,2	2,2	2,2
Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)	2,2	1,8	2,0	2,0	2,0
Investicijų (palyginamosiomis kainomis) pokytis proc.	7,4	1,0	3,7	3,7	3,7

Rodiklio pavadinimas	2019 m.	Projekcija, 2020 m. kovas			
		2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Eksporto (palyginamosiomis kainomis) pokytis, proc.	9,3	-2,4	3,4	3,1	3,1
Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), proc.	6,3	8,1	7,3	6,8	6,6
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Eur	1 296	1 369	1 423	1 486	1 560
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, proc.	8,8	5,6	3,9	4,5	5,0
Užimtųjų skaičiaus pokytis, proc.	0,3	-2,0	0,6	0,0	-0,3
Namų ūkių vartojimo išlaidos	3,2	1,0	2,9	2,9	2,9

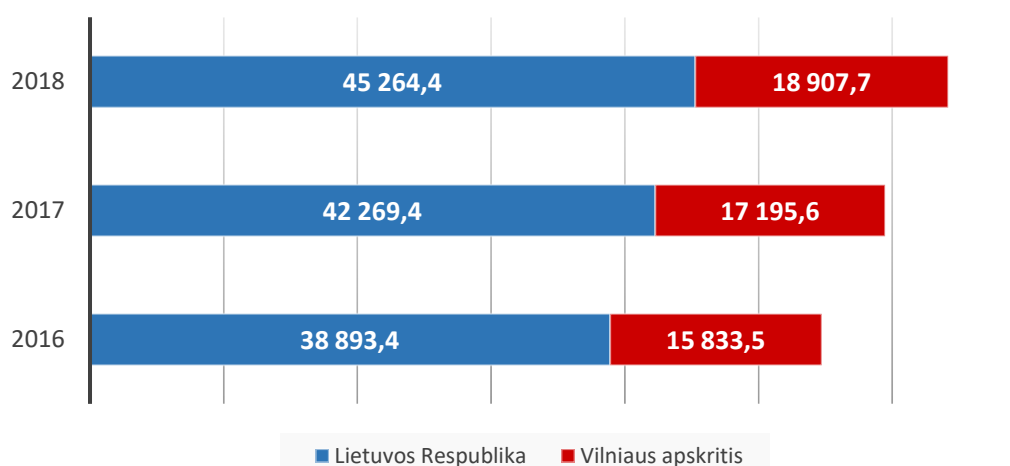
Šaltinis: Lietuvos Respublikos finansų ministerija

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos teigimu, vidutiniu laikotarpiu išorės aplinka išliks nestabili, o globalios ekonomikos augimo perspektyvos bus trapios. Verslui bus sudėtingas laikotarpis dėl pasaulinės pandemijos, senėjančios visuomenės, globalių paklausos svyravimų ir poreikio išlaikyti tarptautinį konkurencingumą. Lietuvos eksportuotojams teks taikytis prie sparčiai kintančių ekonominių aplinkybių, valdyti valiutų riziką, priimti sprendimus, mažinančius gamybos sąnaudas ir didinančius veiklos efektyvumą bei darbo našumą, diversifikuoti eksporto rinkas.

Bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) – svarbiausias rodiklis, rodantis regiono išsivystymo lygį ir augimą.

2016–2018 metais šalies BVP augo 16 proc. (nuo 38 893 mln. Eur iki 45 264 mln. Eur), o Vilniaus apskrities – 19 proc. (nuo 15 833 mln. Eur iki 18 908 mln. Eur). BVP augimui didžiausią teigiamą įtaką darė paslaugų sektoriaus ir pramonės pridėtinės vertės augimas.

3.2.1.1 pav. Šalies ir Vilniaus apskrities BVP 2016–2018 m., mln. Eur

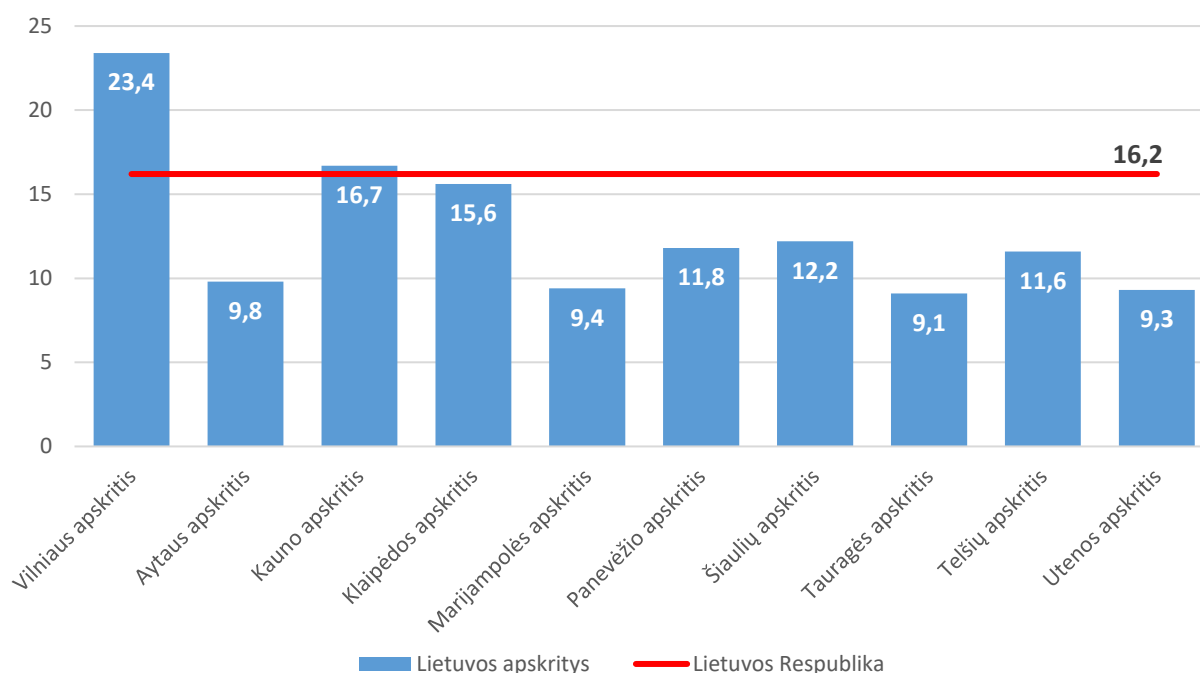

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Vilniaus apskritis 2018 metais sukūrė apie 42 proc. viso šalies BVP (2016–2017 metais – apie 41 proc.). Lyginant su kitomis apskritimis, atotrūkis išlieka didžiulis: Kauno apskrityje sukuriama apie 21 proc. šalies BVP, Klaipėdos apskrityje – 11 proc. Tikėtina, kad ir ateityje Vilniaus apskritis sudarys didžiausią dalį šalies BVP, o Kauno ir Klaipėdos apskritis liks to paties lygio.

BVP, tenkantis vienam gyventojui – svarbiausias vystymosi lygio rodiklis, kuris priklauso nuo regiono inovatyvumo būklės, technologinės plėtros ir žmogiškojo kapitalo.

3.2.1.2 pav. BVP, tenkantis vienam gyventojui 2018 m., tūkst. Eur

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, BVP, tenkantis vienam gyventojui Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos apskrityse, sudarė didžiausią dalį lyginant su šalies vidurkiu (atitinkamai 145 proc., 103 proc. ir 96 proc.). 2016–2018 metais vienam gyventojui tenkanti BVP dalis sparčiausiai augo Kauno apskrityje. Taigi Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos apskritys turi aukštą produktyvumo lygį.

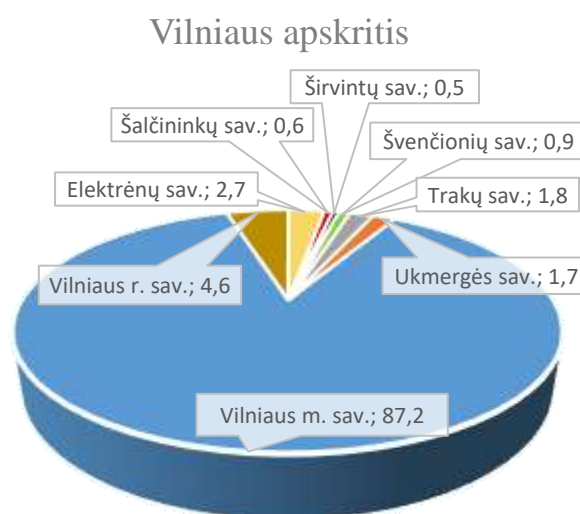
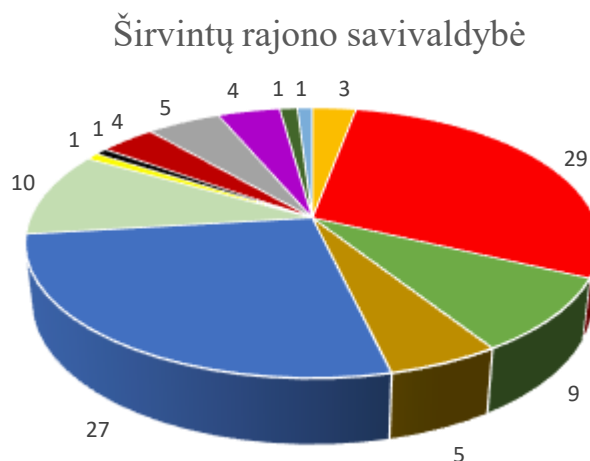
Šalyje didžiausia pridėdami vertė buvo sukurta didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veiklose. 2017 metais šalies bendroji pridėtinė vertė gamybos metodu siekė 37 975 mln. Eur ir didžiausią jos dalį sukūrė Vilniaus apskritis (apie 41 proc. arba 15 449 mln. Eur), Kauno apskritis (20 proc. arba 7 750 mln. Eur).

2018 metais šalyje didžiausią pridėtinę vertę gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą kūrė kasyba ir karjerų eksploatavimas, apdirbamoji gamyba, didmeninė ir mažmeninė prekyba,

variklių transporto priemonių ir motociklų remontas, transportas ir saugojimas. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą šalyje siekė 21 341 762 tūkst. Eur, Vilniaus apskrityje – 9 513 381 tūkst. Eur ir Širvintų rajone – 43 513 tūkst. Eur. Vilniaus apskrityje didžiausią pridėtinės vertės dalį sukūrė Vilniaus miestas (87 proc. arba 8 294 777 tūkst. Eur.)

3.2.1.3 pav. 2018 m. pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (%)

- Miškininkystė ir žuvininkystė
- Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba
- Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas
- Statyba
- Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklių transporto priemonių ir motociklų remontas
- Transportas ir saugojimas
- Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla
- Informacija ir ryšiai
- Nekilnojamojo turto operacijos
- Profesinė, mokslinė ir techninė veikla
- Administracinė ir aptarnavimo veikla
- Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla
- Meninė, programinė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Širvintų rajone pridėtinė vertė labiausiai buvo išplėtotą kasybos ir karjerų eksploatavimo, apdirbamosios gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklių transporto priemonių ir motociklų remonto veiklose. Šios veiklos sukūrė net 56 proc. visos Širvintų rajono ir apie 1 proc. Vilniaus apskrities pridėtinės vertės.

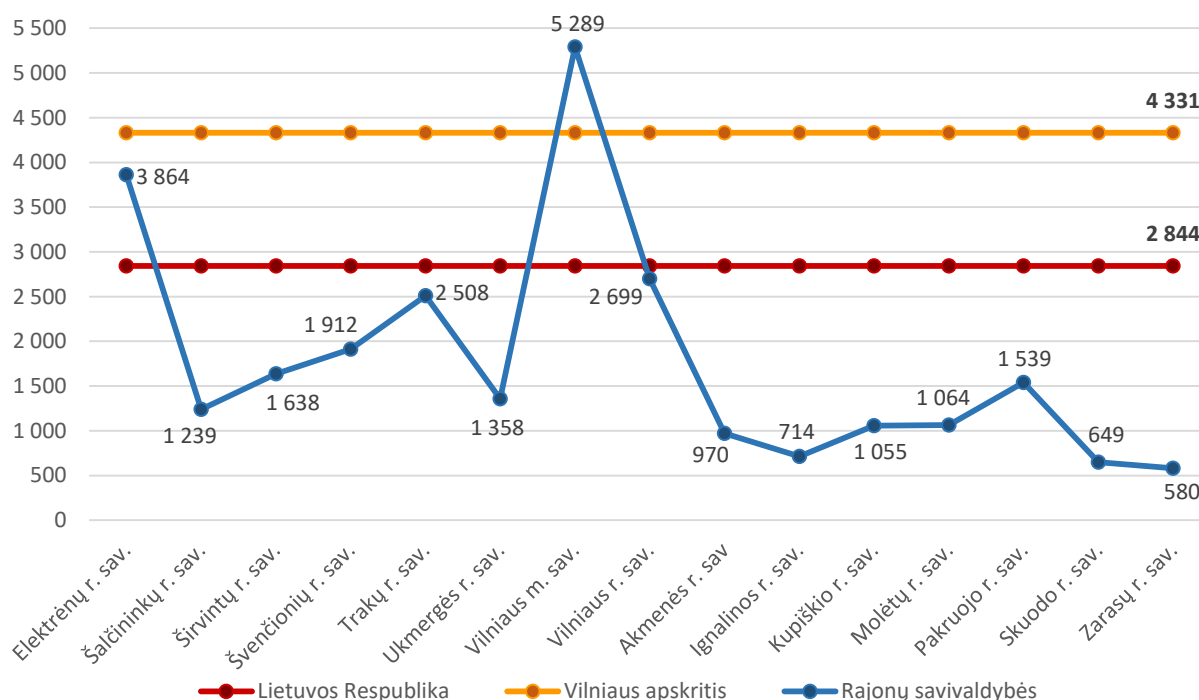
Materialinės investicijos (toliau – MI) – rodiklis, iliustruojantis ekonominę ir socialinę potencialą, t. y. rodantis išlaidas ilgalaikiam materialiniam turtui, naudojamam ilgiau nei vienerius metus, įsigyti, sukurti ir esamam materialiniam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais MI augo apie 16 proc. Lietuvoje. 2018 metais Vilniaus apskrčiai teko didžiausia dalis – apie 44 proc. (3 499 596 tūkst. Eur), o Širvintų rajonui – 0,3 proc. (25 320 tūkst. Eur) visų šalies MI. Širvintų rajono savivaldybėje 2018 m. investuota buvo mažiausiai (0,7 proc.), lyginant su kitomis Vilniaus apskrities savivaldybėmis. Didžiausias MI pagal ekonomines veiklas sudarė nekilnojamojo turto operacijos šalyje ir Vilniaus apskrityje, o Širvintų rajone – viešasis valdymas ir gynyba, privalomasis socialinis draudimas.

Informatyvesnis rodiklis, leidžiantis palyginti skirtingo dydžio teritorijų rodiklius, yra materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais MI vienam šalies ir Vilniaus apskrities gyventojui augo.

3.2.1.4 pav. MI, tenkančios vienam gyventojui 2018 m., Eur

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 metais Vilniaus apskrities MI, tenkančios vienam gyventojui, buvo 52 proc. didesnės už vienam šalies gyventojui tenkančias MI. Tarp lyginamų savivaldybių mažiausiai materialinių investicijų teko Zarasų rajono gyventojui, o daugiausiai – Vilniaus miesto gyventojui. Vilniaus apskrityje mažiausiai materialinių investicijų teko Šalčininkų rajono gyventojui. Širvintų rajono

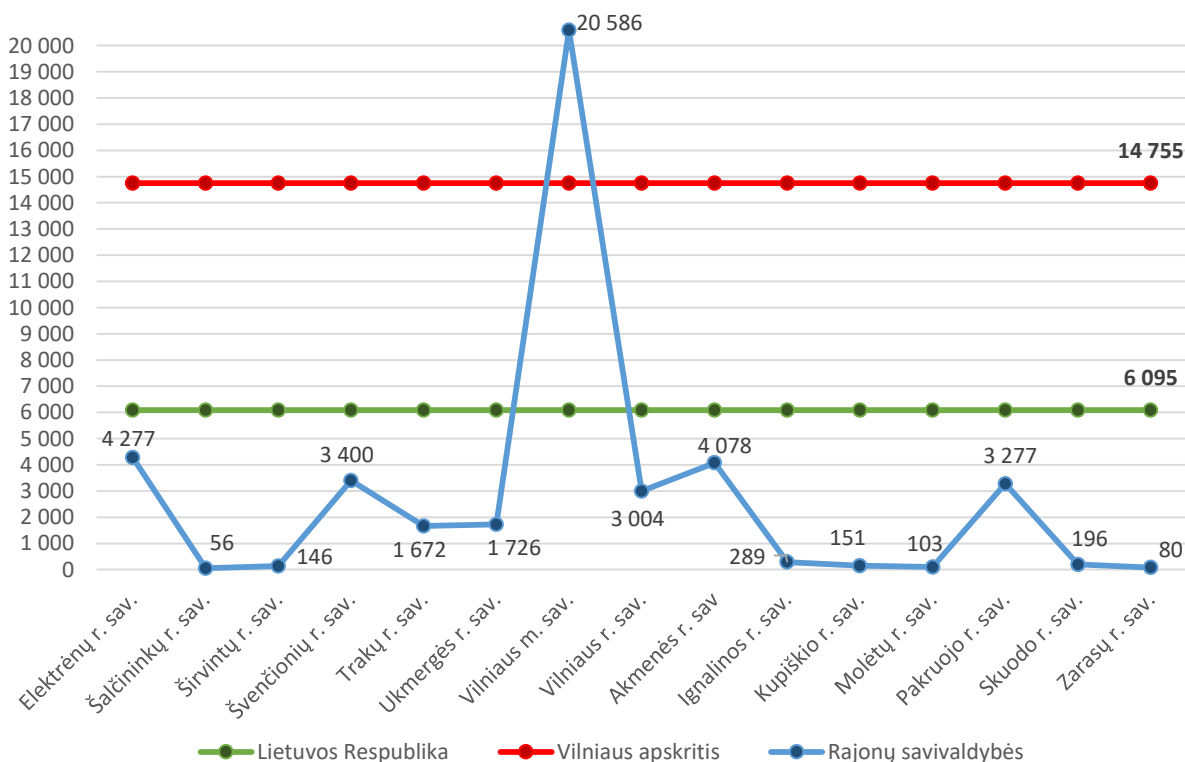
savivaldybėje šis rodiklis 2018 metais augo apie 74 proc. (nuo 944 iki 1 638 Eur), o 2017 metais buvo sumažėjęs (nuo 1 218 iki 944 Eur).

Tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) – vienas svarbiausių konkurencingumą apibūdinančių rodiklių. TUI yra svarbios ūkio augimui, nes užsienio subjektų investicijos prisideda prie gamybos apimčių didėjimo, prekybos srautų augimo ir darbo vietų kūrimo.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais TUI augo apie 12 proc. Lietuvoje. Didžiausius užsienio investicijų srautus kūrė finansinė ir draudimo veikla, apdirbamoji gamyba, nekilnojamojo turto operacijos. 2018 metais šalies TUI siekė 17 032 mln. Eur, Vilniaus apskrities – 11 960 mln. Eur ir Širvintų rajono – 2,24 mln. Eur. Vilniaus apskrities užsienio investicijų srautai sudarė didžiausią dalį (70 proc.) visų šalies TUI. Daugiausiai TUI sukūrė Vilniaus miestas (Vilniaus apskrityje – 95 proc., šalyje – 67 proc.). 2016–2018 metais Širvintų rajono savivaldybės TUI augo apie 18 proc., tačiau vis tiek buvo vienas mažiausių rodiklių Vilniaus apskrityje ir lenkė tik Šalčininkų rajoną (1,74 mln. Eur).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais TUI vienam šalies, Vilniaus apskrities ir Širvintų rajono gyventojui augo.

3.2.1.5 pav. TUI, tenkančios vienam gyventojui 2018 m., Eur

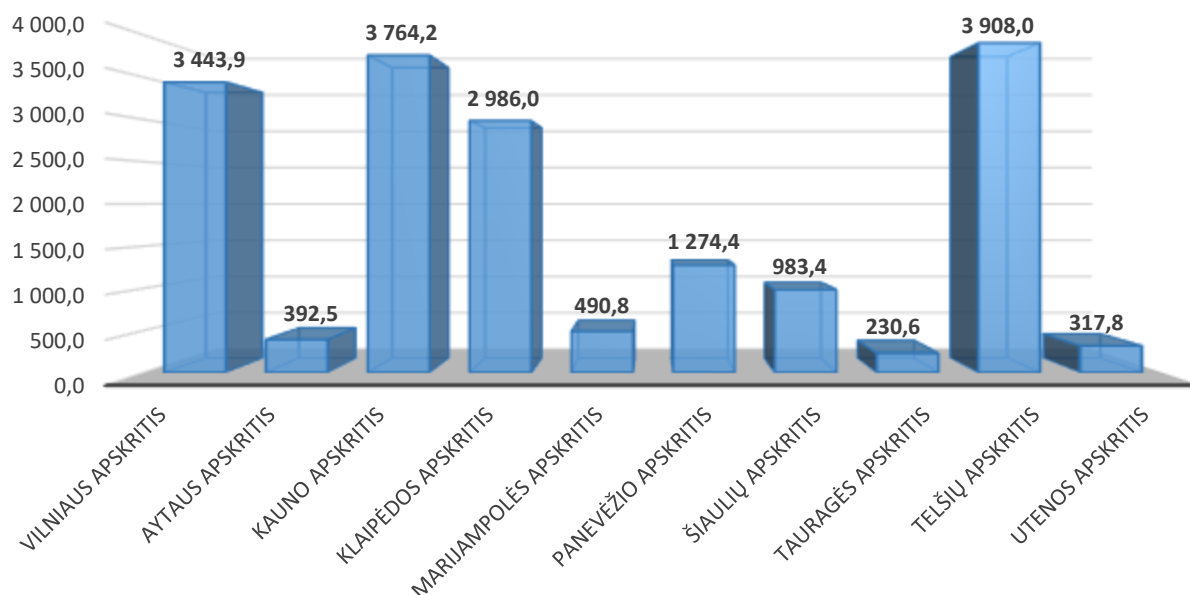
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 metais Šalčininkų ir Zarasų rajonų gyventojui teko mažiausiai TUI tarp lyginamų savivaldybių ir nesiekė 100 Eur, o didžiausia dalis teko Vilniaus miesto gyventojui. Širvintų rajono savivaldybėje užsienio investicijų srantai taip pat buvo nedideli ir siekė tik 146 Eur vienam gyventojui, kai kitų Vilniaus apskrities savivaldybių gyventojui teko tūkstantinės TUI sumos. TUI vienam Širvintų rajono gyventojui augo apie 22 proc. per 2016–2018 metus.

Užsienio prekyba apibūdinama kaip eksportas ir importas. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 metais visas Lietuvos eksportas sudarė 28 599 mln. Eur, lietuviškos kilmės prekių eksportas – 17 792 mln. Eur ir importas – 31 817 mln. Eur.

2017–2019 metais lietuviškos kilmės prekių eksportas Lietuvoje augo 13 proc. Lyginant šalies apskritis, didžiausias augimas buvo Vilniaus (21 proc.) ir Kauno (19 proc.) apskrityse. 2019 metais lietuviškos kilmės prekių daugiausiai eksportuota į Vokietiją (9,4 proc.), taip pat Lenkiją, Latviją, Švediją ir Jungtines Valstijas. Didžiausią šių prekių eksporto dalį sudarė naftos produktai (17,8 proc.), įvairūs pramonės dirbiniai (11,8 proc.), paruošti maisto produktai, nealkoholiniai ir alkoholiniai gėrimai, tabakas ir perdirbti jo pakaitalai (9,1 proc.), chemijos pramonė ir jai gimininga produkcija (8,3 proc.).

3.2.1.6 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas Lietuvos apskrityse 2019 m., mln. Eur

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

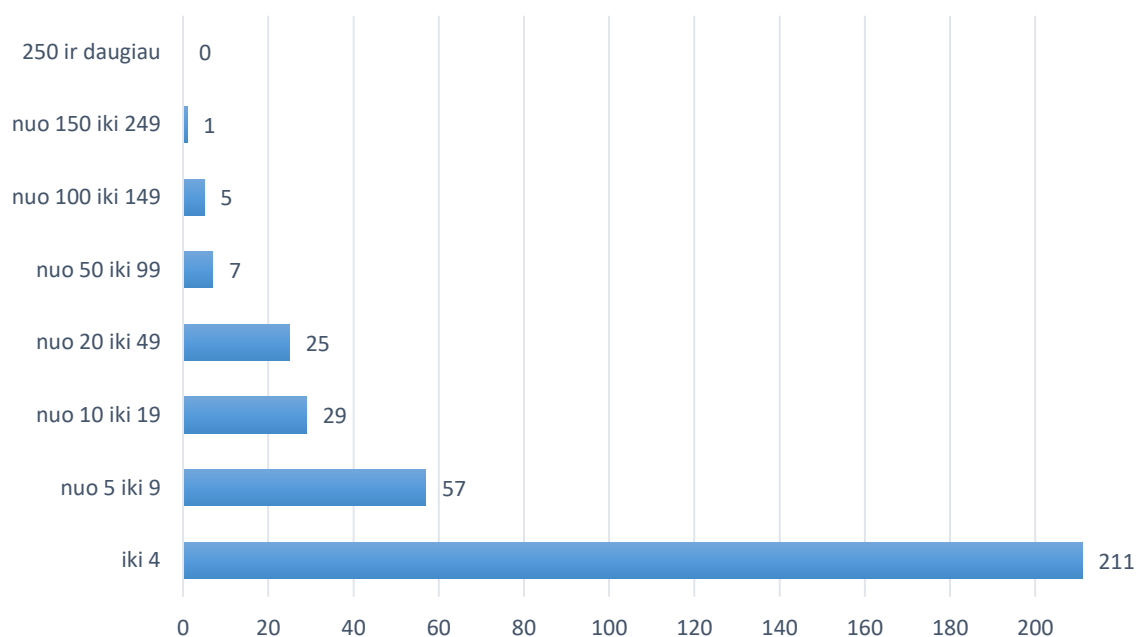
2019 metais lietuviškos kilmės prekių daugiausiai eksportuota Telšių, Kauno ir Vilniaus apskrityse, mažiausiai – Tauragės apskrityje. Lietuviškos kilmės prekių eksportas Telšių apskrityje sudarė 22 proc., o Vilniaus apskrityje – 19 proc. viso Lietuvos rodiklio.

Ūkio subjektai. Ūkio subjektų skaičiaus kaita parodo teritorijos konkurencingumą, atskleidžia, kaip keičiasi verslo aplinka.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 metų pradžioje Vilniaus apskrityje daugiausiai ūkio subjektų veikė Vilniaus mieste, o mažiausiai – Širvintų rajone. Vilniaus miesto įmonės sudarė apie 86 proc., Širvintų įmonės – tik apie 1 proc. visų Vilniaus apskrities įmonių.

2018–2020 metais ūkio subjektų skaičius augo apie 11 proc. Širvintų rajone ir 2020 metų pradžioje veikė 335 ūkio subjektai, kurių didžiausia dalis vykdė didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto priemonių remonto veiklą (20 proc. arba 67 subjektai), apdirbamosios gamybos veiklą (16 proc. arba 54 subjektai). Vertinant pagal darbuotojų skaičių, dominuoja labai mažos įmonės (iki 10 darbuotojų), kurios sudaro 80 proc. visų Širvintų rajone veikiančių ūkio subjektų, o likusi dalis tenka mažoms (16 proc.) ir vidutinėms (4 proc.) įmonėms.

3.2.1.7 pav. Širvintų rajono įmonės pagal darbuotojų skaičių 2020 m. pradžioje, vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Širvintų rajono įmonės, kuriose dirba iki 4 darbuotojų, sudaro didžiausią dalį (apie 63 proc.), o įmonių, kuriose dirba 250 ir daugiau darbuotojų, nėra. Taigi Širvintų rajono savivaldybėje daugiausiai darbo vietų kūrė viešasis sektorius, o privataus sektoriaus įmonių, kuriose dirbo daugiau kaip 50 darbuotojų, buvo mažoji dalis. Remiantis interneto tinklalapio www.rekvizitai.lt duomenimis, galime išskirti didžiausias Širvintų rajono įmones, turinčias daugiausiai darbuotojų: UAB „Templari“ (baldai, gamyba) – 187 darbuotojai, UAB „Entafarma“ (farmacija, logistika) – 152, UAB „Baltic filter“ (automobilių filtrai, gamyba) – 141.

Širvintų rajone populiariausia ūkinė veikla pagal teisinę formą yra uždaroji akcinė bendrovė (UAB). 2020 metais uždarosios akcinės bendrovės sudarė apie 59 proc. visų Širvintų rajono ūkio subjektų, individualios įmonės (IĮ) – apie 15 proc. Kita dalis įmonių (26 proc.) pagal teisinę formą priskiriamos asociacijų, bendrijų, žemės ūkio bendrovių, viešųjų įstaigų, valstybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės biudžetinių įstaigų, kooperatinių bendrovių kategorijai. Lietuvoje ir Širvintų rajone matoma IĮ mažėjimo tendencija, galimai dėl savininko atsakomybės savo turtu.

Visoje Lietuvoje didžioji ūkio subjektų dalis generuoja pajamas iki 9 999 Eur. 2020 metų pradžioje 32 proc. Širvintų rajono ūkio subjektų sukūrė pajamas iki 9 999 Eur, 25 proc. – iki 49 999 Eur, 9 proc. – iki 99 999 Eur, 19 proc. – iki 499 999 Eur ir t. t. Pajamas nuo 10 000 000 iki 50 000 000 ir daugiau kūrė tik 3 Širvintų rajono ūkio subjektai.

Vidaus prekyba. 2018 metais Širvintų rajone buvo 80 parduotuvių, vykdančių mažmeninę prekybą, ir 1 000-iai gyventojų teko 5,2 parduotuvės, Vilniaus apskrįčiai taip pat teko – 5,2 parduotuvės, o Lietuvai – 5,8. Daugiausiai parduotuvių 1 000-iai gyventojų Vilniaus apskrityje teko Ukmergės (6,4), mažiausiai – Vilniaus (2,4) rajonams. Nepaisant didelio 1 000-iai gyventojų tenkančio parduotuvių skaičiaus, parduotuvių plotas Širvintų rajone buvo mažiausias ir 2018 metais siekė 7,3 tūkst. m² (1 000 gyv. teko 474 m²). Tuo tarpu panašiais ekonominiais rodikliais pasižyminčiuose Šalčininkų, Švenčionių rajonuose parduotuvės buvo dvigubai didesnės. Taigi santykinai didelis parduotuvių skaičius ir mažas prekybos plotas, tenkantis tūkstančiui gyventojų, atskleidžia, kad Širvintų rajono parduotuvės yra mažos ir skirtos vietinių gyventojų būtiniausių poreikių tenkinimui.

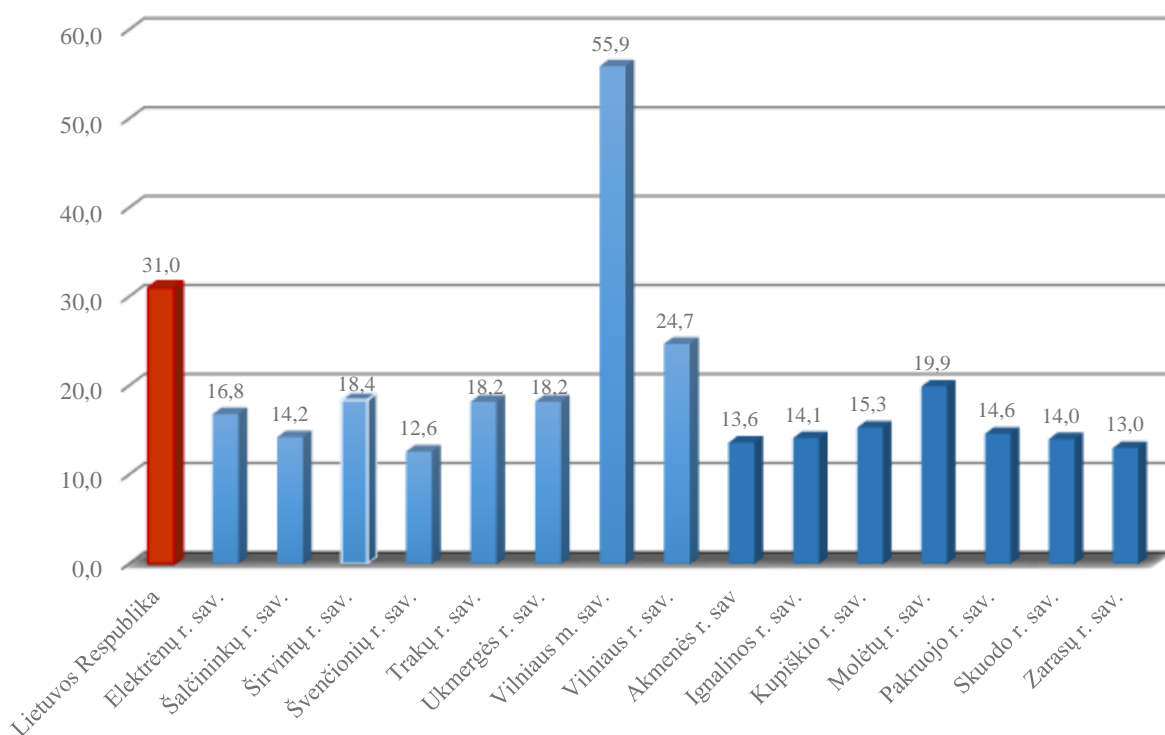
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais mažmeninės prekybos parduotuvių apyvarta augo: šalyje – apie 18 proc., Vilniaus apskrityje – 23 proc. ir Širvintų rajone – 12 proc. (nuo 30 771 tūkst. Eur iki 34 472 tūkst. Eur). Vertinant Vilniaus apskrities rajonų mažmeninės prekybos parduotuvių apyvartos augimą, mažiausias buvo Švenčionių rajone, didžiausias – Vilniaus mieste. Nedidelė mažmeninės prekybos verslų plėtra rodo, kad Švenčionių rajono savivaldybės gyventojų perkamoji galia yra mažiausia Vilniaus apskrityje. 2018 metais vienam Širvintų rajono gyventojui mažmeninės prekybos parduotuvių apyvarta išaugo daugiau kaip 10 proc. ir siekė 2 229 Eur lyginant su 2017 metais.

Verslumas. Verslumo lygis – mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iai gyventojų. Šis rodiklis parodo verslo aplinkos patrauklumą, leidžia lyginti skirtingo dydžio teritorijų rodiklius.

2020 metų pradžioje Lietuvoje veikė 86 738 mažos ir vidutinės įmonės. 2018–2020 metais Širvintų rajono savivaldybėje šis rodiklis augo 10 proc. ir 2020 m. veikė 277 mažos ir vidutinės įmonės. Nors mažų ir vidutinių įmonių skaičius augo, bet tai buvo pats mažiausias rodiklis Vilniaus apskrityje.

2020 metais tūkstančiui Širvintų rajono savivaldybės gyventojų teko 18,4 mažų ir vidutinių įmonių.

3.2.1.8 pav. Gyventojų verslumo lygis 2020 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Verslumo lygio rodikliu Širvintų rajonas lenkė daugumą savivaldybių, išskyrus Vilniaus miesto, Vilniaus ir Molėtų rajonų savivaldybes. Vilniaus miestas lenkė ne tik lyginamų savivaldybių rodiklius, bet ir šalies rodiklį. Taigi verslumo lygį Širvintų rajone galime vertinti kaip vidutinį.

Verslumo skatinimas. Širvintų rajono savivaldybė ir Širvintų rajono verslo plėtros komisija vykdo Savivaldybės savarankiškąją funkciją – sąlygų verslo plėtrai sudarymą ir šios veiklos skatinimą. Širvintų rajono verslo plėtros komisija sudaryta Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. lapkričio mėn. 8 d. įsakymu Nr. 9-735. Pagrindinės komisijos funkcijos yra ekonomikos ir verslo raidos būklės, vystymosi tendencijų analizė, pasiūlymų dėl rajono ekonomikos ir verslo plėtros perspektyvų Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriui teikimas, fiksuoto pajamų mokesčio dydžių individualios veiklos verslo liudijimui įsigyti svarstymas

ir pasiūlymų dėl jų teikimas, pasiūlymų dėl mokestinių lengvatų ir finansinės paramos ūkio subjektams teikimas, pasiūlymų dėl savivaldybės turto panaudojimo verslo plėtrai teikimas.

Širvintų rajono savivaldybės 2016 m. gegužės 11 d. mero potvarkiu Nr. 6-26 (pakeitimas – 2017 m. kovo 9 d. mero potvarkiu Nr. 6-15) sudaryta Širvintų rajono savivaldybės lėšų, skirtų rėmimui ir skatinimui, skirstymo komisija, kurioje svarstomi Širvintų rajono savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų rėmimui ir skatinimui, skirstymo klausimai. 2017 m. gegužės 25 d. Širvintų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-144 patvirtintas naujas Širvintų rajono savivaldybės remiamos ir skatinamos veiklos tvarkos aprašas, kuriame nustatytos finansinės paramos formos ir sąlygos smulkiajam ir vidutiniam verslui remti. Finansinė parama teikiama ne tik naujos įmonės steigimui, bet ir reklaminiams spaudiniams, dalyvavimui verslo parodose, renginių organizavimui (skirtų verslumui skatinti). 2020 metais paremtos 3 SVV įmonės, kurioms kompensuota dalis išlaidų, skirtų reklamos paslaugoms – reklaminiams spaudiniams.

Verslumui skatinti Širvintų rajono savivaldybės administraciniame pastate organizuojami renginiai. Mero iniciatyva vyksta susitikimai su verslo įmonių atstovais, teikiamos metų nominacijos.

3.2.2. Žemės ūkis ir miškininkystė

Žemės ūkio fondas. Širvintų rajone didžiausią žemės fondo dalį (52 proc.) sudaro žemės ūkio naudmenos. Vilniaus apskrityje didžiausia dalis tenka miškams (apie 43 proc.), o žemės ūkio naudmenos lieka antroje vietoje (39 proc.). Lietuvoje didžiausią žemės fondo dalį taip pat sudaro žemės ūkio naudmenos (52 proc.).

3.2.2.1 lentelė. Žemės fondo sudėtis 2020 m., ha

Teritorija	Žemės ūkio naudmenos	Miškai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Žemė, užimta vandens telkinių	Kita žemė
Lietuvos Respublika	3 399 067,66	2 156 033,39	105 401,82	239 421,21	266 532,84	362 191,38
Vilniaus apskritis	382 307,55	417 335,04	18 189,16	46 313,34	30 811,45	78 024,60
Širvintų rajonas	47 422,57	28 922,95	1 371,07	2 980,76	2 255,05	7 591,77

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba

Nacionalinės žemės tarnybos duomenimis, 2020 metais Širvintų rajone mažėjo žemės ūkio naudmenų, miškų, kelių ir apleistos žemės plotai, o užstatytos teritorijos, vandens telkinių ir kitos žemės (medžių ir krūmų želdinių, pelkių, pažeistos ir nenaudojamos žemės) plotai – didėjo. Nežiūrint to, kitų ir apleistų žemių plotai Širvintų rajone ir Vilniaus apskrityje sudarė žymiai didesnę dalį viso

žemės fondo palyginti su šalies sudaroma dalimi (Širvintų rajone – 10,1 proc., Vilniaus apskrityje – 9,4 proc., šalyje – 6,3 proc.).

Vienintelė Lietuvoje yra Vilniaus apskritis, kuri valdo didžiausius miško žemės plotus. Vilniaus apskrities miškai sudaro 19 proc. visos Lietuvos miškų. Miškai atlieka apsaugines, stabilizacines ir kompensacines funkcijas, palaiko miestų ekologinį balansą. Širvintų rajone miško žemė sudaro 32 proc. viso Širvintų rajono žemės fondo, o Lietuvoje – 33 proc.

Žemės ūkio naudmenų struktūroje didžiausią žemės ūkio fondo dalį sudaro ariama žemė: Lietuvoje – 88 proc., Vilniaus apskrityje – 81 proc. ir Širvintų rajone – 85 proc. Tuo tarpu sodų, pievų ir natūralių ganyklų dalis bendroje žemės ūkio fondo struktūroje Lietuvoje buvo mažesnė nei Vilniaus apskrityje ir Širvintų rajone.

Atsižvelgdami į visus duomenis, matome, kad žemės ūkis ir miškininkystė užima gana svarbią vietą Širvintų rajone.

Ūkininkų ūkiai. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, 2020 metų pradžioje Lietuvoje buvo registruotas 114 181 ūkininko ūkis. Vilniaus apskrities ūkininkai sudarė didžiausią dalį (apie 15 proc. arba 16 921 ūkis) visų Lietuvos registruotų ūkių. Vilniaus apskrityje daugiausia ūkių buvo registruota Vilniaus rajone (apie 37 proc. arba 6 225), mažiausiai – Vilniaus mieste (apie 0,1 proc. arba 23). Nors Vilniaus rajone ūkių skaičius buvo didžiausias, Ukmergės rajonas lenkė visus kitus Vilniaus apskrities rajonus bendru ūkininkų ūkių plotu (22 650 ha). 2020 metais Širvintų rajono savivaldybėje buvo registruoti 2 069 ūkininkų ūkiai, bendras ūkių plotas sudarė 15 726 ha, o vidutinis ūkio dydis siekė 7,6 ha. Širvintų rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2020 metų pradžioje Širvintų rajone registruotos 4 žemės ūkio bendrovės ir 50 ekologinių ūkių.

Pastaraisiais metais tiek šalyje, tiek Širvintų rajone pastebimas ūkių skaičiaus mažėjimas. Lietuvoje dominuoja maži ūkiai, užimantys iki 5 ha plotą. 2020 metų pradžioje Širvintų rajone tokie ūkiai sudarė 62 proc. visų rajono ūkių. Didžiausi rajono ūkiai yra iki 300 ha ploto.

3.2.2.2 lentelė. Ūkininkų ūkiai pagal bendrą plotą 2020 m. pradžioje, vnt.

Teritorija	Plotas, ha								
	iki 5	5-10	10-20	20-50	50-100	100-200	200-300	300-500	>500
Lietuvos Respublika	66 552	18 528	14 258	9 526	3 164	1 451	378	248	76
Elektrėnų sav.	1 205	188	76	39	5	-	-	-	-
Šalčininkų r. sav.	741	226	145	114	30	17	2	1	-
Širvintų r. sav.	1 286	394	232	112	29	13	3	-	-
Švenčionių r.	569	162	124	77	27	18	9	6	3
Trakų r. sav.	2 141	266	124	52	9	1	-	-	-
Ukmergės r. sav.	1 264	433	273	175	53	25	2	1	1

Teritorija	Plotas, ha								
	iki 5	5-10	10-20	20-50	50-100	100-200	200-300	300-500	>500
Vilniaus m. sav.	21	1	1	-	-	-	-	-	-
Vilniaus r. sav.	5 451	512	176	69	13	1	2	-	1
Akmenės r. sav.	381	135	113	94	56	30	10	4	6
Ignalinos r. sav.	801	288	225	135	49	20	7	4	1
Kupiškio r. sav.	835	321	315	228	47	23	10	5	-
Molėtų r. sav.	1 731	542	378	177	41	13	1	1	-
Pakruojo r. sav.	872	207	160	154	73	34	9	7	1
Skuodo r. sav.	832	347	310	255	72	34	4	4	1
Zarasų r. sav.	884	413	376	246	72	16	3	1	-

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, 2020 metais tarp palyginamųjų savivaldybių daugiausiai ūkių iki 5 ha turėjo Vilniaus rajono savivaldybė, jie sudarė net 88 proc. Vilniaus rajono ūkių. Didžiausią dalį didelių ūkių, kurie buvo daugiau kaip 300 ha ploto, turėjo Švenčionių, Akmenės ir Pakruojo rajonai.

2020 metų pradžioje Širvintų rajone buvo registruota 3 318 žemės ūkio technikos (žemės ūkio mašinų, traktorių, savaeigių ir kt.). Ratiniai traktoriai sudarė didžiausią dalį (61 proc.) visos rajone registruotos žemės ūkio technikos. Širvintų rajono savivaldybės administracijos duomenimis, per 2019 metais ūkininkai įsigijo 171 traktorių, 5 iš jų buvo nauji.

Bendroji žemės ūkio produkcija. 2017–2018 metais Širvintų rajono savivaldybėje bendrosios žemės ūkio produkcijos, kurią sudaro augalininkystės ir gyvulininkystės produkcija, apimtys išaugo dvigubai (nuo 15,9 iki 31,7 mln. Eur). Vilniaus apskrityje ir šalyje augimas buvo mažesnis ir nepasiekė 2017 metų apimčių. Tarp lyginamų savivaldybių didžiausia bendrosios žemės ūkio produkcijos dalis buvo Pakruojo rajono savivaldybėje, 2018 m. siekė 94 mln. Eur.

2018 metais Lietuvoje augalininkystės produkcija sudarė 60 proc., gyvulininkystės produkcija – 40 proc. visos šalies bendrosios žemės ūkio produkcijos. Vilniaus apskrityje atvirkščiai, augalininkystės produkcija sudarė 48 proc., gyvulininkystės produkcija – 52 proc.

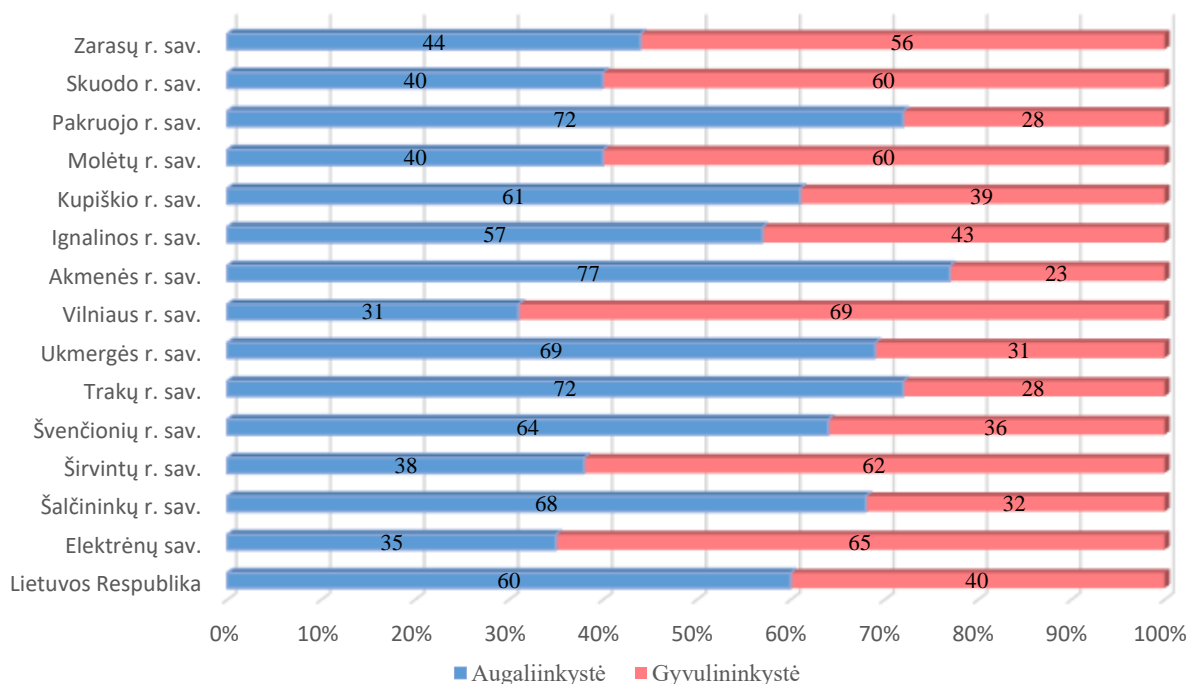
2018 metais augalininkystės produkcijos apimtys Širvintų rajono savivaldybėje didėjo 6 proc. (nuo 11,5 iki 12,2 mln. Eur), o Vilniaus apskrityje ir šalyje mažėjo palyginus su 2017 metais. Augalininkystės produkcijos apimčių sumažėjimui įtakos galimai turėjo prastesnis žemės ūkio augalų derlius.

Gyvulininkystės produkcijos gamybos apimtys Širvintų rajono savivaldybėje 2018 metais išaugo daugiau kaip keturis kartus (nuo 4,4 iki 19,5 mln. Eur), o Vilniaus apskrityje ir šalyje augimas

buvo mažesnis ir nepasiekė 2017 metų lygio. Gyvulininkystės produkcijos gamybos apimčių sumažėjimui įtakos galimai turėjo sumažėjusios gyvulininkystės produkcijos supirkimo kainos.

Širvintų rajono savivaldybėje didžiausią produkcijos dalį (62 proc.) sudarė gyvulininkystė, o augalininkystei teko 38 proc.

3.2.2.1 pav. Bendroji žemės ūkio produkcija 2018 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 metais Vilniaus apskrityje gyvulininkystės produkcijos didžiausia dalis buvo Trakų rajone, o augalininkystės – Vilniaus rajone. Akmenės rajonas sudarė didžiausią dalį gyvulininkystės produkcijos tarp lyginamų savivaldybių.

2016–2018 metais šalyje 6 proc. padidėjo gyvulių ir paukščių realizacija skerdimui. 2018 metais didžiausi realizuoti kiekiai buvo Kauno ir Vilniaus apskrityse. Vilniaus apskrities realizacija sudarė 18 proc., o Kauno apskrities – 26 proc. visos šalies skerdimui realizuoto kiekio.

3.2.2.3 lentelė. Realizuotas skersti gyvulių ir paukščių kiekis, t

Teritorija	Metai, t		
	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	347 010	367 672	367 937
Elektrėnų sav.	7 579	8 181	12 220
Šalčininkų r. sav.	2 440	2 420	3 424
Širvintų r. sav.	1 193	1 146	17 934
Švenčionių r. sav.	3 202	3 114	2 827
Trakų r. sav.	564	516	484
Ukmergės r. sav.	2 090	1 965	1 933

Teritorija	Metai, t		
	2016	2017	2018
Vilniaus m. sav.	89	79	76
Vilniaus r. sav.	30 652	71 460	28 629

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais Vilniaus apskrityje mažiausia realizacija skerdimui buvo Vilniaus mieste, o didžiausia – Vilniaus rajone. 2018 metais Širvintų rajono savivaldybė stipriai įsiveržė į priekį ir nusileido tik Vilniaus rajono savivaldybei pagal realizuotų skersti gyvulių ir paukščių kieki. Tai yra pats didžiausias fiksuotas rodiklis (17 934 t) Širvintų rajono savivaldybėje nuo 1993 metų. Manoma, kad tam daugiausiai įtakos turėjo 2018 metų auginamas didesnis paukščių kiekis (nuo 19 405 iki 27 765 vnt.).

Galime daryti išvadą, kad Širvintų rajono savivaldybėje esantys ariamos žemės plotai, ūkių skaičius, augančios bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys sudaro palankias sąlygas žemės ūkio veiklos plėtrai.

3.2.3. Statyba ir gyvenamasis fondas

Statyba. Statyba yra svarbus sektorius rajono ūkio struktūroje. Statybų sektoriaus plėtra tiesiogiai priklauso nuo pritrauktų materialinių investicijų kiekio, t. y. kai investicijos didelės – statyba klesti. Statybos sektoriaus perspektyvos dar priklauso ir nuo gyventojų perkamosios galios, naujų smulkių ir vidutinių įmonių steigimo.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018–2020 metais Lietuvoje statybos sektorius plėtėsi. Šią veiklą vykdančių įmonių skaičius šalyje ir Vilniaus apskrityje augo po 12 proc.

2020 metų pradžioje Širvintų rajone buvo įregistruoti 36 ūkio subjektai statybos sektoriuje, tačiau veiklą vykdė tik 20 subjektų. Vilniaus apskrityje tai buvo mažiausias rodiklis.

3.2.3.1 lentelė. Veikiančių statybos įmonių kaita, vnt.

Teritorija	Metai			Pokytis 2018–2020 m., proc.
	2018	2019	2020	
Lietuvos Respublika	8 029	8 420	9 020	12
Vilniaus apskritis	3 169	3 293	3 565	12
Elektrėnų sav.	46	51	55	20
Šalčininkų r. sav.	37	33	37	-
Širvintų r. sav.	17	18	20	18
Švenčionių r. sav.	32	28	33	3
Trakų r. sav.	62	66	71	15
Ukmergės r. sav.	59	62	70	19
Vilniaus m. sav.	2 665	2 752	2 971	11
Vilniaus r. sav.	251	283	308	23

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018–2020 metais statybos įmonių skaičius labiausiai išaugo Vilniaus rajono savivaldybėje, mažiausiai – Švenčionių rajono savivaldybėje, o Šalčininkų rajono savivaldybėje pokyčio visai nebuvo. Vilniaus mieste veikė daugiausiai statybos įmonių, kurios 2020 metais sudarė 83 proc. visų Vilniaus apskrities statybos įmonių.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais statybos įmonių atliktų darbų vertė šalyje augo 32 proc. Šiaulių apskrityje išaugo labiausiai (65 proc.), o sumažėjo – Alytaus, Marijampolės ir Telšių apskrityse (atitinkamai -12, -9 ir -16 proc.). Vilniaus apskrityje statybos įmonių atliktų darbų apimtys augo 51 proc. ir sudarė didžiąsą dalį visos Lietuvos statybos įmonių atliktų darbų.

3.2.3.2 lentelė. Statybos įmonių atliktų darbų apimtys, tūkst. Eur

Teritorija	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.
	2017	2018	2019	
Lietuvos Respublika	2 563 712	2 999 593	3 390 534	32
Vilniaus apskritis	919 754	1 190 361	1 392 874	51
Elektrėnų sav.	13 150	20 536	21 171	61
Šalčininkų r. sav.	11 104	10 073	8 767	-21
Širvintų r. sav.	6 083	8 104	10 822	78
Švenčionių r. sav.	15 658	21 953	27 802	78
Trakų r. sav.	17 894	14 838	22 400	25
Ukmergės r. sav.	19 149	20 537	19 985	4
Vilniaus m. sav.	725 511	914 998	1 112 634	53
Vilniaus r. sav.	111 205	179 322	169 293	52

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017–2019 metais Vilniaus apskrities Širvintų ir Švenčionių rajonuose augimas buvo didžiausias, o mažėjimas fiksuotas tik Šalčininkų rajone. Vilniaus mieste buvo didžiausios statybos įmonių atliktų darbų apimtys, Šalčininkų ir Širvintų rajonų savivaldybės – mažiausios.

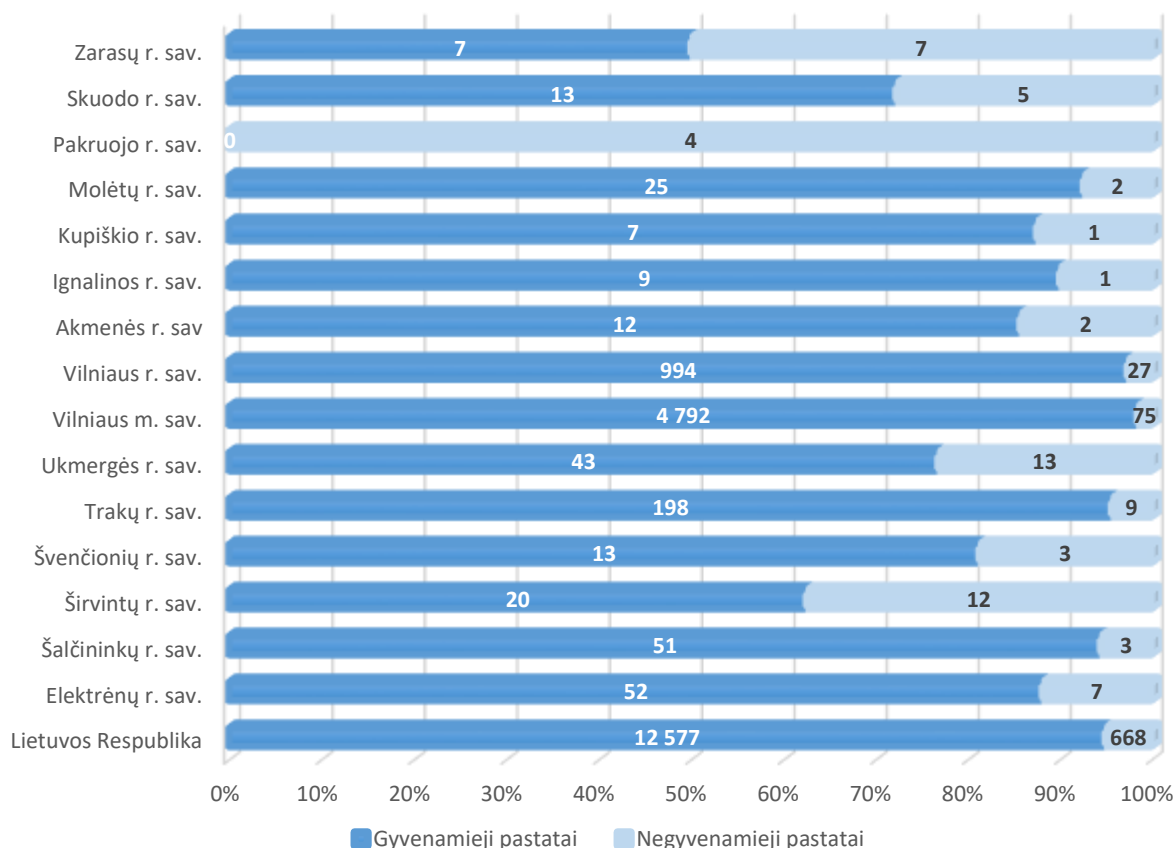
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais Lietuvoje išduotų leidimų skaičius mažėjo: naujų gyvenamųjų pastatų statybai išduotų leidimų skaičius sumažėjo 4 proc., negyvenamųjų pastatų – 11 proc. Vilniaus apskrityje išduotų leidimų skaičius taip pat mažėjo (gyvenamiesiems pastatams – 15 proc., negyvenamiesiems pastatams – 5 proc.). Tarp lyginamų savivaldybių Vilniaus miesto savivaldybė išdavė daugiausiai leidimų gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statybai, mažiausiai – Kupiškio rajono savivaldybė.

2017–2019 metais Širvintų r. savivaldybėje gyvenamųjų pastatų statybai išduotų leidimų skaičius augo nuo 31 iki 37 (19 proc.), o negyvenamųjų pastatų – liko stabilus (8 leidimai).

2017–2019 metais gyvenamųjų būstų statyba augo 14 proc. Lietuvoje, Vilniaus apskrityje – 21 proc. Daugiausiai gyvenamųjų pastatų pastatyta Vilniaus apskrityje, mažiausiai – Utenos apskrityje. 2019 metais Vilniaus apskrities gyvenamieji pastatai sudarė 49 proc. visų šalies gyvenamųjų pastatų. Vertinant Vilniaus apskrities savivaldybes, mažiausiai gyvenamųjų pastatų buvo pastatyta Švenčionių rajone. Širvintų rajone pastatyta nuo 20 iki 46 gyvenamųjų pastatų kasmet, daugiausiai 2018 metais.

Analizuojamu laikotarpiu negyvenamųjų pastatų statyba smuko 14 proc. Lietuvoje, Vilniaus apskrityje augo 15 proc. Daugiausia negyvenamųjų pastatų pastatyta Vilniaus ir Kauno apskrityse, mažiausiai – Utenos apskrityje. Vilniaus apskrities negyvenamieji pastatai sudarė 22 proc. visų šalies negyvenamųjų pastatų. Mažiausiai negyvenamųjų pastatų pastatyta Švenčionių rajone tarp Vilniaus apskrities savivaldybių. Širvintų rajone pastatyta nuo 6 iki 12 negyvenamųjų pastatų kasmet, daugiausiai 2019 metais.

3.2.3.1 pav. Pastatytų pastatų skaičius 2019 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvoje dominuoja gyvenamųjų pastatų statyba, kuri 2019 metais sudarė apie 95 proc. visų pastatytų pastatų. Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybėse pastatų pastatyta daugiausiai, o mažiausiai – Pakruojo, Kupiškio, Ignalinos rajonų savivaldybėse. 2019 metais Pakruojo rajone

nebuvo pastatytų gyvenamųjų pastatų. Mažiausia dalis gyvenamųjų pastatų 2019 metais pastatyta Kupiškio ir Zarasų rajonuose (po 7 vnt.), o mažiausia negyvenamųjų pastatų dalis – Ignalinos ir Kupiškio rajonuose (po 1 vnt.).

2019 metais Širvintų rajono pastatų plotai ir tūriai mažėjo nuo 39 iki 57 proc. palyginus su 2018 metais. 2019 metais baigtų statyti gyvenamųjų būstų naudingas plotas siekė 3 tūkst. m² (2018 metais – apie 5), tūris – apie 14 tūkst. m³ (2018 metais – 24). O negyvenamųjų pastatų plotas sudarė apie 11 tūkst. m² (2018 metais – 17), tūris – 48 tūkst. m³ (2018 metais – apie 112).

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis ir vertinant 2017–2019 metus, didžiausias statybos leidimų, pastatų statybų ir jų plotų, tūrių augimas buvo 2018 metais.

Gyvenamasis būstų fondas. 2018 metais Širvintų r. savivaldybės gyvenamasis būstų fondas siekė 628 tūkst. m², Vilniaus apskrityje – 27 266 tūkst. m² ir šalyje – 99 214 tūkst. m². Širvintų miesto vietovėse gyvenamasis būstų fondas sudarė 27 proc., kaimo vietovėse – 73 proc. ir tai rodo, kad Širvintų rajonas yra labiau orientuotas į kaimo išvystymą.

2016–2018 metais gyvenamasis būstų fondas didėjo visoje šalyje: Širvintų r. savivaldybėje – apie 2 proc., Vilniaus apskrityje – 3 proc. ir šalyje – 2 proc. Gyvenamasis būstų fondas augo ir visose Vilniaus apskrities savivaldybėse, Vilniaus rajone išaugo labiausiai (6 proc.). Tarp palyginamų savivaldybių didžiausias augimas buvo Molėtų r. savivaldybėje (1 proc.).

3.2.3.3 lentelė. Būstų skaičius pagal nuosavybės formą 2018 m. pabaigoje, vnt.

Teritorija	Nuosavybės forma			Viso
	Viešoji		Privati	
		iš jų savivaldybių		
Lietuvos Respublika	29 765	27 388	1 421 695	1 451 460
Vilniaus apskritis	6 226	5 789	397 101	403 327
Elektrėnų sav.	164	154	11 865	12 029
Šalčininkų r. sav.	330	302	13 882	14 212
Širvintų r. sav.	203	196	8 460	8 663
Švenčionių r. sav.	335	291	13 649	13 984
Trakų r. sav.	359	333	16 437	16 796
Ukmergės r. sav.	439	404	19 624	20 063
Vilniaus m. sav.	3 899	3 657	269 947	273 846
Vilniaus r. sav.	497	452	43 237	43 734

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Visoje Lietuvoje privačios nuosavybės būstai sudarė didžiausią dalį (apie 98 proc.). Vilniaus apskritis būstų skaičiumi lenkė kitas apskritis ir sudarė apie 28 proc. visų šalies būstų. 2018 metais

Vilniaus miesto savivaldybė turėjo daugiausiai būstų (apie 68 proc.), o Širvintų rajono savivaldybė – mažiausiai (2 proc.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, naudingas plotas gyventojui taip pat didėjo. 2018 metais vienam Širvintų rajono savivaldybės gyventojui teko apie 41 m² naudingo ploto. Šis rodiklis buvo 15 proc. didesnis už šalies ir 22 proc. didesnis už Vilniaus apskrities gyventojui tenkantį naudingą plotą. Vertinant apskritis 2016–2018 metais, didžiausias naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui, buvo Utenos apskrityje – nuo 41 iki 44 m², mažiausias – Marijampolės apskrityje – nuo 32 iki 34 m². 2018 metais Vilniaus apskrities gyventojams teko mažiausias naudingas plotas.

3.2.3.4 lentelė. Vienam gyventojui tenkantis naudingas plotas, m²

Teritorija	Metai			Pokytis 2016–2018 m., proc.
	2016	2017	2018	
Lietuvos Respublika	34,0	35,1	35,5	4
Vilniaus apskritis	32,8	33,6	33,6	2
Elektrėnų sav.	32,8	33,2	33,4	2
Šalčininkų r. sav.	31,8	32,8	33,1	4
Širvintų r. sav.	39,0	40,2	40,9	5
Švenčionių r. sav.	38,8	40,1	41,0	6
Trakų r. sav.	37,6	38,7	39,0	4
Ukmergės r. sav.	37,9	39,3	39,9	5
Vilniaus m. sav.	30,4	31,0	31,0	2
Vilniaus r. sav.	40,5	41,9	41,8	3

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais didžiausias naudingas plotas vienam gyventojui teko Vilniaus rajono gyventojams. Per laikotarpį labiausiai išaugęs naudingas plotas buvo Švenčionių rajono savivaldybėje, mažiausiai – Elektrėnų ir Vilniaus miesto savivaldybėse.

2016–2018 metais šalies, Vilniaus apskrities, Širvintų rajono miesto gyventojams naudingojo ploto teko mažiau palyginus su kaimo gyventojais. Širvintų miesto gyventojui teko 31–32 m² naudingo ploto, o kaimo gyventojui teko 44–47 m². Taiigi miesto gyventojui tenka 14–16 m² naudingo ploto mažiau nei kaimo gyventojui.

Apsirūpinimas būstu ir pasirinkimo galimybės šalyje priklauso nuo esamų ir naujai statomų būstų. Vertinant 2016–2018 metus, kiekvienais metais vidutinis būsto dydis po truputį kilo. 2018 metais Širvintų rajono vidutinis būsto dydis siekė 72,5 m², Vilniaus apskrities – 67,6 m² ir šalies – 68,4 m². Širvintų miesto vidutinis būsto dydis buvo apie 15 m² mažesnis už kaimo vietovėje esančio būsto vidutinį dydį.

Socialinis būstas – tai nekomerciniu pagrindu pagal Vyriausybės nustatytą nuomos mokesčio apskaičiavimo tvarką nuomojamos savivaldybės gyvenamosios patalpos, skirtos mažas pajamas turintiems asmenims ir šeimoms apgyvendinti. 2017–2019 metais asmenų (šeimų), nuomojančių socialinį būstą, skaičius augo: Lietuvoje – 9 proc., Širvintų rajone – 24 proc. Šalyje šis rodiklis didėjo kasmet, o Širvintų rajone – keitėsi netolygiai. 2017–2019 metais Širvintų r. savivaldybėje socialinį būstą nuomojosi nuo 54 iki 73 asmenų (šeimų).

3.2.3.5 lentelė. Asmenims (šeimoms) išnuomotas socialinis būstas

Teritorija	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.
	2017	2018	2019	
Lietuvos Respublika	10 368	10 949	11 290	9
Elektrėnų sav.	78	78	90	15
Šalčininkų r. sav.	88	99	90	2
Širvintų r. sav.	54	73	67	24
Švenčionių r. sav.	127	131	144	13
Trakų r. sav.	72	91	104	44
Ukmergės r. sav.	248	286	289	17
Vilniaus m. sav.	1 146	1 165	1 175	3
Vilniaus r. sav.	61	71	68	11
Akmenės r. sav.	188	232	218	16
Ignalinos r. sav.	132	133	144	9
Kupiškio r. sav.	126	124	127	1
Molėtų r. sav.	114	117	113	-1
Pakruojo r. sav.	106	109	119	12
Skuodo r. sav.	39	39	33	-15
Zarasų r. sav.	182	185	189	4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais asmenų (šeimų), kuriems išnuomotas socialinis būstas, skaičius labiausiai išaugo Trakų rajono savivaldybėje (44 proc.), o sumažėjo – Skuodo ir Molėtų rajonų savivaldybėse (atitinkamai 15 ir 1). Daugiausiai asmenų (šeimų), nuomojančių socialinį būstą, turėjo Vilniaus miestas, mažiausiai – Skuodo, Širvintų ir Vilniaus rajonai.

Asmenų (šeimų), buvusių savivaldybės socialinio būsto nuomos eilėje, skaičius taip pat augo. Lietuvoje 2017–2019 metais asmenų (šeimų), įrašytų į laukiančių paramos būstui išsinuomoti sąrašus, skaičius didėjo 5 proc., Širvintų rajone – 29 proc.

3.2.3.6 lentelė. Asmenys (šeimos), įrašyti į laukiančių paramos būstui išsinuomoti sąrašus

Teritorija	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.
	2017	2018	2019	
Lietuvos Respublika	10 471	10 486	10 993	5
Elektrėnų sav.	73	93	84	15
Šalčininkų r. sav.	170	177	165	-3
Širvintų r. sav.	49	47	63	29
Švenčionių r. sav.	86	93	90	5
Trakų r. sav.	227	208	180	-21
Ukmergės r. sav.	117	66	100	-15
Vilniaus m. sav.	1 360	1 645	1 814	33
Vilniaus r. sav.	216	219	238	10
Akmenės r. sav.	101	106	124	23
Ignalinos r. sav.	136	119	94	-31
Kupiškio r. sav.	71	62	67	-6
Molėtų r. sav.	198	163	174	-12
Pakruojo r. sav.	104	113	109	5
Skuodo r. sav.	48	45	45	-6
Zarasų r. sav.	148	139	154	4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017–2019 metais asmenų (šeimų), buvusių sąrašuose socialiniam būstui nuomoti, skaičius augo sparčiausiai Vilniaus mieste ir Širvintų rajone. Ignalinos rajono savivaldybėje labiausiai sumažėjo (31 proc.) asmenų (šeimų), laukiančių socialinio būsto nuomos, tarp lyginamų savivaldybių. Vilniaus miestas turėjo daugiausiai asmenų (šeimų), įrašytų į laukiančių paramos būstui išsinuomoti sąrašus, o Skuodo rajono savivaldybė – mažiausiai. Vilniaus apskrityje mažiausią asmenų (šeimų), buvusių sąrašuose socialiniam būstui nuomoti, skaičių turėjo Širvintų rajono savivaldybė.

2018 metais Širvintų mieste pastatytas naujas 18 butų pastatas, kuriame gyvena asmenys (šeimos), buvę savivaldybės socialinio būsto nuomos eilėje.

3.2.4. Turizmas ir kultūros paveldas

Širvintų kraštas yra žymus ir patrauklus savo istoriniais, architektūriniais paminklais, muziejais, įspūdinga gamta, modernėjančia aplinka. Pirmieji gyventojai Širvintų rajono teritorijoje kūrėsi IX–VIII tūkstantmetyje prieš Kristų. Musninkų, Čiobiškio, Gelvonų, Kernavės apylinkėse aptikta akmens amžiaus stovyklų liekanų.

Nemaža Širvintų rajono teritorijos dalis pakliūna į UNESCO saugomo Pasaulio paveldo objekto Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato teritoriją, esančią Neries slėnyje, kuriame yra 5 piliakalnių fortifikacinė sistema, kapinynas, buvusių pilių ir miesto liekanos. Kernavė – vienas

seniausių Lietuvos miestų, pagoniškosios Lietuvos (kunigaikščio Traidenio laikų) sostinė, dažnai vadinama lietuviškąja Troja. Istoriniuose šaltiniuose Kernavė pirmą kartą paminėta 1279 metais eiliuotose Livonijos ir Hermano Vatbergės kronikose. Viduramžiais Kernavė buvo vienas svarbiausių Lietuvos politinių ekonominių centrų.

Širvintų rajone yra įsikūrę Alionių, Bartkuškio, Šešuolėlių, Lygaraisčio telmologiniai, Širvintos, Budelių kraštovaizdžio draustiniai, dvaro parkai (žymiausi – Narvydiškio, Liukonių, Paširvinčio, Šešuolėlių I), stovi 3 gamtos paminklai (Staškūniškio maumedis, Čiobiškio urvas, Dūdų akmuo), plyti 3 didesni miškai (Bartkuškio, Alionių, Šešuolėlių). Per teritoriją teka Neris, Širvinta ir Musė, tyvuliuoja 28 ežerai (didžiausias – Alys, jo plotas – 165 ha; giliausias – Gelvė, jo gylis – 28 m; žuvingiausi Zdoniškių, Gelvanės ir Alio ežerai), 7 tvenkiniai. Širvintų rajone, ypač Čiobiškio pušynuose gausu uogų ir grybų.

Širvintų rajono centro – Širvintų miesto – pavadinimas yra kilęs nuo Širvintos upės. Pasak legendos, senovėje upės kelią per miškus pramynė briedžiai, kurie buvo vadinami širviais, todėl upė buvo pavadinta Širvinta. Širvintų kraštas siejamas ir su Barbaros Radvilaitės vardu, kurios garbei prie Musninkų pastatyta koplyčia, ir su Prezidento Antano Smetonos vardu, kuris mėgo lankytis Šešuolėlių dvare. Širvintų rajono žymūs žmonės: rašytojas, publicistas, diplomatas Ignas Šeinius, skulptorius, tautodailininkas Ipolitas Užkurnys, Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto signataras Alfonsas Petrulis.

Širvintų kraštas žymus savo aukštaitiškąja kultūra, savita širvintiškių šnektą, nuostabią gamtą.

Širvintų rajono savivaldybė – viena iš palankių turizmui ir rekreacijai vystyti savivaldybių, turinti didelį kultūros paveldo objektų tinklą. Savivaldybės pietvakarine riba teka Neris, o ežerų pakrantės yra puiki vieta kaimo turizmo sodybų verslui plėtoti.

Kultūros paveldas. Šiuo metu Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registre yra įregistruota 391 kultūros paveldo vertybė, esanti Širvintų rajono savivaldybėje, iš jų 112 yra kilnojamosios ir 279 nekilnojamosios vertybės. Nekilnojamąjį kultūros paveldą sudaro archeologinės kultūros paveldo vertybės (piliakalniai su gyvenvietėmis, pilkapiai, pilkapynai, kapinynai, buvusios dvarų sodybos), mitologinės vietos, architektūros paminklai (bažnyčios, sodybos, įvairūs pastatai, statinių kompleksai ir pan.), istorijos paminklai (kapinės, pavieniai kapai, susiję su svarbiais visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos įvykiais ar asmenybėmis), dailės paminklai (paveikslai, koplytėlė, koplytstulpiai, skulptūros, altoriai, altorėliai, kryžiai, kryželiai ir pan.). Turizmo ir atraktyvumo požiūriu Širvintų rajone vertingiausi kultūros paveldo objektai yra Kernavės archeologinė vietovė, piliakalniai, dvarai, bažnyčios.

Kernavės archeologinė vietovė – unikalus teritorinis archeologijos ir istorijos vertybių kompleksas. Valstybinis Kernavės kultūrinis rezervatas 2004 metais įrašytas į UNESCO Pasaulio paveldo objektų sąrašą, tuo pripažįstant šios vietovės svarbą pagal nustatytus 2 UNESCO globojamų paveldo objektų kriterijus:

- ✓ kaip objektas, reprezentuojantis gyvenviečių raidą baltiškajame regione nuo epipaleolito iki viduramžių ir atspindintis vieną esminių Europos istorijos raidos etapų – pagoniškosios bendruomenės virsmą krikščioniškąja;
- ✓ kaip objektas, atstovaujantis kultūrinio kraštovaizdžio tipui su išlikusiomis archeologinėmis vertybėmis – senovės gyvenvietėmis ir piliakalnių gynybine sistema, reprezentuojančia fortifikacinių įrengimų struktūrą, raidą ir panaudojimą.

Šioje teritorijoje priskaičiuojama 19 archeologinių ir istorinių vertybių, kurios įtrauktos į Kultūros vertybių registrą, tarp jų – 5 piliakalniai: Mindaugo sosto piliakalnis, Lizdeikos kalnas, Aukuro kalnas, Pilies kalnas ir Kriveikiškio piliakalnis. Piliakalnių grupės centras – Aukuro piliakalnis, kitaip dar vadinamas Barščių ar Šventu kalnu. Jis žemiausias iš piliakalnių, nuo gretimų aukštumų atskirtas giliomis daubomis. Šio nupjauto kūgio formos kalno, pasibaigiančio ovalia aikštele, šlaituose pastebimas ryškus kultūrinis sluoksnis – tamsi žemė su degėsiais ir apdegusio molio trupinėliais. Pilies kalnas, vadinamas Mindaugo sostu, yra į šiaurę nuo Aukuro kalno. Nuo šio piliakalnio atsiveria gražiausi vaizdai į Pajautos slėnį ir Nerį, iš čia matyti visi piliakalniai. Kiti žymūs Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje esantys piliakalniai: Janionių piliakalnis (dar kitaip vadinamas Pikuolio kalnu, esantis Janionių kaimo pietvakarinėje dalyje, 3 km į šiaurės rytus nuo Čiobiškio, Musės upės dešiniajame krante, prie Musės ir Kaimenos santakos), Mančiušėnų piliakalnis (Mančiušėnų kaimo pietinėje dalyje, 0,5 km į šiaurę nuo Širvintos dešiniojo kranto), Totoriščio piliakalnis (0,8 km į pietryčius nuo Totoriščio kaimo, 0,6 km į pietus nuo Žirnajų ežero, Gelvės dešiniajame krante, ties jos kilpa), Laužiškio piliakalnis (dar vadinamas Užburtu kalnu).

Širvintų rajone yra nemažai dvarų sodybų (turizmo reikmėms pritaikyta Narvydiškio dvaro sodyba, restauruota Šešuolėlių I dvaro sodyba, atkurta Lapšių dvaro sodyba, Bartkuškio dvaro sodyba, Gaidelių dvaro sodyba), bažnyčių (Širvintų Šv. arkangelo Mykolo, Alionių Švč. Mergelės Marijos nekalto prasidėjimo, Šv. Jono Krikštytojo ir Čiobiškio bažnyčios ansamblis, Bagaslaviškio Šv. Kryžiaus atradimo, Gelvonų Švč. Mergelės Marijos apsilankymo, Kernavės Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės, Musninkų Švč. Trejybės, Šešuolėlių Švč. Mergelės Marijos, visų malonių tarpininkės ir Zibalų Šv. Jurgio bažnyčios) ir kitų žymių kultūros paveldo objektų (Barboros koplytėlė, Padalių (Čiobiškio) keltas, Dariaus ir Girėno tiltas, Liukonių kryžius ir akmenys, paminklas Didžiosios kovos apygardos partizanams atminti, Igno Šeiniiaus gimtosios sodybos vietos

paminklas, paminklas Didžiosios kovos apygardos partizanams atminti, akmuo su „Velnio pėda“, akmuo su dubeniu).

Turistiniai objektai ir paslaugos. Kaip jau minėta, didžiausias turistų traukos centras Širvintų rajono savivaldybėje – Kernavė, kuri yra viena iš patraukliausių Lietuvos vietinio turizmo vietovių (2012–2013 metais Kernavė pateko į VŠĮ „Terra Publica“ kiekvienais metais skelbiamus vietinio turizmo reitingus – lankytinų vietovių trisdešimtuką). Kernavėje yra vienintelis Baltijos regione penkių piliakalnių kompleksas. Nuo jo atsiveria įspūdingas vaizdas į Neries vingius, upės salą ir pakrantes. Netoli Kernavės, Dūkštų miestelyje yra 130 Karmazinių pilkapių, 3 iš jų buvo atkurti atlikus archeologinius kasinėjimus. Už Dūkštų miestelio yra didžiausias Lietuvoje ažuolynas, kurio pakraštyje išlikęs akmuo su runomis. Ties Dūkštos ir Neries upių santaka, Vievio kryptimi, stūkso Karmazinių piliakalnis, nuo kurio atsiveria graži Neries slėnio panorama. Šioje vietovėje kadaise buvo pagonių šventykla. Šalia piliakalnio tarp senų ažuolų vingiuoja Kernavės turistinis-pažintinis takas „Ateik, žmogau, tyla priglausiu“ – tai 2600 metrų ilgio takas, kuris prasideda nuo istorinio Baltojo kalno prie Neries upės, paneriu vedantis į mišką.

Širvintų rajone plėtojamas vandens turizmas Širvintos, Musės upėmis. Musė – Neris intakas (ties Čiobiškio miesteliu), ištekanči iš Musijos ežero šalia Glitikių miestelio Vilniaus rajone. Musės upėje yra daug įvairių kliūčių: vandens malūno liekanos, užvartos, rėvos. Plaukiant Musės upe galima aplankyti Bartkuškio dvaro rūmus, Bajoriško malūno liekanas, Barboros Radvilaitės koplytėlę, Grebliaučyznos piliakalnį, Janionių piliakalnį, Dariaus ir Girėno tiltą, Čiobiškio vandens malūną. Širvinta – 128 km upė, Šventosios intakas. Populiariausias baidarininkų maršrutas – nuo Širvintų iki Upninkų, apie 83,5 km, per Širvintų, Jonavos ir Ukmergės rajonus. Plaukiant Širvintos upe galima aplankyti Pasodninkų piliakalnį, Lapšių dvaro rūmus, Liukonių kryžių, mitologinius akmenis Maskoliškių piliakalnyje, Širvintos kraštovaizdžio draustinį. Širvintų rajono savivaldybėje baidarių sportą ir nuomą vykdo: www.linksmojibaidare.lt, www.upelis.lt, www.baidaremis.lt, www.ernestobaidares.lt, www.vikingukaimas.lt, www.baidariauk.lt, www.upiu-labirintas.lt, www.baidares-sirvinta.lt ir kt.

Širvintų rajono teritorijoje teikiamos žvejybos paslaugos. Žvejoti galima Širvintų tvenkinyje (Širvintų m.), Gelvės ežere ir Gelvonų tvenkinyje (Gelvonų seniūnija), Žindulių ežere, Puorių ežere, Gelvanės ežere, Motiejūnų tvenkinyje, Vileikiškių tvenkinyje (Širvintų seniūnija), Bartkuškio tvenkinyje (Jauniūnų seniūnija), Zdoniškių ežere, Alio ežere (Alionių seniūnija).

Kitos, aktyvios pramogos (paslaugos), teikiamos Širvintų rajono savivaldybėje:

1. Patyriminis muziejus – edukacijos su gyva 1000 metų senumo istorija, kurios orientuotos į kiekvieno dalyvio pojūčius. Viduramžiškos pramogos: senoviniai stalo žaidimai,

senovinių renginių, senųjų amatų ir karybos stovyklų organizavimas, mobilios edukacinės programos (VšĮ “Vikingų kaimas” – Družų k., Širvintų seniūnija).

2. Pasivažinėjimas šunų kinkiniais (rogėmis), renginiai vaikams, edukacinės programos (UAB „Rogių šunys“ – Vičiūnų vienkiemis, Kernavės seniūnija).
3. Skrydžiai oro balionu (A. Dirmeikio kaimo turizmo sodyba “Oreivių užuovėja” – Kaimynų k., Musninkų seniūnija).
4. Jodinėjimas Žemaitukų ir kitų veislių žirgais, pasivažinėjimas karieta, rogėmis (ūkis „Namelis prerijose” – Poguliankos k, Kernavės seniūnija).
5. Dažasvydis (kaimo turizmo sodyba „Antanyne“ – Nečionių k., Širvintų seniūnija).
6. Žygiai pelkėmis (žygeivių ir sporto klubas „Dumblas“ – Pamusės k., Alionų seniūnija).
7. Šaudymas iš lanko (kaimo turizmo sodyba „Uosių paunksmėje” – Jaskaudžių k., Širvintų seniūnija).
8. Vandens batutai (UAB „Širvintos verslui ir laisvalaikiui“ – Širvintos).
9. Ir kitos.

Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos. Be turizmo objektų, turizmo sektoriuje vieną svarbiausių vietų užima apgyvendinimo paslaugos, kurių pakankamas skaičius ir kokybė taip pat daro įtaką turistų srautams. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais apgyvendinimo įstaigų skaičius Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje augo (atitinkamai 26 ir 21 proc.), Širvintų rajone – mažėjo 27 proc. Šiuo laikotarpiu Širvintų rajono savivaldybėje apgyvendinimo įstaigų skaičius kito netolygiai (nuo 9 iki 18 vnt.). 2019 metais apgyvendinimo paslaugas teikė 13 Širvintų rajono įstaigų, o suteiktų nakvynių skaičius jose išaugo daugiau kaip 5 kartus.

3.2.4.1 lentelė. Apgyvendinimo įstaigų ir nakvynių skaičius, vnt.

Teritorija	Apgyvendinimo įstaigų skaičius			Nakvynių skaičius		
	Metai					
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Lietuvos Respublika	2 971	3 616	3 754	7 364 924	8 091 647	8 946 758
Vilniaus apskritis	745	975	905	2 369 106	2 619 284	2 931 760
Elektrėnų sav.	20	9	12	8 030	9 500	12 573
Šalčininkų r. sav.	13	8	8	545	802	513
Širvintų r. sav.	18	9	13	2 059	2 954	11 462
Švenčionių r. sav.	25	16	19	4 690	5 651	6 083
Trakų r. sav.	91	67	82	117 974	129 418	145 057
Ukmergės r. sav.	24	15	11	6 399	7 634	13 255
Vilniaus m. sav.	488	654	565	1 989 252	2 212 109	2 485 685
Vilniaus r. sav.	66	45	60	75 890	60 808	65 390
Akmenės r. sav.	3	8	13	3 292	4 345	16 466

Teritorija	Apgyvandinimo įstaigų skaičius			Nakvynių skaičius		
	Metai					
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Ignalinos r. sav.	47	17	27	22 297	19 631	17 761
Kupiškio r. sav.	3	6	5	15 114	11 857	9 506
Molėtų r. sav.	77	45	50	56 545	71 457	71 715
Pakruojo r. sav.	2	3	4	5 055	5 976	4 896
Skuodo r. sav.	3	3	6	23	114	108
Zarasų r. sav.	58	21	39	8 329	12 545	14 839

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais daugiausiai apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų buvo įsikūrusių Klaipėdos ir Vilniaus apskrityse. Tarp visų palyginamų savivaldybių, daugiausiai apgyvendinimo įstaigų buvo Vilniaus miesto savivaldybėje, mažiausiai – Pakruojo, Kupiškio ir Skuodo rajonų savivaldybėse. Vilniaus miesto apgyvendinimo įstaigose suteikta daugiausiai nakvynių, o Skuodo ir Šalčininkų rajonų apgyvendinimo įstaigose – mažiausiai. 2017–2019 metais Vilniaus, Kupiškio, Ignalinos rajonuose nakvynių skaičius apgyvendinimo įstaigose mažėjo. Didžiąją dalį nakvynių sudarė Lietuvos gyventojų nakvynės, o Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybėse – užsieniečių nakvynės. 2019 metais vienam Širvintų rajono savivaldybės turistui teko 3,5 nakvynės apgyvendinimo įstaigose.

2019 metais Širvintų rajono savivaldybės apgyvendinimo įstaigose buvo 76 numeriai ir 179 vietos. 2017–2019 metais Širvintų rajono apgyvendinimo įstaigose numerių skaičius padidėjo 22 vienetais, o vietų skaičius padidėjo 62 vienetais, tačiau jų užimtumas mažėjo. Lietuvoje didėjant numerių ir vietų skaičiui, užimtumas didėjo.

Pastaruosius trejus metus Širvintų rajone apgyvendintų turistų skaičius kito netolygiai, o Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje augo (atitinkamai 24 ir 26 proc.). 2017–2019 metais turistų skaičius Širvintų rajono apgyvendinimo įstaigose išaugo beveik du kartus. 2019 metais Širvintų rajono apgyvendinimo įstaigose apgyvendinta 3 290 turistų, iš jų 160 arba 5 proc. buvo užsienio turistai.

3.2.4.2 lentelė. Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose, asm.

Teritorija	Turistų skaičius, asm.				Pokytis 2017–2019 m., proc.	Iš jų užsieniečių turistų dalis, proc.		
	Metai			2017		2018	2019	
	2017	2018	2019					
Lietuvos Respublika	3 253 204	3 620 390	4 037 749	24	49	48	48	
Vilniaus apskritis	1 274 561	1 428 116	1 612 162	26	73	72	71	
Elektrėnų sav.	3 149	3 732	3 895	24	22	26	35	
Šalčininkų r. sav.	183	419	346	89	15	46	44	

Teritorija	Turistų skaičius, asm.				Iš jų užsieniečių turistų dalis, proc.		
	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.	Metai		
	2017	2018	2019		2017	2018	2019
Širvintų r. sav.	1 486	1 335	3 290	121	3	10	5
Švenčionių r. sav.	1 716	2 635	3 733	118	3	6	1
Trakų r. sav.	71 147	78 234	85 774	21	23	27	29
Ukmergės r. sav.	3 797	5 063	8 786	131	32	36	24
Vilniaus m. sav.	1 070 736	1 200 858	1 356 767	27	82	81	80
Vilniaus r. sav.	32 192	32 904	36 113	12	70	62	58
Akmenės r. sav.	1 824	2 583	4 755	161	14	12	1
Ignalinos r. sav.	6 653	8 223	9 159	38	6	8	9
Kupiškio r. sav.	2 763	3 218	2 964	7	13	16	17
Molėtų r. sav.	29 545	33 404	34 386	16	7	6	12
Pakruojo r. sav.	4 211	4 915	3 968	-6	39	34	29
Skuodo r. sav.	23	84	73	217	-	-	-
Zarasų r. sav.	5 225	6 382	9 098	74	33	28	21

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais didžiausi turistų srautai buvo Vilniaus apskrityje, Vilniaus miesto savivaldybėje. Mažeikių ir Skuodo rajonai turėjo mažiausius turistų srautus. 2017–2019 metais Pakruojo rajono savivaldybėje turistų skaičius mažėjo, o visose kitose palyginamosiose savivaldybėse – didėjo. Šalyje, užsienio ir vietinių turistų skaičius buvo panašus, tik 1–2 proc. daugiau buvo Lietuvos gyventojų. Vilniaus apskrityje didžiausią turistų dalį sudarė užsienio turistai, ypač Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybėse. Tarp lyginamų savivaldybių, tik Skuodo rajono apgyvendinimo įstaigose nebuvo užsienio turistų.

Širvintų rajono savivaldybėje pakankamai išplėtotas kaimo turizmo sodybų tinklas. Populiariausios kaimo turizmo sodybos: „Kernavės bajorynė“, „Poilsis Kernavėje“, „Levainių dvarkiėmis“, „Antanyinė“, „Oreivių užuovėja“, „Uosių paunksmėje“, „7 kubilai“, „Pas Zenoną“, „Dagnužis“, „Dvaro sodyba“ ir kt.

Šalia apgyvendinimo paslaugų labai svarbios yra maitinimo paslaugos. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 metais Širvintų rajono savivaldybėje veikė 6 maitinimo įstaigos ir tai yra mažiausias rodiklis Vilniaus apskrityje. Daugiausiai maitinimo įstaigų veikė Vilniaus mieste (1 224 įmonės). 2016–2018 metais maitinimo paslaugas teikiančių įstaigų skaičius Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje augo (atitinkamai 6 ir 8 proc.). 2018 metais maitinimo įstaigų skaičius sumažėjo Širvintų rajone (nuo 7 iki 6 įmonių) ir Ukmergės rajone (nuo 35 iki 29 įmonių) palyginti su 2016 metais. Tūkstančiui Širvintų rajono gyventojų teko 0,4 maitinimo įstaigos. Galime daryti išvadą, kad Širvintų rajono maitinimo įstaigų tinklas yra nepakankamai išplėtotas.

Turizmo skatinimui ypatingai svarbi yra informacinė turizmo paslaugų sklaida, skelbiant informaciją apie lankomus turizmo objektus, siūlomas paslaugas ir pan. Pagrindiniai turizmo informacijos paslaugų teikėjai Širvintų rajono savivaldybėje yra Širvintų rajono savivaldybės administracija, Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcija, taip pat Neries regioninio parko direkcija.

3.2.5. Transportas ir susisiekimas

Širvintų rajono savivaldybės teritoriją kerta magistralinis kelias A2 (Vilnius–Panevėžys, 136 km). Susisiekimą rajone taip pat užtikrina savivaldybės teritoriją kertantys 1 krašto kelias 116 (Širvintos–Rimučiai–Kernavė–Dūkštos, 30 km) ir 28 rajono keliai (238 km). Širvintų rajono administracinis centras – Širvintų miestas. Jis apie 89 km yra nutolęs nuo Panevėžio ir apie 88 km nuo Utenos miestų. Širvintų rajono savivaldybė įsikūrusi šalies pietrytinėje dalyje. Širvintų miestą nuo Vilniaus miesto skiria 51 km, nuo Kauno miesto – 95 km, nuo Klaipėdos miesto – 291 km.

Geležinkelio ir oro transporto Širvintų rajono savivaldybėje nėra, o trūkstant plačių ir sraunių upių, nevystomas ir vandens transportas. Dviračių transporto sistema taip pat nėra pakankamai išvystyta.

Keliai. Vienas reikšmingiausių kelių būklės vertinimo rodiklių yra esama kelių danga. 2018 metais Širvintų rajono automobilių kelių ilgis siekė 1 525 km. Valstybinės reikšmės keliai sudarė 20 proc. visų rajono kelių arba 311 km: keliai su patobulinta danga – 231 km, žvyro keliai – 80 km. Vietinės reikšmės keliai sudarė 80 proc. visų rajono kelių arba 1 214 km: keliai su patobulinta danga – 33 km, žvyro keliai – 694 km ir grunto keliai – 487 km.

2016–2018 metais kelių plėtra augo 2 proc. Lietuvoje ir apie 3 proc. – Vilniaus apskrityje, o Širvintų rajone kelių plėtros nebuvo.

3.2.5.1 lentelė. Vietinės reikšmės keliai, km

Teritorija	Kelių tipas	Kelių ilgis, km		
		Metai		
		2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	Visi keliai	63 250	63 076	64 334
	Keliai su patobulinta danga	11 301	11 386	11 317
	Žvyro keliai	39 363	39 097	39 351
	Grunto keliai	12 587	12 594	13 666
Vilniaus apskritis	Visi keliai	10 184	10 170	10 537
	Keliai su patobulinta danga	2 205	2 271	2 344
	Žvyro keliai	5 407	5 392	5 542
	Grunto keliai	2 573	2 507	2 651
Elektrėnų sav.	Visi keliai	657	683	683
	Keliai su patobulinta danga	121	124	124

Teritorija	Kelių tipas	Kelių ilgis, km		
		Metai		
		2016	2017	2018
	Žvyro keliai	201	227	226
	Grunto keliai	336	333	333
Šalčininkų r. sav.	Visi keliai	1 163	1 167	1 133
	Keliai su patobulinta danga	168	172	129
	Žvyro keliai	650	659	729
	Grunto keliai	345	336	275
Širvintų r. sav.	Visi keliai	1 214	1 214	1 214
	Keliai su patobulinta danga	33	33	33
	Žvyro keliai	694	694	694
	Grunto keliai	487	487	487
Švenčionių r. sav.	Visi keliai	1 031	1 031	1 031
	Keliai su patobulinta danga	84	84	74
	Žvyro keliai	476	476	624
	Grunto keliai	471	471	1 055
Trakų r. sav.	Visi keliai	940	940	855
	Keliai su patobulinta danga	183	187	159
	Žvyro keliai	369	365	567
	Grunto keliai	389	389	129
Ukmergės r. sav.	Visi keliai	1 254	1 189	1 188
	Keliai su patobulinta danga	179	180	181
	Žvyro keliai	951	929	927
	Grunto keliai	124	80	80
Vilniaus m. sav.	Visi keliai	1 424	1 424	1 178
	Keliai su patobulinta danga	1 042	1 051	1 178
	Žvyro keliai	267	258	-
	Grunto keliai	115	115	-
Vilniaus r. sav.	Visi keliai	2 501	2 522	2 533
	Keliai su patobulinta danga	395	441	465
	Žvyro keliai	1 800	1 785	1 775
	Grunto keliai	307	297	293
Akmenės r. sav.	Visi keliai	687	686	686
	Keliai su patobulinta danga	133	133	136
	Žvyro keliai	552	552	549
	Grunto keliai	2	2	2
Ignalinos r. sav.	Visi keliai	1 388	992	992
	Keliai su patobulinta danga	173	108	113
	Žvyro keliai	747	650	644
	Grunto keliai	468	234	234
Kupiškio r. sav.	Visi keliai	874	874	870
	Keliai su patobulinta danga	109	109	96
	Žvyro keliai	757	757	754
	Grunto keliai	8	8	20
Molėtų r. sav.	Visi keliai	1 247	1 247	1 261
	Keliai su patobulinta danga	116	116	85
	Žvyro keliai	656	656	632

Teritorija	Kelių tipas	Kelių ilgis, km		
		Metai		
		2016	2017	2018
	Grunto keliai	476	476	543
Pakruojo r. sav.	Visi keliai	831	900	900
	Keliai su patobulinta danga	159	184	184
	Žvyro keliai	647	716	716
	Grunto keliai	25	-	-
Skuodo r. sav.	Visi keliai	822	811	805
	Keliai su patobulinta danga	115	107	106
	Žvyro keliai	647	645	666
	Grunto keliai	60	59	33
Zarasų r. sav.	Visi keliai	1 352	1 285	1 235
	Keliai su patobulinta danga	110	136	85
	Žvyro keliai	891	1 146	1 146
	Grunto keliai	351	3	3

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 metais šalyje vietinės reikšmės keliai su patobulinta danga sudarė 18 proc., Vilniaus apskrityje – 22 proc., Širvintų rajone – 3 proc. visų vietinės reikšmės kelių. Vilniaus miesto savivaldybės vietinės reikšmės keliai su patobulinta danga sudarė 100 proc. visų vietinės reikšmės kelių. Tarp kitų lyginamų savivaldybių daugiausiai vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga turėjo Akmenės, Pakruojo, Trakų rajonų savivaldybės (atitinkamai 20, 20, 19 proc.), mažiausiai – Širvintų ir Švenčionių rajonai (atitinkamai 3 ir 4 proc.). 2018 metais Vilniaus apskrityje didžiausią dalį žvyro kelių turėjo Ukmergės rajonas (78 proc.), o grunto kelių – Švenčionių rajonas (60 proc.). Širvintų rajone žvyro keliai sudarė 57 proc., grunto keliai – 40 proc. visų vietinės reikšmės kelių.

Pėsčiųjų ir dviračių takai. Pastaruoju metu keliauti pėsčiomis, dviračiu ir elektroniniu paspirtuku tapo labai populiariu ne tik tarp Širvintų rajono gyventojų, bet ir visoje šalyje. Dviratis, elektrinis paspirtukas tapo labai praktiškoms, pigioms ir aplinką tausojančioms susisiekimo priemonėmis. 2018 metais Lietuvoje dviračių takai sudarė 1 282 km ir didžiausia dalis jų buvo Kauno apskrityje (apie 24 proc. arba 304 km).

Širvintų rajone pėsčiųjų ir dviračių takų tinklas nėra pakankamai išvystytas. Dauguma rajono gyvenviečių gatvių neturi šaligatvių ir pėsčiųjų takų, šalikelių, kurios būtų pritaikytos saugiam pėsčiųjų, dviračių ir elektrinių paspirtukų judėjimui, todėl šie eismo dalyviai priversti naudotis važiuojamąja kelio dalimi. 2016–2018 metais Širvintų rajone dviračių takų ilgis išliko stabilus ir siekė 5,6 km. Labiausiai išvystytas Vilniaus miesto savivaldybės dviračių takų tinklas, kuris 2018 metais buvo 143,8 km ilgio ir sudarė 75 proc. visų Vilniaus apskrities dviračių takų. Trumpiausiai dviračių takus turėjo Švenčionių ir Šalčininkų rajonų savivaldybės (atitinkamai 1,4 ir 2,0 km).

Transporto priemonės. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, kiekvienais metais kelių transporto priemonių skaičius didėja. 2016–2018 metais transporto priemonių rodiklis išaugo 11 proc. Lietuvoje, 13 proc. – Vilniaus apskrityje ir 10 proc. – Širvintų rajone.

3.2.5.2 lentelė. Kelių transporto priemonės, vnt.

Teritorija	Transporto rūšis	Metai			Pokytis 2016–2018 m., proc.
		2016	2017	2018	
Lietuvos Respublika	Mopedai	10 929	11 018	11 601	6
	Motociklai	28 784	31 112	33 666	17
	Lengvieji automobiliai	1 298 737	1 356 987	1 430 520	10
	Autobusai	6 926	7 164	7 517	9
	Krovininiai automobiliai	81 258	84 625	89 754	10
	Puspriekabių vilkikai	28 138	30 914	35 923	28
	Puspriekabės	27 855	30 551	36 347	30
	Priekabos	15 141	15 303	15 963	5
	Specialūs automobiliai	10 348	10 258	10 313	0
	Iš viso:	1 508 116	1 577 932	1 671 604	11
Vilniaus apskritis	Mopedai	2 307	2 330	2 572	11
	Motociklai	8 345	9 070	9 960	19
	Lengvieji automobiliai	3363 985	383 502	406 135	12
	Autobusai	1 731	1 887	2 096	21
	Krovininiai automobiliai	23 716	24 470	26 199	10
	Puspriekabių vilkikai	8 068	8 912	10 852	35
	Puspriekabės	10 364	11 839	14 768	42
	Priekabos	3 128	3 026	3 240	4
	Specialūs automobiliai	2 974	2 883	2 847	-4
	Iš viso:	424 618	447 919	478 669	13
Širvintų r. savivaldybė	Mopedai	82	75	75	-9
	Motociklai	180	197	220	22
	Lengvieji automobiliai	7 003	7 252	7 785	11
	Autobusai	40	38	44	10
	Krovininiai automobiliai	329	336	343	4
	Puspriekabių vilkikai	80	79	91	14
	Puspriekabės	88	80	77	-13
	Priekabos	35	34	35	-
	Specialūs automobiliai	60	61	53	-12
	Iš viso:	7 897	8 152	8 723	10

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

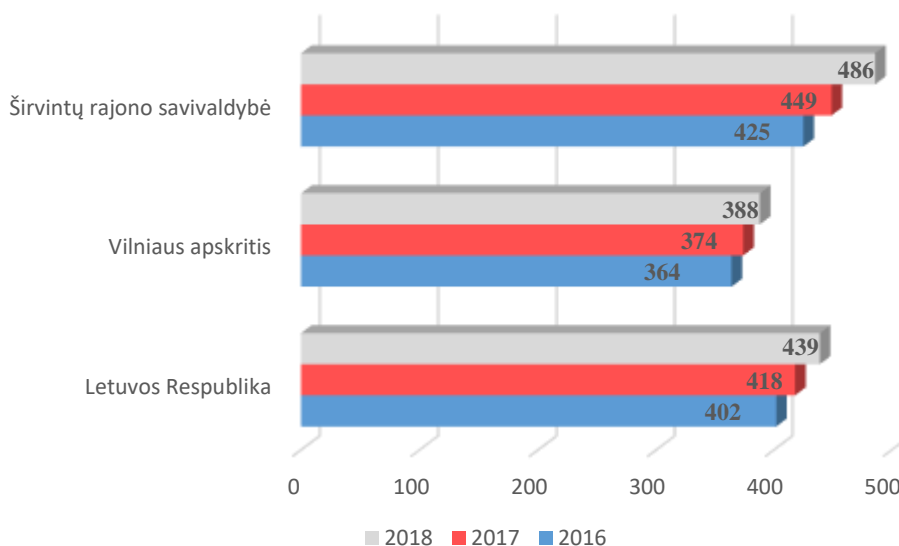
Lengvieji automobiliai sudaro didžiausią dalį tarp visų kelių transporto priemonių. 2018 metais šalies lengvieji automobiliai sudarė 86 proc. visų kelių transporto priemonių, Vilniaus apskrities – 85 proc. ir Širvintų rajono – 89 proc. 2016–2018 metais Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje sparčiausiai augo puspriekabių skaičius, Širvintų rajone – motociklų skaičius. Širvintų rajono

savivaldybėje paklausa mažėjo mopedams, puspriekabėms ir specialioms automobiliams, o šalyje ir Vilniaus apskrityje – tik specialioms automobiliams.

Augant transporto priemonių skaičiui, 2016–2018 metais augo ir transporto priemonių skaičius tūkstančiui gyventojų: Lietuvoje – 13 proc., Vilniaus apskrityje – 12 proc., Širvintų rajone – 14 proc. 2018 metais vienam tūkstančiui Širvintų rajono gyventojų teko 568 kelių transporto priemonės (Vilniaus apskrities gyventojui – 591, šalies gyventojui – 598).

Vienas reikšmingiausių rodiklių, reprezentuojančių automobilizacijos lygį, – individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų.

3.2.5.1 pav. Tūkstančiui gyventojų tenkantis individualių lengvųjų automobilių skaičius, vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2016–2018 metais vienam tūkstančiui šalies gyventojų individualių lengvųjų automobilių skaičius padidėjo 37 vnt., Vilniaus apskrityje – 24 vnt., Širvintų rajone – 61 vnt.

2016–2018 metais autobusais vežamų keleivių skaičius Širvintų rajone sumažėjo nuo 616 tūkst. iki 607 tūkst., mažėjo ir Lietuvoje, o Vilniaus apskrityje – didėjo. Daugiausiai autobusais vežamų keleivių buvo Vilniaus miesto savivaldybėje, kurie sudarė apie 96 proc. visų Vilniaus apskrityje autobusais vežamų keleivių.

2018 metais Širvintų rajono savivaldybėje vidutiniškai vienam gyventojui teko 39 kelionės autobusu, šalyje – 92. Vilniaus miesto savivaldybės gyventojui teko 257 kelionės autobusu ir tai buvo daugiausiai kelionių tenkančių vienam gyventojui Vilniaus apskrityje.

Širvintų rajono savivaldybėje keleivių vežimo paslaugas teikia UAB Širvintų autobusų parkas, kurios akcijų valdytoja – Širvintų rajono savivaldybės administracija. Lietuvos statistikos

departamento duomenimis, Širvintų rajono savivaldybėje keleivių pervežimas vykdomas 36 maršrutais.

3.2.6. Inžinerinė ir energetinė infrastruktūra

Vandens tiekimas ir nuotekų surinkimas. Širvintų rajono savivaldybėje centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo paslaugas gyventojams ir juridiniams asmenims teikia UAB „Širvintų vandenys“ (įmonės steigėja ir visų akcijų valdytoja – Širvintų rajono savivaldybė). UAB „Širvintų vandenys“ Širvintų rajone eksploatuoja 26 vandenvietes su 36 gręžiniais, 31 perpumpavimo stotį su jose instaliuotais 61 siurbliais, 8 nuotekų valyklas, 134 km vandentiekio ir 53,3 km nuotekų tinklų.

Vandens gerinimo įrenginiai eksploatuojami 25 vandenvietėse iš 26 (Širvintų miesto, Motiejūnų, Kabaldos, Kernavės, Bartkuškio, Kiauklių, Družų, Liukonių, Čiobiškio, Lapelių, Vileikiškių, Jauniūnų, Šiaulių (Jauniūnų sen.), Medžiukų, Barskūnų, Alionių, Juodiškių, Šešuolėlių, Avižonių, Sabališkių, Viesų, Juknionių, Šiaulių I k., Musninkų ir Gelvonų mstl.). Šiose vandenvietėse yra įdiegtas skaitmeninis duomenų perdavimas, kurio dėka atsiradęs vandens nutekėjimas pastebimas greičiau, operatyviau randamos ir likviduojamos avarijos vietos.

Vartotojams tiekiamas atitinkantis kokybės reikalavimus geriamas vanduo, kuris 2019 m. sudarė 95,5 proc. viso tiekiamo vandens. Tiekiamas vanduo atitinka Lietuvos higienos normos HN 24:2017 kokybės reikalavimus „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“.

2019 metais visi vandens gavybos pajėgumai sudarė 1 891,4 tūkst. m³. Širvintų mieste realizuota 221 tūkst. m³ vandens, kuris sudarė 72 proc. viso parduoto vandens.

3.2.6.1 lentelė. Išgauto, parduoto vandens ir išvalytų nuotekų kiekis, tūkst. m³

Rodiklio pavadinimas	2017 m.		2018 m.		2019 m.		Pokytis 2017–2019 m., proc.
	tūkst. m ³	proc.	tūkst. m ³	proc.	tūkst. m ³	proc.	
Išgautas ir parduotas vanduo							
Išgauta vandens	349,4	100	358,7	100	363,9	100	4
Parduota vandens	288,7	83	303,3	85	307,8	85	7
Snaudota vandens technologinėms reikmėms, vandens nutekėjimai	60,1	17	55,4	15	56,1	15	-7
Išvalytos nuotekos							
Išvalytos nuotekos	367,0	100	332,4	100	331,2	100	-10
Vartotojų nuotekos	222,8	61	229,6	80	235,3	71	6
Infiltracija	144,2	39	102,8	20	95,9	29	-33

Šaltinis: UAB „Širvintų vandenys“

2019 metais UAB „Širvintų vandenys“ vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugomis naudojos 4 813 vartotojų (gyventojų) ir 212 abonentų (įmonių). Vertinant 2017–2019 metus, naudojimas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugomis padidėjo 2 proc.

2019 metais UAB „Širvintų vandenys“ aptarnavo 11 428 Širvintų rajono gyventojus. Geriamas vanduo centralizuotai tiekiamas 99 proc. Širvintų miesto gyventojų ir 73 proc. – rajono gyventojų. Remiantis Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu ir direktyva 91/271/EEB dėl miesto nuotekų tvarkymo, 95 proc. šalies gyventojų turėtų būti aprūpinami viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu ir nuotekų tvarkymo paslaugomis. Tai reiškia, kad esamas rodiklis nėra pakankamas.

2019 metais UAB „Širvintų vandenys“ aptarnavo 8 atskiras nuotekų valymo sistemas: 6 biologinio nuotekų valymo įrenginius (Širvintų miesto, Bartkuškio, Gelvonų, Musninkų, Čiobiškio ir Kernavės), 1 filtracijos laukus (Medžiukuose) bei 1 septikus (Alionyse). Šių valymo įrenginių pajėgumai: pagal priimtų nuotekų kiekį panaudojami 27 proc., pagal teršalų kiekį – nuo 39 proc. Bartkuškyje iki 79 proc. Širvintų mieste. 2019 metais Širvintų miesto nuotekų valymo įrenginiuose išvalyta 308,4 tūkst. m³ nuotekų, kurios sudarė 93 proc. visuose valymo įrenginiuose priimtų nuotekų. Pagal didžiausią leistiną taršą į aplinką išleidžiamų teršalų kiekis neviršija LAND10-96 nustatytų reikalavimų.

Širvintų rajone 2011 m. birželio 30 d. tarybos sprendimu Nr. 1-90 patvirtintas Širvintų rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas. 2020 m. liepos 1 d. Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 9-659 pradėtas Širvintų rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano koregavimas ir nustatytas koregavimo tikslas. 2020 m. liepos 2 d. Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 9-678 patvirtinta specialiojo plano koregavimo planavimo darbų programa.

Vandens kokybės, tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros gerėjimą Širvintų rajone skatina įgyvendinami projektai. 2019 metais Širvintų mieste prie centralizuotų nuotekų surinkimo tinklų buvo prijungti 76 būstai.

Nepaisant to, kad UAB „Širvintų vandenys“ įgyvendina vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros gerinimo darbus, gyventojai neskuba jungtis prie vandens ir nuotekų tinklų. Gyventojai nuotekas tvarko neteisėtai ir nevalytomis nuotekomis teršia aplinką – tiesiai ar pro nesandarias išgriebimo duobes jas leidžia į drenažo sistemas, lietaus nuotekų sistemas, paviršinius vandenį, infiltruoja į gruntą, nes tokiu būdu išvengia mokesčių už nuotekų tvarkymą. Širvintų rajono savivaldybės taryba 2016 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-355, patvirtino Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje nuotekų tvarkymo taisykles.

Užtikrinant darnią, tolygią bei Lietuvos įstatymus atitinkančią vandens tiekimo ir nuotekų valymo tinklų plėtrą, Širvintų rajono savivaldybės taryba 2018 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. 1-110 patvirtino UAB „Širvintų vandenys“ 2018–2020 metų veiklos planą.

Centralizuotas šilumos tiekimas. Centralizuotos šilumos gamybos ir tiekimo paslaugas Širvintų rajono savivaldybėje teikia UAB „Širvintų šiluma“, kurios didžioji dalis akcijų priklauso Širvintų rajono savivaldybei, kita dalis – privatiems asmenims.

UAB „Širvintų šiluma“ vykdydama šilumos ūkio veiklą eksploatuoja 4 katilines. Katilinė Nr. 3 užtikrina nenutrūkstamą šilumos ir karšto vandens tiekimą Širvintų mieste, Širvintų kaimo katilinė užtikrina šilumos tiekimą Širvintų kaime, Čiobiškio ir Gelvonų katilinės užtikrina šilumos tiekimą Čiobiškyje ir Gelvonuose. 2019 metais UAB „Širvintų šiluma“ aprūpino 2 185 vartotojus šiluma ir karštu vandeniu, iš kurių 2 116 (apie 98 proc.) buvo Širvintų miesto ir rajono gyventojai, kiti 69 (2 proc.) buvo įmonės ir organizacijos. Vertinant 2017–2019 metus, šilumos ir karšto vandens vartotojų skaičius padidėjo apie 1 proc.

3.2.6.2 lentelė. Pagamintas ir realizuotas šilumos energijos kiekis, tūkst. MWh

Rodiklio pavadinimas	2017 m.	2018 m.	2019 m.	Pokytis 2017–2019 m., proc.
Pagamintas šilumos energijos kiekis	30,3	30,5	28,3	-7
Realizuotas šilumos energijos kiekis	29,9	30,0	24,7	-17

Šaltinis: UAB „Širvintų šiluma“

2019 metais pagamintos ir realizuotos energijos kiekiai yra mažiausi dėl šiltesnių orų šildymo sezono metu. Didžioji dalis (apie 74 proc.) pagamintos šilumos energijos yra suvartojama namų ūkiuose, likusi dalis (26 proc.) pasiskirsto tarp įmonių, įstaigų ir organizacijų.

Šilumai gaminti katilinėse naudojamas biokuras, todėl centralizuota šilumos tiekimo sistema Širvintų rajono savivaldybėje yra ne tik ekologiška, bet ir viena taupiausių.

Siekiant gerinti teikiamų paslaugų kokybę, UAB „Širvintų šiluma“ 2018 m. teikė paraišką pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginių skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-112 priemonę „Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas“ ir gavo finansavimą naujo katilo įsigijimui.

Elektros energija ir dujų tiekimas. Širvintų rajono savivaldybėje fiziniams ir juridiniams asmenims elektrą ir dujas skirsto AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – ESO). ESO taip pat prižiūri skirstomuosius tinklus, juose diegia išmaniuosius sprendimus, kad tinklai būtų patikimi ir efektyvūs, rūpinasi jų gedimų šalinimu ir naujų klientų prijungimu. Širvintų rajono savivaldybės

perdavimo tinklus sudaro 110 kV oro linijos, o skirstomuosius elektros energijos tinklus – 35 kV linijos. Elektros energijos tiekimo gerinimas Širvintų rajone vykdomas keičiant susidėvėjusius įrengimus, optimizuojant transformatorių galias, modernizuojant ir plečiant esamą elektros energijos skirstomąjį tinklą (10 kV–0,4 kV), kabeliuojant elektros energijos paskirstymo tinklus, rekonstruojant ir plečiant miesto ir kaimo gyvenviečių gatvių apšvietimą. Elektros energijos skirstomojo tinklo plėtra užtikrina elektros energijos paslaugos prieinamumą gyventojams ir ūkio subjektams. 2019–2020 metais Širvintų rajono savivaldybės kaimo gyvenvietėse įrengtas gatvių apšvietimas: Zibalų ir Musninkų miesteliuose, Alionių I, Alionių II, Anciūnų, Čiobiškio, Liukonių, Družų, Bartkuškio, Medžiukų, Jauniūnų, Kabaldos ir Motiejūnų kaimuose.

Širvintų rajono savivaldybėje yra eksploatuojamas magistralinis dujotiekis Jauniūnai–Vievis, kuriuo transportuojamos dujos tranzitu didžiąjai daliai Lietuvos vartotojų. AB „Amber Grid“ duomenimis, Jauniūnų dujų kompresorinė stotis (toliau – DKS) pastatyta 2010 metais, įgyvendinant 2007 metais patvirtintą Lietuvos Nacionalinės energetikos strategiją. Jauniūnų DKS galingumas yra 34,5 MW, kurioje įrengti 3 dujų kompresoriai su dujų turbinos po 11,5 MW. Pagrindinė stoties paskirtis – užtikrinti didėjančią dujų tranzitą bei reikiamą gamtinių dujų tiekimą vartotojams, uždarius Ignalinos atominę elektrinę. Suskystintų dujų tiekimas buitiniams vartotojams ir automobiliams užtikrinamas suskystintų dujų degalinėse.

2020 metais pradėta tiesti nauja dujotiekio jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos (toliau – GIPL). Tai yra gamtinių dujų infrastruktūra, kuri sujungs Lenkijos, Lietuvos, Baltijos šalių ir Suomijos gamtinių dujų perdavimo sistemas su Europos Sąjungos sistema. Gamtinės dujos galės tekėti abiem kryptimis. GIPL dujotiekis drieksis nuo Jauniūnų dujų kompresorių stoties Širvintų rajone iki Holovčycių dujų kompresorių stoties Lenkijos pusėje. Planuojama, kad jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos bus nutiesta iki 2021 metų pabaigos, kuria bus galima transportuoti iki 27 TWh (teravatvalandžių) gamtinių dujų per metus Baltijos šalių kryptimi, iki 21 TWh – Lenkijos kryptimi.

Daugiabučių modernizavimas. Širvintų rajono savivaldybėje vykdoma Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa, kuria siekiama didinti daugiausiai šilumos energijos sunaudojančių daugiabučių energinį efektyvumą ir užtikrinti, kad po daugiabučio atnaujinimo metinės būsto šildymo išlaidos sumažėtų. Daugiabučių renovacijos procesas prasidėjo 2013 metais ir per septynis pirmojo etapo metus buvo atnaujinti 5 gyvenamieji daugiabučiai namai. Programos vykdymui valstybė iš dalies kompensuoja (30 proc.) butų savininkų investicijų daugiabučiams atnaujinti. Papildomus 10 proc. valstybė kompensuoja įdiegus tik tam tikrus išskirtinius įrenginius, pvz. modernizavus neautomatizuotą šilumos punktą, įrengus balansinius ventilius ant stovų ir kita.

Daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo) programa apima visą pluoštą energinį efektyvumą didinančių priemonių, t. y. pradedant šildymo ir karšto vandens sistemų pertvarkymu bei keitimu, ventiliacijos ir rekuperacijos sistemų tvarkymu ar stogo šiltinimu. Efektyviau vartoti energiją padeda ir išorinių sienų šiltinimas, balkonų įstiklinimas, bendrojo naudojimo patalpų ir atskirų butų langų keitimas. Neskaitant su energiniu efektyvumu susijusių priemonių, taip pat gali būti keičiamos kitos pastato bendrojo naudojimo inžinierinės sistemos: priešgaisrinės saugos, geriamojo vandens, elektros instaliacijos ir kt. O jeigu namas yra įtrauktas į savivaldybės parengtą kvartalo energinio efektyvumo didinimo programą, kvartalinės renovacijos metu yra atnaujinami šaligatviai, vaikų žaidimų aikštelės, žaliosios erdvės, parkavimo aikštelės ir pan.

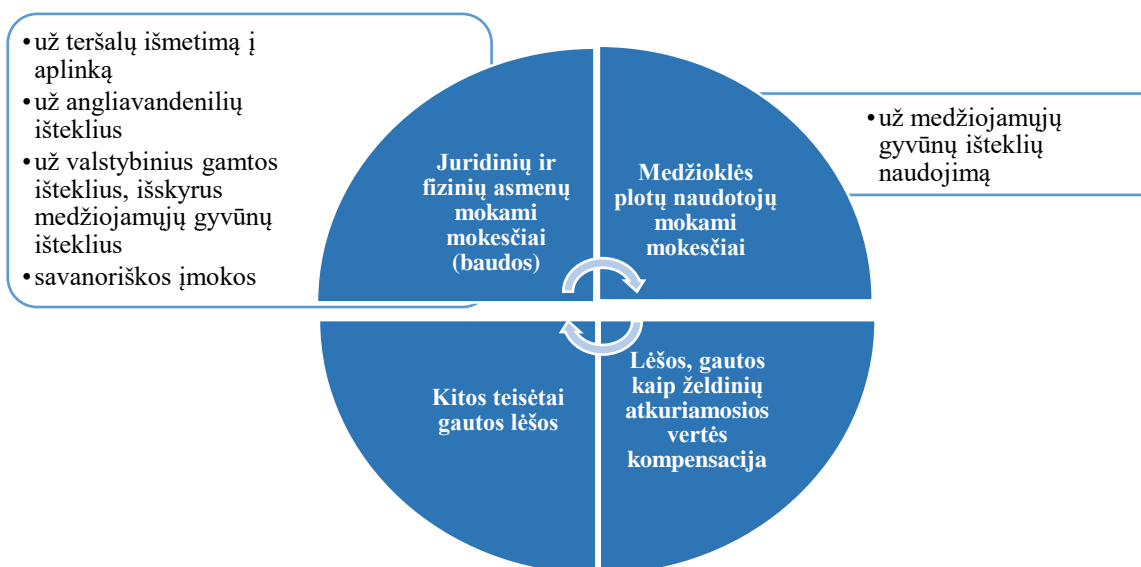
Didžioji dauguma daugiabučių namų Širvintų rajone suvartoja itin daug šilumos energijos ir priklausomai nuo investicijų į namo modernizavimą, daugiabučio atnaujinimas gali padėti sutaupyti 40 proc. ir daugiau pastato šildymui naudojamos energijos.

Daugiabučių gyvenamųjų namų renovacijos procesą administruoja UAB „Širvintų šiluma“. 2019 metais buvo vykdoma 4 daugiabučių renovacija, parengta 10 naujų investicinių planų Širvintų miesto daugiabučių namų renovavimui.

3.2.7. Aplinkosauga

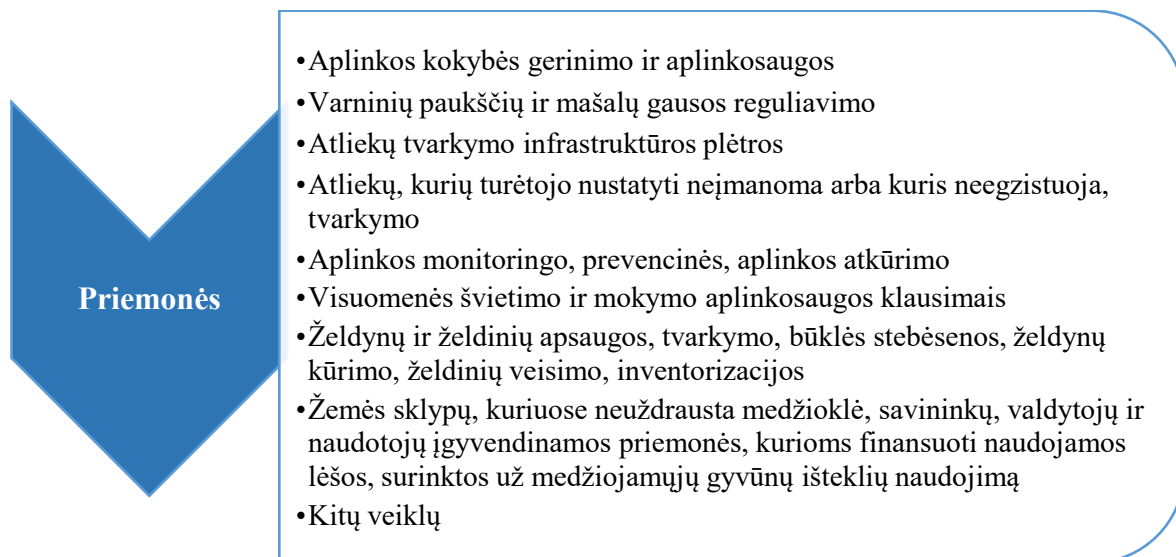
Aplinkos apsaugos priemonės ir jų finansavimas. Širvintų rajono savivaldybė įgyvendina aplinkos apsaugos rėmimo specialiąją programą, kurios tikslas – finansuoti savivaldybių vykdomas aplinkos apsaugos priemones.

3.2.7.1 pav. Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos finansavimo šaltiniai

Širvintų rajono savivaldybė įgyvendindama aplinkos apsaugos rėmimo specialiąją programą 2019 m. surinko 133,2 tūkst. lėšų. Palyginus su 2017 m., 2019 m. lėšų buvo surinkta 62 proc. daugiau.

3.2.7.2 pav. Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos finansuojamos priemonės

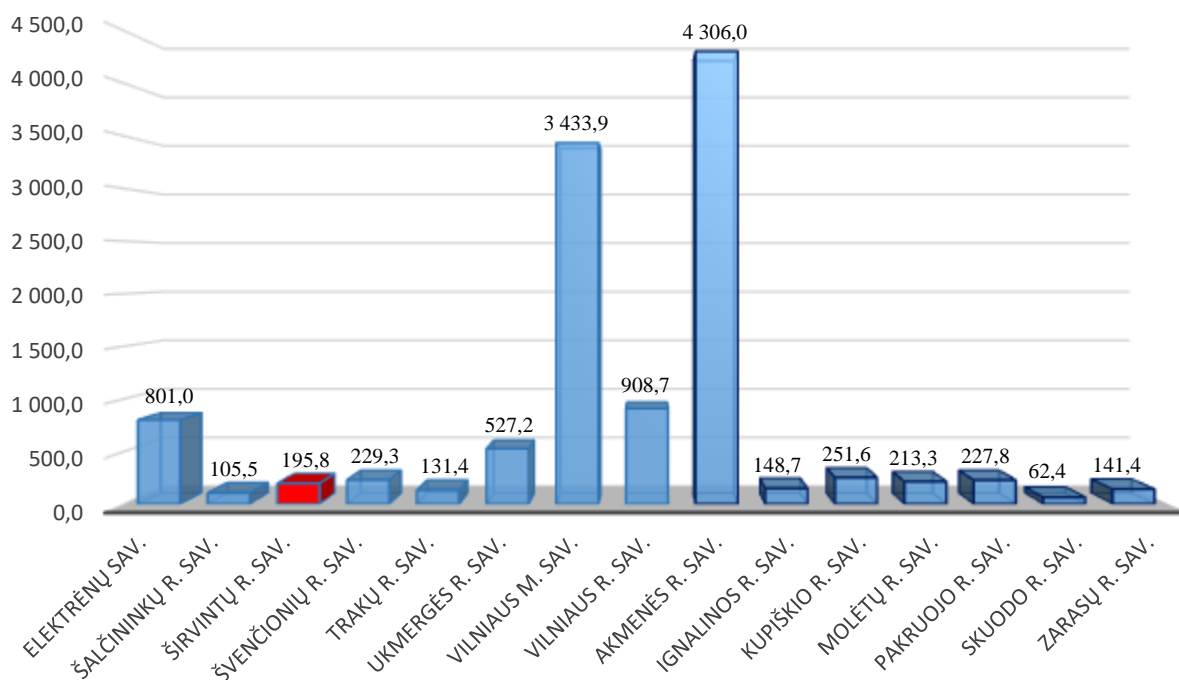
Aplinkos stebėseną yra svarbus prevencinis veiksnys siekiant identifikuoti, valdyti ir užtikrinti savalaikę neigiamą poveikį galinčias turėti priemones. 2020 metais buvo identifikuotos invazinio augalo Sosnovskio barščio augimvietės. Sosnovskio barštis nekontroliuojamai želdamas gali užimti dideles teritorijas ir pažeisti ekologinę pusiausvyrą, išstumti vietinę florą bei yra pavojingas žmonių ir gyvūnų sveikatai. 2020 m. gegužės 20 d. pasirašius paslaugų teikimo sutartį su MB „Arbora LT“ pradėtas Sosnovskio barščių naikinimas selektyviais herbicidais Širvintų rajone.

Aplinkos oras. Aplinkos oro tarša yra labai svarbus rodiklis ir kartu viena iš opiausių žmonių sveikatos ir aplinkos problemų šalyje. 2019 metais Lietuvoje iš stacionarių taršos šaltinių į orą buvo išmesta 63 298 t teršalų. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, šiuos teršalus į orą išmetė 634 Lietuvos įmonės. Vertinant 2017–2019 metus, išmestų teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių sumažėjo daugiau kaip 5 proc. šalyje.

Aplinkos oro kokybei reikšmės turi stacionarūs (energetikos įmonės, verslo subjektai, individualūs gyvenamieji namai) ir mobilūs (transportas) taršos šaltiniai. Vieni didžiausių stacionarių taršos šaltinių yra energetika ir pramonė. Taigi Vilniaus apskrityje didžiausias išmestų teršalų kiekis koncentruojasi Vilniaus miesto ir Elektrėnų savivaldybėse, Vilniaus ir Ukmergės rajonų savivaldybėse.

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, Širvintų rajono aplinkos oro kokybei didžiausią įtaką daro 6 įmonės, kurios teršia aplinką.

3.2.7.3 pav. 2019 m. išmestų teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių, t

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

Remiantis Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2019 metais Vilniaus apskrityje vieni mažiausių stacionarių šaltinių išmesti teršalų kiekiai iki 200 t. buvo Šalčininkų, Širvintų ir Trakų rajonų savivaldybėse. Širvintų rajone išmestų teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių 2017–2019 metais padidėjo apie 1 proc. (nuo 194,0 iki 195,8 tonų). Vilniaus miesto išmestų teršalų kiekis sudarė didžiausią dalį (54 proc.) Vilniaus apskrityje išmestų teršalų.

2019 metais vienam Širvintų rajono gyventojui teko 13 kg išmestų teršalų iš stacionarių taršos šaltinių. Palyginus su 2017 metais, išmetamų teršalų kiekis tenkantis vienam gyventojui 2019 metais padidėjo 0,5 kg. Šalies gyventojui teko 22,7 kg išmestų teršalų, o Vilniaus apskrities gyventojui – 7,8 kg. Mažiausiai teršalų Vilniaus apskrityje teko Šalčininkų rajono gyventojui (3,5 kg.)

Didžiausią dalį išmestų teršalų sudaro dujinės ir skystosios medžiagos, o likusi dalis yra kietosios medžiagos. Lietuvoje tarp dujinių ir skystųjų medžiagų didžiausią išmestų teršalų kiekį sudaro anglies monoksidas.

3.2.7.1 lentelė. 2019 m. į aplinką išmestų teršalų kiekis, proc.

Teritorija	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos				
			Sieros dioksidas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakūs organiniai junginiai	Fluoras ir kiti teršalai
Lietuvos Respublika	5	95	16	14	37	22	6

Teritorija	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos				
			Sieros dioksidas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakūs organiniai junginiai	Fluoras ir kiti teršalai
Vilniaus apskritis	7	93	1	14	48	17	13
Elektrėnų sav.	15	85	1	21	34	3	26
Šalčininkų r. sav.	16	84	0	12	66	4	2
Širvintų r. sav.	8	92	0	10	62	-	20
Švenčionių r. sav.	2	98	0	13	42	12	31
Trakų r. sav.	4	96	0	12	73	8	3
Ukmergės r. sav.	5	95	0	5	37	48	5
Vilniaus m. sav.	7	93	2	17	61	11	2
Vilniaus r. sav.	7	93	0	2	7	42	42

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje išmetamų teršalų sudėtis panaši: dujinės ir skystosios medžiagos sudaro 84–98 proc., o kietosios medžiagos sudaro 2–16 proc. Vilniaus apskrityje didžiausią išmestų teršalų kiekį sudarė anglies monoksidas tarp dujinių ir skystųjų medžiagų, o Ukmergės ir Vilniaus rajonuose – lakūs organiniai junginiai.

Paviršinio vandens būklė. Paviršiniai vandenys Širvintų rajone užima apie 2 proc. visos teritorijos. Širvintų tvenkinio maudykla daugiausiai naudojama vietos gyventojų ir rajono svečių rekreacijos, poilsio ir turizmo poreikiams tenkinti. Todėl kiekvienais metais, Širvintų rajono savivaldybės administracija vykdo Širvintų paplūdimio – maudyklos vandens kokybės stebėseną. 2019 metais atlikti Širvintų paplūdimio vandens tyrimai patvirtino, kad vandens kokybė atitinka Lietuvos higienos normos HN 92:2018 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimus.

Įgyvendinus projektus, buvo pagerinta Širvintų miesto vandens telkinių būklė: išvalyta 19,8 ha Širvintų miesto tvenkinio ir iškasta 119 300 m³ dumblo, išvalyti penki Beržės upelio tvenkiniai (pašalintas dumblas ir šlaitų augalija).

Buitinės, gamybinės ir komunalinės nuotekos išvalytos iki nustatytų normų yra išleidžiamos į paviršinius vandenis. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2018 metais Širvintų rajone tokių nuotekų išleista 332,5 tūkst. m³, paviršinių nuotekų – 7,9 tūkst. m³.

Atliekų tvarkymas. Komunalinių atliekų, susidarančių buityje ir gamyboje, tvarkymo paslaugas Širvintų rajone iki 2018 m. kovo 31 d. teikė UAB „Ecoservice“ ir už šias atliekas mokėjo tik sutartis su komunalinių atliekų vežėju sudarę atliekų turėtojai. Nuo 2018 m. balandžio 1 d. Širvintų rajone įvesta vietinė rinkliava, kai kiekvienas komunalinių atliekų turėtojas moka už komunalinių

atliekų tvarkymą. Gyventojams mokant už mišrių komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą, taikoma dvinarė rinkliava, kurią sudaro dvi dalys: pastovioji ir kintamoji.

Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-352 ir 2017 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. 1-278 patvirtinti Širvintų rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatai ir dydžių nustatymo metodika yra taikoma nuo 2018 m. balandžio 1 d.

Įvedus vietinę rinkliavą, mišrių atliekų surinkimo paslaugą teikia UAB „VSA Vilnius“, kitų komunalinių atliekų surinkimą vykdo UAB „Ecoservice“, o UAB „Širvintų šiluma“ pavesta vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus funkcijas. 2019 metais UAB „Širvintų šiluma“ administruodama komunalinių atliekų tvarkymą aptarnavo 8 480 fizinių ir juridinių asmenų ir pateikė 25 408 mokėjimo pranešimus.

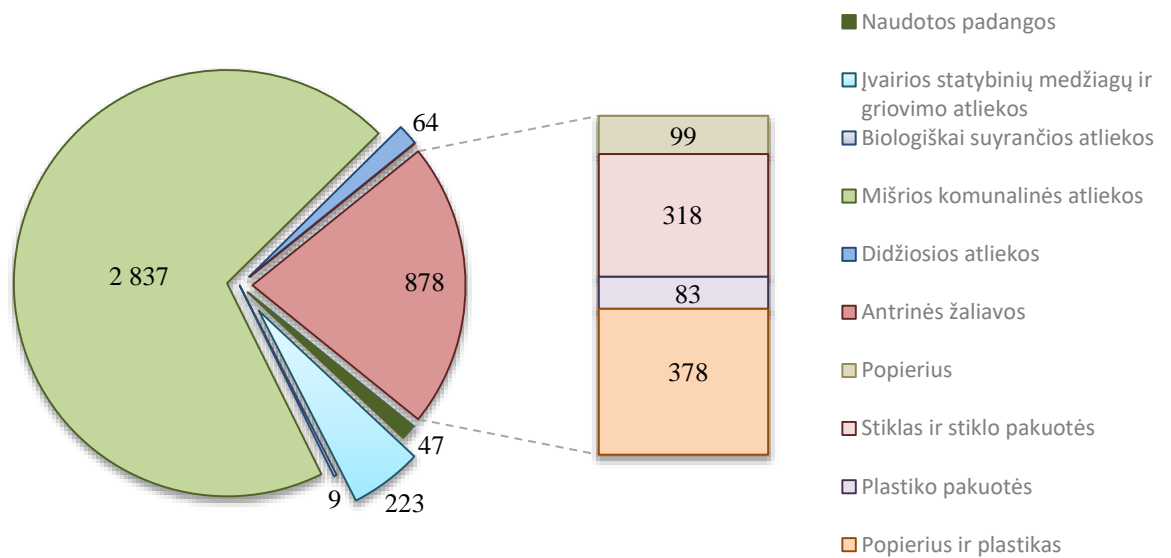
2003 m. kovo 26 d. Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo projekto įgyvendinimui ir regioninės atliekų tvarkymo sistemos organizavimui visos Vilniaus apskrities savivaldybės (Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Trakų, Ukmergės ir Vilniaus rajonų, Elektrėnų ir Vilniaus miesto) įsteigė bendrovę UAB „Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centras“ (toliau – UAB „VAATC“).

UAB „VAATC“ įgyvendindamas Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos projektą „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ sukūrė panaudotų daiktų dalijimosi stoteles Dėk'ui. Vilniaus apskrityje yra 8 tokios stotelės, viena iš jų 2019 m. lapkričio 27 d. atidaryta Širvintų rajono savivaldybės Šniponių kaime. Dėk'ui stotelėje vieni gyventojai galės palikti namuose nebereikalingus, bet dar naudojamus daiktus. O kiti gyventojai, kuriems bus reikalingi daiktai esantys stotelėje, galės juos pasiimti nemokamai.

Kiekvienais metais Širvintų rajono savivaldybės administracija kartu su UAB „VSA Vilnius“ organizuoja stambių didžiųjų atliekų (senų baldų, santechnikos įrengimų, statybinių atliekų) surinkimą Širvintų mieste ir Širvintų rajono seniūnijose. Didelis dėmesys skiriamas ir bešeimininkų atliekų surinkimui, išvežimui.

UAB „VAATC“, UAB „Ecoservice“, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės (DGASA) ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės (ŽAKA) Šniponių k. ir kt. duomenimis, 2019 metais Širvintų rajone buvo surinkta ir išvežta 4 198 t atliekų, iš jų 2 837 t mišrių komunalinių atliekų, 878 t – antrinių žaliavų.

3.2.7.4 pav. 2019 m. surinktų atliekų kiekis Širvintų rajone, t

Šaltinis: Viešosios tvarkos ir aplinkosaugos skyrius

2019 metais surinktų mišrių atliekų kiekis sumažėjo apie 4 proc., o antrinių žaliavų – padidėjo apie 21 proc. palyginus su 2017 metais ir tam įtakos turėjo didėjantis gyventojų atliekų rūšiavimas.

3.3. SOCIALINĖ APLINKA

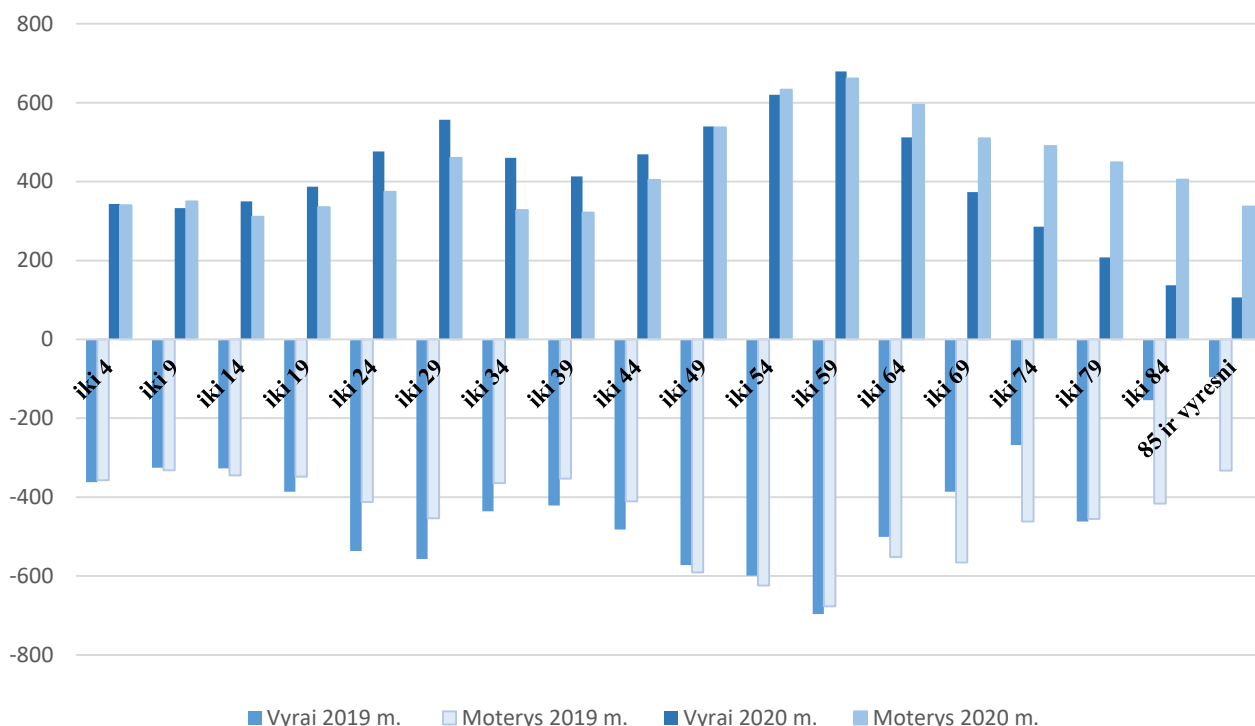
3.3.1. Demografinė situacija

Gyventojų skaičius ir struktūra. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 metų pradžioje Širvintų rajono savivaldybėje gyveno 15 072 gyventojai (7 210 vyrai ir 7 862 moterys). 2018–2020 metais gyventojų skaičius sumažėjo 3 proc. Širvintų rajone. Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje gyventojų skaičius taip pat mažėjo.

2018–2020 metais Lietuvoje moterų buvo daugiau nei vyrų (16–14 proc. daugiau). Širvintų rajono savivaldybėje taip pat moterų buvo 11–9 proc. daugiau nei vyrų.

Vertinant Širvintų rajono gyventojus pagal amžių ir lytį, pastebimas gimusiųjų skaičiaus mažėjimas ir vyresnio amžiaus gyventojų skaičiaus augimas. Šios tendencijos išvelgiamos taip pat ir Lietuvoje, Europoje, kurios parodo gyventojų mažėjimo ir senėjimo problemą.

3.3.1.1 pav. 2019–2020 m. Širvintų rajono gyventojai pagal amžių ir lytį, asm.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018–2020 metais Širvintų rajono gyventojų kaita pagal lytį nebuvo ženkli: 2020 metais moterys sudarė 52 proc. o vyrai – apie 48 proc. visų rajono gyventojų (2017 metais moterys – apie 53 proc., vyrai – 47 proc.). Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje moterys sudarė 53 proc. visų gyventojų. 2018–2020 metais pagal amžiaus grupes didžiausią dalį sudarė gyventojai nuo 50 iki 59 metų. Moterys dominavo nuo 60 iki 85 metų ir vyresnių amžiaus grupėse, o vyrai – nuo 15 iki 44 metų amžiaus grupėse.

2020 metais vienam tūkstančiui vyrų teko 1 090 moterų Širvintų rajone, 1 149 – Vilniaus apskrityje ir 1 142 – šalyje. Lyginant su 2018 metais moterų skaičius tenkantis tūkstančiui vyrų mažėjo 2–3 proc.

Didžioji dalis Širvintų rajono savivaldybės gyventojų gyvena kaimiškose vietovėse. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018–2020 metais gyventojų skaičius kaimo gyvenamosiose vietovėse sudarė 64–63 proc. Tuo tarpu Lietuvos ir Vilniaus apskrities kaimuose gyvenančių žmonių skaičius buvo žymiai mažesnis (atitinkamai 33 ir 21 proc.).

3.3.1.1 lentelė. Gyventojų skaičius pagal gyvenamąją vietą, asm.

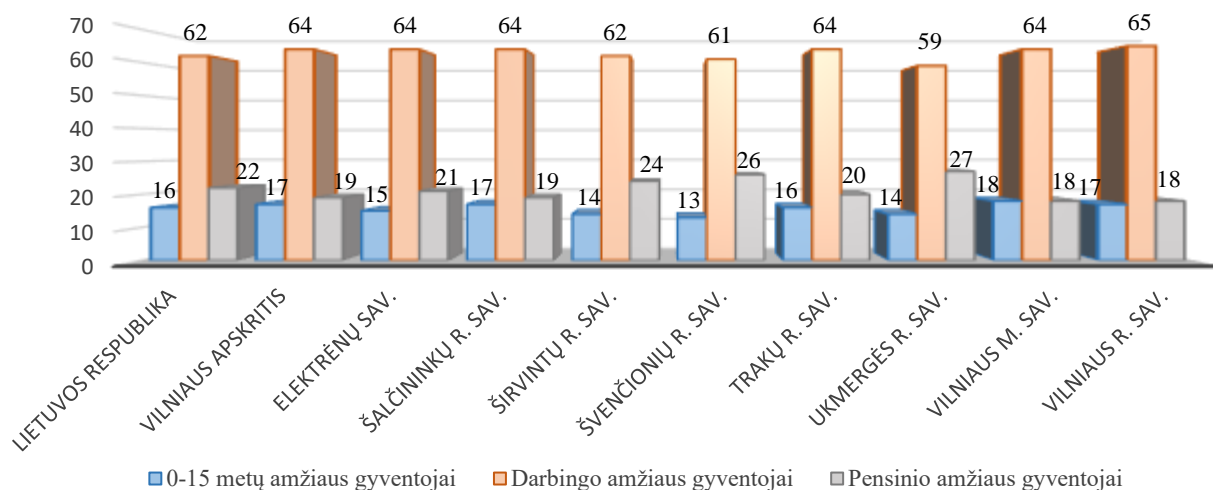
Teritorija	Vietovė	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Pokytis 2018–2020 m., proc.
Lietuvos Respublika	Miestas	1 884 722	1 875 370	1 882 506	-0,1
	Kaimas	924 179	918 814	911 584	-1,4
Vilniaus apskritis	Miestas	635 886	639 871	648 916	2,0
	Kaimas	169 481	170 667	171 595	1,2
Širvintų r. sav.	Miestas	5 690	5 583	5 515	-3,1
	Kaimas	9 880	9 772	9 557	-3,3

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018–2020 metais Vilniaus apskrityje gyventojų skaičius augo tiek mieste, tiek kaime. O šalyje ir Širvintų rajone gyventojų skaičius mažėjo. Labiausiai mažėjo kaimo vietovėse gyvenančių žmonių skaičius.

Šalies, Vilniaus apskrities ir Širvintų rajono gyventojų struktūra pagal amžiaus grupes išliko nepakitusi. 2018–2020 metais Širvintų rajono savivaldybėje 0–15 metų amžiaus gyventojai sudarė 14 proc., darbingo amžiaus gyventojai – apie 62 proc. ir pensinio amžiaus gyventojai – 24 proc.

3.3.1.2 pav. Gyventojų struktūra pagal amžiaus grupes 2020 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

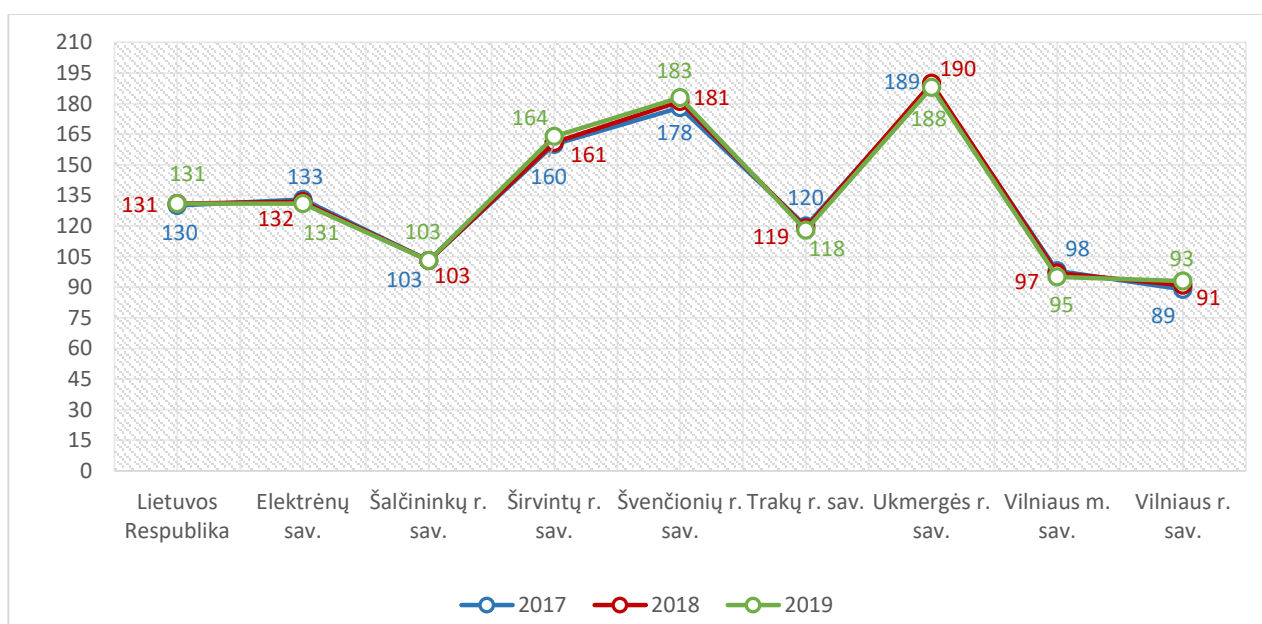
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018–2020 metais Šalčininkų, Širvintų ir Ukmergės rajonuose vaikų skaičius mažėjo ir mažiausias procentas Vilniaus apskrityje buvo Šalčininkų rajone. Pensinio amžiaus didžiausią gyventojų dalį turėjo Ukmergės rajono savivaldybė, mažiausią – Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybės. Darbingo amžiaus gyventojų dalis Vilniaus apskrityje buvo didžiausia ir sudarė 59–65 proc. visų savivaldybių gyventojų.

Šalyje ir Vilniaus apskrities savivaldybėse 0–15 metų amžiaus gyventojų didžiausią dalį sudarė vyrai, išskyrus Širvintų rajoną. Darbingo amžiaus gyventojų didžiausią dalį sudarė taip pat vyrai, išskyrus Vilniaus miesto savivaldybę. O pensinio amžiaus gyventojų daugumą sudarė moterys.

Demografinės senatvės koeficientas – rodiklis, parodantis gyventojų senėjimą, t. y. šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus tenkantis pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius. Tai yra neigiamas reiškinys, turintis ryškų socialinį ir ekonominį poveikį. Senstant visuomenei, didėja sveikatos priežiūros, pensionatų, globos rūpybos įstaigų poreikis, o taip pat ir išlaidos šioms paslaugoms teikti. Gyventojų senėjimui didžiausią įtaką daro gimstamumo mažėjimas, gyvenimo trukmės ilgėjimas, darbingų žmonių išvykimas iš šalies. 0–15 metų amžiaus gyventojų mažėjimas rodo, kad ateityje taip pat mažės darbingo amžiaus gyventojų, o visuomenei senstant gali kilti socialinė pensinio amžiaus gyventojų išlaikymo grėsmė.

2017–2019 metais šalies demografinės senatvės koeficientas augo, šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus teko 131 pagyvenęs asmuo. Širvintų rajone demografinės senatvės koeficientas taip pat augo, šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus teko nuo 161 iki 164 pagyvenusių asmenų.

3.3.1.3 pav. 2017–2019 m. demografinės senatvės koeficientas, asm.

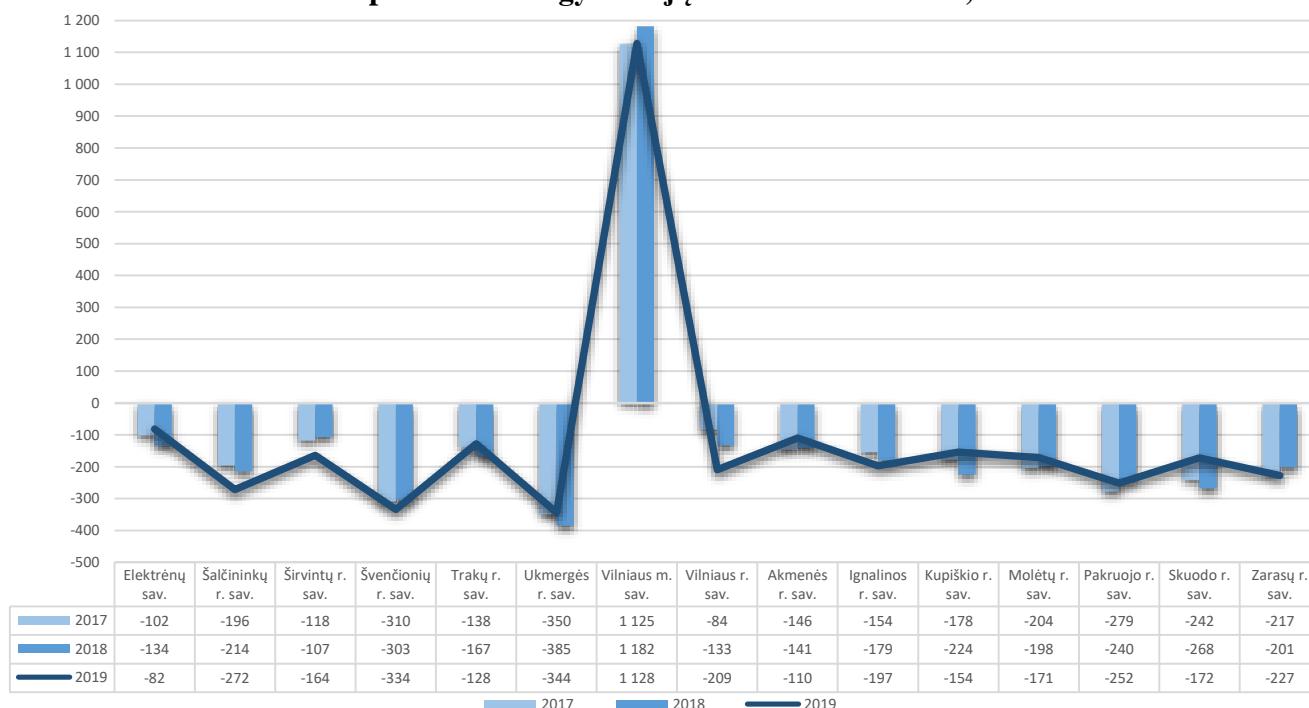

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, didžiausią demografinės senatvės koeficientą Vilniaus apskrityje turėjo Ukmergės rajono savivaldybė, mažiausią – Vilniaus rajono savivaldybė. 2017–2019 metais demografinės senatvės koeficiento mažėjimas matomas Elektrėnų, Trakų ir Vilniaus miesto savivaldybėse.

Natūrali gyventojų kaita – rodiklis, kuris parodo gyventojų skaičiaus ir sudėties pasikeitimus dėl gimstamumo ir mirtingumo. Gimstamumą viršijantis mirtingumas lemia neigiamą natūralų gyventojų prieaugį. Pastaruosius metus natūrali gyventojų kaita šalyje yra neigiama. 2019 metais šalies mirtingumas viršijo gimstamumą 10 888 asmenimis. Neigiama natūrali gyventojų kaita fiksuojama ir Širvintų rajone, čia mirtingumas viršijo gimstamumą 164 asmenimis.

3.3.1.4 pav. Natūrali gyventojų kaita 2017–2019 m., asm.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

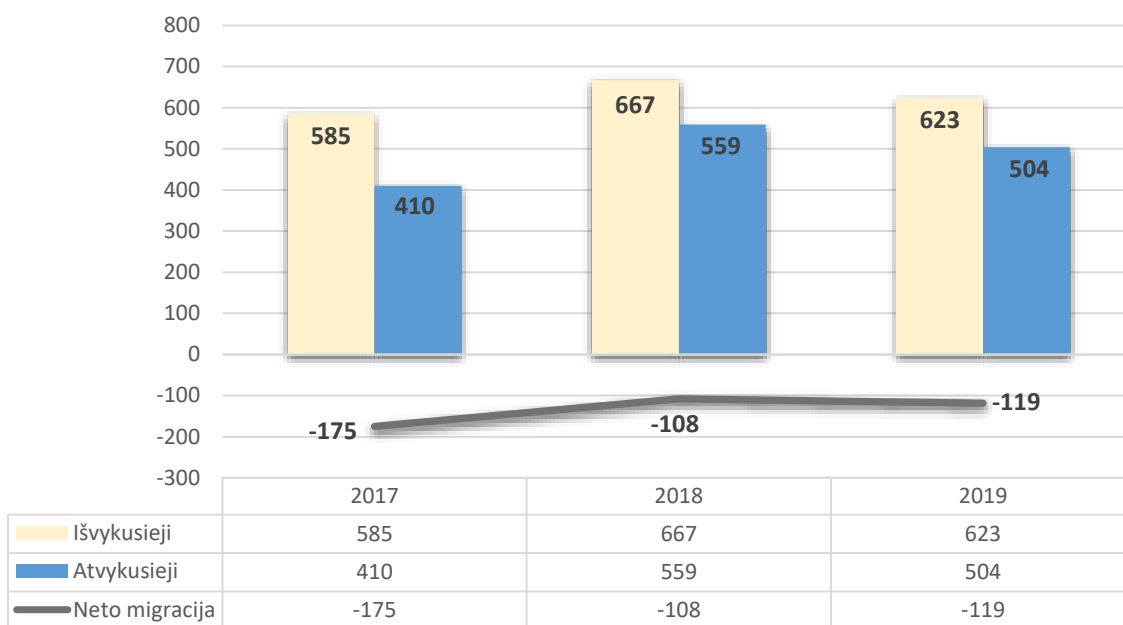
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais natūrali gyventojų kaita kito netolygiai visoje Lietuvoje. Teigiama natūralia gyventojų kaita pasižymėjo tik Vilniaus miesto savivaldybė tarp palyginamų savivaldybių, visose kitose ji buvo neigiama. Didžiausia neigiama natūrali gyventojų kaita buvo Ukmergės ir Švenčionių rajonuose. 2020 metais mažiausią neigiamą gyventojų kaitą turėjo Elektrėnų savivaldybė.

Migracija – kėlimasis iš vienos gyvenamosios vietos į kitą. Vienas ryškiausių šiuolaikinės visuomenės raidos bruožų yra nepaprastai išaugęs gyventojų migracinis mobilumas. Gyventojų emigracija (išvykimas iš valstybės ilgiau nei vienerius metus) – laikoma rimta grėsme šalies demografinėi raidai, ūkio augimui ir kultūrinio savitumo saugojimui. Lietuva yra nedidelė šalis ir

didėjant emigracijai mažės Lietuvos intelektinis potencialas, bus prarandamos investicijos į žmones, lėtės technologinė pažanga, mokslo raida ir ekonomikos plėtra, didės darbo jėgos stygius.

Vertinant tarptautinę ir vidaus migraciją, 2019 metais apie 13 proc. sumažėjo iš Lietuvos išvykstančių asmenų, o atvykstančių asmenų padidėjo 26 proc. palyginus su 2017 metais. Daugelį metų Lietuvos neto migracija buvo neigiama ir tik 2019 metais šis rodiklis tapo teigiamu. Tuo tarpu Vilniaus apskrityje neto migracija buvo teigiama jau pastaruosius trejus metus.

3.3.1.5 pav. Migracijos srautai Širvintų rajono savivaldybėje, asm.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vidinė ir tarptautinė neto migracija Širvintų rajone, kaip ir daugelyje kitų Lietuvos savivaldybių, buvo neigiama. 2017–2019 metais iš Širvintų rajono išvyko 1 875 asmenys, kurių didžioji dalis emigravo į užsienį. Neto migracija sumažėjo 32 proc.

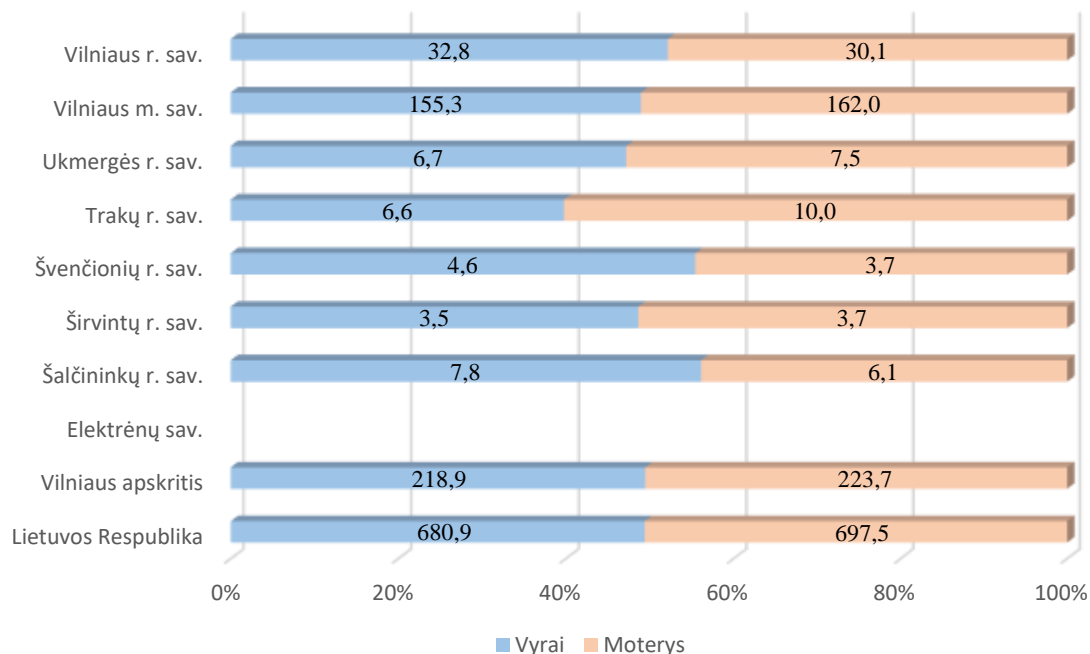
2017–2019 metais Širvintų rajono vidaus neto migracija augo nuo -60 iki -109 asmenų. Analizuojamu laikotarpiu iš savivaldybės išvyko 1 490 asmenų, atvyko – 1 247 asmenys.

3.3.2. Užimtumas ir darbo rinka

Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje užimtųjų skaičius 2017–2019 metais augo, atitinkamai apie 2 ir 3 proc. 2019 metais šalyje buvo 1 378,4 tūkst. užimtųjų, o Vilniaus apskrityje – 442,6 tūkst. užimtųjų. Širvintų rajone užimtųjų skaičius taip pat augo apie 13 proc. (nuo 6,4 iki 7,2 tūkst. užimtųjų). Vilniaus apskrities savivaldybėse užimtųjų skaičius ne tik augo, bet ir mažėjo (Švenčionių, Trakų, Ukmergės rajonų ir Elektrėnų savivaldybėse). Didžiausias užimtųjų sumažėjimas buvo Trakų rajone (23 proc.).

Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje tarp užimtų gyventojų didesnę dalį sudarė moterys (51 proc.). Tuo tarpu Širvintų rajono savivaldybėje šis rodiklis kito netolygiai, 2017–2018 metais daugiau buvo vyrų tarp visų užimtų gyventojų, o 2019 metais – moterų.

3.3.2.1 pav. Užimti gyventojai pagal lytį 2019 m., tūkst. asm.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 metais tik Šalčininkų, Švenčionių ir Vilniaus rajonų savivaldybėse didžiausią dalį užimtųjų sudarė vyrai tarp Vilniaus apskrities savivaldybių (atitinkamai 56, 55 ir 52 proc.). Kitose Vilniaus apskrities savivaldybėse dominavo moterys užimtųjų tarpe, kurios sudarė nuo 51 iki 60 proc. visų užimtųjų. Elektrėnų savivaldybės duomenų nėra, nes statistinio įverčio paklaida viršijo priimtą leistiną dydį.

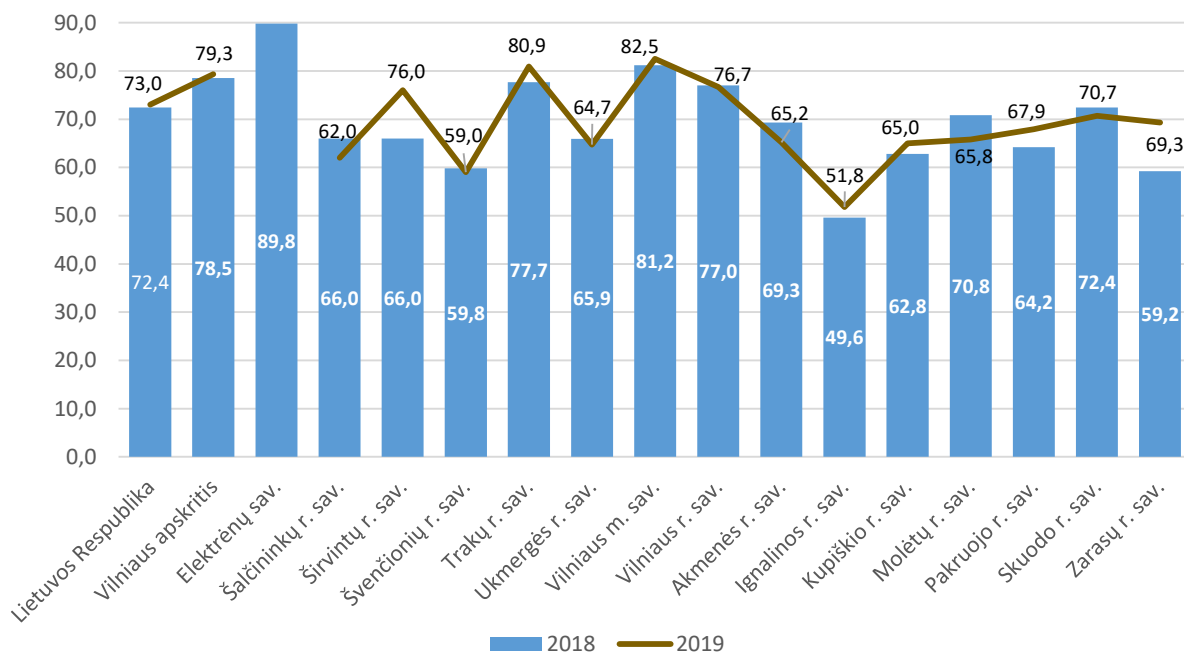
2019 metais Lietuvoje vidutinis užimtų moterų ir vyrų amžius buvo 43,7 m. (tik moterų – 44,5 m., tik vyrų – 42,8 m.). Tuo tarpu Vilniaus apskrityje vidutinis užimtų gyventojų amžius buvo 2 proc. mažesnis nei šalyje ir siekė 42,7 m. (tik moterų – 43,5 m., tik vyrų – 42,7 m.).

Užimtumo lygis yra labai svarbus socialinis rodiklis, kuris parodo darbingo amžiaus dirbančiųjų gyventojų dalį.

2017–2019 metais užimtumo lygis augo nuo 70 iki 73 proc. Lietuvoje, Vilniaus apskrityje – nuo 76 iki 79 proc. 2019 metais Lietuvoje 15–64 m. amžiaus grupėje užimtumo lygis buvo 73 proc., 55–64 m. amžiaus grupėje – 68 proc., 15–24 m. amžiaus grupėje – apie 33 proc.

Širvintų rajono gyventojų (15–64 m. amžiaus grupėje) užimtumo lygis augo nuo 63 iki 76 proc. per pastaruosius trejus metus. Vertinant moterų ir vyrų užimtumą 2019 metais Širvintų rajone, moterų užimtumo lygis buvo didesnis ir siekė 86,1 proc., o vyrų – 67,6 proc.

3.3.2.2 pav. Užimtumo lygis 2018–2019 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 metais didžiausias užimtumo lygis buvo Elektrėnų savivaldybėje, tačiau 2019 metais jau nevertinamas dėl statistinio įverčio paklaidos, kuri viršijo priimtą leistiną dydį. 2019 metais didžiausią užimtumo lygį turėjo Vilniaus miesto savivaldybė. Analizuojamu laikotarpiu Širvintų ir Zarasų rajonų savivaldybėse užimtumo lygis kilo labiausiai (po 10 proc.). Mažiausias užimtumo lygis buvo Ignalinos rajone.

Širvintų rajono savivaldybėje yra aktyviai vykdoma užimtumo didinimo programa bendradarbiaujant su Vilniaus užimtumo tarnybos klientų aptarnavimo departamento Širvintų skyriumi. Užimtumo didinimo programa siekiama Širvintų rajono savivaldybės gyventojus, neturinčius darbo, integruoti į darbo rinką ir sudaryti galimybes joje išsilaikyti, taip pat mažinti gyventojų socialinę įtampą bei atskirtį suteikiant galimybę dirbti kvalifikaciją atitinkantį darbą. Taip pat skatinti Širvintų rajono ir miesto gyventojų užimtumą, aktyvumą darbo rinkoje bei ugdyti darbo, profesinius ir praktinius įgūdžius, didinti galimybes susirasti nuolatinį darbą, kompleksiskai spręsti gyventojų užimtumo problemas.

Užimtumo didinimo programą įgyvendina Širvintų rajono savivaldybės administracijos seniūnijos ir UAB „Širvintų šiluma“, kurios 2019 metais įdarbino 20 asmenų.

Nedarbas – tai reiškiny visuomenėje, kai dalis darbingų gyventojų neturi darbo ir nedalyvauja kuriant šalies ekonominį produktą.

2019 metais Lietuvoje buvo registruoti 144 898 bedarbiai. Vertinant 2017–2019 metus, bedarbių skaičius Lietuvoje kito netolygiai, Vilniaus apskrityje ir Širvintų rajone – didėjo. Lietuvoje ir Vilniaus apskrityje vyrai sudarė 51–53 proc. visų registruotų bedarbių, o Širvintų rajone – 56–59 proc.

3.3.2.1 lentelė. Registruotų bedarbių skaičius, asm.

Teritorija	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.
	2017	2018	2019	
Lietuvos Respublika	139 615	148 242	144 898	4
Vilniaus apskritis	34 536	38 612	39 071	13
Elektrėnų sav.	733	866	974	33
Šalčininkų r. sav.	1 766	1 789	1 728	-2
Širvintų r. sav.	803	854	866	8
Švenčionių r. sav.	1 378	1 443	1 243	-10
Trakų r. sav.	1 269	1 298	1 327	5
Ukmergės r. sav.	2 194	2 112	2 124	-3
Vilniaus m. sav.	21 331	24 836	25 359	19
Vilniaus r. sav.	5 062	5 414	5 450	8

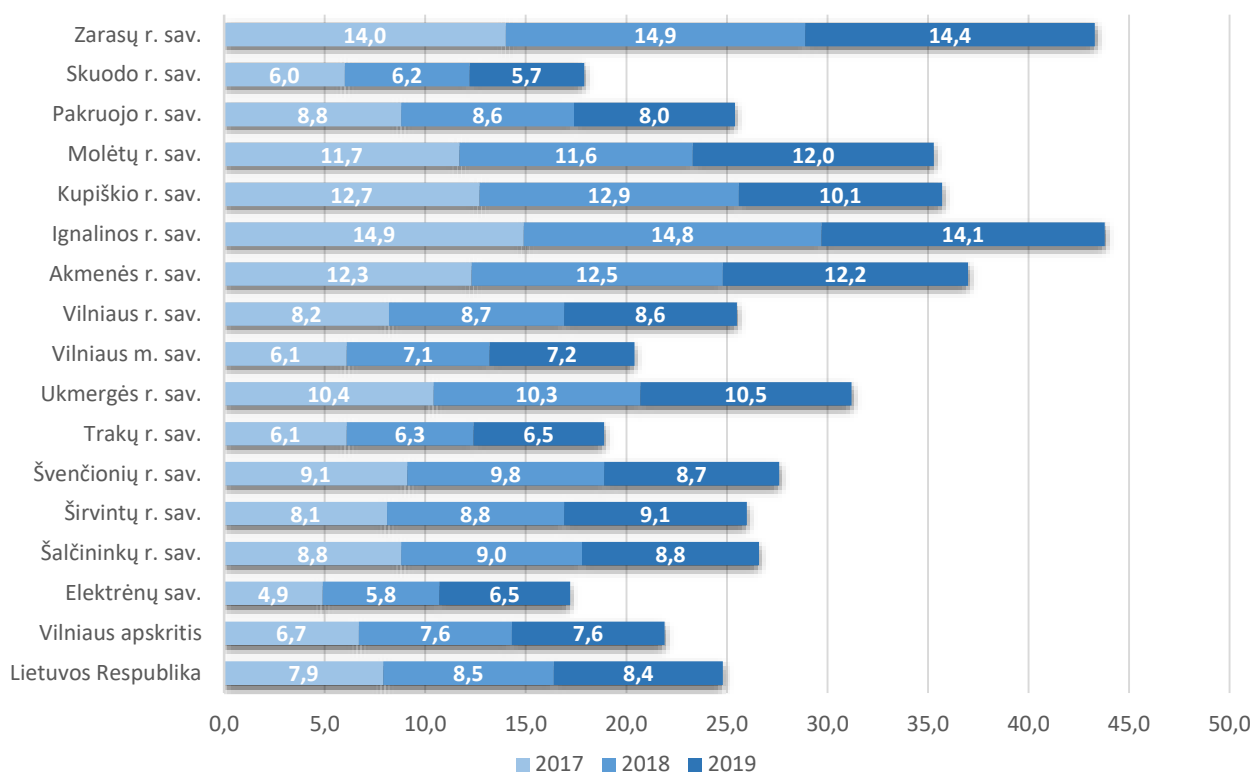
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017–2019 metais registruotų bedarbių skaičiaus augimas buvo daugelyje Vilniaus apskrities savivaldybių, o mažėjimas fiksuotas Šalčininkų, Švenčionių ir Ukmergės rajonų savivaldybėse. Mažiausiai bedarbių turėjo Elektrėnų ir Širvintų rajono savivaldybės. Vilniaus miesto savivaldybės bedarbiai sudarė didžiausią dalį (62–65proc.) visų Vilniaus apskrityje registruotų bedarbių.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis šalyje kito netolygiai. Lietuvoje, Vilniaus apskrityje ir Širvintų rajone šis rodiklis didėjo. Tokia pati situacija buvo ir daugelyje kitų savivaldybių.

Širvintų rajono savivaldybėje, kaip ir daugelyje kitų savivaldybių, didesnis registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis vyravo tarp vyrų ir siekė 9–10 proc. (moterų 7–8 proc.). Tuo tarpu Akmenės ir Skuodo rajonų savivaldybėse didesnis registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis buvo tarp moterų.

3.3.2.3 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykio kaita, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vilniaus apskrityje didžiausias registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis buvo Ukmergės rajone, mažiausias – Elektrėnų savivaldybėje. 2018 metais šio rodiklio kilimas fiksuotas beveik visose palyginamose savivaldybėse, išskyrus Ukmergę, Ignaliną, Molėtus ir Pakruojį. Per pastaruosius trejus metus aukščiausias registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis dominavo Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybėse.

Nedarbo lygis – ekonominis rodiklis, parodantis kokia darbo jėgos dalis yra neužimta. Nedarbo lygio didėjimas yra viena iš opiausių socialinių ir ekonominių problemų, trukdančių ekonomikai augti.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, nedarbo lygis vertinamas Lietuvos ir jos apskričių mastu. 2017–2019 metais nedarbo lygis Lietuvoje mažėjo nuo 7,1 iki 6,3 proc. 2019 metais vyrų nedarbo lygis buvo 7,0 proc., o moterų 5,5 proc. Kaip matome vyrų nedarbo lygis buvo didesnis. Jaunimo (15–24 m. amžiaus) tarpe nedarbo lygis 2019 metais siekė 11,9 proc. Vertinant pagal apskritis, aukščiausias nedarbo lygis buvo Utenos apskrityje (10,5 proc.), žemiausias – Vilniaus apskrityje (4,4 proc.). Jaunimo nedarbas Vilniaus apskrityje siekė 8,3 proc.

Darbo užmokestis. 2017–2019 metais vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis augo visoje šalyje: nuo 840 iki 1 296 Eur Lietuvoje, nuo 940 iki 1 453 Eur Vilniaus apskrityje ir nuo 685

iki 1 075 Eur Širvintų rajono savivaldybėje. Darbo užmokesčio augimui įtakos turėjo įsigalioję mokesčių sistemos pakeitimai, pasikeitusi neapmokestinamojo pajamų dydžio skaičiavimo tvarka, Vyriausybės priimti sprendimai dėl darbo užmokesčio didinimo viešajame sektoriuje, darbo jėgos pokyčiai ir minimalios mėnesinės algos didinimas.

3.3.2.2 lentelė. Vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis, Eur

Teritorija	Vyrai ir moterys			Vyrai		Moterys	
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.
Lietuvos Respublika	840	924	1 296	910	991	773	858
Vilniaus apskritis	940	1 035	1 453	1 023	1 114	862	959
Elektrėnų sav.	797	838	1 163	819	834	769	844
Šalčininkų r. sav.	610	664	936	584	611	630	707
Širvintų r. sav.	685	741	1 075	692	756	680	730
Švenčionių r. sav.	659	729	1 029	732	809	608	678
Trakų r. sav.	823	810	1 264	893	991	753	828
Ukmergės r. sav.	705	781	1 110	754	830	657	734
Vilniaus m. sav.	969	1 070	1 502	1 058	1 157	886	987
Vilniaus r. sav.	797	845	1 177	855	881	731	802

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Didžiausias vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis su individualiomis įmonėmis buvo Vilniaus miesto savivaldybėje, mažiausias – Šalčininkų rajono savivaldybėje. Širvintų rajono savivaldybės vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis buvo vienas iš mažesnių tarp Vilniaus apskrities savivaldybių ir lenkė tik Šalčininkų ir Švenčionių rajonų savivaldybes. Vertinant vidutinį mėnesinį (bruto) darbo užmokestį tarp skirtingos lyties gyventojų šalyje ir Vilniaus apskrityje, vyrų vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis buvo didesnis. Tuo tarpu Šalčininkų rajone didesnis buvo moterų vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis. 2017–2018 metais Širvintų rajone vyrų vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis buvo didesnis 12–26 Eur palyginus su moterų vidutiniu mėnesiniu (bruto) darbo užmokesčiu.

3.3.3. Švietimas

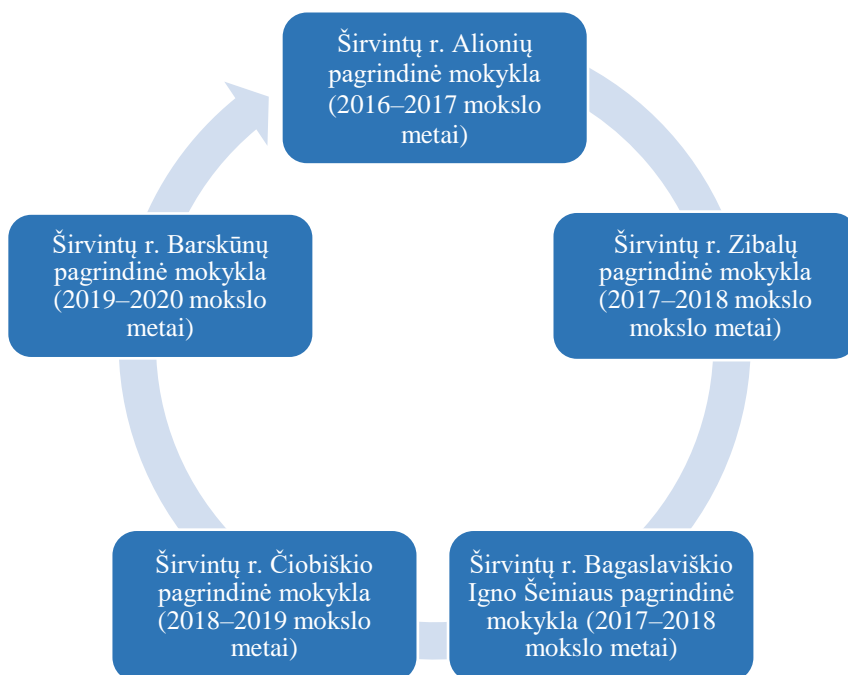
Švietimas yra veikla, kuria siekiama suteikti asmeniui visaverčio savarankiško gyvenimo pagrindus ir padėti jam nuolat tobulinti savo gebėjimus.

Vienas iš svarbiausių švietimo lygį Savivaldybėje apibūdinančių rodiklių yra švietimo prieinamumas, kuris vertinamas pagal švietimo sistemos struktūrą, mokymosi būdų bei formų pasirinkimą, psichologinės, specialiosios, socialinės pagalbos teikimą, pedagogų kvalifikaciją, materialiuosius švietimo įstaigų išteklius.

Visoje Lietuvoje nuo Nepriklausomybės atkūrimo vyksta mokyklų tinklo pertvarka, kurios tikslas – mažinant tuščių mokymosi vietų skaičių ir racionaliau panaudojant švietimui skirtas lėšas, išsaugoti ir pagerinti švietimo kokybę, sudaryti sąlygas privalomojo ir visuotinio švietimo prieinamumui, švietimo įvairovei, sudaryti galimybes mokytis visą gyvenimą. Mažėjantis mokinių skaičius dėl mažėjančio gimstamumo ir didėjančios emigracijos (taip pat mokyklinio amžiaus gyventojų, kurie išvažiuoja su tėvais), sumažino daugelio mokyklų, ypač regionuose, galimybes užsitikrinti bent bazinį funkcionavimą. Neigiamos įtakos mokyklų finansinei būklei turėjo ir lėčiau nei mokinių skaičiaus mažėjimas vykstanti mokyklų tinklo pertvarka. Tokia situacija rodo, kad šalyje daugėjo nedidelį mokinių skaičių turinčių mokyklų skaičius.

2016 m. balandžio 28 d. Širvintų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-158 buvo patvirtintas Širvintų rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016–2020 metams bendrasis planas, kurio paskirtis – sukurti efektyvumo, prieinamumo ir kokybės reikalavimus atitinkantį mokyklų tinklą. Taigi Savivaldybės mokyklų tinklas buvo pertvarkomas įgyvendinant Širvintų rajono bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016–2020 metų bendrąjį planą. Tinklo pertvarka labiausiai palietė kaimo vietovėse veikiančias mokyklas.

2016–2020 metais Širvintų rajono savivaldybėje, mažėjant vaikų skaičiui, mažėjo ir švietimo įstaigų skaičius. Šiuo laikotarpiu buvo reorganizuotos 5 mokyklos, kurios tapo Širvintų rajono savivaldybės švietimo įstaigų pagrindiniais ugdymo skyriais:

2020 metais Širvintų rajone veikė 6 savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos, 1 lopšelis-darželis, 2 neformaliojo vaikų švietimo įstaigos, Pedagoginė psichologinė tarnyba ir privati Širvintų „Tėkmės“ mokykla (Asociacija „Šeimų bendrystė“).

3.3.3.1 lentelė. Švietimo įstaigų tinklas Širvintų rajono savivaldybėje 2019–2020 m.

Miestas / Seniūnija	Mokykla	Mokyklos skyrius	Vykdomos programos
Čiobiškio seniūnija		Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos Čiobiškio pagrindinio ugdymo skyrius	Ikimokyklinis ugdymas
Gelvonų seniūnija	Širvintų r. Gelvonų gimnazija		Ikimokyklinis, priešmokyklinis, pradinis, pagrindinis, vidurinis ugdymas
Jauniūnų seniūnija	Širvintų r. Bartkuškio mokykla-daugiafunkcis centras		Ikimokyklinis, priešmokyklinis pradinis ir pagrindinis ugdymas
Kernavės seniūnija		Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos Kernavės ikimokyklinio ugdymo skyrius	Ikimokyklinis ugdymas
Musninkų seniūnija	Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazija	Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos Musninkų ikimokyklinio ugdymo skyrius Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos Vileikiškių ikimokyklinio ugdymo skyrius	Priešmokyklinis pradinis, pagrindinis ir vidurinis ugdymas gimnazijoje Ikimokyklinis ugdymas skyriuose
Zibalų seniūnija		Širvintų „Atžalyno“ progimnazijos Zibalų pagrindinio ugdymo skyrius	Ikimokyklinis, priešmokyklinis ir pradinis ugdymas
Širvintų miesto	Širvintų pradinė mokykla Širvintų „Atžalyno“ progimnazija Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija		Priešmokyklinis ir pradinis ugdymas Pagrindinis ugdymas (5-8 klasės) Pagrindinis ugdymas (I, II klasės) ir vidurinis ugdymas (III, IV klasės)
Širvintų miesto	Širvintų lopšelis-darželis „Boružėlė“		Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas
Širvintų miesto ir rajono	Širvintų meno mokykla	Meno mokyklos neformaliojo švietimo centras	Neformalus ugdymas
	Širvintų sporto centras		Neformalus ugdymas

Miestas / Seniūnija	Mokykla	Mokyklos skyrius	Vykdomos programos
	Pedagoginė psichologinė tarnyba		
Gelvonų seniūnija	Širvintų „Tėkmės“ mokykla (Asociacija „Šeimų bendrystė“)		Ikimokyklinis, priešmokyklinis (darželio grupės) ir pradinis ugdymas

Šaltinis: Švietimo ir kultūros skyrius

2019–2020 mokslo metais Širvintų rajono bendrojo ugdymo mokyklose (1–12 klasėse) mokėsi 1 453 mokiniai (be suaugusiųjų). Palyginus su 2015–2016 mokslo metais, mokinių skaičius sumažėjo apie 14 proc. (nuo 1678 iki 1453). Per 2018–2020 mokslo metus Širvintų rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose mokinių skaičius sumažėjo 43 vaikais. Širvintų miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai sudarė 66 proc. visų rajono mokinių.

Širvintų rajone sudarytos sąlygos mokytis ir suaugusiems. Suaugusiųjų mokymas vykdomas Širvintų r. Gelvonų gimnazijoje.

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Ikimokyklinio ugdymo paskirtis yra padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius. LR švietimo įstatyme įtvirtinta nuostata, kad ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo gimimo iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis ugdymas. Visose kaimo mokyklose veikia 10,5 val. ikimokyklinio ugdymo grupės.

Priešmokyklinio ugdymo paskirtis yra padėti vaikui pasirengti mokytis pagal pradinio ugdymo programą. Priešmokyklinis ugdymas yra privalomas ir pradedamas teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais jam sueina 6 metai. Priešmokyklinis ugdymas gali būti teikiamas anksčiau tėvų (globėjų) prašymu, bet ne anksčiau, kaip jam sueina 5 metai.

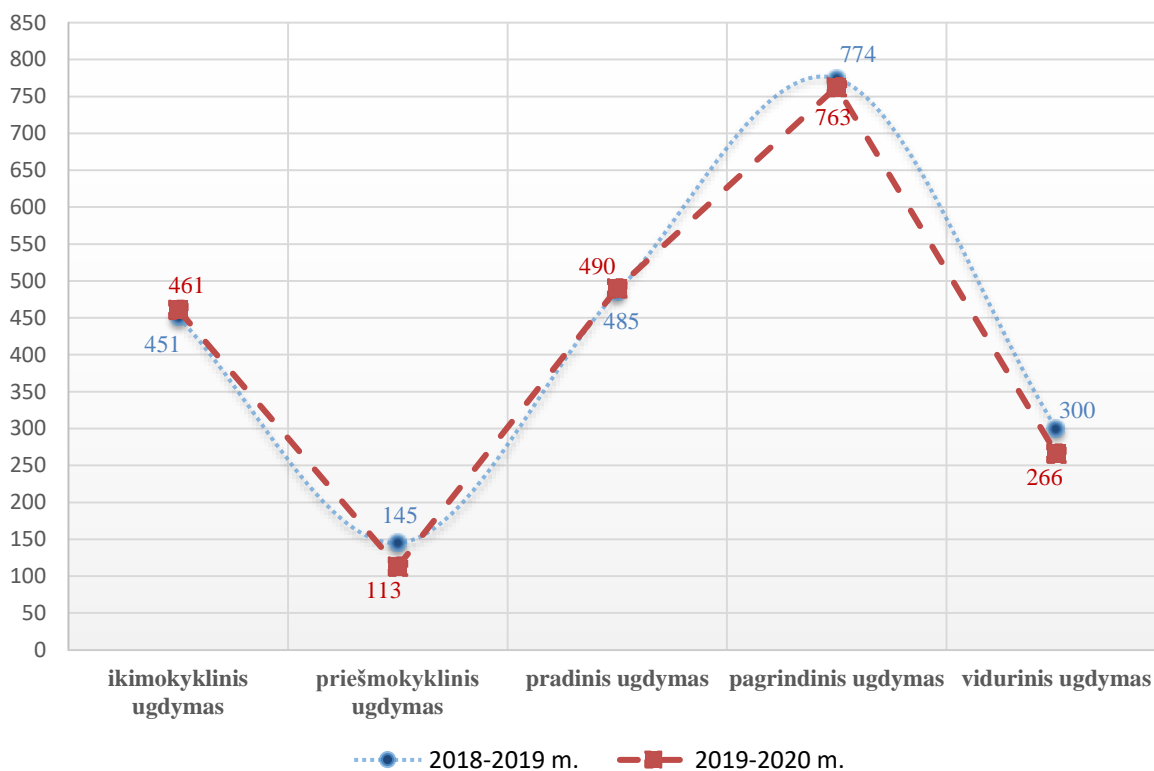
Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos teikiamos vaikams visose kaimo teritorijoje esančiose bendrojo ugdymo mokyklose ir privačioje Širvintų „Tėkmės“ mokykloje (Asociacija „Šeimų bendrystė“). O Širvintų mieste – Širvintų lopšelyje-darželyje „Boružėlė“ ir Širvintų pradinėje mokykloje (tik priešmokyklinis ugdymas).

Pradinis ugdymas. Pradinio ugdymo paskirtis yra sudaryti sąlygas vaikui įgyti dorinės ir socialinės brandos pradmenis, kultūros, etninės pagrindus, elementarų raštingumą, padėti vaikui pasirengti mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą. Pradinis ugdymas teikiamas visose kaimo teritorijoje esančiose bendrojo ugdymo mokyklose, privačioje Širvintų „Tėkmės“ mokykloje (Asociacija „Šeimų bendrystė“) ir Širvintų pradinėje mokykloje.

Pagrindinis ugdymas. Pagrindinis ugdymas vykdomas pagal šešerių metų pagrindinio ugdymo programas. Pagrindinio ugdymo programų pirmoji dalis teikiama Širvintų „Atžalyno“ progimnazijoje. Programa apima ketverių metų pagrindinio ugdymo tarpsnį (5-8 klases). Pagrindinio ugdymo antroji dalis – dviejų metų (9,10 kl.; I, II gimnazijos klasės). Antroji dalis teikiama Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje, Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijoje, Širvintų r. Gelvonų gimnazijoje ir Širvintų r. Bartkuškio mokykloje-daugiafunkciame centre (iki 2020–2021 mokslo metų, po to bus teikiama tik pagrindinio ugdymo programos pirmoji dalis).

Vidurinis ugdymas. Vidurinio ugdymo programa (III, IV gimnazijos klasės) vykdoma pagal dviejų metų vidurinio ugdymo programas. Vidurinio ugdymo programa teikiama Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje, Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijoje, Širvintų r. Gelvonų gimnazijoje.

3.3.3.1 pav. Mokinių skaičius Širvintų rajono savivaldybės švietimo įstaigose pagal ugdymo programas 2018–2020 m., asm.

Šaltinis: Švietimo ir kultūros skyrius

2019–2020 mokslo metais mokinių skaičius sumažėjo priešmokyklinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programose palyginus su 2018–2019 mokslo metais.

Mažėjantis mokinių skaičius įtakoja mokyklų ir mokytojų skaičiaus pokyčius. Jau daugelį metų Lietuvoje mažėja tiek mokyklų, tiek mokytojų skaičius. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, didžiausią bendrojo ugdymo įstaigų skaičių tarp palyginamų savivaldybių turėjo Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybės (2019 metais atitinkamai 162 ir 50), mažiausią – Širvintų ir Skuodo rajono savivaldybės (2019 metais atitinkamai 7 ir 6). Bendrojo ugdymo įstaigų skaičiaus augimas Vilniaus apskrityje fiksuotas tik Vilniaus mieste.

Širvintų rajono savivaldybėje per paskutinius trejus metus mokytojų skaičius mažėjo 17 proc. (nuo 162 iki 134 mokytojų) ir 2019–2020 mokslo metais sudarė apie 2 proc. Vilniaus apskrities mokytojų skaičiaus. Paskutinius trejus metus Lietuvoje mokytojų skaičius taip pat mažėjo 4 proc., o Vilniaus apskrityje didėjo apie 2 proc. Vilniaus apskrities mokytojų skaičiaus didėjimą įtakojo didėjantis Trakų ir Vilniaus rajonų bei Vilniaus miesto savivaldybių mokytojų skaičius.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Širvintų rajono savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvos Respublikoje, daugiausia mokytojų turėjo aukštąjį išsilavinimą. 2019 metais Lietuvoje šis rodiklis siekė 98 proc., Vilniaus apskrityje – apie 98 proc. ir Širvintų rajone – 99 proc. Širvintų rajono savivaldybėje nebuvo mokytojų įgijusių vidurinį išsilavinimą, o aukštesnįjį išsilavinimą turinčių buvo tik apie 1 proc.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija įgyvendina Mokyklų aprūpinimo geltonaisiais autobusais programą ir Širvintų rajono savivaldybės mokykloms 2015–2019 metais skyrė 7 geltonuosius autobusus. 2019 metais į mokyklas ir iš jų buvo vežami 636 mokiniai, kurie sudarė apie 44 % visų mokinių. Mokyklos taip pat naudojasi Širvintų ir Ukmergės autobusų parko paslaugomis (2019–2020 mokslo metais buvo pavežta 260 mokinių). Kaimo mokiniams sudaryta galimybė gyventi Širvintų r. Gelvonų gimnazijos bendrabutyje.

Neformalus švietimas. Širvintų rajono savivaldybėje veikia 2 neformaliojo švietimo įstaigos: Širvintų meno mokykla ir Širvintų sporto centras. Neformaliojo švietimo įstaigose vaikų skaičius didėja. Visose bendrojo ugdymo mokyklose mokiniams suteikiamos galimybės pasirinkti neformaliojo švietimo veiklas (būrelius), kurias jie renkasi pagal poreikius ir mokyklos galimybes.

Širvintų meno mokykla vykdo neformalaus vaikų švietimo, formalųjį švietimą papildančias programas. Įstaigoje veikia dailės ir muzikos skyriai. Muzikos skyriuje mokiniai gali mokytis groti akordeono, fortepijono, kanklių, saksofono, smuiko, trimito, violončelės instrumentais. 2019–2020 mokslo metais Meno mokyklą lankė 234 mokiniai.

Meno mokyklos neformaliojo švietimo centras koordinuoja rajono pedagogų metodinę veiklą, organizuoja rajono mokinių olimpiadas ir konkursus, vykdo neformalųjį suaugusiųjų švietimą, inicijuoja Trečiojo amžiaus universiteto veiklas.

Širvintų sporto centras įgyvendina sveikos gyvensenos programas, skatina vaikų, jaunimo, suaugusiųjų, neįgaliųjų užimtumą ir saviraišką, rengia sportininkus. Sporto centre organizuojami šių sporto šakų užsiėmimai: futbolas, krepšinis, žolės riedulys, stalo tenisas, lengvoji atletika, plaukimas. 2019 metais Širvintų sporto centrą lankė 230 mokinių.

Mokinių pažinimo, ugdymo ir saviraiškos poreikius padeda tenkinti ne tik neformaliojo švietimo organizavimas bendrojo ugdymo mokyklose, bet ir Širvintų rajono savivaldybės administracijos įgyvendinamas projektas „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“. 2019 metais mokiniams buvo pasiūlyta 16 programų, kurias pasirinko 385 mokiniai. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtros projektas sudarė galimybę Širvintų rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams rinktis papildomas neformaliojo švietimo programas, kurios skirtos mokinių socializacijai, užimtumui ir įvairiems gebėjimams plėtoti.

Širvintų meno mokyklos Neformaliojo švietimo centras organizuoja olimpiadas, konkursus ir kitus renginius mokiniams, teikia įvairias kvalifikacijos kėlimo paslaugas mokytojams ir visuomenei. 2019 metais tenkinant mokinių pažinimo ir saviraiškos poreikius buvo suorganizuota 21 olimpiada ir 20 konkursų bei kitų renginių.

Širvintų rajono pedagoginė psichologinė tarnyba teikia konsultacijas tėvams (globėjams, rūpintojams), pedagogams, mokytojams, vaikams, taip pat atlieka specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimą. Šios tarnybos specialistai 2019 metais atliko 35 mokinių įvertinimus specialiųjų ugdymosi poreikių pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais ir suteikė 265 konsultacijas, psichologas suteikė 140 konsultacijų.

3.3.4. Sveikatos apsauga ir priežiūra

Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje teikiamos pirminio ir antrinio lygio sveikatos priežiūros paslaugos.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigos (ASPI) sprendžia didžiąją dalį asmens sveikatos problemų ir vykdo svarbias visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Širvintų rajono savivaldybėje veikia šios sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėja yra Širvintų rajono savivaldybė:

✓ VšĮ Širvintų rajono pirminės sveikatos priežiūros centras, turintis medicinos padalinį – Musninkų ambulatorija;

✓ VšĮ Širvintų ligoninė, teikianti antrinio lygio stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir pirminio lygio stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas (t. y. palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugas).

Širvintų mieste taip pat veikia ir privačios sveikatos priežiūros įstaigos: pirminės sveikatos priežiūros centrai UAB „Grudė“ ir UAB „Mūsų šeimos klinika“, Viktorijos Trinkūnienės individuali įmonė, UAB „Širvintų psichikos sveikatos centras“, E. Pašukonienės stomatologijos kabinetas, Jono Kadžio stomatologijos kabinetas, A. Šimonienės stomatologijos kabinetas, UAB „Jurodonta“, UAB „Egodenta“.

Siekiant pagerinti pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę Širvintų rajone, 2019 metais Europos Sąjungos lėšomis buvo pradėtas įgyvendinti projektas „Pirminės asmens sveikatos priežiūros veiklos efektyvumo didinimas“. Projekto įgyvendinimo metu VšĮ Širvintų rajono pirminės sveikatos priežiūros centre įrengtas DOTS ir priklausomybės nuo opioidų pakaitinio gydymo kabinetai, taip pat išgyti ligų diagnostikai skirti prietaisai, vaikų odontologijos kabineto ir kompiuterinė įranga, baldai. Gerinant pacientų aptarnavimą, VšĮ Širvintų rajono pirminės sveikatos priežiūros centre įrengta skambučių srautą reguliuojanti telefonų stotelė, pacientų eilių valdymo sistema.

Širvintų rajono savivaldybėje veikia 6 vaistinės. Lyginant su kitomis Vilniaus apskrities savivaldybėmis, tai yra mažiausias rodiklis. Pastaruosius trejus metus Širvintų rajone vaistinių skaičius nekito, o jose dirbančių vaistininkų skaičius kito nuo 8 iki 7 darbuotojų.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2019 metais 10 tūkstančių Širvintų rajono gyventojų teko 11 gydytojų, 6 odontologai ir 35 slaugytojai. Vertinant 2017–2019 metus, Širvintų rajono savivaldybėje praktikuojančių gydytojų ir slaugytojų skaičius, tenkantis 10 tūkstančių gyventojų mažėjo, o odontologų – didėjo.

3.3.4.1 lentelė. Praktikuojančių gydytojų, odontologų ir slaugytojų skaičius, tenkančio 10 000-ių gyventojų, kaita, asm.

Teritorija	Gydytojas			Odontologas			Slaugytojas		
	Metai								
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Lietuvos Respublika	45,9	46,1	45,7	10,4	10,1	9,7	81,1	81,5	80,9
Vilniaus apskritis	45,5	45,8	44,4	10,4	9,7	9,4	76,3	76,6	75,7
Elektrėnų sav.	23,2	24,1	24,6	6,7	7,2	5,4	63,7	60,4	61,7
Šalčininkų r. sav.	15,4	15,8	15,4	2,6	3,2	2,6	44,1	44,2	45,2
Širvintų r. sav.	16,1	15,6	11,3	5,8	5,9	6,0	35,3	33,9	35,2

Teritorija	Gydytojas			Odontologas			Slaugytojas		
	Metai								
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Švenčionių r. sav.	19,7	19,2	17,0	5,4	6,0	4,8	53,2	51,7	48,8
Trakų r. sav.	17,5	18,1	18,4	3,7	4,3	3,7	36,0	35,6	32,3
Ukmergės r. sav.	26,2	23,6	22,4	7,6	6,8	5,7	71,9	69,9	75,6
Vilniaus m. sav.	58,9	59,4	57,4	13,1	12,0	11,9	93,5	94,3	92,6
Vilniaus r. sav.	12,0	12,2	12,3	3,7	3,5	3,4	20,1	19,8	20,0

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2017–2019 metais praktikuojančių gydytojų, odontologų ir slaugytojų skaičius, tenkantis 10 tūkstančių gyventojų kito netolygiai visoje šalyje. Tarp nagrinėjamų savivaldybių mažiausiai gydytojų ir slaugytojų teko Vilniaus rajono gyventojams, o odontologų – Šalčininkų rajono gyventojams. Daugiausiai praktikuojančių gydytojų, odontologų ir slaugytojų teko Vilniaus miesto gyventojams.

Pastaraisiais metais Lietuvoje mažėja gydytojų, odontologų ir slaugytojų skaičius. 2017–2019 metais labiausiai mažėjo odontologų skaičius šalyje.

3.3.4.2 lentelė. Širvintų rajono sveikatos priežiūros specialistų skaičiaus kaita, asm.

Specialistas	Metai			Pokytis 2017–2019 m., asm.
	2017	2018	2019	
Gydytojas	25	24	17	-8
Odontologas	9	9	9	0
Slaugytojas ir akušeris	55	52	53	-2

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Širvintų rajone sumažėjo gydytojų ir slaugytojų skaičius, o odontologų skaičius nepakito vertinant paskutinius trejus metus. Labiausiai mažėjo gydytojų skaičius.

Sveikatos priežiūra. Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, šalyje apsilankymų pas gydytojus skaičius didėjo 3 proc. (iki 29 193 tūkst.), Vilniaus apskrityje – 3 proc. (iki 8 265 tūkst.) per 2017–2019 metus. Suaugusiųjų (18+ m.) apsilankymai pas gydytojus sudarė 78–80 proc., o vaikų (0–17 m.) apsilankymai sudarė 20–22 proc. 2017–2019 metais suaugusiųjų apsilankymų skaičius didėjo apie 5 proc. (iki 23 314 tūkst.), vaikų – mažėjo apie 4 proc. (iki 4 775 tūkst.).

2019 metais Širvintų rajono savivaldybėje registruoti 152 872 apsilankymai pas gydytojus, t. y. apie 2 proc. daugiau palyginus su 2017 metais. Tarp Vilniaus apskrities savivaldybių, Širvintų rajono savivaldybės gyventojų apsilankymų skaičius pas gydytojus buvo mažiausias per pastaruosius

trejus metus, o Vilniaus mieste – didžiausias. 2019 metais Širvintų rajono vaikai (0–17 m.) apsilankė 24 864 kartus pas gydytojus, o suaugę gyventojai – 128 008 kartus. Vyravo tokios pačios tendencijos kaip ir Lietuvoje, kai vaikų vizitų skaičius mažėjo, o suaugusiųjų – didėjo.

Kaip dažnai gyventojai lankosi pas gydytojus parodo apsilankymų skaičius tenkantis vienam gyventojui.

3.3.4.3 lentelė. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui, vnt.

Teritorija	Metai		
	2017	2018	2019
Lietuvos Respublika	10,0	10,0	10,4
Vilniaus apskritis	9,9	9,7	10,1
Elektrėnų sav.	9,9	10,4	10,8
Šalčininkų r. sav.	7,9	7,9	8,3
Širvintų r. sav.	9,5	10,0	10,0
Švenčionių r. sav.	9,4	9,5	9,5
Trakų r. sav.	8,9	8,4	8,4
Ukmergės r. sav.	9,3	9,1	9,6
Vilniaus m. sav.	10,3	10,1	10,5
Vilniaus r. sav.	8,8	8,6	9,0

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2017–2019 metais vienas šalies, Vilniaus apskrities ir Širvintų rajono gyventojas pas gydytojus lankėsi 10 kartų. Tarp palyginamų Vilniaus apskrities savivaldybių, Šalčininkų rajono gyventojai pas gydytojus lankėsi rečiausiai, o Elektrėnų ir Vilniaus miesto gyventojai – dažniausiai. Taigi Širvintų rajono gyventojai rūpinasi savo sveikata, nes pakankamai dažnai lankosi pas sveikatos priežiūros specialistus.

Lietuvoje, Vilniaus apskrityje ir Širvintų rajone vizitų pas gydytojus, teikiančius I lygio paslaugas, skaičius mažėjo, o vizitų pas gydytojus, teikiančius II / III lygio paslaugas, skaičius didėjo. 2019 metais Širvintų rajone registruoti 95 157 apsilankymai pas I lygio specialistus, t. y. apie 1 proc. mažiau nei 2017 metais ir 57 715 apsilankymų pas II / III lygio specialistus (apie 6 proc. daugiau nei 2017 metais). Apsilankymai pas gydytojus, teikiančius II / III lygio paslaugas Širvintų rajono savivaldybėje sudarė 38 proc. visų rajono gyventojų apsilankymų.

2017–2019 metais stacionaro ligonių skaičius Lietuvoje mažėjo apie 2 proc. (iki 748 653). Širvintų rajono savivaldybės stacionare 2019 metais gydyti 4 067 ligoniai, t. y. apie 2 proc. daugiau palyginus su 2017 metais. Stacionaro lovų skaičius Širvintų rajono savivaldybėje 2019 metais

padidėjo iki 78 (2017–2018 m. buvo 65). Tarp Vilniaus apskrities savivaldybių Širvintų rajono savivaldybė turėjo mažiausią stacionaro ligonių ir lovų skaičių.

Stacionare gydytų ligonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų Lietuvoje mažėjo nuo 269 iki 268, Vilniaus apskrityje – taip pat mažėjo nuo 248 iki 242, Širvintų rajone – didėjo nuo 255 iki 267.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2017–2019 m. metais šalyje mažėjo asmenų skaičius, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba. Širvintų rajono savivaldybė, tarp Vilniaus apskrities ir kitų lyginamų savivaldybių, greitosios medicinos pagalbos atvejų turėjo mažiausiai. 2019 metais Širvintų rajone greitoji medicinos pagalba suteikta 3 320 asmenų, t. y. 6 proc. mažiau palyginus su 2017 metais. Daugiausiai greitosios medicinos pagalbos atvejų buvo dėl ūmių susirgimų ir būklių. 2019 metais Širvintų rajone apie 2 proc. padidėjo nelaimingų atsitikimų dalis.

Sergamumas. Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2019 metais Lietuvoje registruoti 2 278 859 sergantys asmenys. Vilniaus apskrityje sergantys asmenys sudarė apie 29 proc. visų šalies sergančiųjų. 2017–2019 metais šalies sergančiųjų skaičius šiek tiek sumažėjo (0,02 proc. arba 439 asm.), tuo tarpu Vilniaus apskrityje – padidėjo (1 proc. arba 8 714 asm.).

Širvintų rajono savivaldybėje sergančių asmenų skaičius sumažėjo apie 6 proc. (nuo 11 723 iki 11 074) per 2017–2019 metus. Tūkstančiui Širvintų rajono gyventojų teko apie 728 sergančiuosius (2017 metais – apie 746). Širvintų rajono sergantieji sudarė apie 2 proc. visų Vilniaus apskrities sergančiųjų. Taigi Širvintų rajono sergamumo rodiklis buvo pats mažiausias Vilniaus apskrityje.

3.3.4.4 lentelė. Širvintų rajono savivaldybės gyventojų sergamumas pagal ligos diagnozę

Ligos diagnozė	2017 m.		2018 m.		2019 m.	
	Sergančių asmenų skaičius	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų	Sergančių asmenų skaičius	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų	Sergančių asmenų skaičius	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų
Infekcinės ir parazitų sukeltos ligos (A00-B99)	1 239	79	1 148	74	1 020	67
Navikai (C00-D48)	986	63	1 027	66	1 020	67
Kraujo ir kraujodaros organų ligos (D50-D89)	438	28	449	29	401	26
Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos (E00-E90)	1 969	126	2 288	148	2 407	158
Psichikos ir elgesio sutrikimai (F00-F99)	1 475	94	1 612	104	1 464	96
Nervų sistemos ligos (G00-G99)	2 103	134	2 164	140	1 879	124
Akių ir jos priedinių organų ligos (H00-H59)	1 982	126	1 876	121	1 871	123

Ligos diagnozė	2017 m.		2018 m.		2019 m.	
	Sergančių asmenų skaičius	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų	Sergančių asmenų skaičius	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų	Sergančių asmenų skaičius	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų
Ausies ir speninės ataugos ligos (H60-H95)	983	63	921	60	828	54
Kraujotakos sistemos ligos (I00-I99)	4 451	283	4 491	290	4 103	270
Kvėpavimo sistemos ligos (J00-J99)	4 296	273	4 392	284	3 496	230
Virškinimo sistemos ligos (K00-K93)	1 830	116	1 915	124	1 876	123
Odos ir poodžio ligos (L00-L99)	1 625	103	1 601	104	1 595	105
Jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligos (M00-M99)	2 828	180	2 798	181	2 668	175
Lytinės ir šlapimo sistemos ligos (N00-N99)	1 757	112	1 807	117	1 769	116
Nėštumas, gimdymas ir laikotarpis po gimdymo (O00-O99)	179	11	165	11	157	10
Perinatalinio laikotarpio būklės (P00-P96)	34	2	29	2	28	2
Įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos (Q00-Q99)	179	11	174	11	149	10
Sužalojimai, apsinuodijimai ir tam tikri išorinių poveikių padariniai (S00-T98)	2 263	144	2 225	144	2 223	146

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2017–2019 metais Širvintų rajono gyventojai daugiausia sirgo kraujotakos (270–290 sergamumo atvejų 1 000 gyventojų) ir kvėpavimo (230–284 sergamumo atvejai 1 000 gyventojų) sistemų ligomis. Augo šių diagnozių susirgimų skaičius: navikai (3 proc.); endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos (22 proc.); virškinimo sistemos ligos (apie 3 proc.); lytinės ir šlapimo sistemos ligos (apie 1 proc.). 2019 metais labiausiai sumažėjo infekcinės ir parazitų sukeltos (apie 18 proc.) bei kvėpavimo sistemos (apie 19 proc.) ligos.

Pastaruosius trejus metus didesnę sergančiųjų asmenų dalį sudarė moterys (55–57 proc.). Taigi vyrų sergamumas buvo 10–14 proc. mažesnis lyginant su moterų.

3.3.4.5 lentelė. Širvintų rajono savivaldybės vyrų ir moterų sergamumas 2019 m.

Ligos diagnozė	Sergančių vyrų skaičius	Sergančių moterų skaičius
Infekcinės ir parazitų sukeltos ligos (A00-B99)	443	577

Ligos diagnozė	Sergančių vyrų skaičius	Sergančių moterų skaičius
Navikai (C00-D48)	376	644
Kraujo ir kraujodaros organų ligos (D50-D89)	151	250
Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos (E00-E90)	860	1 547
Psichikos ir elgesio sutrikimai (F00-F99)	523	941
Nervų sistemos ligos (G00-G99)	721	1 158
Akių ir jos priedinių organų ligos (H00-H59)	710	1 161
Ausies ir speninės ataugos ligos (H60-H95)	278	550
Kraujotakos sistemos ligos (I00-I99)	1 528	2 575
Kvėpavimo sistemos ligos (J00-J99)	1 578	1 918
Virškinimo sistemos ligos (K00-K93)	853	1 023
Odos ir poodžio ligos (L00-L99)	633	962
Jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligos (M00-M99)	1 157	1 511
Lytinės ir šlapimo sistemos ligos (N00-N99)	548	1 221
Perinatalinio laikotarpio būklės (P00-P96)	19	9
Įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos (Q00-Q99)	88	61
Sužalojimai, apsinuodijimai ir tam tikri išorinių poveikių padariniai (S00-T98)	1 324	899

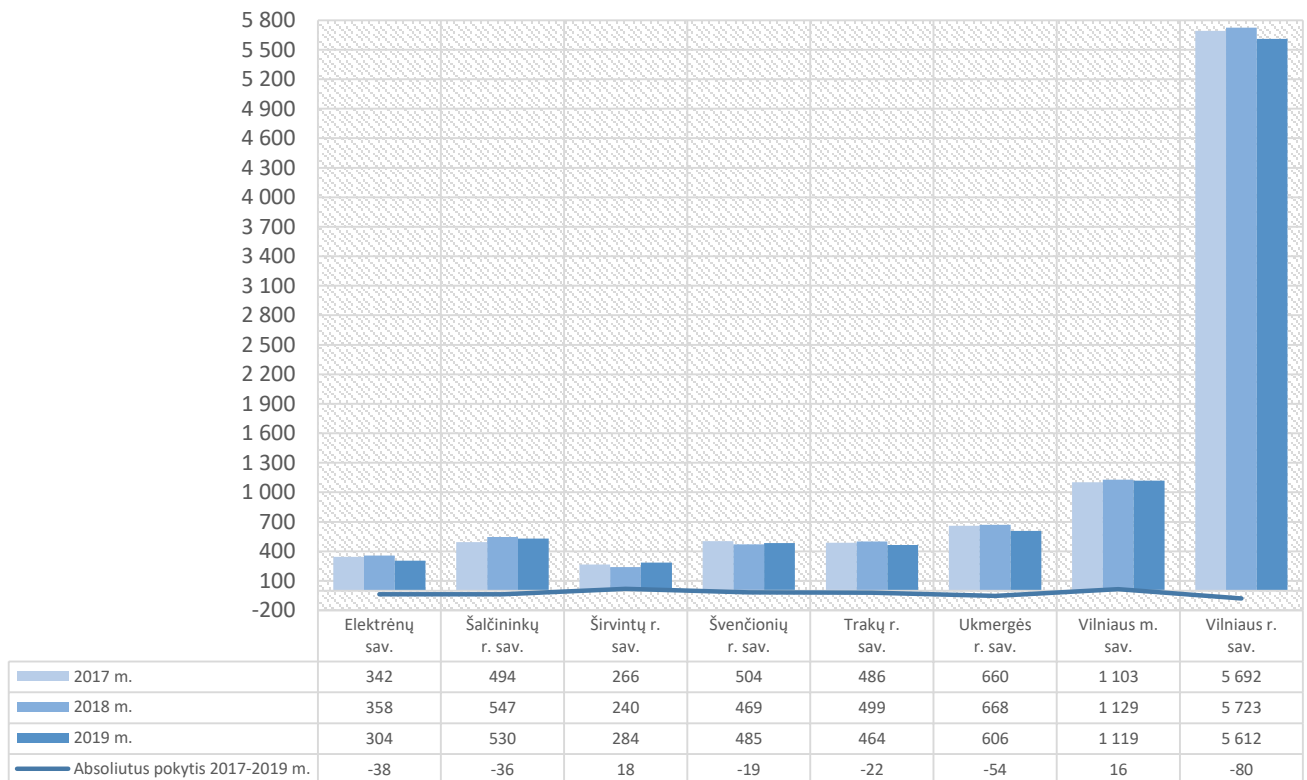
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Tiek vyrai, tiek moterys daugiausiai serga kraujotakos ir kvėpavimo sistemų ligomis, 2019 metais sirgo 69 proc. asmenų. Moterų sergamumas dominavo beveik visose ligų diagnozėse, išskyrus šias: perinatalinio laikotarpio būklės; įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos; sužalojimai, apsinuodijimai ir tam tikri išorinių poveikių padariniai.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2019 metais šalyje ir Vilniaus apskrityje susirgimų skaičius augo apie 5 proc. palyginus su 2017 metais. Tuo tarpu Širvintų rajono savivaldybėje susirgimų skaičius mažėjo 4 proc. Užregistruotų moterų susirgimų skaičius sudarė 60–62 proc. visų Širvintų rajone registruotų susirgimų.

Mirtingumas. Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, pastaruosius trejus metus šalies mirusių gyventojų skaičius mažėjo apie 5 proc. (nuo 40 142 iki 38 281), Vilniaus apskrityje taip pat mažėjo apie 2 proc. (nuo 9 547 iki 9 404). Tuo tarpu Širvintų rajono gyventojų mirtingumas augo apie 7 proc. (nuo 266 iki 284).

3.3.4.1 pav. Mirtingumas Vilniaus apskrities savivaldybėse, asm.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2017–2019 metais Vilniaus apskrities savivaldybių gyventojų mirtingumas augo tik Širvintų rajono ir Vilniaus miesto savivaldybėse, o visose kitose – mažėjo. Šiuo laikotarpiu daugiausiai asmenų mirė Vilniaus mieste, mažiausiai – Širvintų rajone. Vilniaus apskrities savivaldybių mirtingumo rodiklis buvo pats didžiausias šalyje ir 2019 metais sudarė apie 25 proc. viso šalies mirtingumo.

Kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys yra pagrindinės Širvintų rajono savivaldybės ir visos Lietuvos gyventojų mirties priežastys.

3.3.4.6 lentelė. Mirtingumas pagal mirties priežastis 2019 m., proc.

Teritorija	Ligos diagnozė					
	Piktybiniai navikai	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Mirtingumo išorinės priežastys	Kitos ligos
Lietuvos Respublika	21	55	3	5	6	0-2
Vilniaus apskritis	21	52	3	5	7	0-3
Širvintų r. sav.	21	49	4	6	4	0-6

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2019 metais Lietuvoje, Vilniaus apskrityje ir Širvintų rajone daugiausiai žmonių mirė nuo kraujotakos sistemos ligų. Antroje vietoje liko piktybiniai navikai, kurie sudarė 21 proc. mirčių. Visos kitos ligos sudarė nuo 0 iki 7 proc. mirčių.

3.3.4.7 lentelė. Lietuvos gyventojų mirtingumas pagal amžiaus grupes ir jų pagrindines mirties priežastis 2019 m., proc.

Amžiaus grupė	Ligos diagnozė				
	Perinatalinio laikotarpio būklės	Įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	Piktybiniai navikai	Kraujotakos sistemos ligos	Mirtingumo išorinės priežastys
iki 1 m.	43	37			
1–14 m.			15		35
15–44 m.			14	13	39
45–64 m.			30	32	13
65 ir daugiau m.			19	62	

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2019 metais gyventojų nuo 1 iki 44 m. amžiaus pagrindinė mirties priežastis buvo mirtingumas nuo išorinių priežasčių. Tuo tarpu tarp 45 metų amžiaus ir vyresnių gyventojų dominavo mirtys dėl kraujotakos sistemos ligų.

Visuomenės sveikata. Remiantis LR vietos savivaldos įstatymu, savivaldybė gali perduoti įgyvendinti administracinių ir viešųjų paslaugų funkcijas kitai savivaldybei abipusiu savivaldybių tarybų sutarimu sutarčių pagrindu, tačiau už šių funkcijų įgyvendinimą atsakinga yra funkcijas perduodanti savivaldybė. Taigi nuo 2012 metų Širvintų rajono savivaldybės administracija sutarčių pagrindu bendradarbiauja su Kaišiadorių rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuru dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo ir vykdymo Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje. Kaišiadorių rajono Visuomenės sveikatos biuras atlieka visuomenės sveikatos stebėseną, nustato didžiausias gyventojų sveikatos problemas, sveikatos rizikos veiksnius, pokyčius ir tendencijas Širvintų rajone.

Nuo 2014 metų savivaldybių vykdomos visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos iš savarankiškosios savivaldybių funkcijos tapo valstybine (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcija. Šiuo tikslu 2014 metais Širvintų rajono savivaldybės administracija su Kaišiadorių rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuru pasirašė valstybės biudžeto tikslinės dotacijos, skirtos visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijoms vykdyti naudojimo sutartį. Taip pat papildyta ir Širvintų rajono savivaldybės administracijos su Kaišiadorių rajono

savivaldybės Visuomenės sveikatos biuru bendradarbiavimo sutartis dėl paslaugų teikimo Širvintų rajono mokinių visuomenės sveikatos priežiūrai.

Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2013-12-19 sprendimu Nr. 1-242 patvirtintas Visuomenės sveikatos priemonių, finansuojamų Širvintų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšomis, atrankos, vertinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašas. Vadovaujantis juo, Širvintų rajono savivaldybės administracija skelbia konkursus ir kviečia įstaigas, organizacijas, įgyvendinančias visuomenės sveikatos programas Širvintų rajone, teikti visuomenės sveikatos priemonių paraiškas dėl finansavimo. Širvintų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa finansuojama Širvintų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšomis.

Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais tvirtinami Širvintų rajono savivaldybės gripo ir ūmių viršutinių kvėpavimo takų infekcijų epidemiologinės priežiūros ir prevencijos priemonių planai, kuriais įgyvendinamos sezoninio gripo profilaktikos ir kontrolės priemonės. 2020 m. kovo 25 d. Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 9-258 buvo patvirtintas Širvintų rajono savivaldybės gripo ir ūmių viršutinių kvėpavimo takų infekcijų epidemiologinės priežiūros ir prevencijos priemonių 2020–2022 m. planas.

Visoje Lietuvoje asmens sveikatos priežiūros įstaigos vykdo prevencines programas, finansuojamas privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis. Valstybinės sveikatos prevencinės programos vykdomos siekiant diagnozuoti ligą ankstyvoje stadijoje, kurioje ji gali būti pagydoma.

3.3.4.2 pav. Lietuvoje vykdomos prevencinės programos

Preveninės programos

- Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programa
- Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programa
- Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa
- Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa
- Asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programa

Šaltinis: Valstybinė ligonių kasa

Lietuvoje taip pat vykdoma Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis finansavimo programa, skirta vaikams nuo 6 iki 14 m. amžiaus. Šios programos tikslas – užtikrinti, kad auganti karta turėtų kuo sveikesnius dantis. Vaikų krūminius dantis silantais dengia gydytojai odontologai arba burnos higienistai, dirbantys gydymo įstaigose, kurios yra sudariusios sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis.

Vilniaus teritorinės ligonių kasos veiklos zona (toliau – Vilniaus TLK zona) yra Vilniaus ir Alytaus apskrities savivaldybės. Vilniaus teritorinės ligonių kasos duomenimis, prevencinių programų vykdymas Vilniaus TLK zonoje 2019 metais svyravo nuo 47 iki 101 proc. Tai reiškia, kad buvo toks informuotų pacientų skaičius nuo galinčių dalyvauti šiose programose. Širvintų rajono prevencinių programų vykdymas svyravo nuo 47 iki 90 proc. 2019 metais.

3.3.4.8 lentelė. Prevencinių programų vykdymas Širvintų rajono savivaldybėje 2019 m.

Prevencinė programa	Amžiaus grupė, lytis	Programoje galinčių dalyvauti pacientų skaičius, asm.	Informuotų pacientų skaičius nuo galinčių dalyvauti programoje, proc.
Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programa	25–59 m. moterys	1 065	89,58
Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programa	50–69 m. moterys	1 146	59,51
Asmenų, priskirtų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programa	50–65 m. moterys 40–55 m. vyrai	3 213	46,56
Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa	50–74 m. moterys, vyrai	2 495	50,42
Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa	50–69 m. vyrai	758	67,02

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

Širvintų rajono savivaldybėje pakankamai aktyviai vykdomos prevencinės programos. Didžioji dalis Širvintų rajono gyventojų yra informuoti ir dalyvauja valstybės organizuojamose prevencinėse programose.

Sveikata priklauso ne tik nuo aplinkos, paveldėjimo, elgesio, gyvenimo būdo, bet ir nuo to, kaip mes patys ja rūpinamės. Todėl labai svarbu yra palaikyti teigiamas sveikatos priežiūros tendencijas ir skatinti sveiką gyvenimo būdą.

3.3.5. Socialinė apsauga

Socialinė apsauga – įstatymų nustatyta socialinių, ekonominių, organizacinių priemonių sistema, užtikrinanti lėšų ir paslaugų teikimą tiems asmenims, kurie įstatymų nustatytais atvejais dėl senatvės, invalidumo (negalios), mirties, ligos, motinystės (tėvystės), nedarbo, nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos, šeimos aplinkybių praranda pajamas arba turi papildomų išlaidų arba dėl mažų pajamų negali pakankamai savęs arba savo šeimos aprūpinti iš darbo arba kitokių pajamų.

Socialinės paslaugos – tai paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Šios paslaugos gali būti teikiamos tiek socialinių paslaugų įstaigose (socialinės globos namuose, šeimynose, laikino gyvenimo namuose, dienos socialinės globos centruose, savarankiško gyvenimo namuose, socialinės priežiūros centruose, bendruomeninėse įstaigose ir kt.), tiek asmens namuose. Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras (toliau – Socialinių paslaugų centras) yra pagrindinis socialinių paslaugų teikimo organizatorius Širvintų rajone.

Socialinių paslaugų įstaigos. Širvintų rajono savivaldybėje šiuo metu veikia 8 socialinių paslaugų įstaigos: 2 stacionarios ir 6 nestacionarios. Širvintų rajone veikia nevyriausybinių organizacijos, viena viešoji įstaiga, po vieną savivaldybės tarybai ir Bažnyčios tarybai pavaldžią įstaigą.

3.3.5.1 lentelė. Socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūra Širvintų rajone 2020 m.

Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Socialinių paslaugų įstaigos pavaldumas	Socialinių paslaugų gavėjų skaičius	Širvintų r. sav. finansuojamų socialinių paslaugų gavėjų skaičius
Socialinės globos namai	Labdaros ir paramos fondo Širvintų parapijos globos namai	Bažnyčios tarybai	13	
Socialinės priežiūros centrai	Viešoji įstaiga „Širvintų vaikų dienos centras“	NVO	20	
	Bagaslaviškio vaikų dienos centras „Gelbėkit vaikus“	NVO	15	
	Musninkų vaikų dienos centras „Aitvarai“, įsteigtas Viešosios įstaigos „Pal. J. Matulaičio šeimos pagalbos centras“	NVO	30	
Bendruomeninės įstaigos	Vileikiškių kaimo bendruomenės vaikų dienos centras „Lašelis“	NVO	26	

Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Socialinių paslaugų įstaigos pavaldumas	Socialinių paslaugų gavėjų skaičius	Širvintų r. sav. finansuojamų socialinių paslaugų gavėjų skaičius
Kitos socialinių paslaugų įstaigos	Širvintų r. sav. Socialinių paslaugų centras	Savivaldybės tarybai	395	203
	Širvintų rajono neįgaliųjų draugija	NVO	130	
	Viešosios įstaigos „Vilniaus ir Alytaus regionų aklyjų centras“ Širvintų r. filialas	VšĮ	21	

Šaltinis: Socialinės paramos skyrius

2019 metais socialines paslaugas teikė 59 socialiniai darbuotojai, kurių didžioji dalis (86 proc.) paslaugas teikė Socialinių paslaugų centre. 2017–2019 metais socialinių darbuotojų skaičius išliko panašus (nuo 57 iki 60 asmenų).

Socialinių paslaugų centras yra pagrindinis, didžiausią socialinių paslaugų gavėjų skaičių turintis, socialinių paslaugų teikėjas Širvintų rajone. Šioje įstaigoje teikiamos ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos, dienos socialinės globos, atvejo vadybininkų paslaugos. Taip pat veikia Krizių ir pagalbos teikimo namuose padalinys, globos centras, Bendruomeniniai šeimos namai.

3.3.5.2 lentelė. Socialinių paslaugų centro teikiamos paslaugos 2017–2019 m.

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.
		2017	2018	2019	
1	Informavimas, konsultavimas, atstovavimas, tarpininkavimas (asmenų skaičius)	704	1 134	1 397	98
2	Transporto paslaugų organizavimas (paslaugų skaičius)	867	818	813	-6
3	Aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis (gavėjų skaičius)	147	142	136	-7
4	Socialinės priežiūros paslaugos (gavėjų skaičius)	218	228	232	6
5	Krizių padalinyje suteiktos paslaugos (gavėjų skaičius)	7	7	9	29
6	Socialinis darbas su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis (šeimų skaičius)	99	102	102	3
7	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas (paslaugų skaičius)	3 657	2 851	3 855	5
8	Pagalba į namus (gavėjų skaičius)	112	119	121	8
9	Pagalba į namus (paslaugų valandų skaičius)	19 724	19 456	21 324	8
10	Socialinė globa (gavėjų skaičius)	92	89	92	-

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.
		2017	2018	2019	
11	Socialinė globa asmens namuose (gavėjų skaičius)	20	19	19	-5
12	Ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa (gavėjų skaičius)	67	65	68	1
13	Dienos socialinė globa (gavėjų skaičius)	5	5	5	-
14	Atvejo vadyba (šeimų skaičius)	-	76	71	-7
15	Bendruomeniniai šeimos namai „Kompleksinių paslaugų šeimai plėtra Širvintų rajone“ (asmenų skaičius)	247	529	711	288
16	Globos centras. Informavimas, konsultavimas (asmenų skaičius)	-	70	155	221

Šaltinis: Širvintų rajono savivaldybės socialinis paslaugų centras

Remiantis 3.3.5.2 lentelės duomenimis, 2019 metais labiausiai augo asmenų skaičius, kuriems teiktos informacijos, konsultacijų, atstovavimo ir tarpininkavimo paslaugos. Mažėjo aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjų skaičius.

Širvintų rajono socialinių paslaugų įstaigų tinklas nėra tolygiai pasiskirstęs. Daugelis įstaigų įsikūrusios rajono centre, kitos (vaikų centrai) veikia rajono seniūnijose. Toks netolygus pasiskirstymas neigiamai atsiliepia atokiau savivaldybės centro gyvenantiems asmenims, kurie gauna socialines paslaugas, kadangi šios paslaugos yra sunkiau pasiekiamos.

Širvintų rajono savivaldybės administracija perka ilgalaikės socialinės globos, psichoneurologinio pobūdžio globos namų paslaugas, vaikų stacionarias globos paslaugas.

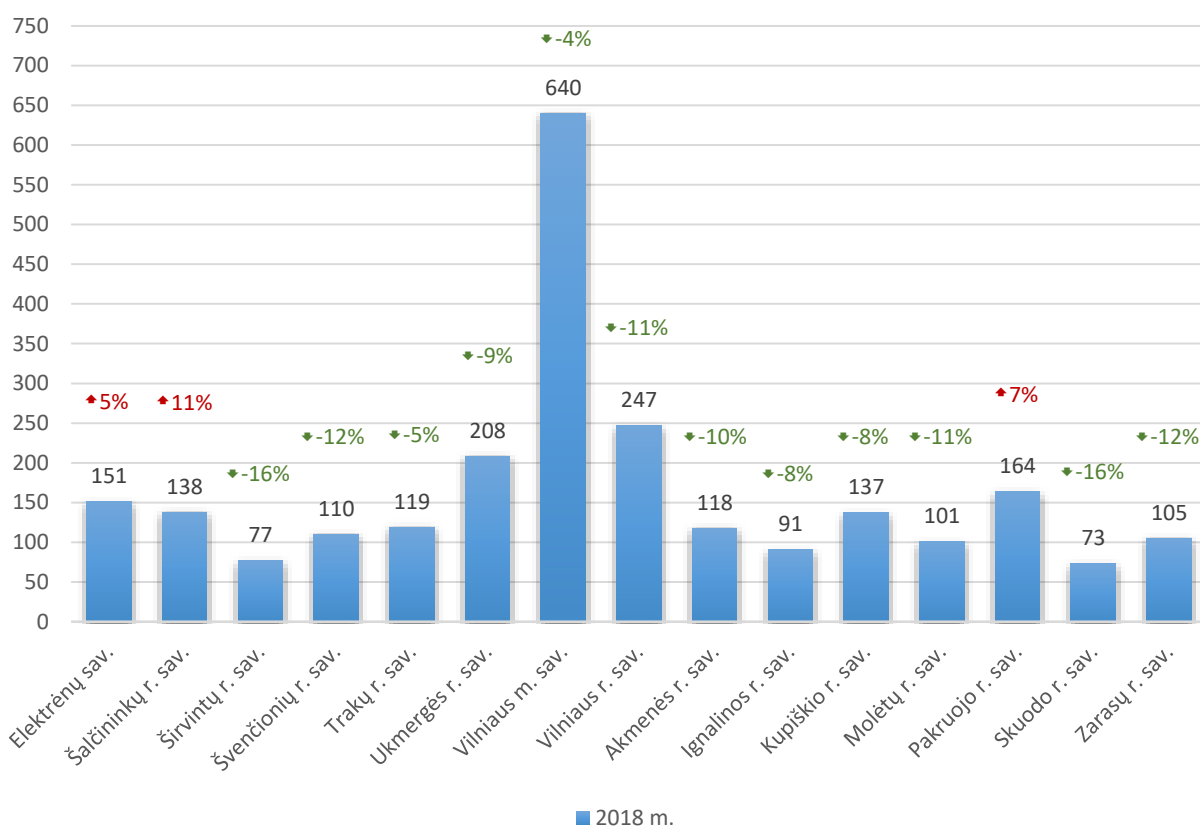
Nepaisant socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir kitų savivaldybės švietimo, sveikatos, NVO įstaigų, teikiančių socialines paslaugas, skaičiaus, savivaldybėje socialinių paslaugų teikimo infrastruktūra išvystyta nepakankamai. Širvintų rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, matyti ryški senstančios visuomenės problema. Rajono visuomenė sensta, jaunimas išvyksta studijuoti kitur ir dažnai lieka didžiuosiuose Lietuvos miestuose, dalis darbingo amžiaus asmenų yra išvykę dirbti į užsienį ir lieka seni tėvai, seneliai, todėl auga socialinių paslaugų poreikis tiek įstaigose, tiek namuose.

Socialines paslaugas gali gauti įvairios žmonių grupės: senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, asmenys su negalia ir jų šeimos, likę be tėvų globos vaikai, socialinę riziką patiriančios šeimos ir jų vaikai, vaikus globojančios ir (ar) prižiūrinčios šeimos, kiti asmenys ir šeimos.

2019 metais Širvintų rajone 102 šeimoms buvo teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, jose augo 223 vaikai, kurie sudarė apie 9 proc. visų rajone augančių vaikų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais daugelyje teritorijų socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų skaičius mažėjo. 2018 metais šalyje registruotos 9 235 šeimos ir 17 430 jose augančių vaikų. Palyginus su 2016 metais, 2018 metais šeimų skaičius sumažėjo apie 5 proc., o jose augančių vaikų skaičius sumažėjo 7 proc. Vilniaus apskrityje dominavo tokios pačios tendencijos, t. y. 2018 metais šeimų skaičius mažėjo 5 proc., o jose augančių vaikų skaičius mažėjo apie 8 proc. 2018 metais Vilniaus apskrityje registruota 1 690 šeimų ir 2 967 jose augantys vaikai.

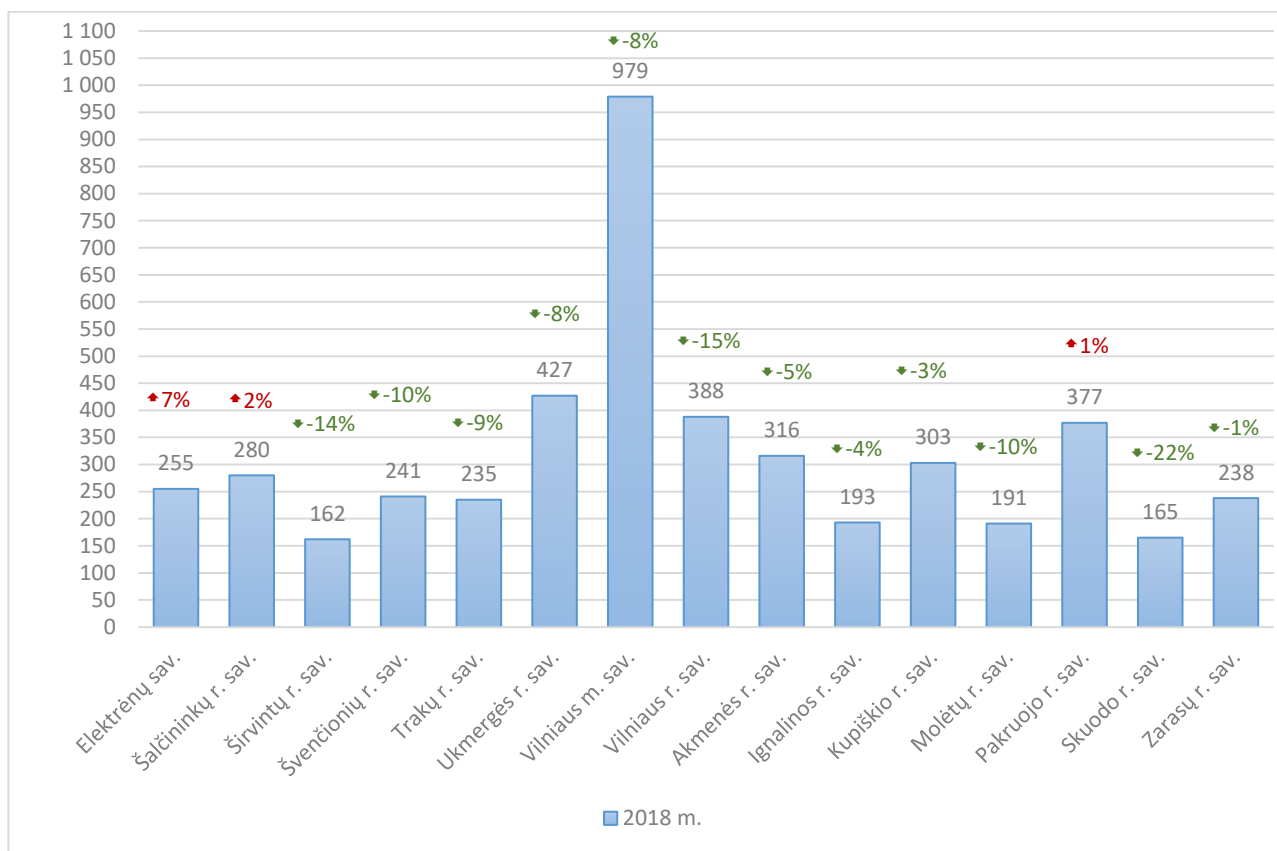
3.3.5.1 pav. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius 2018 m. ir jų dinamika 2016–2018 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 metais socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius augo Elektrėnų, Šalčininkų ir Pakruojo savivaldybėse. Didžiausias augimas stebimas Šalčininkų savivaldybėje (11 proc.). Širvintų ir Skuodo rajonų savivaldybėse šis rodiklis sumažėjo labiausiai, net po 16 proc. Tėvų girtavimas, psichotropinių medžiagų vartojimas ir tėvų vaiko priežiūros įgūdžių stoka buvo pagrindinės priežastys dėl kurių šeimos tapo socialinę riziką patiriančiomis šeimomis.

3.3.5.2 pav. Socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius 2018 m. ir jų dinamika 2016–2018 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2016–2018 metais daugelyje lyginamų savivaldybių socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius mažėjo. Labiausiai sumažėjo Skuodo rajono savivaldybės socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius, net 22 proc. Vaikų skaičiaus didėjimas fiksuotas tik Elektrėnų, Šalčininkų ir Pakruojo savivaldybėse.

2016–2018 metais 1 000-iai gyventojų tenkantis socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius ir jose augančių vaikų skaičius taip pat mažėjo. 2018 metais 1 000-iai Širvintų rajono gyventojų teko 5 socialinę riziką patiriančios šeimos ir 10 vaikų augančių socialinę riziką patiriančiose šeimose. Tuo tarpu šalies ir Vilniaus apskrities rodikliai buvo mažesni: 1 000-iai šalies gyventojų teko 3 šeimos ir 6 vaikai, 1 000-iai Vilniaus apskrities gyventojų teko 2 šeimos ir 3 vaikai.

Teigiamai vertintina tai, kad globojamų vaikų skaičius kasmet mažėjo. 2019 metais Širvintų rajono savivaldybėje buvo 48 be tėvų globos likę vaikai, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba). Palyginus su 2017 metais, vaikų likusių be tėvų globos ir kuriems nustatyta globa sumažėjo 30 proc. (nuo 69 iki 48 vaikų).

Visa tai rodo, kad vyksta glaudus Socialinių paslaugų centro darbuotojų, dirbančių su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis, bendradarbiavimas su seniūnijomis (įsteigti socialinių darbuotojų etatai seniūnijose), Socialinės paramos skyriaus ir Vaiko teisių apsaugos tarnybos darbuotojais, mokyklų socialiniais pedagogais, policijos atstovais. Socialinis darbas su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis aktyvėjo, nes socialinė parama ir socialinės paslaugos buvo organizuojamos stiprinant pačių žmonių aktyvumą ir atsakomybę už save ir savo šeimą.

Socialinė parama. Vienas pagrindinių piniginės socialinės paramos tikslų yra padėti tenkinti būtiniausius poreikius tiems žmonėms, kurių gaunamos pajamos yra nepakankamos, o gebėjimas pasirūpinti savimi dėl objektyvių, nuo jų nepriklausančių priežasčių yra ribotas.

Socialinė parama – pinigine pagalba nepasiturintiems asmenims (šeimoms pašalpos; socialinės pašalpos; šildymo išlaidų, išlaidų šaltam ir karštam vandeniui kompensavimas ir kt.).

2019 metais šalyje 185 127 asmenys gavo socialines pašalpas bei būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijas, t. y. 4 proc. mažiau nei 2018 metais. 2018–2019 metais būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijų gavėjai sudarė 63–65 proc.

Širvintų rajono savivaldybėje 2019 metais buvo 1 233 socialinių pašalpų bei būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijų gavėjų. Palyginus su 2018 metais, šis rodiklis padidėjo apie 12 proc. 2018–2019 metais socialinių paslaugų gavėjų skaičius mažėjo, o būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijų gavėjų skaičius didėjo. 2019 metais didžiausią dalį (75 proc.) sudarė būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijų gavėjai.

3.3.5.3 lentelė. Socialinės pašalpos ir kompensacijų gavėjų skaičius Širvintų rajono savivaldybėje 2018–2019 m., asm.

Teritorija	Socialinė pašalpa				Būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijos			
	Gavėjų skaičius, asm.		Dalis nuo gyventojų skaičiaus, proc.		Gavėjų skaičius, asm.		Dalis nuo gyventojų skaičiaus, proc.	
	Metai				Metai			
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Lietuvos Respublika	71 213	64 604	2,53	2,31	122 567	120 523	4,36	4,31
Elektrėnų sav.	363	350	1,53	1,48	815	846	3,43	3,57
Šalčininkų r. sav.	1 391	1 190	4,44	3,83	1 322	592	4,23	1,91
Širvintų r. sav.	323	306	2,08	1,99	782	927	5,02	6,04
Švenčionių r. sav.	517	405	2,16	1,73	1 269	1 300	5,31	5,56
Trakų r. sav.	796	693	2,45	2,13	1 266	1 110	3,89	3,41
Ukmergės r. sav.	1 060	953	3,08	2,81	3 027	1 776	8,80	5,23
Vilniaus m. sav.	5 530	5 481	1,01	0,99	13 955	14 112	2,55	2,56

Teritorija	Socialinė pašalpa				Būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijos			
	Gavėjų skaičius, asm.		Dalis nuo gyventojų skaičiaus, proc.		Gavėjų skaičius, asm.		Dalis nuo gyventojų skaičiaus, proc.	
	Metai				Metai			
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Vilniaus r. sav.	2 467	2 217	2,56	2,25	2 837	2 618	2,94	2,66
Akmenės r. sav.	1 077	952	5,50	4,98	2 350	2 170	11,98	11,35
Ignalinos r. sav.	1 149	1 026	7,47	6,90	1 057	978	6,87	6,58
Kupiškio r. sav.	742	613	4,33	3,65	1 053	1 158	6,15	6,91
Molėtų r. sav.	636	556	3,56	3,19	1 243	734	6,95	4,21
Pakruojo r. sav.	1 184	1 066	6,05	5,59	938	959	4,80	5,03
Skuodo r. sav.	669	563	3,95	3,41	894	937	5,28	5,68
Zarasų r. sav.	1 141	1 001	7,29	6,55	1 259	628	8,04	4,11

Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, socialinių paslaugų gavėjų skaičius mažėjo visose palyginamose savivaldybėse. 2018–2019 metais Švenčionių rajone fiksuotas didžiausias socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus mažėjimas (22 proc.). Vilniaus miesto, Elektrėnų ir Širvintų rajono savivaldybėse socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus mažėjimas buvo lėčiausias (nuo 1 iki 5 proc.). Būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijų gavėjų skaičius mažėjo Šalčininkų, Trakų, Ukmergės, Vilniaus, Akmenės, Ignalinos, Molėtų ir Zarasų rajonų savivaldybėse, o kitose palyginamose savivaldybėse šis rodiklis didėjo. 2018–2019 metais šis rodiklis labiausiai sumažėjo Šalčininkų ir Zarasų rajonų savivaldybėse (atitinkamai 55 ir 50 proc.). Didžiausią socialinės pašalpos gavėjų dalį nuo gyventojų skaičiaus turėjo Ignalinos rajonas, o didžiausią būsto šildymo ir išlaidų vandeniui kompensacijų gavėjų dalį nuo gyventojų skaičiaus turėjo Akmenės rajonas.

Socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus mažėjimą lemia glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas sprendžiant socialinės apsaugos problemas, aktyvus vietos bendruomenės dalyvavimas, nedarbo lygio mažėjimas ir kitos priežastys. Mažėjant socialinių pašalpų gavėjų skaičiui, mažėja ir išlaidos pašalpoms.

3.3.6. Kultūra, sportas ir NVO

Kultūra. Širvintų rajono savivaldybėje aktyvią kultūrinę veiklą vykdo Širvintų rajono savivaldybės kultūros centras ir 12 jo struktūrinių padalinių (filialų): Alionių, Anciūnų, Bagaslaviškio, Čiobiškio, Družų, Gelvonų, Kernavės, Kiauklių, Medžiukų, Motiejūnų, Musninkų, Šiaulių, Vileikiškių. Kultūros centras savo veikla puoselėja etninę kultūrą ir mėgėjų meną,

populiarina senąsias kultūros tradicijas ir papročius, plėtoja kultūrinę, meninę, švietėjišką (edukacinę) ir pramoginę veiklą bei organizuoja profesionalaus meno sklaidą Širvintų rajone. Tuo pačiu skatina, tenkina ir ugdo bendruomenės kultūrinius poreikius, stiprina Aukštaitijos regiono savitumą.

2017–2019 metais augo etninės kultūros renginių ir jų lankytojų skaičius. Reikšmingiausias etninės kultūros renginys – Rasos šventė Kernavėje – tai šventė-apeiga, išlaikusi ryškiausius šio šventimo momentus, kasmet sulaukianti apie 15 tūkst. lankytojų ir dalyvių. Istoriniame Pajautos slėnyje ir ant Kernavės piliakalnių trumpiausių vasaros naktį pagal senas etnokultūrinės tradicijas atliekamos senosios vasaros saulėgražos apeigos. 2008 metais ši šventė įtraukta į rajono nematerialaus kultūros paveldo vertybių informacinės sistemos objektų sąrašą. Tai pirmasis tradicinis renginys rajone, kuris yra įvertintas valstybiniu lygmeniu.

3.3.6.1 pav. Širvintų rajono pagrindiniai etninės kultūros renginiai

- ✓ Rasos šventė Kernavėje „Rasa kupolinė“
- ✓ Gyvosios archeologijos dienos Kernavėje
- ✓ Aukštaitijos regiono armonikininkų varžytuvės „Antano armonika“ bei vaikų ir jaunimo „Mažoji armonika“
- ✓ Aukštaitijos regiono vaikų, jaunimo ir suaugusių kaimo kapelų varžytuvės „Kaimynėli, būki svečias“
- ✓ Regioninė folkloro šventė „Suprašė žvirblalis“
- ✓ Vaikų ir jaunimo folkloro šventė-konkursas „Patrepšėlis“
- ✓ Rajono tautodailininkų ir liaudies menininkų kūrybos darbų paroda, skirta laisvės ginėjų dienai paminėti
- ✓ Respublikinis medžio drožėjų pleneras
- ✓ Užgavėnės „Žiema, žiema, bėk iš kiemo“
- ✓ Kalėdinė mugė
- ✓ Kiti renginiai

Šaltinis: Širvintų rajono savivaldybės kultūros centras

Širvintų rajono savivaldybės kultūros centras puoselėdamas Širvintų krašto tradicinį instrumentinį folklorą įrašė ir išleido kompaktinę plokštelę „Širvintų krašto tradiciniai muzikantai“. Šioje plokštelėje skamba rajono armonikininkų ir tradicinės kapelos „Noragas“ muzikiniai kūriniai.

Mėgėjų meno veikla – viena pagrindinių priemonių, kuria sėkmingai reprezentuojamas Širvintų kraštas. Mėgėjų meno veikla padeda išlaikyti tautinę tapatybę, ugdo visuomenės tautiškumą, patriotizmą, kūrybiškumą. Tikslinga mėgėjų meno veiklą sieti su unikaliu Lietuvos reiškiniu, įtrauktu į UNESCO kultūros šedevrų sąrašus, Dainų švenčių tradicija.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 metais Lietuvoje mėgėjų meno kolektyvų skaičius sumažėjo 2 proc., tuo tarpu Širvintų rajone – išliko nepakitęs. Širvintų rajono

savivaldybėje veikė 42 mėgėjų meno kolektyvai. Tuo tarpu kitose panašiose savivaldybėse veikė nuo 29 iki 120 tokių kolektyvų. Taigi Širvintų rajonas nepasižymėjo labai dideliu mėgėjų meno kolektyvų skaičiumi. 2017–2019 metais daugelyje savivaldybių mėgėjų meno kolektyvų skaičius taip pat mažėjo, galimai dėl sumažėjusio gyventojų susidomėjimo ir noro dalyvauti tokioje veikloje.

3.3.6.1 lentelė. Mėgėjų meno kolektyvų skaičiaus dinamika, vnt.

Teritorija	Metai			Pokytis 2017–2019 m., vnt.
	2017	2018	2019	
Lietuvos Respublika	3 841	3 798	3 757	-84
Vilniaus apskritis	559	539	530	-29
Elektrėnų sav.	33	32	30	-3
Šalčininkų r. sav.	41	39	37	-4
Širvintų r. sav.	42	43	42	0
Švenčionių r. sav.	70	71	60	-10
Trakų r. sav.	46	46	50	4
Ukmergės r. sav.	131	123	120	-11
Vilniaus m. sav.	122	113	115	-7
Vilniaus r. sav.	74	72	76	2
Akmenės r. sav.	64	65	69	5
Ignalinos r. sav.	70	67	66	-4
Kupiškio r. sav.	56	58	57	1
Molėtų r. sav.	35	34	33	-2
Pakruojo r. sav.	72	72	70	-2
Skuodo r. sav.	29	31	29	0
Zarasų r. sav.	68	65	58	-10

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Švenčionių, Ukmergės ir Zarasų rajonų savivaldybėse mėgėjų meno kolektyvų skaičius sumažėjo labiausiai per 2017–2019 metus. Nedidelį šių kolektyvų skaičiaus augimą turėjo Trakų, Vilniaus, Akmenės ir Kupiškio rajonai.

Kultūros centro ir jo filialų saviveiklininkai aktyviai dalyvauja Kultūros centro ir filialų organizuojamuose Lietuvos Respublikos valstybinėse šventėse, Lietuvos Respublikos atmintinų dienų renginiuose (sausio 13-osios, vasario 16-osios, kovo 11-osios, birželio 14-osios, rugpjūčio 23-osios dienos), kituose minėjimuose, Tarptautinėje vaikų gynimo, Širvintų miesto, Širvintų Rudens, Kalėdų eglės įžiebimo šventėse ir kituose renginiuose bei festivaliuose.

Kiekvienais metais yra siekiama kad kultūrinis gyvenimas rajone būtų sistemingas ir įvairus, gyventojų laisvalaikis turiningas ir tenkinantis jų kultūrinius poreikius.

Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka taip pat aktyviai dalyvauja visuomeniniame gyvenime, tenkina informacinius ir kultūrinius gyventojų poreikius. Tai yra švietimo ir informacijos įstaiga, kurioje kaupiami, tvarkomi, saugomi ir teikiami rajono visuomenei naudotis dokumentai: knygos, periodiniai leidiniai, elektroniniai ir kiti dokumentai, sisteminamos ir platinamos juose užfiksuotos žinios.

Širvintų rajone veiklą vykdo Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka ir 15 jos filialų: Alionių, Alekniškio, Anciūnų, Bagaslaviškio, Čiobiškio, Družų, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Kiauklių, Lapelių, Musninkų, Šešuolėlių, Vileikiškių, Zibalų.

2017–2019 metais šalies savivaldybių viešųjų bibliotekų skaičius sumažėjo 1 proc. (uždaryta 15 bibliotekų), mažėjo dokumentų fondas (4 proc.) ir išduotų dokumentų skaičius (5 proc.). Tuo tarpu apsilankymų skaičius padidėjo 3 proc. Panašios tendencijos buvo Vilniaus apskrityje ir Širvintų rajono savivaldybėje.

3.3.6.2 lentelė. Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos rodiklių dinamika

Rodiklis	Metai			Absoliutinis pokytis 2016–2018 m.
	2016	2017	2018	
Dokumentų fondas, vnt.	132 537	116 773	111 681	-20 856
Dokumentų išduotis, vnt.	88 055	92 397	91 894	3 839
Vartotojų skaičius, asm.	3 570	3 417	3 225	-345
Lankytojų skaičius, asm.	71 312	64 938	67 233	-4 079
Interneto seansų skaičius, vnt.	23 354	17 868	15 548	-7 806
Virtualių apsilankymų skaičius, vnt.	10 343	11 397	10 922	579

Šaltinis: Regiono bibliotekų statistika

2016–2018 metais Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos dokumentų fondas mažėjo apie 16 proc., taip pat mažėjo vartotojų ir lankytojų skaičius. Išduotų dokumentų skaičius padidėjo 4 proc. ir didžiąsą dalį (64 proc.) sudarė išduoti dokumentai į namus. Interneto seansų skaičius sumažėjo 33 proc.

2019 metais Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos skaitytojų aptarnavimo skyriaus darbuotojoms talkino 30 knygnešių, t. y. 3 knygnešiais daugiau palyginus su 2017 metais. Jie aptarnauja atokiau gyvenančius skaitytojus, senyvo amžiaus žmones, neįgaliuosius ir ligonius, kurie patys atvykti į biblioteką negali. Pastaraisiais metais į knygnešių gretas įsijungė socialiniai darbuotojai, kurie savo globotinius pastoviai aprūpina knygomis ir periodiniais leidiniais. 2017 metais Širvintų socialinių paslaugų centre, Parapijos globos namuose bei Šeimos bendruomenės

namuose Igno Šeiniaus viešoji biblioteka įsteigė bibliotekėles, kurių fondai periodiškai pildomi ir atnaujinami.

Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka dalyvauja projektinėje veikloje ir įvairioms veikloms teikia projektus. Analizuojamu laikotarpiu, įgyvendinus projektus buvo pagerinta Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos veiklos paslaugų kokybė ir renginių organizavimo galimybės.

Renginiai yra neatsiejama bibliotekų veiklos dalis. Jie populiarina knygą ir biblioteką, formuoja bibliotekos įvaizdį ir tuo pačiu visuomenės požiūrį į biblioteką, atkreipia skaitytojų dėmesį ir suteikia jiems progą tobulėti, sužinoti kažką naujo, domėtis krašto kultūra, naujienomis, literatūra, menu. Dažniausiai pasitaikančios renginių formos – susitikimai su rašytojais, poetais, knygų leidėjais, spaudinių parodos, meno ir tautodailės parodos. 2019 metais parodos buvo populiariausia Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos renginių forma.

Širvintų rajono savivaldybėje, Kernavės miestelyje veikia 4 muziejai: bažnytinių relikvų muziejus, privatus Jono Pivoro muziejus „Armonika“ (vienintelis Lietuvoje), Ipolito Užkurnio muziejus bei Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato archeologijos ir istorijos muziejus, nepriklausantis savivaldybei.

Valstybiniame Kernavės kultūriniame rezervate veikia Kernavės archeologinės vietovės muziejus, kuriame vedamos teminės ekskursijos moksleiviams.

Širvintų rajono teritorijoje veikia galerija „Mirnabalis“, H. Orlausko skulptūros studija-galerija „Šulinys“, galerija „Bardo“.

Sportas. 2019 metais Širvintų rajono savivaldybėje veikė 7 sporto klubai, kuriuose sportavo 298 asmenys.

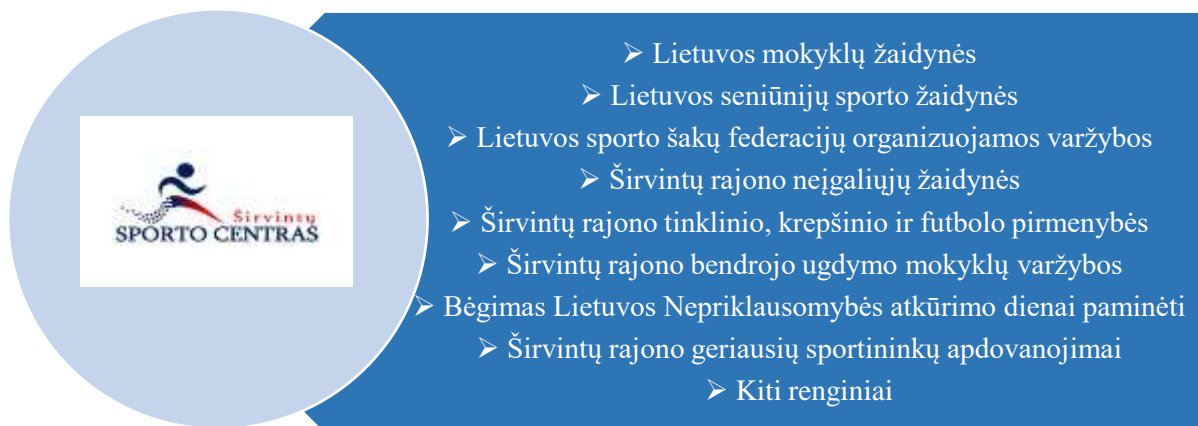
3.3.6.3 lentelė. Širvintų rajono savivaldybės sporto klubai, 2019 m.

Sporto klubo pavadinimas	Sporto šaka
Širvintų žolės riedulio klubas „Inta“	Žolės riedulys
Širvintų sporto klubas	Žolės riedulys
Širvintų futbolo klubas „Širvintos“	Futbolas
Širvintų stalo teniso sporto klubas	Stalo tenisas
Širvintų r. Čiobiškio seniūnijos KKS „Pykuolis“	Krepšinis, tinklinis, stalo tenisas
Širvintų sporto klubas „Briedis“	Krepšinis, futbolas
Širvintų sveikuolių klubas „Žvalumas“	Gimnastika visiems

Šaltinis: Širvintų sporto centras

2016–2018 metais Širvintų rajono savivaldybėje apie 78 proc. augo sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius (nuo 4 138 iki 7 349 asmenų).

3.3.6.2 pav. Širvintų rajono pagrindiniai sporto renginiai

Šaltinis: Širvintų sporto centras

Širvintų sporto centras yra pagrindinis Širvintų rajono savivaldybės sporto užsiėmimų, renginių organizatorius ir vykdytojas. 2019 metais Širvintų rajone buvo 540 sportuojančių asmenų, surengtos 57 varžybos, kuriose dalyvavo 1 960 dalyvių, taip pat surengta 16 renginių, kuriuose dalyvavo 1 456 dalyviai.

2017–2020 metais Širvintų rajono savivaldybėje buvo atliekami sporto infrastruktūros gerinimo darbai.

3.3.6.4 lentelė. Sporto infrastruktūros gerinimo darbai Širvintų rajone 2017–2020 m.

Objektas	Pagerinta sporto infrastruktūra
Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija	Stadiono modernizavimas: įrengta futbolo aikštė, universali krepšinio – lauko teniso aikštė, bėgimo takai, žiūrovų tribūnos, pagalbinės patalpos, aikštės apšvietimas. Ugdymo erdvių modernizavimas: suremontuota sporto salė, įsigytas sporto inventorių, įranga, baldai.
Musninkų Alfonso Petrulio gimnazija	Gimnazijos stadione įrengta daugiafunkcė sporto aikštelė, bėgimo takas, šuolių į tolį ir lauko treniruoklių zonos.
Družų, Bartkuškio, Medžiukų kaimo gyvenvietėse	Įrengtos daugiafunkcės sporto aikštelės, lauko treniruoklių zonos.
Alionių I, Juodiškių ir Zibalų kaimo gyvenvietėse	Įrengtos daugiafunkcės sporto aikštelės.
Čiobiškio, Motiejūnų kaimo gyvenvietėse	Įrengtos lauko treniruoklių zonos.
Buvusio kino teatro patalpos	Suremontuotos patalpos, įrengta sporto ir treniruoklių salė.

Šaltinis: Investicijų skyrius

Nevyriausybines organizacijos (NVO) – laisva piliečių valia įkurtos organizacijos, kurios siekia tarnauti visuomenės ar jos grupių labui, nesiekia pelno ir tiesioginio dalyvavimo valdant valstybę. Nevyriausybines organizacijas Lietuvoje galima vadinti tik tokias organizacijas, kurios įsteigtos pagal LR Asociacijų, LR Labdaros ir paramos fondų ir LR Viešųjų įstaigų įstatymus (asociacijos, labdaros ir paramos fondai, dauguma viešųjų įstaigų).

Nevyriausybinių organizacijų pagrindinis veiklos tikslas yra grupės (narių) ar visuomenės intereso gynimas, viešosios gerovės kūrimas. Jų veikla apima įvairias visuomenei naudingas ir sėkmingai valstybės raidai svarbias sritis: vartotojų teisių gynimo, atstovavimo žmogaus teisėms, bendruomenių stiprinimo, aplinkosaugos, kultūros ir paveldo išsaugojimo, socialinės atskirties, skurdo mažinimo, socialinių paslaugų vystymo, tarptautinio bendradarbiavimo skatinimo, švietimo ir kt. Todėl siekiant, kad nevyriausybinių organizacijų veikloje dalyvautų didesnė visuomenės dalis ir pačios organizacijos veiktų efektyviai, būtina kurti palankią aplinką joms atsirasti ir jų veiklai plėtoti.

Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2020 metų birželio 29 d. sprendimu Nr. 1-140 sudaryta Širvintų rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba, kuri veikia pagal Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2015 metų lapkričio 26 d. sprendimu Nr. 1-191 patvirtintus Širvintų rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatus (aktuali redakcija patvirtinta 2020 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. 1-115). Širvintų rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba – tai visuomeninė patariamoji institucija, užtikrinanti NVO dalyvavimą nustatant, formuojant ir įgyvendinant nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką Savivaldybėje. Širvintų rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos tikslas – skatinti Savivaldybės NVO veiklą ir plėtrą, stiprinti bendradarbiavimą tarp Savivaldybės institucijų, įstaigų ir Savivaldybės NVO, užtikrinti NVO palankios aplinkos kūrimą. Širvintų rajono savivaldybėje nevyriausybines organizacijas veikė įvairiose veiklos srityse: švietimo, mokslo, vietos bendruomenių stiprinimo, vaikų ir jaunimo, kultūros ir laisvalaikio, pilietiškumo, aplinkos apsaugos, socialinės atskirties mažinimo, sveikatos ir sveikos gyvensenos, socialinių paslaugų, verslumo skatinimo ir kt.

Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2019 metų gegužės 28 d. sprendimu Nr. 1-32 patvirtinti Širvintų rajono savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos nuostatai. Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2019 metų liepos 30 d. sprendimu Nr. 1-80 sudaryta Širvintų rajono savivaldybės bendruomeninių organizacijų taryba. Bendruomeninių organizacijų taryba yra visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija, nustatyta tvarka sudaroma iš Savivaldybės institucijų ir įstaigų bei bendruomeninių organizacijų deleguotų atstovų laikantis pariteto principo. Bendruomeninių organizacijų tarybos tikslas – kurti palankią aplinką

bendruomeninėms organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų, kaip pilietinės visuomenės ir vietos savivaldos svarbios dalies, veiklos ir plėtros sąlygas bei stiprinti ir skatinti bendruomeninių organizacijų ir Savivaldybės bendradarbiavimą bendruomeninių organizacijų srityje.

Širvintų rajono savivaldybėje įregistruotos 29 bendruomeninės organizacijos – kurių steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės gyventojai (jų atstovai). Šių organizacijų paskirtis yra per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje. Kaimo bendruomeninių organizacijų veikla sukuria prielaidas skurdui ir socialinei atskirčiai mažėti, socialinei struktūrai kurtis ir plėstis.

Atsižvelgdama į nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politiką, prioritetus bei įvertinusi vietos bendruomenės poreikius, Širvintų rajono savivaldybė siekia įgyvendinti ilgalaikius nevyriausybinių organizacijų plėtros tikslus, kurie apima nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimą ir veiklos aplinkos gerinimą, savivaldybės institucijų ir įstaigų bendradarbiavimo, gyvenamųjų vietovių bendruomeniškumo ir dalyvavimo savivaldybės viešajame gyvenime skatinimą.

Įgyvendinant ilgalaikius nevyriausybinių organizacijų tikslus Širvintų rajono savivaldybė finansuoja nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių projektus, kurie yra įgyvendinami pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintas nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo veiksmų planų priemones. Savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinos nevyriausybinių organizacijų veiklos apima jaunimo iniciatyvų, savanorystės skatinimą, kraštovaizdžio gerinimą, aplinkos tvarkymą, gyventojų gyvenimo kokybės, įskaitant laisvalaikio, švietimo, socialinę, sveikatos sritį, gerinimą, Širvintų krašto paveldo išsaugojimą, Širvintų rajono garsinimą Lietuvoje ir užsienyje, nevyriausybinių organizacijų stiprinimą ir aktyvumo didinimą.

Širvintų rajono vietos veiklos grupė (toliau – Širvintų r. VVG) – nevyriausybine organizacija, įsteigta pagal Asociacijos įstatymą 2004 m. liepos mėn. 23 d. Inicatyva ir motyvas kurti tokią savarankišką organizaciją atsirado tada, kai LR žemės ūkio ministerija paskelbė Bendrąjį programavimo dokumentą, kuriame buvo numatyta Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos (KPP) priemonė „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“. Vienas svarbiausių uždavinių tapo vietos plėtros strategijos parengimas. Rengiant šią strategiją buvo vykdomos konsultacijos, organizuoti susitikimai su kaimo bendruomenėmis ir kitomis nevalstybinėmis organizacijomis, analizuoti rajono kaimiškųjų vietovių socialinių, ekonominių ir aplinkos problemų galimi sprendimo būdai. Taigi Širvintų r. VVG parengė Širvintų rajono vietos plėtros strategijos įgyvendinimą pagal

Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos (KPP) kryptį „LEADER metodo įgyvendinimas“.

Pirmojo projekto „Širvintų rajono vietos plėtros strategija“ įgyvendinimui buvo skirta 1,8 mln. eurų parama ir iki 2015 metais įgyvendinti 36 projektai, susiję su viešosios aplinkos tvarkymu ir gerinimu, patalpų įrengimu bendruomenės poreikiams, amatų atgaivinimu ir plėtra, geriamojo vandens tiekimo, gerinimo, geležies šalinimo sistemų atnaujinimu bei kaimo gyventojų socialinių, ekonominių iniciatyvų skatinimu.

2010–2015 metais Širvintų r. VVG vykdė ir kitus projektus, susijusius su vietos plėtros strategiją įgyvendinančių asmenų mokymu, projektų vykdytojų aktyvumo skatinimu. Įgyvendino du tarptautinius ir du regioninius projektus su Molėtų, Švenčionių, Ukmergės, Elektrėnų, Kaišiadorių partneriais.

Atkaklaus ir atsakingo darbo dėka, Širvintų r. VVG parengė ir antrąją Širvintų rajono vietos plėtros strategiją 2015–2020 metams, kurios įgyvendinimui LR žemės ūkio ministerija skyrė 1,4 mln. eurų paramą. Ši strategija suteikia naujas galimybes verslumui kaime skatinti, o investicijos įsisavinamos pagal prioritetą „Ekonominės plėtros ir bendradarbiavimo skatinimas kaimo vietovėse“, kuriuo siekiama sukurti kaimo vietovėse naujas darbo vietas. Antruoju prioritetu „Kaimo darni plėtra, savitumo ir aplinkos puoselėjimas, vietos gyventojų kompetencijų didinimas“ finansinė parama galima infrastruktūros gerinimui sukuriant kaimo gyventojams patrauklią aplinką. Taip pat remiami projektai, kurių tikslas yra stiprinti Širvintų rajono VVG bendruomenių, nevyriausybinių ir kitų organizacijų narių ir kitų kaimo gyventojų kompetencijas bei skatinti mokymąsi visą gyvenimą, vystant jų kompetencijas konkurencingumo didinimui, verslumo skatinimui ir inovatyvumui.

Širvintų r. VVG organizuoja informacinius renginius rajono seniūnijose, bendruomenėse, Užimtumo tarnybos Vilniaus klientų aptarnavimo departamento Širvintų skyriuje, taip pat supažindina kaimo vietovėse veikiančias įvairias organizacijas, bendruomenes, verslininkus, ūkininkus, kaimo gyventojus su vietos plėtros strategijos lėšomis finansuojamais projektais.

2020 m. birželio 10 d. Žemės ūkio ministerijoje projektų atrankos komitete buvo patvirtinti LEADER vietos plėtros strategijų (toliau – VPS) įgyvendinimo pažangos tarpinio vertinimo rezultatai 35 vietos veiklos grupėms – tame tarpe ir Širvintų r. VVG. Šio vertinimo tikslas buvo įvertinti VPS įgyvendinimo pažangą bei VPS numatytų rodiklių (fizinių, finansinių bei proceso) pasiekimus.

Nuo 2016 metų pradžios iki 2019 metų pabaigos Širvintų r. VVG pasiekė puikius rezultatus viršydama siekiamybės rodiklius (buvo siekiama 30 proc.) ir sėkmingai įveikė tarpinį vertinimą:

✓ finansinio rezultatyvumo pažangos rodiklis siekia 42,31 proc. pagal sudarytų paramos sutarčių bendrą sumą;

- ✓ fizinio rezultatyvumo rodiklis siekia 56,67 proc. pagal patvirtintų paraiškų skaičių VVG;
- ✓ darbo vietų kūrimo rezultatyvumo rodiklis siekia 59,09 proc. pagal finansuojamuose projektuose planuojamų sukurti darbo vietų skaičių.

Širvintų r. VVG yra efektyviai ir sėkmingai veikianti organizacija, kuri siekia, kad būtų įgyvendinti Širvintų rajono vietos plėtros strategijos lėšomis finansuojami projektai, įsikurtų naujos darbo vietos Širvintų rajono kaimiškose vietovėse ir jauni žmonės pasilikėtų gyventi bei dirbti rajone, kurti viešojo naudojimo erdves laisvalaikiui, poilsiui, sportui ir kultūrinei veiklai ne tik mieste, bet ir kaime. 2020 metų pradžioje Širvintų r. VVG narių sąrašą sudarė 47 nariai, kurie atstovavo kaimo bendruomenėms ir kitoms nevyriausybinėms organizacijoms, ūkininkai, kaime veikiančių verslo įmonių atstovai, vietos valdžios atstovai.

3.3.7. Jaunimo politika

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 metų pradžioje Širvintų rajono savivaldybėje gyveno 2 728 jauni asmenys (14–29 m. amžiaus). Palyginus su 2018 metais, jaunų gyventojų skaičius sumažėjo 7 proc. Širvintų rajone. Šalyje ir Vilniaus apskrityje jaunų asmenų skaičius mažėjo po 5 proc. per 2018–2020 metus.

3.3.7.1 lentelė. Jaunų asmenų skaičiaus kaita Vilniaus apskrityje, asm.

Teritorija	2018 m.		2019 m.		2020 m.		Jaunų asmenų skaičiaus pokytis 2018-2020 m., proc.
	Jaunų asmenų skaičius	Dalis nuo visų gyventojų, proc.	Jaunų asmenų skaičius	Dalis nuo visų gyventojų, proc.	Jaunų asmenų skaičius	Dalis nuo visų gyventojų, proc.	
Elektrėnų sav.	4 302	18	4 122	17	4 036	17	-6
Šalčininkų r. sav.	6 365	20	6 168	20	5 973	20	-6
Širvintų r. sav.	2 939	19	2 837	18	2 728	18	-7
Švenčionių r. sav.	4 372	18	4 201	18	4 085	18	-7
Trakų r. sav.	6 183	18	6 121	19	5 972	18	-3
Ukmergės r. sav.	6 082	18	5 932	17	5 780	17	-5
Vilniaus m. sav.	96 755	18	93 013	17	90 879	16	-6
Vilniaus r. sav.	18 437	19	18 327	19	18 338	18	1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018–2020 metais Širvintų ir Švenčionių rajono savivaldybėse jaunų gyventojų skaičius mažėjo sparčiausiai (po 7 proc.) tarp Vilniaus apskrities savivaldybių. Vienintelėje Vilniaus rajono savivaldybėje fiksuotas jaunų gyventojų augimas (apie 1 proc.). Nors ir jaunų gyventojų skaičius mažėjo, jaunimo dalis nuo visų gyventojų labai nekito. 2019 metais Šalčininkų rajono savivaldybė

turėjo didžiausią dalį jaunų asmenų, o Vilniaus miesto savivaldybė – mažiausią dalį. Širvintų rajonas turėjo mažiausiai jaunų gyventojų tarp Vilniaus apskrities savivaldybių.

Didžiausią įtaką jaunų asmenų skaičiaus mažėjimui turėjo gimstamumo mažėjimas. Širvintų rajono savivaldybėje 2017–2019 metais gimstamumas sumažėjo apie 19 proc., tuo tarpu šalyje – mažėjo apie 5 proc. Taigi mažėjantis jaunų asmenų skaičius didina išlaikomų asmenų skaičių, mažina darbingo amžiaus gyventojų dalį, taip pat gali sukelti jaunų kvalifikuotų darbuotojų trūkumą ir pan.

Širvintų rajono savivaldybės administracijos Jaunimo reikalų koordinatorius padėjo formuoti ir įgyvendinti Savivaldybės jaunimo politiką, kuri plėtojama dviem pagrindinėmis kryptimis: jaunimo veiklos plėtra ir jaunimo interesų užtikrinimas. 2017 metais buvo atlikta mobilaus darbo su jaunimu aplinkos analizė, susipažinta su vietovės aplinka, išsiaiškinta, koks vyrauja bendravimas tarp jaunuolių, sukurtas tarpinstitucinis bendradarbiavimo tinklas. Siekiant skatinti bendradarbiavimą tarp įstaigų ir organizacijų, dirbančių su jaunimu, buvo organizuojami bendradarbiavimo tinklo darbo grupės susitikimai.

Sudaryta Savivaldybės jaunimo reikalų taryba (toliau – SJRT), kuri užtikrina jaunų žmonių dalyvavimą sprendžiant jaunimo politikos klausimus, teikia pasiūlymus dėl jaunimo politikos naujų plėtros kryptių. Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. 1-72 buvo patvirtinti SJRT nuostatai ir jaunimo atstovų rinkimų organizavimo ir delegavimo į SJRT tvarkos aprašas. Užtikrintas Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklos planavimas ir viešinimas: rengiami metiniai veiklos planai, posėdžių protokolai, viešinama internete.

2018 m. rugsėjo 6 d. Širvintų rajono savivaldybėje įkurta pirmoji jaunimo erdvė ir įsteigtas 1 jaunimo darbuotojo etatas atvirojo darbo su jaunimu vykdymui. Seniūnijose vykdomas mobilus darbas su jaunimu, kai į veiklas yra įtraukiami jauni žmonės, turintys mažiau galimybių ar patiriantys atskirtį savo socialinėje aplinkoje. 2019 m. balandžio 24 d. Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 9-246 buvo patvirtintas Širvintų rajono savivaldybės atvirųjų jaunimo erdvių veiklos kokybės užtikrinimo tvarkos aprašas. 2019 metais Širvintų sporto centro atvira jaunimo erdvė pasirašė sutartį ir tapo „Eurodesk“ jaunimo informavimo ir konsultavimo tašku Širvintose. 2020 m. gegužės 26 d. pasirašyta sutartis su Jaunimo informavimo ir konsultavimo (JIK) tašku Vilniaus apskrityje – VšĮ Jaunimo laisvalaikio centru.

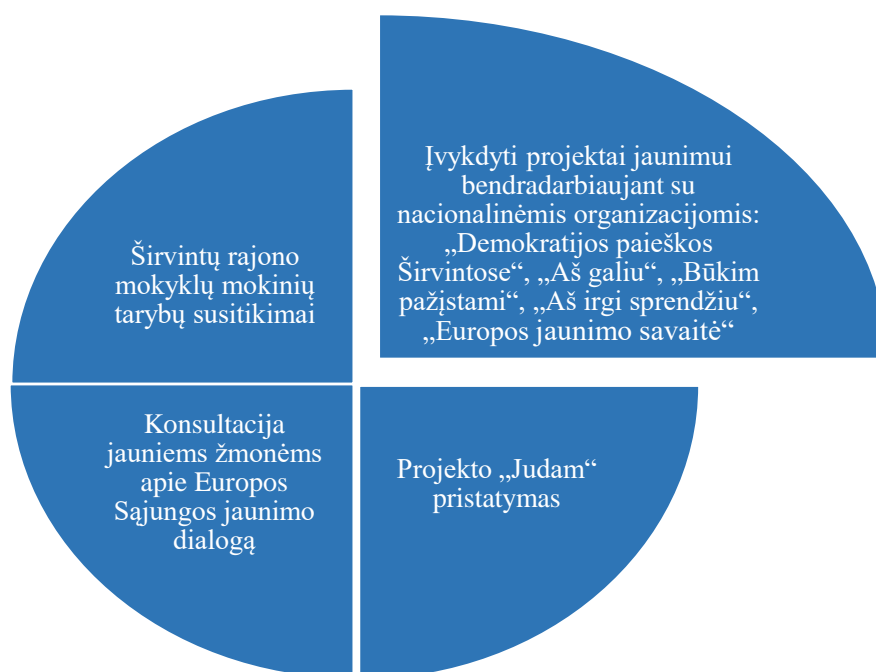
Širvintų rajono savivaldybėje yra stiprinama savanorystės plėtra ir savanoriškos tarnybos steigimasis Širvintų rajone. Palaikoma nuosekli informacijos sklaida apie savanorystės galimybes ir jaunimo savanorišką tarnybą jaunimo tarpe (socialiniuose tinkluose, Savivaldybės interneto svetainėje, renginių metu). 2020 m. birželio 5 d. Širvintų rajono savivaldybės administracijos

direktoriaus įsakymu Nr. 9-526 „Dėl Širvintų rajono savivaldybės jaunimo savanoriškos tarnybos finansavimo aprašo patvirtinimo“ pradėtas Jaunimo savanoriškos tarnybos (toliau – JST) įgyvendinimas. Savivaldybės biudžeto lėšomis prisidedama prie JST įgyvendinimo. Širvintų socialinių paslaugų centras ir Širvintų sporto centras (Širvintų atvira jaunimo erdvė) yra naujai akredituotos jaunimo organizacijos, priimančios savanorius. Jauniems žmonėms supažindinti, paskatinti dalyvauti ir įsitraukti į savanorišką veiklą yra organizuojami susitikimai. Širvintų savivaldybėje yra 2 akredituotos Europos savanorių tarnybos organizacijos: Širvintų „Tėkmės“ mokykla ir VšĮ „Vikingų kaimas“.

Renkama informacija apie jaunimo verslumo skatinimo priemones Širvintų rajone. Jaunimo darbo centras (toliau – JDC) Širvintose skatindamas verslumą kaip vieną iš būdų integracijai į darbo rinką, nuolatos organizuoja informacinius renginius kartu su VšĮ „Versli Lietuva“ atstovais, jauniems darbo ieškantiems asmenims ir ne tik. Nuo 2018 metų JDC įvyko 7 jaunimo verslumą skatinantys renginiai sulaukę 128 dalyvių.

Kiekvienais metais, Savivaldybės biudžeto lėšomis yra finansuojamos jaunimo skatinimo veiklos, pagal 2018 m. gegužės 23 d. Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 9-417 patvirtintą Širvintų rajono jaunimo iniciatyvų finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis tvarkos aprašą.

Kitos veiklos skatinančios tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą bei pilietiškumo ugdymą 2018–2020 metais:

Vaikų ir jaunimo socializacija. Širvintų rajono savivaldybėje veikia 4 jaunimo organizacijos, iš kurių aktyvesnės – jaunieji šauliai, LMS Širvintų mokinių savivaldų informavimo centras – MSIC. Į aktyvų jaunimo politikos įgyvendinimą vis labiau įsitraukia bendruomenės ir su jaunu dirbančios organizacijos: Širvintų rajono savivaldybės kultūros centras, Širvintų sporto centras, Asociacija bendruomenė „Mūsų Širvintos“, Lapelių kaimo bendruomenė, šokių kolektyvas DESSO, Družų kaimo bendruomenė, Vileikiškių kaimo bendruomenė ir kitos. Jaunimo saviraiškos galimybės skatinamos Širvintų kultūros centre ir jo filialuose, kuriuose veikia dvylika vaikų ir jaunimo mėgėjų meno kolektyvų: savanorių būrelis, merginų šokių kolektyvas „SO“, pučiamųjų instrumentų. Susidomėjimas kultūrine veikla tarp jaunimo pastebimai auga – Širvintų kultūros centras 2019 metais turėjo 18 jaunimo savanorių. Meninius gabumus Širvintų rajono savivaldybės jaunimas ugdo Širvintų meno mokykloje, kurioje vaikai gali mokytis groti akordeonu, fortepijonu, kanklėmis, smuiku, violončele bei rinktis dailės užsiėmimus. Sporto užsiėmimai jaunimui organizuojami Širvintų sporto mokykloje, kurioje propaguojamos tokios sporto šakos kaip futbolas, žolės riedulys, stalo tenisas, lengvoji atletika ir plaukimas.

Širvintų rajono savivaldybėje 2019 metais daug dėmesio buvo skiriama Širvintų rajono mokyklų mokinių savivaldų formavimui, mokyklų mokinių savivaldų koordinatorių bendradarbiavimui ir bendrų idėjų realizavimui. Aktyviai veikiančios Širvintų rajono mokinių savivaldos: Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos mokinių savivalda, Širvintų r. Gelvonų gimnazijos mokinių savivalda – iniciatyvių mokinių klubas (INK mokinių klubas), Musninkų Alfonso Petručio gimnazijos mokinių savivalda, Širvintų Atžalyno progimnazijos mokinių savivalda. Remiantis Jaunimo politikos įgyvendinimo Širvintų rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaita (vertinimą parengė VŠĮ Viešosios politikos ir vadybos instituto vertintojai pagal 2011 m. liepos 7 d. pasirašytą sutartį Nr. 1F-19-6.26 su Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos), menką su jaunu dirbančių organizacijų aktyvumą nulemia didelė žmonių kaita organizacijose, nepakankamas ir neefektyvus informavimas apie jaunimo organizacijų veiklą.

Širvintų rajono savivaldybės administracijos duomenimis, įgyvendinant jaunimo politiką susiduriama su jaunimo neaktyvumu, iniciatyvumo ir motyvacijos stoka, jaunimo organizacijų ir jaunimui organizuojamų veiklų trūkumu, susisiektimo problema kaimiškose vietovėse. Jauni žmonės nepakankamai įsitraukia į tarpsektorinio bendradarbiavimo principais veikiančias struktūras, neaktyviai teikia siūlymus ir komentarus priimant jaunimui aktualius sprendimus.

3.3.8. Viešasis saugumas

Viešasis saugumas – tai nacionalinio saugumo dalis, apimanti žmogaus, visuomenės ir valstybės teisėtų interesų apsaugą nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų, gamtos ar žmogaus sukeltų nelaimių. Tik saugioje aplinkoje galimas žmogaus teisių ir laisvių įgyvendinimas bei plėtojimas. O saugumo jausmas lemia ne tik individų elgseną ir gyvenimo kokybę, bet ir valstybės socialinį ir politinį stabilumą, gyventojų pasitikėjimą joje funkcionuojančiais teisiniais ir instituciniais mechanizmais.

Nusikalstamumas. Viena svarbiausių gyventojų nesaugumo priežasčių yra nusikalstamos veikos. 2017–2019 metais užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius mažėjo visoje Lietuvoje. Širvintų rajono savivaldybėje 2019 metais nusikalstamų veikų užregistruota 7 proc. mažiau palyginus su 2017 metais. Daugiausiai nusikalstamų veikų registruota Vilniaus ir Kauno apskrityse, taip pat didžiuosiuose miestuose.

3.3.8.1 lentelė. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrityje, vnt.

Teritorija	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.
	2017	2018	2019	
Lietuvos Respublika	63 846	57 830	51 449	-19
Vilniaus apskritis	19 542	19 436	16 165	-17
Elektrėnų sav.	467	376	294	-37
Šalčininkų r. sav.	767	614	707	-8
Širvintų r. sav.	248	240	230	-7
Švenčionių r. sav.	403	343	254	-37
Trakų r. sav.	630	564	521	-17
Ukmergės r. sav.	603	616	552	-8
Vilniaus m. sav.	14 396	14 767	11 908	-17
Vilniaus r. sav.	2 028	1 916	1 699	-16

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas

2017–2019 metais mažiausias nusikalstamumas buvo Širvintų rajono savivaldybėje, kuris sudarė šiek tiek daugiau kaip 1 proc. Vilniaus apskrities nusikalstamumo. Daugiau kaip 70 proc. nusikalstamos veiklos buvo registruota Vilniaus miesto savivaldybėje. Tuo tarpu Elektrėnų ir Švenčionių rajono savivaldybėse nusikalstama veika buvo sumažinta labiausiai.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais Širvintų rajone labai sumažėjo nepilnamečių padarytos nusikalstamos veikos (nuo 19 iki 2 atvejų). Nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų mažėjimas fiksuojamas šalyje ir Vilniaus apskrityje, galimai dėl skatinamo vis didesnio jaunimo užimtumo.

Širvintų rajono savivaldybėje užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 100 000 gyventojų mažėjo taip pat. 2019 metais 100 000 rajono gyventojų teko 1 526 nusikalstamos veikos, t. y. apie 3

proc. mažiau palyginus su 2017 metais. Tokios pačios tendencijos buvo ir kitose savivaldybėse. Taigi, galime daryti prielaidą, kad nusikaltimų prevencija yra vykdoma gana efektyviai.

Širvintų rajono savivaldybės administracija kartu su Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Širvintų rajono policijos komisariatu įgyvendina tęstinį projektą „PREVENCIJA“ pagal programą „Saugi kaimynystė Širvintų mieste ir rajone“, kuris yra skirtas visos bendruomenės saugumo idėjoms propaguoti, savisaugos ir turto apsaugos įgūdžiams diegti, saugioms gyvenimo sąlygoms sudaryti, visuomenės aktyvumui bei pilietiškumui skatinti nusikalstamumo prevencijos srityje. Projekto tikslinės prevencijos priemonės finansuojamas Širvintų rajono savivaldybės administracijos biudžeto lėšomis.

Nusikalstamas veikas sudaro nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai. Nusikaltimai sudaro didžiausią dalį visų nusikalstamų veikų. 2017–2019 metais nusikaltimai sudarė 95–97 proc. visų registruotų nusikalstamų veikų Širvintų rajone.

3.3.8.2 lentelė. Nusikalstamos veikos ir jų dinamika Širvintų rajono savivaldybėje

Nusikalstamos veikos pavadinimas	Metai			Absoliutinis pokytis 2017-2019 m., vnt.
	2017	2018	2019	
Nusikaltimai	234	233	223	-11
Sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai	2	6	4	2
Nužudymai		1		-1
Sunkūs sveikatos sutrikdymai		1		-1
Išžaginiai ir pasikėsinimai			1	-1
Plėšimai	2		4	2
Vagystės	60	56	36	-24
Vagystės iš gyvenamųjų patalpų	21	15	6	-15
Transporto priemonių vagystės	2	7	8	6
Automobilių vagystės	1	4	5	4
Viešosios tvarkos pažeidimai	8	11	13	5
Kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimai	48	52	15	-33
Nusikaltimai, susiję su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda	2	4	2	0
Baudžiamieji nusižengimai	14	7	7	-7
Vagystės	4	3	2	-2
Transporto priemonių vagystės	1			-1
Viešosios tvarkos pažeidimai				-
Baudžiamieji nusižengimai, susiję su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda	3			-3

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017–2019 metais Širvintų rajone pagal nusikalstamų veikų rūšį daugiausiai įvykdyta vagysčių tiek iš nusikaltimų, tiek iš baudžiamųjų nusižengimų. 2019 metais stipriai buvo sumažintas kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimų bei vagysčių iš gyvenamųjų patalpų skaičius. Tuo tarpu, kai kurios nusikalstamos veikos turėjo neigiamą tendenciją augti: sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai, plėšimai, transporto priemonių vagystės, automobilių vagystės, viešosios tvarkos pažeidimai.

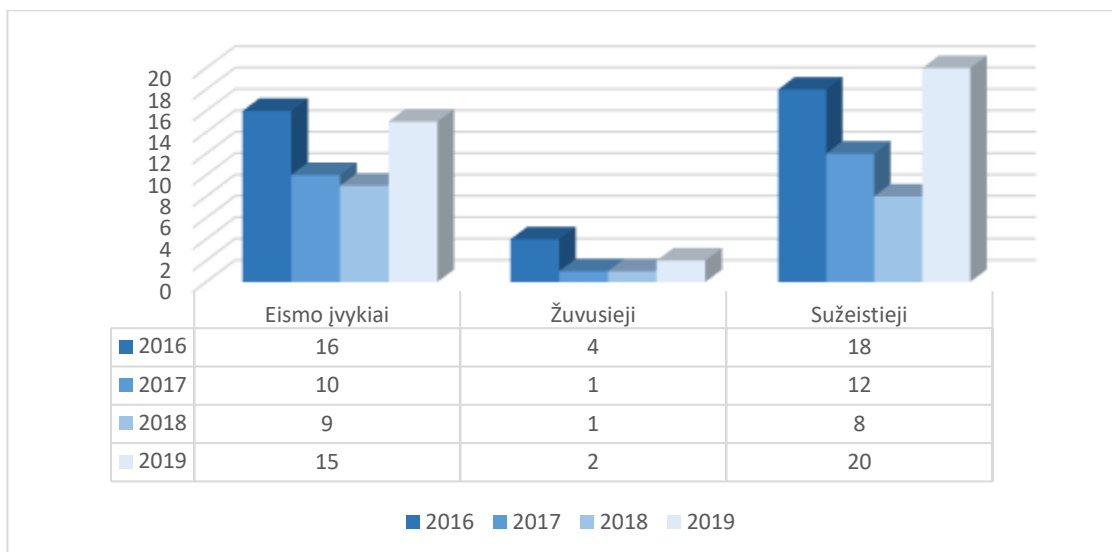
2019 metais Lietuvoje ir Širvintų rajone didėjo ištirtų nusikalstamų veikų dalis palyginus su 2017 metais, t. y. Lietuvoje didėjo nuo 48 iki 53 proc., Širvintų rajono savivaldybėje – nuo 62 iki 67. Daugiausiai per 2019 metus ištirtų nusikalstamų veikų buvo Šalčininkų rajono savivaldybėje (72 proc.), o mažiausiai – Vilniaus miesto savivaldybėje (44 proc.).

Visuomenės saugumą ir viešąją tvarką užtikrina policijos įstaigose dirbantys pareigūnai. Nusikaltimų išaiškinimas taip pat yra labai svarbi policijos pareigūnų darbo dalis. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2019 metais policijos pareigūnų skaičius mažėjo 3 proc. Lietuvoje. 2019 metų pabaigoje Širvintų rajono savivaldybėje buvo 29 policijos pareigūnai, kurie sudarė šiek tiek daugiau kaip 1 proc. Vilniaus apskrities policijos pareigūnų. Palyginus su 2017 metais, 2019 metais rajone buvo 4 policijos pareigūnais mažiau. Vilniaus apskrityje Širvintų rajono savivaldybė policijos pareigūnų turėjo mažiausiai. Vykdamt prevencinę veiklą ir užtikrinant viešąją tvarką, policijos pareigūnams į pagalbą pasitelkiami policijos rėmėjai ir aktyvūs, visuomeniški žmonės.

100 000 Širvintų rajono gyventojų tenkančių policijos pareigūnų skaičius taip pat mažėjo. 2019 metais 100 000 Širvintų rajono gyventojų teko 191 policijos pareigūnas (2017 metais – teko 212 pareigūnų). Šiuo rodikliu Širvintų rajono savivaldybė lenkė tik Šalčininkų (100 000 gyventojų teko 179 pareigūnai), Trakų (100 000 gyventojų teko 175 pareigūnai) ir Vilniaus (100 000 gyventojų teko 74 pareigūnai) rajonų savivaldybes.

Avaringumas. Širvintų rajone aktyviai vykdomos prevencinės priemonės, akcijos, gyventojų švietimas kelių eismo ir saugumo srityje. Remiantis Informatikos ir ryšių departamento duomenimis, 2019 metais eismo įvykių skaičius tiek Lietuvoje, tiek Širvintų rajone didėjo palyginus su ankstesniais metais. 2016–2018 metais eismo įvykių skaičius Lietuvoje mažėjo apie 9 proc., o 2018–2019 metais eismo įvykių skaičius didėjo 12 proc. Širvintų rajono savivaldybės eismo įvykiai sudarė apie 2 proc. visų Vilniaus apskrities eismo įvykių (2018 metais – sudarė 1 proc.).

3.3.8.1 pav. Eismo įvykių ir juose nukentėjusių asmenų skaičius Širvintų rajone

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas

2016–2018 metais eismo įvykių skaičius Širvintų rajone sumažėjo apie 44 proc. Tuo tarpu 2018–2019 metais eismo įvykių skaičius rajone padidėjo 67 proc. Tokios pačios tendencijos buvo ir su nukentėjusiais asmenimis. Didžiausias žuvusiųjų skaičius fiksuotas 2016 metais, o sužeistųjų – 2019 metais. Širvintų rajone nukentėję asmenys sudarė 0,5 proc. visų šalies eismo įvykiuose nukentėjusių asmenų ir 2 proc. Vilniaus apskrities eismo įvykiuose nukentėjusių asmenų.

Gaisringumas ir civilinė sauga. Širvintų rajono savivaldybė aktyviai vykdo prevencijos priemones ir programas priešgaisrinės ir civilinės saugos srityse. Širvintų rajono savivaldybės administracija kartu su Širvintų priešgaisrine gelbėjimo tarnyba ir Širvintų rajono savivaldybės priešgaisrine tarnyba vykdo visuomenės ir jos turto apsaugą nuo gaisrų, teikia pirminę pagalbą avarijų, katastrofų ir kitų ekstremalių situacijų atvejais.

Širvintų rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos (toliau – Priešgaisrinė tarnyba) pasirengimas gesinti gaisrus, vykdyti gelbėjimo ir pagalbos darbus rajone yra derinamas su Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Širvintų priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, vadovaujama Lietuvos Respublikos įstatymais, Seimo priimtais teisės aktais, Vyriausybės nutarimais, Širvintų rajono savivaldybės tarybos sprendimais. Priešgaisrinė tarnyba turi 4 struktūrinius padalinius – ugniagesių komandas Gelvonuose, Jauniūnuose, Musninkuose ir Šešuolėliuose.

2017–2019 metais registruotas gaisrų skaičius šalyje kito netolygiai: 2017 metais fiksuojamas gaisrų mažėjimas, 2018 metais – didėjimas. Lietuvoje 2019 metais registruotų gaisrų skaičius mažėjo 3 proc. palyginus su 2018 metais. 2017–2019 metais matomas gaisringumo augimas: šalyje – apie 23 proc., Vilniaus apskrityje – 28 proc.

Širvintų rajono savivaldybėje 2019 metais registruota 119 gaisrų, du kartus daugiau nei 2017 metais. Tačiau nežiūrint to, gaisringumo rodiklis buvo pats mažiausias Vilniaus apskrityje ir sudarė 3 proc. Vilniaus apskrities gaisringumo. 2017–2019 metais gaisringumas labiausiai išaugo Šalčininkų ir Širvintų rajonų savivaldybėse tarp Vilniaus apskrities savivaldybių.

2019 metais 10 000 Širvintų rajono gyventojų teko 77 509 gaisrai, tuo tarpu 10 000 šalies ir Vilniaus apskrities gyventojams teko mažesnis gaisrų skaičius (atitinkamai 41 192 ir 42 263 gaisrai).

Širvintų rajono savivaldybės civilinės saugos veikla organizuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu. Širvintų rajone vykdomos Savivaldybės lygio civilinės saugos pratybos, civilinės saugos mokymai, taip pat gyventojų švietimas civilinės saugos klausimais.

Širvintų rajono savivaldybėje veikia Ekstremalių situacijų komisija ir Ekstremalių situacijų operacijų centras. Vadovaujamosi Širvintų rajono savivaldybės 2018–2020 metais ekstremaliųjų situacijų prevencinių priemonių planu, patvirtintu Širvintų rajono savivaldybės administracijos 2018 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 9-11 „Dėl Širvintų rajono savivaldybės 2018–2020 m. ekstremaliųjų situacijų prevencinių priemonių plano patvirtinimo“.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu, Savivaldybės administracija atsakinga už valstybės institucijų, įstaigų, ūkio subjektų, gyventojų perspėjimą apie ekstremalios situacijos grėsmę, pobūdį, išplitimo tikimybę, būtinus gyventojų veiksmus. Šiam tikslui naudojama gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema (toliau – GPIS). Šiuo metu į GPIS Širvintų rajono savivaldybėje yra prijungtos 2 centralizuoto valdymo elektros sirenos ir 7 vietinio valdymo sirenos. Centralizuoto valdymo sirenomis perspėjami apie 40% gyventojų (Širvintų miestas 100%), vietinio valdymo sirenomis – apie 15% gyventojų. Visų seniūnijų centruose prijungtos vietinio valdymo sirenos. O gyvenamosios vietovės, kur nėra įrengtos sirenos, perspėjamos automobiliais, turinčiais garso stiprinimo įrangą (iki 3–5 automobilių), bažnyčių varpais – 11. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos sprendimu (raštas 2015-11-11 Nr. 9.4-2651(10.18), Širvintų rajono savivaldybės administracija yra oficiali gyventojų perspėjimo ir informavimo naudojant viešųjų judriojo ryšio paslaugų teikėjų infrastruktūrą sistemos GPIS naudotoja, kuriai suteikta prieigos teisė prie GPIS.

Siekdama užtikrinti Širvintų rajono gyventojų saugumą, Širvintų rajono savivaldybė vadovaujasi saugios savivaldybės koncepcijos (Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl saugios savivaldybės koncepcijos patvirtinimo“ 2011 m. vasario 17 d. Nr. 184) principais, kuriais sprendžiamos viešosios tvarkos, nusikaltimų prevencijos, socialinės, jaunimo socializacijos problemos.

3.4. TECHNOLOGINĖ APLINKA

Informacinės visuomenės plėtra yra viena iš savivaldybės funkcijų, kurią skelbia LR Vietos savivaldos įstatymas. Informacinės visuomenės plėtra neatsiejama nuo informacinių technologijų aplinkos plėtros. Nuolatos atnaujinant turimą savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą ir kitus informacinius resursus gerėja viešasis valdymas ir administravimas, kuriamas teigiamas savivaldybės įvaizdis. Siekiama, kad gyventojas, kaip vartotojas, gautų naujos kartos viešąsias paslaugas (viešąsias e. paslaugas, e. sveikatos paslaugas, e. mokymo paslaugas ir kitas elektronines paslaugas), būtų diegiami e. demokratijos plėtrą skatinantys įrankiai, verslo procesai būtų perkelti į elektroninę erdvę.

Širvintų rajono savivaldybės administracijoje informacinių sistemų ir programinės įrangos priežiūrą atlieka informacinių technologijų specialistai, kurie užtikrina kokybišką Savivaldybės administracijos informacinių sistemų veikimą ir taikomosios programinės įrangos funkcionavimą.

Informacija apie Širvintų rajono savivaldybės ir administracijos veiklą, svarbiausius įvykius, įgyvendinamus projektus, organizuojamus renginius, bendruomenių, organizacijų ir įmonių naujienas yra platinama spaudoje ir interneto svetainėje www.sirvintos.lt. Visuomenė nuolat informuojama apie aktualius Tarybos sprendimus, mero potvarkius, direktoriaus įsakymus. Savivaldybės interneto svetainėje sudarytos galimybės prenumeruoti Savivaldybės naujienas, dalyvauti apklausose, inicijuoti diskusijas forume, komentuoti rengiamų teisės aktų projektus, teikti pasiūlymus dėl rengiamų planavimo dokumentų, užduoti klausimus aktualiomis temomis ir kt. Teisės aktai ir jų projektai publikuojami interneto svetainėje www.sirvintos.lt. Teisės aktų projektai viešinami portale TAIS, norminiai teisės aktai yra skelbiami e. TAR sistemoje. Savivaldybės interneto svetainėje nuolat atnaujinama informacija apie Savivaldybės kontroliuojamų įstaigų bei organizacijų veiklą, organizuojamus renginius.

Siekiant kuo plačiau apie Savivaldybės veiklą informuoti gyventojus, pasiekti skirtingas tikslines grupes, jaunosios kartos atstovus, platinami informaciniai pranešimai sukurtose oficialiose Širvintų rajono savivaldybės, Širvintų rajono savivaldybės merės Živilės Pinskiuvienės, Širvintų jaunimo, „Globalios Širvintos“ paskyrose, socialiniame tinkle „Facebook“. Šiose paskyrose gyventojams teikiama informacija, galima komentuoti ir užduoti rūpimus klausimus, pasisakyti įvairiomis temomis, pateikti savo nuomonę. Aktualūs pranešimai buvo publikuojami vienos didžiausių šalyje naujienų agentūrų „Elta“ portale, taip pat informacijos sklaida vyko ir interneto portale www.alfa.lt. Rengtos publikacijos respublikinei spaudai, spausdinti informaciniai skelbimai laikraščiuose, teikti Savivaldybės komentarai įvairiais klausimais portaluose „L.rytas.lt“, „Delfi“, „15min.lt“, rajono žiniasklaidoje „Širvis“, „Krašto naujienos“, „Širvintų kraštas“.

Lietuvos statistikos departamentas informaciją apie namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą teikia apskričių lygmeniu. 2017–2019 metais Lietuvoje augo tiek asmeninį kompiuterį, tiek interneto prieigą, turinčių namų ūkių skaičius. 2019 metais Lietuvoje kompiuterį turėjo 77 proc. namų ūkių, o interneto prieigą – 82 proc. namų ūkių. Vilniaus apskrityje šie rodikliai buvo didesni lyginant su šalies rodikliais (81 proc. namų ūkių turėjo kompiuterį ir 83 proc. – interneto prieigą).

3.4.1 lentelė. Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis, proc.*

Teritorija	Kompiuteris, proc.				Interneto prieiga, proc.			
	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.	Metai			Pokytis 2017–2019 m., proc.
	2017	2018	2019		2017	2018	2019	
Lietuvos Respublika	73,0	75,5	76,7	3,7	75,0	78,4	81,5	6,5
Vilniaus apskritis	76,6	80,4	81,3	4,7	78,7	81,7	83,4	4,7
Alytaus apskritis	71,3	68,3	75,5	4,2	72,9	70,4	82,1	9,2
Kauno apskritis	73,8	77,8	80,8	7,0	75,9	80,5	85,1	9,2
Klaipėdos apskritis	73,5	79,3	73,2	-0,3	75,3	83,2	80,7	5,4
Marijampolės apskritis	80,1	74,3	69,2	-10,9	81,1	79,1	80,1	-1,0
Panevėžio apskritis	69,5	70,4	73,9	4,4	71,5	73,3	78,3	6,8
Šiaulių apskritis	70,6	70,4	69,5	-1,1	71,3	74,1	76,0	4,7
Tauragės apskritis	72,9	67,3	80,9	8,0	75,3	71,7	84,1	8,8
Telšių apskritis	63,5	72,1	67,5	4,0	66,4	74,9	72,7	6,3
Utenos apskritis	64,5	65,7	73,8	9,3	68,2	72,8	81,2	13,0

* pateikta informacija apie namų ūkius, kurių bent vienas narys yra ne vyresnis kaip 74 metų.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017–2019 metais Klaipėdos, Marijampolės ir Šiaulių apskrityse namų ūkių, turinčių kompiuterį mažėjo, visose kitose Lietuvos apskrityse augo. Marijampolės apskrityje labiausiai sumažėjo kompiuterį turinčių namų ūkių dalis, taip pat mažėjo ir interneto prieigą turinčių namų ūkių. Sparčiausias augimas namų ūkių, turinčių kompiuterį ir interneto prieigą buvo Utenos apskrityje. Vis dėl to didesnė dalis namų ūkių turi interneto prieigą, nes internetu galima naudotis ir mobiliuosiuose įrenginiuose. Todėl galima daryti prielaidą, kad turėti asmeninį kompiuterį atsisakė tie asmenys, kuriems kompiuterinė įranga yra per brangi, turi galimybę jais naudotis kitoje vietoje arba turi išmaniuosius technologinius įrenginius (planšetes, mobiliuosius telefonus).

4. SSGG ANALIZĖ

Remiantis aplinkos analize identifikuoti pagrindiniai Širvintų rajono veiksniai, kurie suskirstyti į stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes.

STIPRYBĖS
Ekonomika ir verslas
Auganti šalies ekonomika
Strategiškai patogi vieta
Verslo plėtros komisija
Materialinių ir tiesioginių užsienio investicijų augimas
Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimas
Palankios mokestinės sąlygos verslo plėtrai
Jaunimo darbo centras
Žemės ūkis ir miškininkystė
Žemės ūkio naudmenos sudaro didžiausią teritorijos dalį
Dideli miškų plotai
Žemės ūkio paskirties žemės našumo didėjimas
Augantis modernių technologijų taikymas žemės ūkyje
Statyba ir gyvenamasis fondas
Auganti gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba
Augantis gyvenamojo būsto fondo naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui
Mažėjantis socialinio būsto poreikis
Turizmas ir kultūros paveldas
Laisvalaikio ir pramogų paslaugų pasiūla
Augantis turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose
Numerių ir vietų skaičiaus didėjimas apgyvendinimo įstaigose
Kaimo turizmo sodybų tinklas
Unikalus archeologijos ir istorijos vertybių kompleksas
Transportas ir susisiekimas
Išvystyta susisiekimo infrastruktūra
Kelių būklės gerinimas
Efektyvių, saugų eismą reguliuojančių, priemonių diegimas
Inžinerinė ir energetinė infrastruktūra
Daugiabučių namų modernizavimo programos įgyvendinimas
Gerėjanti geriamojo vandens kokybė
Gerėjanti nuotekų surinkimo ir valymo kokybė
Apšviestų gatvių skaičiaus didėjimas rajone
Augantys realizuojamo vandens kiekiai
Šilumos gamybos įrangos atnaujinimas
Magistralinis dujotiekis
Aplinkosauga
Vykdoma išmetamų dujų, sukeliančių šiltnamio efektą, stebėseną
Buitinių atliekų tvarkymo programa
Žaliųjų plotų didinimas
Gera paviršinio vandens būklė
Panaudotų daiktų dalijimosi stotelė Dėk'ui
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
Demografinė situacija
Atvykstančių asmenų srautų didėjimas
Tarptautinės migracijos mažėjimas
Užimtumas ir darbo rinka

Užimtumo didinimo programos įgyvendinimas
Augantis užimtųjų skaičius
Didėjantis laisvų darbo vietų skaičius
Švietimas
Optimizuota bendrojo ugdymo mokyklų sistema
Aukšta pedagogų kvalifikacija
Mokinių užimtumas neformaliojo švietimo įstaigose
Sudarytos sąlygos suaugusiųjų mokymuisi
Išvystyta sporto infrastruktūra bendrojo ugdymo įstaigose
Švietimo įstaigų pasiekiamumas, organizuojamas mokinių pavėžėjimas
Išplėtos Trečiojo amžiaus universiteto veiklos
Sveikatos apsauga
Gyventojų sveikos gyvensenos skatinimas
Susirgimų skaičiaus mažėjimas
Mažiausias sergamumo rodiklis Vilniaus apskrityje
Socialinė apsauga
Socialinių paslaugų infrastruktūros vystymas
Aukštos kvalifikacijos socialiniai darbuotojai
Inovatyvių bendruomeninių paslaugų teikimas
Atvejo vadybininkų organizuojama, koordinuojama ir teikiama kompleksinė pagalba vaikui ir jo šeimai
Integralios socialinės globos paslaugų teikimas rajono gyventojams (namuose)
Glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas
Globojamų vaikų skaičiaus mažėjimas
Aktyvus socialinis darbas su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis
Kultūra, sportas ir NVO
Išplėtos kultūros įstaigų tinklas
Kultūros renginių informacijos sklaida
Modernizuotos kultūros įstaigos mieste
Vaikų ir suaugusiųjų meninių gebėjimų ugdymas
Visuomeninių organizacijų rėmimo programa
Aktyvios kaimo bendruomenės
Aktyvi Širvintų rajono vietos veiklos grupės veikla
Aktyvių laisvalaikio zonų didėjimas rajone
Sporto bazių atnaujinimas
Jaunimo politika
Atvira jaunimo erdvė
Savivaldybės jaunimo reikalų taryba
Mobilus darbas su jaunimu seniūnijose
Aktyviai veikiančios mokinių savivaldos
Viešasis saugumas
Mažėjantis nusikalstamumas rajone
Didėjanti ištirtų nusikalstamų veikų dalis
Gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema
Ekstremalių situacijų komisijos ir operacijų centro veikla
Viešosios aplinkos stebėjimas vaizdo kameromis
Nerūkymo zonos mieste
Technologinė aplinka
Kokybiškas informacinių sistemų veikimas ir programinės įrangos funkcionavimas
E. paslaugų plėtojimas
Informacijos visuomenei sklaida
Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, didėjimas
Tarybos posėdžių vaizdo ir garso tiesioginės transliacijos

SILPNYBĖS
Ekonomika ir verslas
Tiesioginės užsienio investicijos yra vienos mažiausių Vilniaus apskrityje
Mažas ūkio subjektų skaičius
Stambių verslo subjektų trūkumas
Mažos privačios investicijos savivaldybės infrastruktūrai gerinti
Mažas gyventojų verslumo lygis
Žemės ūkis ir miškininkystė
Mažų ūkių dominavimas
Nepakankamas melioracijos statinių atnaujinimo intensyvumas
Mažas ekologinių ūkių skaičius
Statyba ir gyvenamasis fondas
Mažas statybos įmonių skaičius
Mažėjantis baigtų statyti gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų naudingas plotas
Mažiausias būstų skaičius Vilniaus apskrityje
Neprižiūrimi ir apleisti pastatai
Pakankamai didelis bešeimininkio turto kiekis
Turizmas ir kultūros paveldas
Nepakankamai išplėtotas maitinimo įstaigų tinklas
Užimtumo mažėjimas apgyvendinimo įstaigose
Kultūros paveldo objektų gausa
Transportas ir susisiekimas
Mažas ir nedidėjantis kelių su patobulinta danga ilgis
Didžioji kelių dalis su žvyro danga
Nepakankamai išvystytas dviračių ir pėsčiųjų tinklas
Nusidėvėjęs rajono autobusų parkas
Inžinerinė ir energetinė infrastruktūra
Susidėvėję vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklai
Neišplėtotas centralizuotas nuotekų šalinimas kaimo gyvenvietėse
Nepakankamas gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų, skaičius
Neišplėtotą apšvietimo infrastruktūrą kaimiškose vietovėse
Aplinkosauga
Aplinkos oro tarša išmetamomis transporto ir pramonės objektų medžiagomis
Didelė dalis namų ūkių naudojančių kieto kuro katilus
Demografinė situacija
Mažėjantis gyventojų skaičius
Didėjantis demografinės senatvės koeficientas
Mažėjantis vaikų skaičius
Neigiama natūrali gyventojų kaita
Užimtumas ir darbo rinka
Registruotų bedarbių skaičiaus didėjimas
Augantis jaunų (16-29 m.) bedarbių skaičius
Nedidelis vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis
Švietimas
Mažėjantis mokinių skaičius
Jungtinės klasės kaimo vietovėse
Fiziškai ir moraliai pasenusi švietimo įstaigų ugdymosi aplinka
Prastėjantys mokinių ugdymosi rezultatai
Sveikatos apsauga
Nusidėvėjusi sveikatos priežiūros įstaigų materialinė bazė
Augantis mirtingumas

Mažėjantis sveikatos priežiūros specialistų skaičius
Didžiausias sergamumas kraujotakos ir kvėpavimo sistemų ligomis
Socialinė apsauga
Netolygus socialinių paslaugų įstaigų pasiskirstymas (įstaigos koncentruojasi Širvintų mieste)
Socialinių paslaugų poreikio augimas pagyvenusiems žmonėms
Mažas dalyvaujančių savanorių skaičius socialinėje srityje
Neišvystytos socialinės paslaugos asmenims su proto (psichine) negalia
Kultūra, sportas ir NVO
Automobilio, bibliotekos knygų išvežiojimui, trūkumas
Mažėjantis sportuojančiųjų skaičius
Nepakankamas NVO finansavimas
Jaunimo politika
Jaunimo organizacijų trūkumas
Mažas jaunų asmenų skaičius
Jaunimo neaktyvumas
Viešasis saugumas
Mažėjantis policijos pareigūnų skaičius
Didėjantis gaisrų skaičius
Didėjantis eismo įvykių ir juose nukentėjusių asmenų skaičius
Technologinė aplinka
Techninės įrangos apkrovos didėjimas
Techninės ir programinės įrangos nusidėvėjimas

GALIMYBĖS
Ekonomika ir verslas
Vilniaus miesto ekonominis potencialas
Vietinės reikšmės mažmeninės prekybos verslo subjektų didėjimas
Naujų investuotojų pritraukimas
Gyventojų verslumo ugdymas ir didinimas
Žemės ūkis ir miškininkystė
Žemės ūkio veiklų konkurencingumo didėjimas
Gerėjanti melioracijos infrastruktūros būklė
Žemės ūkio produkcijos perdirbimas ir plėtra
Statyba ir gyvenamasis fondas
Statybų sektoriaus plėtra
Širvintų rajono patrauklumo didinimas
Socialinio būsto fondo plėtra
Turizmas ir kultūros paveldas
Informacinės turizmo paslaugų sklaidos didinimas
Dviračių, pėsčiųjų takų ir kitų turistinių maršrutų plėtra
Užsienio turistų srautų didinimas
Kultūros paveldo objektų įveiklinimas
Kultūros paveldo informacinės infrastruktūros vystymas
Transportas ir susisiekimas
Susisiekimo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra
Elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimas
Dviračių ir pėsčiųjų tinklo vystymas
Inžinerinė ir energetinė infrastruktūra
Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo didinimas
Didėjantis renovuotų daugiabučių namų skaičius
Apšvietimo infrastruktūros naujinimas ir plėtra
Gamybos procesų modernizavimas ir nuotolinio valdymo įrengimų sistemų diegimas

Aplinkosauga
Visuomenės sąmoningumo didinimas kuriant saugią ir švarią aplinką
Gyventojų skatinimas įsirengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias šildymo sistemas
Aplinkosauginio švietimo vykdymas
Aplinkosaugos projektų įgyvendinimas
Demografinė situacija
Migracijos srautų mažinimas gerinant gyvenimo sąlygas
Gimstamumo skatinimas
Užimtumas ir darbo rinka
Gyventojų verslumo ir naujų darbo vietų kūrimo skatinimas
Jaunimo užimtumo veiklų didinimas
Dirbančių kvalifikacinių ir profesinių įgūdžių tobulinimas
Švietimas
Gerėjanti švietimo įstaigų būklė
Ugdymo kokybės gerinimas
Pedagogų veiklos tobulinimas
Jaunų kvalifikuotų pedagogų pritraukimas
Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra kaimo vietovėse
Švietimo įstaigų nenaudojamų pastatų įveiklinimas
Sveikatos apsauga
Sveikatos priežiūros paslaugų plėtra ir prieinamumo didinimas
Kryptingas, aiškios ir tvirtos visuomenės politikos formavimas sveikatos priežiūros srityje (Lietuvos mastu)
Jaunų kvalifikuotų medicinos specialistų pritraukimas
Socialinė apsauga
Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra
Socialinių paslaugų savanorystės stiprinimas
Sąlygų sudarymas gauti įvairiapuses socialines paslaugas kuo arčiau gyvenamosios vietos
Teikti savalaikes, efektyvias socialines paslaugas krizę patiriančioms šeimoms ir asmenims
Tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimas
Kultūra, sportas ir NVO
Augantis meno kolektyvų skaičius
Augantis sportuojančių mokinių skaičius
Sporto ir sveikatingumo renginių didinimas
Širvintų rajono vietos plėtros strategijos įgyvendinimas
Sporto infrastruktūros kokybės ir prieinamumo gerinimas
Laisvalaikio ir pramogų sektoriaus vystymas rajone
Jaunimo politika
Jaunimo reikalų tarybos veiklos skatinimas
Savanorystės stiprinimas ir plėtra
Tarpžinybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo skatinimas
Viešasis saugumas
Savanorystės skatinimas propaguojant jaunų gyventojų pilietiškumą
Prevencinių programų įgyvendinimas
Saugios aplinkos kūrimas vystant infrastruktūrą rajone
Technologinė aplinka
Techninės ir programinės įrangos modernizavimas
Gyventojų skatinimas naudotis e. paslaugomis

GRĖSMĖS
Ekonomika ir verslas
Šalies ekonominės krizės ir jų ilgalaikiai padariniai
Mažėjantys materialinių ir tiesioginių užsienio investicijų srautai

Nepalanki valstybės politika verslo plėtrai
Kvalifikuotos darbo jėgos nutekėjimas į didžiuosius Lietuvos miestus ir kitas šalis
Zemės ūkis ir miškininkystė
Kalvotas kraštovaizdis ir nepalankios geografinės ūkininkavimo sąlygos
Ūkių konkurencingumo mažėjimas keičiantis rinkos sąlygoms
Hidrometeorologinės sąlygos ir klimato kaita
Prastėjanti melioracijos statinių būklė
Statyba ir gyvenamasis fondas
Mažėjančios ir netolygiai kintančios statybos darbų apimtys
Statybos įmonių skaičiaus mažėjimas
Turizmas ir kultūros paveldas
Turistų skaičiaus mažėjimas
Apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų mažėjimas
Ribota turizmo paslaugų pasiūla
Nepakankamas visuomenės suvokimas apie kultūros paveldo svarbą
Transportas ir susisiekimas
Prastėjanti kelių ir gatvių būklė
Kelionių autobusais mažėjimas
Inžinerinė ir energetinė infrastruktūra
Pasyvus gyventojų jungimasis prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų
Vandens pardavimų ir nuotekų tvarkymo apimčių mažėjimas
Mažėjantis pagamintos ir realizuotos šilumos kiekis
Nusidėvėjusi apšvietimo infrastruktūra
Aplinkosauga
Išmetamų teršalų kiekio didėjimas
Klimato kaitos neigiama įtaka
Bešeimininkių atliekų kiekio didėjimas
Kietojo kuro naudojimas namų ūkiuose
Nepakankamas gyventojų sąmoningumas tausojant gamtą
Demografinė situacija
Visuomenės senėjimas
0-15 metų amžiaus gyventojų mažėjimas
Emigracijos didėjimas
Užimtumas ir darbo rinka
Darbingo amžiaus gyventojų mažėjimas
Kvalifikuotos darbo jėgos migracija
Darbo vietų pasiūlos stagnacija
Švietimas
Pedagogų trūkumas
Senėjantys pedagogų kolektyvai
Sveikatos apsauga
Slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugų poreikio augimas
Augantis gyventojų sergamumas
Kylančios pandemijos
Nepakankami gyventojų sveikatinimo ir sveikatingumo įpročiai
Žmogiškųjų išteklių trūkumas
Socialinė apsauga
Nepakankamas socialinių paslaugų prieinamumas
Socialiai pažeidžiamų grupių atstovų baimė kreiptis pagalbos
Didelis socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų skaičius (šalies masto problema)
Augantis institucinės socialinės globos paslaugų poreikis
Kultūra, sportas ir NVO
Mažėjantis kultūros įstaigų ir renginių lankytojų skaičius dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus

Visuomenės kultūrinio aktyvumo mažėjimas
Motyvacijos sportuoti mažėjimas
Nepakankamas bendradarbiavimas tarp NVO ir jų atstovų trūkumas
Jaunimo politika
Mažėjantis jaunų asmenų skaičius
Jaunimo emigracija
Iniciatyvumo ir motyvacijos stoka
Viešasis saugumas
Nusikalstamumo didėjimas
Gyventojų abejingumas ir nepilietiškumas
Neaiški ir besikeičianti nacionalinė politika viešojo saugumo srityje
Technologinė aplinka
Techninės įrangos ir informacinių sistemų gedimai

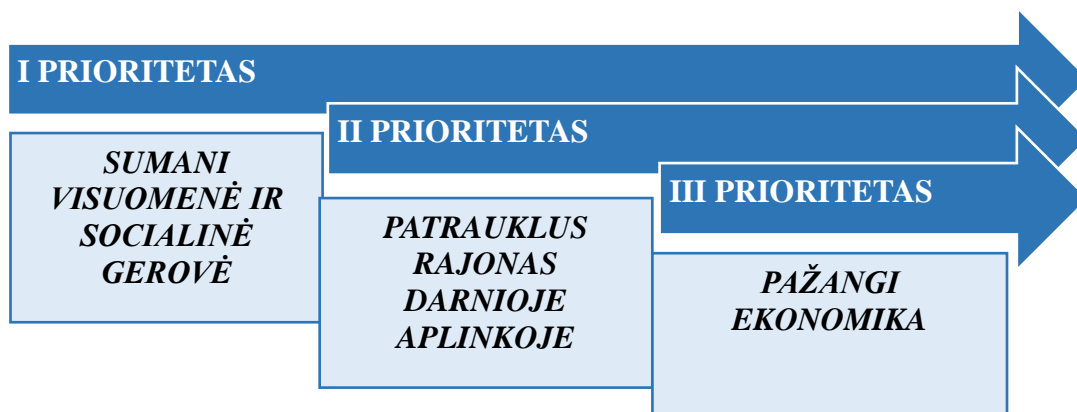
5. STRATEGIJA

5.1. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS VIZIJA IKI 2027 METŲ

Širvintos – konkurencingas, patrauklus rajonas kokybiškam gyvenimui ir laimingai visuomenei.

5.2. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGIJA (PRIORITETAI, TIKSLAI, UŽDAVINIAI)

Suformuotos vizijos įgyvendinimui nustatyti 3 prioritetai:

Kiekvieną suformuotą prioritetą detaliai apibūdina strateginio vystymo ir plėtros tikslai, uždaviniai:

I PRIORITETAS. SUMANI VISUOMENĖ IR SOCIALINĖ GEROVĖ	
1.1. tikslas. Aukštos ugdymo kokybės užtikrinimas ir bendruomeniškos visuomenės formavimas	<i>1.1.1. uždavinys. Gerinti švietimo įstaigų aplinkos infrastruktūrą</i>
	<i>1.1.2. uždavinys. Tobulinti ugdymo paslaugas</i>
	<i>1.1.3. uždavinys. Skatinti jaunimo, nevyriausybinių organizacijų veiklą ir remti jų iniciatyvas</i>
1.2. tikslas. Saugios gyvenamosios aplinkos kūrimas ir palaikymas	<i>1.2.1. uždavinys. Užtikrinti ir stiprinti viešąją tvarką, gyventojų saugumą</i>
1.3. tikslas. Vietos savivaldos stiprinimas	<i>1.3.1. uždavinys. Stiprinti žmoniškųjų išteklių kompetencijas</i>
	<i>1.3.2. uždavinys. Didinti savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą</i>
1.4. tikslas. Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas	<i>1.4.1. uždavinys. Užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą, kokybę ir įvairovę</i>
	<i>1.4.2. uždavinys. Skatinti socialinę integraciją</i>
	<i>1.4.3. uždavinys. Užtikrinti ir stiprinti gyventojų sveikatos priežiūrą</i>
	<i>1.4.4. uždavinys. Skatinti sveikatinimą ir fizinį aktyvumą</i>

II PRIORITETAS. PATRAUKLUS RAJONAS DARNIOJE APLINKOJE	
2.1 tikslas. Susisiekimo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra	<i>2.1.1. uždavinys. Prižiūrėti ir gerinti susisiekimo infrastruktūrą</i>
	<i>2.1.2. uždavinys. Plėtoti darnaus judumo infrastruktūrą</i>
2.2 tikslas. Inžinerinių sistemų, tinklų atnaujinimas ir plėtra	<i>2.2.1. uždavinys. Plėtoti energetinį ir komunalinį ūkį</i>
	<i>2.2.2. uždavinys. Vystyti ir gerinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemas</i>
2.3 tikslas. Socialinės infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos gerinimas	<i>2.3.1. uždavinys. Didinti viešųjų erdvių ir pastatų patrauklumą</i>
	<i>2.3.2. uždavinys. Vystyti teritorijų planavimą</i>
2.4 tikslas. Švarios ir patrauklios aplinkos kūrimas	<i>2.4.1. uždavinys. Plėtoti aplinkos išsaugojimo priemones</i>

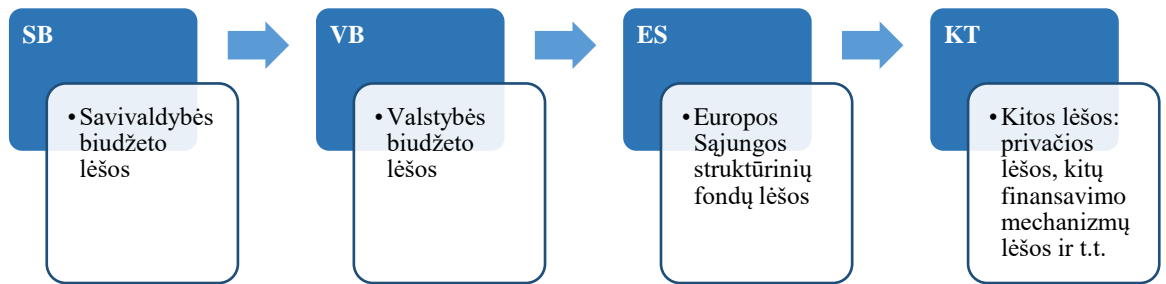
III PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA	
3.1. tikslas. Verslo aplinkos gerinimas	<i>3.1.1. uždavinys. Didinti gyventojų užimtumą</i>
	<i>3.1.2. uždavinys. Skatinti verslumą</i>
3.2. tikslas. Pažangaus kaimo vystymas	<i>3.2.1. uždavinys. Gerinti žemės ūkio veiklos sąlygas</i>
	<i>3.2.2. uždavinys. Kurti patrauklią kaimo vietovių aplinką</i>
3.3. tikslas. Kultūrinio turizmo vystymas	<i>3.3.1. uždavinys. Skatinti kultūrinę veiklą ir jos plėtrą</i>
	<i>3.3.2. uždavinys. Puoselėti kultūros paveldą</i>
	<i>3.3.3. uždavinys. Didinti Savivaldybės turistinį patrauklumą</i>

Širvintų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginiame plėtros plane yra numatyti 3 prioritetai, 10 tikslų, 24 uždaviniai ir 176 priemonės. Širvintų rajono 2021–2027 metų SPP priemonių planas pateikiamas 1 priede.

5.1 lentelė. Širvintų rajono savivaldybės 2021–2027 m. SPP prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė

Prioritetai	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius
<i>I PRIORITETAS. SUMANI VISUOMENĖ IR SOCIALINĖ GEROVĖ</i>	4	10	88
<i>II PRIORITETAS. PATRAUKLUS RAJONAS DARNIOJE APLINKOJE</i>	4	7	43
<i>III PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA</i>	3	7	45
IŠ VISO:	10	24	176

Širvintų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimui bus naudojamos šios lėšos:

Sėkmingas Širvintų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimas didele dalimi priklauso nuo visų veiklos funkcijų koordinavimo, priemonių politikos, išteklių ir jų paskirstymo.

6. STEBĖSENA

Širvintų rajono savivaldybės strateginio plėtros plano (toliau – ŠRSPP) stebėsenos sistema – tai sisteminis aplinkos, susietos su patvirtinto strateginio plėtros plano įgyvendinimo metu atsirandančiais kiekybiniais ir kokybiniais pokyčiais, stebėjimo ir vertinimo procesas, kurio metu parengiama strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaita. Rengiant ŠRSPP įgyvendinimo ataskaitą, informaciją apie priemonių įgyvendinimą surenkama iš visų ŠRSPP nurodytų vykdytojų. Širvintų rajono savivaldybės administracijos skyriai yra atsakingi už duomenų surinkimą iš vykdytojų ir pateikimą Ekonomikos ir strateginio planavimo skyriui iki einamųjų metų kovo 31 d. Ekonomikos ir strateginio planavimo skyrius parengia ŠRSPP įgyvendinimo ataskaitą iki einamųjų metų gegužės 15 d. Parengta ŠRSPP įgyvendinimo ataskaita yra teikiama Širvintų rajono savivaldybės administracijos strateginio planavimo grupei iki einamųjų metų gegužės 31 dienos. ŠRSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama Širvintų rajono savivaldybės tarybos komitetams svarstyti ir Širvintų rajono savivaldybės tarybai pritarti einamųjų metų birželį. Patvirtinta ataskaita skelbiama Savivaldybės interneto tinklalapyje www.sirvintos.lt.

ŠRSPP stebėsenos sistema skirta ŠRSPP įgyvendinimui koordinuoti ir kontroliuoti, vertinti ŠRSPP įgyvendinimo poveikį savivaldybei.

ŠRSPP stebėsenos sistemos objektai – prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės bei vertinimo kriterijų sistema. Numatoma trijų lygių kiekybinių ir kokybinių vertinimo kriterijų sistema, kuria bus kontroliuojamas ŠRSPP priemonių įgyvendinimas:

- 1) *Efekto vertinimo kriterijai (vizijos rodikliai)* parodo ŠRSPP įgyvendinimo poveikį savivaldybės raidai ir galimybes pasiekti viziją (2 priedas);
- 2) *Rezultato vertinimo kriterijai (prioritetų/tikslų rodikliai)* parodo ilgalaikius ŠRSPP įgyvendinimo rezultatus (3 priedas);
- 3) *Priemonių pasiekimo rodikliai* parodo jos įgyvendinimo rezultatus (1 priedas).

ŠRSPP stebėsenos rezultatas – teikiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos tris kartus per įgyvendinimo laikotarpį (2023, 2025 ir 2028 m.).

Vertinimo kriterijų sistemoje, ataskaitos taškas yra 2019 metų duomenys. Jei 2019 metų duomenų dar nėra pateikta, tuomet – 2018 metų duomenys. Kiekvienam vertinimo kriterijui yra nurodomas duomenų šaltinis. Jei rodiklis yra kiekybinis (apskaičiuojamas), tuomet nurodoma jo apskaičiavimo formulė. Kiekvienam vertinimo kriterijui nurodoma siekiama rodiklio reikšmė (siekiamybė) 2027 metams.

ŠRSPP keitimas ir papildymas – tai procedūra, kurios metu strateginio plano prioritetai, tikslai, uždaviniai arba priemonės yra papildomi naujais ar pakeičiami. ŠRSPP priemonės bei jų pasiekimo rodikliai gali būti keičiami kasmet pagal poreikį. ŠRSPP vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių peržiūrėjimas vykdomas per ŠRSPP įgyvendinimo laikotarpį kartu su ŠRSPP įgyvendinimo ataskaitų rengimu. ŠRSPP pakeitimo ar papildymo pasiūlymus gali teikti Širvintų rajono savivaldybės tarybos nariai, Širvintų rajono savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių vadovai, darbuotojai, socialiniai ekonominiai partneriai, kiti suinteresuoti fiziniai ar juridiniai asmenys. Visi pasiūlymai teikiami raštu Ekonomikos ir strateginio planavimo skyriui. ŠRSPP pakeitimus ir papildymus tvirtina Širvintų rajono savivaldybės taryba.

7. PRIEDAI

1 PRIEDAS. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021–2027 METŲ SPP PRIEMONIŲ PLANAS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
<u>I PRIORITETAS. SUMANI VISUOMENĖ IR SOCIALINĖ GEROVĖ</u>					
1.1. Tikslas. Aukštos ugdymo kokybės užtikrinimas ir bendruomeniškos visuomenės formavimas					
<i>1.1.1. Uždavinys. Gerinti švietimo įstaigų aplinkos infrastruktūrą</i>					
1.1.1.1.	Širvintų rajono bendrojo ugdymo įstaigų infrastruktūros atnaujinimas ir modernizavimas	Bendrojo ugdymo įstaigų, kuriose atnaujinta ir modernizuota infrastruktūra, skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.1.1.2.	Širvintų rajono švietimo įstaigų, teikiančių ikimokyklinio ugdymo paslaugas, infrastruktūros atnaujinimas ir modernizavimas	Atnaujintų ir modernizuotų švietimo įstaigų skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB
1.1.1.3.	Informacinių technologijų mokymo bazių Širvintų rajono švietimo įstaigose atnaujinimas	Švietimo įstaigų, kuriose atnaujintos technologijų mokymo bazės, skaičius Švietimo įstaigų, kuriose atnaujintos interneto svetainės, skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.1.1.4.	Širvintų rajono švietimo įstaigų, teikiančių ikimokyklinio ugdymo paslaugas, teritorijų sutvarkymas, žaidimų aikštelių atnaujinimas	Atnaujintų teritorijų skaičius Atnaujintų žaidimų aikštelių skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.1.1.5.	Materialinės bazės Širvintų rajono švietimo įstaigose atnaujinimas	Švietimo įstaigų, kuriose atnaujinta materialinė bazė, skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.1.1.6.	Mokinių pavėžėjimo paslaugų vystymas	Įsigytų transporto priemonių skaičius Gautų „geltonųjų autobusiukų“ skaičius Pavežamų mokinių dalis nuo bendro mokinių skaičiaus	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.1.2. Uždavinys. Tobulinti ugdymo paslaugas					
1.1.2.1.	Neformaliojo švietimo prieinamumo didinimas Širvintų rajone	Neformaliojo vaikų švietimo programų skaičius Naujai pradėtų teikti neformaliojo švietimo paslaugų skaičius Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugų skaičius	ŠRSA, neformaliojo švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.1.2.2.	Vaikų vasaros poilsio organizavimas	Suorganizuotų stovyklų ir kitų veiklų skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	SB, VB, KT
1.1.2.3.	Edukacinių aplinkų atnaujinimas ir plėtra	Įrengtų ir atnaujintų edukacinių aplinkų skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.1.2.4.	Širvintų rajono bendrojo ugdymo įstaigų elektroninių paslaugų plėtra	Įdiegtų elektroninių paslaugų skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos	2021–2027	SB, VB, KT
1.1.2.5.	Psichologinės ir pedagoginės pagalbos teikimo Širvintų rajone gerinimas ir plėtra	Suteiktų informacinių, ekspertinių ir konsultacinių pagalbų skaičius švietimo įstaigoms ir mokytojams Mokinių, įvertintų dėl ugdymosi problemų, skaičius	ŠRSA, Pedagoginė psichologinė tarnyba	2021–2027	SB, VB
1.1.2.6.	Vaikų užimtumo kambarių, pritaikant nenaudojamas Širvintų rajono mokyklų patalpas, steigimas	Mokyklų, kuriose pritaikytos patalpos vaikų užimtumo kambariams, skaičius	ŠRSA, bendruomenės, nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO), Širvintų rajono vietos veiklos grupė (toliau – Širvintų r. VVG)	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.1.2.7.	Aukštus rezultatus pasiekusių Širvintų rajono mokinių skatinimas	Paskatintų gabių mokinių skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB
1.1.2.8.	Švietimo įstaigų projektinės veiklos plėtojimas	Įgyvendintų projektų skaičius	Švietimo įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.1.3. Uždavinys. Skatinti jaunimo, nevyriausybinių organizacijų veiklą ir remti jų iniciatyvas					
1.1.3.1.	Jaunimo veiklai tinkamos infrastruktūros ir mobilaus darbo su jaunimu plėtojimas Širvintų rajone	Įkurtų AJE skaičius Atvirojo mobilaus darbo su jaunimu vietovių skaičius Atvirojo mobilaus darbo su jaunimu dalyvių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
1.1.3.2.	Širvintų rajono jaunimo organizacijų (JO) ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklos iniciatyvų ir projektų skatinimas	Paremtų JO skaičius Paremtų JO projektų skaičius Įgyvendintų projektų skaičius	ŠRSA, JO	2021–2027	ES, VB, SB, KT
1.1.3.3.	Jaunimo politikos Širvintų rajone įgyvendinimas	Suorganizuotų posėdžių skaičius Atliktų tyrimų, vertinančių jaunimo poreikius, skaičius Suorganizuotų jaunimo ir vietos savivaldos bendrų renginių skaičius Jaunimo ir vietos savivaldos bendrai priimtų sprendimų skaičius Suorganizuotų seminarų, mokymų, renginių ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, NVO, Jaunimo reikalų taryba	2021–2027	ES, VB, SB
1.1.3.4.	Jaunimo integracija į visuomenę	Suorganizuotų renginių jaunimui ir dalyvių juose skaičius Suorganizuotų vasaros jaunimo stovyklų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, NVO, JO, AJE	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.1.3.5.	Jaunimo savanoriškos veiklos plėtra	Jaunimo savanoriškos tarnybos (JST) dalyvių skaičius Jaunimo savanorius priimančių akredituotų organizacijų skaičius (PO)	ŠRSA, PO	2021–2027	ES, VB, SB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.1.3.6.	Širvintų rajono savivaldybės jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų efektyvumo didinimas	Sukurta jaunimo informavimo sistema Sukurta tarpžinybinio bendradarbiavimo platforma Suorganizuotų tarpžinybinių susitikimų ir išvykstamųjų posėdžių skaičius Parengtų informacinių straipsnių skaičius JO suorganizuotų pristatymų mokyklose ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, bendruomenės, JO, NVO,	2021–2027	ES, VB, SB, KT
1.1.3.7.	Tarptautinės veiklos skatinimas	Organizacijų, gavusių Europos solidarumo korpuso ženklą, skaičius Erasmus+ projektinių paraiškų skaičius Tarptautinių partnerių skaičius Tarptautinių savanorių organizacijose skaičius	ŠRSA, JO, NVO	2021–2027	ES, VB, SB, KT
1.1.3.8.	NVO veiklos skatinimas ir plėtra Širvintų rajone	Projektų, gavusių finansavimą, skaičius Paremtų organizacijų skaičius Bendrų savivaldybės ir NVO veiklų skaičius NVO veiklai pritaikytos viešosios infrastruktūros skaičius	ŠRSA, NVO	2021–2027	ES, SB, KT
1.1.3.9.	Bendruomeninės veiklos stiprinimas Širvintų rajono savivaldybėje	Finansuotų projektų skaičius Bendruomeninės veiklos infrastruktūros gerinimo priemonių skaičius	ŠRSA, bendruomenės	2021–2027	ES, VB, SB, KT
1.2. Tikslas. Saugios gyvenamosios aplinkos kūrimas ir palaikymas					
1.2.1. Uždavinys. Užtikrinti ir stiprinti viešąją tvarką, gyventojų saugumą					

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.2.1.1.	Širvintų rajono visuomenės saugumo stiprinimas	Suorganizuotų susitikimų skaičius vykdant teisinį gyventojų švietimą Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose skaičius Vykdytų prevencinių priemonių skaičius Išplatintų saugumo priemonių skaičius Parengtų informacinių straipsnių skaičius Policijos rėmėjų skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono policijos komisariatas, Širvintų rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba	2021–2027	ES, VB, SB, KT
1.2.1.2.	Prevenčinės programos „Saugi kaimynystė Širvintų mieste ir rajone“ įgyvendinimas	Įgyvendintų projektų skaičius Saugios kaimynystės grupių skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono policijos komisariatas, bendruomenės	2021–2027	SB, KT
1.2.1.3.	Priešgaisrinės tarnybos veiklos organizavimas ir teikiamų paslaugų kokybės gerinimas	Atnaujintų bazių skaičius Atnaujintos įrangos skaičius Ugniagesių savanorių skaičius Suorganizuotų mokymų, pratybų skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.2.1.4.	Prevencinių programų, švietėjiškų veiklų vykdymas Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje	Vykdytų programų skaičius Vykdytų švietėjiškų veiklų skaičius Suorganizuotų susitikimų skaičius Suorganizuotų konkursų skaičius Suorganizuotų mokymų ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos, Širvintų rajono policijos komisariatas, Kaišiadorių rajono visuomenės sveikatos biuras, AJE	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.2.1.5.	Savižudybių prevencijos įgyvendinimas	Suteiktų konsultacijų skaičius Asmenų, gavusių paslaugas, skaičius Suorganizuotų mokymų, seminarų ir dalyvavusių juose skaičius	ŠRSA, Kaišiadorių rajono visuomenės sveikatos biuras	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.2.1.6.	Pažeidimų fiksavimo priemonių įrengimas ir atnaujinimas Širvintų rajone	Įrengtų vaizdo stebėjimo kamerų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, NVO, Širvintų rajono policijos komisariatas	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.2.1.7.	Ekstremaliųjų situacijų valdymas ir prevencija	Parengtas, atnaujintas ekstremaliųjų situacijų valdymo planas Parengtas, atnaujintas ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planas	ŠRSA	2021–2027	SB
1.2.1.8.	Smurto artimoje aplinkoje prevencijos įgyvendinimas	Vykdytų prevencinių priemonių skaičius Laikino apnakvindinimo ir apgyvendinimo suteiktų paslaugų skaičius Intensyvios krizių įveikimo pagalbos suteiktų paslaugų skaičius Tarpinstitucinių pasitarimų skaičius Parengtų informacinių straipsnių skaičius Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose skaičius Suorganizuotų mokymų, seminarų ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono policijos komisariatas, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras	2021–2027	ES, SB, KT
1.2.1.9.	Triukšmo prevencijos įgyvendinimas	Vykdytų triukšmo mažinimo priemonių skaičius Nustatytų tyliųjų zonų skaičius Parengtų informacinių straipsnių skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB
1.2.1.10.	Beglobių gyvūnų kontrolė	Taikytų priemonių skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.3. Tikslas. Vietos savivaldos stiprinimas					
1.3.1. Uždavinys. Stiprinti žmogiškųjų išteklių kompetencijas					
1.3.1.1.	Širvintų rajono savivaldybės administracijos darbuotojų mokymai stiprinant jų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų mokymų ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, VB, SB
1.3.1.2.	Širvintų rajono savivaldybės politikų mokymai, stiprinant jų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų mokymų ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, VB, SB
1.3.1.3.	Širvintų rajono savivaldybės įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas	Suorganizuotų susitikimų, mokymų, kursų, seminarų, stažuočių ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės įstaigos (toliau – ŠRS įstaigos)	2021–2027	SB, VB, ES, KT
1.3.1.4.	Širvintų rajono savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų personalo motyvacija	Įvertintų darbuotojų skaičius	ŠRSA, ŠRS įstaigos	2021–2027	SB, KT
1.3.1.5.	Jaunų, kvalifikuotų specialistų pritraukimas darbui Širvintų rajono savivaldybės administracijoje ir savivaldybės įstaigose	Pritrauktų jaunų specialistų skaičius	ŠRSA, ŠRS įstaigos	2021–2027	SB, VB, ES, KT
1.3.2. Uždavinys. Didinti savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą					
1.3.2.1.	Kokybės vadybos sistemų diegimas Širvintų rajono savivaldybės administracijoje ir savivaldybės įstaigose	Įdiegtų kokybės vadybos sistemų skaičius Širvintų rajono savivaldybės administracijoje Savivaldybės įstaigų, įsidiegusių kokybės vadybos sistemas, skaičius	ŠRSA, ŠRS įstaigos	2021–2027	ES, VB, SB
1.3.2.2.	Efektyvaus konsultavimosi su visuomene mechanizmo Širvintų rajono savivaldybėje diegimas	Atliktų tyrimų skaičius Paskelbtų apklausų skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.3.2.3.	Širvintų rajono savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų interneto svetainių, socialinių tinklų paskyrų kūrimas, tobulinimas ir priežiūra	Įstaigų, kuriose atnaujintos, patobulintos interneto svetainės, skaičius Įstaigų, turinčių socialinių tinklų paskyras, skaičius Sukurtų, patobulintų ir prižiūrimų socialinių tinklų paskyrų, skaičius	ŠRSA, ŠRS įstaigos	2021–2027	ES, VB, SB, KT
1.3.2.4.	Skatinimas naudotis Širvintų rajono savivaldybės teikiamomis viešosiomis elektroninėmis paslaugomis	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius Suteiktų elektroninių paslaugų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, VB, SB, KT
1.3.2.5.	„Vieno langelio“ modelio veiklos atnaujinimas ir plėtra Širvintų rajono savivaldybėje	Įgyvendintų projektų skaičius Įgyvendintų priemonių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, VB, SB
1.3.2.6.	Širvintų rajono savivaldybės administracijos elektroninių paslaugų ir informacinių technologijų bazės atnaujinimas ir plėtra	Naujai įdiegtų elektroninių paslaugų skaičius Patobulintų elektroninių paslaugų skaičius Įsigytų informacinių technologijų įrenginių skaičius Įdiegtų, atnaujintų informacinių sistemų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, VB, SB
1.3.2.7.	Širvintų rajono savivaldybės įstaigų elektroninių paslaugų ir informacinių technologijų bazės plėtra bei tobulinimas	Naujai įdiegtų elektroninių paslaugų skaičius Patobulintų elektroninių paslaugų skaičius Įsigytų informacinių technologijų įrenginių skaičius Įdiegtų, atnaujintų informacinių sistemų skaičius	ŠRS įstaigos	2021–2027	ES, VB, SB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.3.2.8.	Paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Širvintų rajono savivaldybės administracijoje ir savivaldybės įstaigose	Įdiegtų naujų sistemų skaičius Patobulintų sistemų skaičius	ŠRS įstaigos	2021–2027	ES, VB, SB, KT
1.3.2.9.	Savivaldybės turto valdymas	Išnuomotų objektų skaičius Parduotų objektų skaičius Savivaldybės įstaigų ir įmonių, kurioms yra perduotas turtas valdyti, naudoti, disponuoti juo patikėjimo teise, skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB
1.3.2.10.	Strateginio planavimo dokumentų rengimas ir atnaujinimas Širvintų rajono savivaldybės administracijoje ir savivaldybės įstaigose	Įstaigų dalis, parengusių veiklos planavimo dokumentus, proc.	ŠRSA, ŠRS įstaigos	2021–2027	ES, SB, KT
1.3.2.11.	Širvintų rajono savivaldybės programinio biudžeto, strateginio planavimo ir veiklos vertinimo informacinės sistemos atnaujinimas ir plėtra	Naujai įdiegtų, atnaujintų sistemos modulių skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB
1.3.2.12.	Lygių galimybių politikos įgyvendinimas Širvintų rajono savivaldybės administracijoje ir jai pavaldžiose įstaigose	Priemonių skaičius Paskelbtų informacinių pranešimų skaičius Suorganizuotų mokymų, seminarų skaičius	ŠRSA, ŠRS įstaigos	2021–2027	SB, KT
1.3.2.13.	Administracinės naštos mažinimo priemonių įgyvendinimas Širvintų rajono savivaldybės administracijoje ir savivaldybės įstaigose	Administracinės naštos mažinimo priemonių skaičius	ŠRSA, ŠRS įstaigos	2021–2027	SB, KT
1.3.2.14.	Širvintų rajono savivaldybės viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės skatinimas	Suorganizuotų susitikimų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, Širvintų r. VVG	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.3.2.15.	Širvintų rajono savivaldybės viešojo ir nevyriausybinių sektoriaus partnerystės skatinimas	Suorganizuotų susitikimų skaičius	ŠRSA, NVO, Širvintų r. VVG, bendruomenės	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.3.2.16.	Širvintų rajono savivaldybės įvaizdžio stiprinimas	Suorganizuotų renginių skaičius Sukurtų TV laidų, reklaminių-informacinių TV siužetų skaičius Sukurtų ir išplatintų plakatų, lankstinukų skaičius Publikuotų straipsnių, pranešimų skaičius Pagamintos atributikos su savivaldybės ženklu skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4. Tikslas. Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas					
1.4.1. Uždavinys. Užtikrinti ir gerinti socialinių paslaugų prieinamumą, kokybę ir įvairovę					
1.4.1.1.	Širvintų rajono socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra	Atnaujintų socialinių paslaugų įstaigų skaičius Įkurtų socialinių paslaugų įstaigų skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, NVO	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.1.2.	Socialinių paslaugų plėtra Širvintų rajone	Vaikų dienos centrų skaičius NVO, teikiančių socialines paslaugas, skaičius Teikiamų socialinių paslaugų skaičius Socialinių paslaugų gavėjų skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, NVO	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.1.3.	Intensyvi krizių įveikimo pagalba krizės ištiktoms šeimoms (asmenims) Širvintų rajone	Gavėjų, kuriems suteikta socialinė paslauga, skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.1.4.	Dienos socialinių paslaugų teikimas Širvintų rajone	Suteiktų dienos socialinių paslaugų skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras	2021–2027	ES, SB, VB

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.4.1.5.	Ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų plėtra Širvintų rajone	Suteiktų socialinės globos paslaugų skaičius asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, bendruomenės, NVO	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.1.6.	Socialinės priežiūros paslaugų teikimas sunkumus patiriančioms šeimoms Širvintų rajone	Šeimų, kurioms suteiktos socialinės priežiūros paslaugos, skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, NVO	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.1.7.	Senyvo amžiaus žmonių ir žmonių su negalia užimtumo didinimas Širvintų rajone	Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, NVO	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.1.8.	NVO socialinio verslo ir viešųjų paslaugų teikimo Širvintų rajone plėtra	Sukurtų paslaugų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, NVO	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.1.9.	Kompleksinių paslaugų šeimai plėtra Širvintų rajone	Dalyvavusių asmenų skaičius Dalyvių grupių skaičius pagal paslaugų rūšį	ŠRSA	2021–2027	ES, SB
1.4.1.10.	Savanorystės skatinimas socialinių paslaugų srityje	Savanoriškai dirbančių asmenų skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, JO, NVO	2021–2027	SB, KT
1.4.1.11.	Bendruomeninių apgyvendinimo bei užimtumo paslaugų asmenims su proto, psichikos negalia plėtra Širvintų rajone	Paslaugas gavusių asmenų su proto, psichikos negalia skaičius	ŠRSA, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras	2021–2027	ES, VB, SB
1.4.1.12.	Bendrųjų ir socialinės priežiūros paslaugų kokybės užtikrinimas ir skatinimas	Atliktų bendrųjų ir socialinės priežiūros paslaugų kokybės vertinimų skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB
1.4.2. Uždavinys. Skatinti socialinę integraciją					

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.4.2.1.	Širvintų rajono viešosios paskirties pastatų ir aplinkos pritaikymas neįgaliesiems, senyvo amžiaus asmenims	Pritaikytų viešosios paskirties pastatų skaičius Pritaikytos aplinkos skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.2.2.	Širvintų rajono gyvenamųjų pastatų ir aplinkos pritaikymas neįgaliesiems, senyvo amžiaus asmenims	Pritaikytų gyvenamųjų pastatų skaičius Pritaikytos aplinkos skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.2.3.	Širvintų rajono socialinio būsto fondo plėtra	Įsigytų socialinių būstų skaičius Pastatų, būtų, pritaikytų socialiniam būstui, skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.2.4.	Socialinės reabilitacijos paslaugų projektų neįgaliesiems bendruomenėje Širvintų rajone finansavimas	Paremtų projektų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.2.5.	Specialaus transporto paslaugų neįgaliesiems Širvintų rajone teikimas	Suteiktų transporto paslaugų skaičius	ŠRSA, neįgaliųjų organizacijos	2021–2027	SB, KT
1.4.2.6.	Vyresnių darbingo amžiaus žmonių savanoriškos veiklos organizavimas ir skatinimas ilgiau išlikti aktyviems darbo rinkoje	Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, neįgaliųjų organizacijos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.3. Uždavinys. Užtikrinti ir stiprinti visuomenės sveikatos priežiūrą					
1.4.3.1.	Širvintų rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros atnaujinimas	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta infrastruktūra, skaičius	ŠRSA, sveikatos priežiūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.3.2.	Širvintų rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų materialinės bazės atnaujinimas	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta materialinė bazė, skaičius	ŠRSA, sveikatos priežiūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.3.3.	Informacinių technologijų bazės plėtra Širvintų rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigose	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta informacinių technologijų bazė, skaičius Sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių elektronines paslaugas, skaičius Teikiamų elektroninių paslaugų skaičius	ŠRSA, sveikatos priežiūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.4.3.4.	Sveikatos priežiūros paslaugų gerinimas	Naujai teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų skaičius Pagerintų sveikatos priežiūros paslaugų skaičius	Sveikatos priežiūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.3.5.	Geriatrijos dienos stacionaro ir ambulatorinių paslaugų plėtra vyresnio amžiaus gyventojams	Įgyvendintų projektų skaičius Įkurtų geriatrijos ambulatorinių paslaugų kabinetų skaičius Lovų skaičius	VšĮ Širvintų ligoninė	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.3.6.	Ambulatorinės slaugos paslaugų kokybės gerinimas ir plėtra sunkiems ligoniams Širvintų rajone	Suteiktų paslaugų skaičius	Širvintų rajono pirminės sveikatos priežiūros centras	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.3.7.	Sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo didinimas tuberkuloze sergantiems asmenims Širvintų rajone	Įgyvendintų projektų skaičius Asmenų, gavusių sveikatos priežiūros paslaugas, skaičius	ŠRSA, sveikatos priežiūros įstaigos	2021–2027	ES, SB
1.4.3.8.	Visuomenės psichikos sveikatos stiprinimas	Suteiktų konsultacijų skaičius Suorganizuotų veiklų skaičius Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, sveikatos įstaigos, Kaišiadorių rajono visuomenės sveikatos biuras	2021–2027	ES, VB, KT
1.4.3.9.	Sveikatos prevencinių programų vykdymas Širvintų rajone	Vykdytų prevencinių programų ir dalyvių jose skaičius	Kaišiadorių rajono visuomenės sveikatos biuras	2021–2027	VB
1.4.4. Uždavinys. Skatinti sveikatinimą ir fizinį aktyvumą					
1.4.4.1.	Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimas	Finansuotų projektų skaičius	ŠRSA, švietimo įstaigos, bendruomenės	2021–2027	SB, KT
1.4.4.2.	Širvintų rajono visuomenės švietimas sveikatinimo klausimais	Parengtų straipsnių spaudoje, internete skaičius Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose skaičius	ŠRSA, Kaišiadorių rajono visuomenės sveikatos biuras	2021–2027	ES, VB, SB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metais)	Lėšų šaltinis
1.4.4.3.	Sporto ir fizinio aktyvumo infrastruktūros prie Širvintų rajono bendrojo ugdymo įstaigų atnaujinimas	Bendrojo ugdymo įstaigų, kuriose atnaujinta sporto ir fizinio aktyvumo infrastruktūra, skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
1.4.4.4.	Sveikatingumo erdvių, skirtų mėgėjų ir profesionaliam sportui plėtoti Širvintų rajone, kūrimas ir atnaujinimas	Sukurtų, atnaujintų sveikatingumo erdvių skaičius Sporto komplekso įkūrimas Įrengtos, atnaujintos infrastruktūros skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.4.5.	Visą gyvenimą trunkančios sveikatos ir sveikos gyvensenos Širvintų rajone ugdymas	Suorganizuotų renginių ir kitų veiklų skaičius Paremtų sporto šakų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, Kaišiadorių rajono visuomenės sveikatos biuras, Širvintų sporto centras	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.4.6.	Fizinio aktyvumo infrastruktūros Širvintų rajone atnaujinimas ir plėtra	Įrengtų, atnaujintų vaikų žaidimo aikštelių skaičius Įrengtų, atnaujintų lauko treniruoklių skaičius Įrengtų, atnaujintų sporto aikštelių skaičius	ŠRSA, bendruomenės	2021–2027	ES, SB, VB, KT
1.4.4.7.	Jaunimo sveikos gyvensenos skatinimas	Suorganizuotų renginių skaičius Organizacijų, skatinančių jaunimo sveiką gyvenseną, skaičius Būrelių ir veiklų, skatinančių jaunimo sveiką gyvenseną, skaičius	ŠRSA, bendruomenės, JO, NVO	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
II PRIORITETAS. PATRAUKLUS RAJONAS DARNIOJE APLINKOJE					
2.1. Tikslas. Susisiekimo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra					
2.1.1. Uždavinys. Prižiūrėti ir gerinti susisiekimo infrastruktūrą					
2.1.1.1.	Širvintų miesto gatvių atnaujinimas ir plėtra	Atnaujintų gatvių ilgis (km) Įrengtų gatvių ilgis (km)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.1.2.	Širvintų rajono gyvenviečių gatvių atnaujinimas ir plėtra	Atnaujintų gatvių ilgis (km) Įrengtų gatvių ilgis (km)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.1.3.	Širvintų miesto ir rajono gyvenviečių tiltų atnaujinimas ir plėtra	Atnaujintų tiltų ilgis (km) Įrengtų tiltų ilgis (km)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.1.4.	Širvintų miesto ir rajono gyvenviečių gatvių kompleksinis įrengimas ir atnaujinimas	Įrengtų, atnaujintų gatvių skaičius ir jų ilgis (km)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.1.5.	Širvintų miesto ir rajono gyvenviečių saugaus eismo priemonių diegimas ir atnaujinimas	Įdiegtų, atnaujintų saugaus eismo priemonių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.1.6.	Širvintų miesto ir rajono gyvenviečių automobilių stovėjimo aikštelių atnaujinimas ir plėtra	Įrengtų, atnaujintų stovėjimo aikštelių skaičius ir jų plotas (ha)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.1.7.	Širvintų miesto ir rajono gyvenviečių privažiavimų prie gyvenamųjų namų, įstaigų ir kt. atnaujinimas ir plėtra	Atnaujintų, įrengtų privažiavimų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.1.8.	Kelių priežiūros ir plėtros programos įgyvendinimas	Finansuotų objektų skaičius	ŠRSA	2021–2027	VB
2.1.1.9.	Širvintų rajono savivaldybės kelių (gatvių) inventorizavimas	Inventorizuotų kelių (gatvių) ilgis (km) Inventorizuotų kelių (gatvių) dalis (proc.)	ŠRSA	2021–2027	SB
2.1.2. Uždavinys. Plėtoti darnaus judumo infrastruktūrą					

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
2.1.2.1.	Pėsčiųjų-dviračių takų atnaujinimas ir plėtra Širvintų mieste	Naujai įrengtų pėsčiųjų-dviračių takų ilgis (km) Atnaujintų pėsčiųjų-dviračių takų ilgis (km)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.2.2.	Pėsčiųjų-dviračių takų atnaujinimas ir plėtra Širvintų rajono gyvenvietėse	Naujai įrengtų pėsčiųjų-dviračių takų ilgis (km) Atnaujintų pėsčiųjų-dviračių takų ilgis (km)	ŠRSA, Širvintų r. VVG	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.1.2.3.	Elektromobilių įkrovimo infrastruktūros įrengimas ir plėtra	Įrengtų infrastruktūros objektų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.2. Tikslas. Inžinerinių sistemų, tinklų atnaujinimas ir plėtra					
2.2.1. Uždavinys. Plėtoti energetinį ir komunalinį ūkį					
2.2.1.1.	Šilumos perdavimo tinklų sistemos modernizavimas ir atnaujinimas Širvintų rajone	Atnaujintų šilumos tinklų ilgis (km) Naujai įrengtų šilumos tinklų ilgis (km) Atnaujintų šilumos įrenginių skaičius Įdiegtų sistemų skaičius	ŠRSA, UAB „Širvintų šiluma“	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.2.1.2.	Alternatyvių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo, gamybos ir skirstymo Širvintų rajone skatinimas	Naujai įdiegtų alternatyvius, atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių technologijų skaičius Informacinių pranešimų skaičius	ŠRSA, UAB „Širvintų šiluma“	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.2.1.3.	Dujotiekio Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje plėtra	Įrengtų dujotiekių įvadų skaičius Įrengtų naujų dujotiekio jungčių skaičius	ŠRSA, juridiniai ir fiziniai asmenys	2021–2027	ES, KT
2.2.1.4.	Laidojimo vietų teritorijų ir prieigų Širvintų rajone atnaujinimas ir plėtra	Atnaujintų, išplėstų kapinių skaičius Atnaujintos, naujai įrengtos kapinių infrastruktūros kaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
2.2.1.5.	Apšvietimo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra Širvintų rajone	Atnaujintų šviestuvų skaičius Naujai įrengtų šviestuvų skaičius Naujai įrengtų, atnaujintų apšvietimo tinklų ilgis (km)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.2.2. Uždavinys. Vystyti ir gerinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemas					
2.2.2.1.	Vandens tiekimo sistemos infrastruktūros Širvintų rajone atnaujinimas ir plėtra	Įrengtų, atnaujintų vandens tiekimo tinklų ilgis (km) Asmenų, prijungtų prie centralizuotos vandens tiekimo sistemos, skaičius	ŠRSA, UAB „Širvintų vandenys“	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.2.2.2.	Nuotekų tinklų infrastruktūros Širvintų rajone atnaujinimas ir plėtra	Įrengtų, atnaujintų nuotekų tvarkymo tinklų ilgis (km) Būstų, prijungtų prie centralizuotų nuotekų surinkimo tinklų, skaičius Naujai įrengtų, atnaujintų nuotekų valymo įrenginių skaičius	ŠRSA, UAB „Širvintų vandenys“	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.2.2.3.	Vandens kokybės gerinimas	Naujai įrengtų, atnaujintų vandens gerinimo įrenginių skaičius Atliktų geriamojo vandens kokybės tyrimų skaičius	ŠRSA, UAB „Širvintų vandenys“	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.2.2.4.	Lietaus nuotekų infrastruktūros Širvintų rajone įrengimas ir plėtra	Įrengta, atnaujinta lietaus nuotekų infrastruktūros sistema (km)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
2.2.2.5.	Vandentvarkos ir nuotekų tvarkymo tinklų infrastruktūros optimizavimas Širvintų rajone	Inventorizuotų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklų ilgis (km)	ŠRSA, UAB „Širvintų vandenys“	2021–2027	ES, VB
2.3. Tikslas. Socialinės infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos gerinimas					
2.3.1. Uždavinys. Didinti viešųjų erdvių ir pastatų patrauklumą					

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
2.3.1.1.	Širvintų miesto kompleksinė plėtra	Igyvendintų kompleksinės plėtros projektų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
2.3.1.2.	Viešųjų erdvių tvarkymas ir pritaikymas poilsiui ir laisvalaikiui Širvintų mieste	Naujai įrengtų, atnaujintų viešųjų erdvių skaičius	ŠRSA, bendruomenės, Širvintų r. VVG	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.3.1.3.	Infrastruktūros modernizavimas ir plėtra Širvintų mieste	Atnaujintos, naujai įrengtos infrastruktūros skaičius	ŠRSA, juridiniai ir fiziniai asmenys	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.3.1.4.	Širvintų rajono daugiabučių gyvenamųjų namų pastatų modernizavimas	Parengtų techninių projektų skaičius Renovuojamų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius	ŠRSA, UAB „Širvintų šiluma“, daugiabučių namų bendrijos	2021–2027	SB, VB, KT
2.3.1.5.	Širvintų rajono savivaldybės administracijos pastatų, patalpų modernizavimas ir atnaujinimas	Modernizuotų, atnaujintų pastatų skaičius Atnaujintų patalpų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
2.3.1.6.	Kvartalinės renovacijos skatinimas	Parengtų kvartalinės renovacijos projektų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.3.2. Uždavinys. Vystyti teritorijų planavimą					
2.3.2.1.	Širvintų rajono savivaldybės specialiųjų planų rengimas ir korektūra	Parengtų ir koreguotų specialiųjų planų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
2.3.2.2.	Širvintų miesto, Širvintų rajono ir Širvintų rajono gyvenviečių bendrųjų planų rengimas ir korektūra	Parengtų ir koreguotų bendrųjų planų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
2.3.2.3.	Širvintų rajono savivaldybės detaliųjų planų rengimas ir korektūra	Parengtų ir koreguotų detaliųjų planų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
2.3.2.4.	Širvintų rajono savivaldybės miesto, miestelių ir kaimų geoinformacinės sistemos sukūrimas	Sukurtų geoinformacinių duomenų bazių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
2.4. Tikslas. Švarios ir patrauklios aplinkos kūrimas					
2.4.1. Uždavinys. Plėtoti aplinkos išsaugojimo priemones					

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
2.4.1.1.	Atliekų tvarkymo sistemos Širvintų rajone stiprinimas ir plėtra	Įrengtų ir atnaujintų atliekų rūšiavimo aikštelių skaičius Įsigytų konteinerių skaičius Naujai įdiegtų komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų surinkimo sistemų skaičius Įgyvendintų projektų skaičius Surinktų pavojingų atliekų kiekis (t)	ŠRSA, UAB „Širvintų šiluma“	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.4.1.2.	Aplinkos oro taršos mažinimo priemonių įgyvendinimas	Vykdytų priemonių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
2.4.1.3.	Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimas	Finansuotų aplinkos apsaugos priemonių skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB
2.4.1.4.	Aplinkosauginio švietimo vykdymas	Įgyvendintų projektų skaičius Aplinkosauginio švietimo priemonių skaičius Informacinių pranešimų skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB, VB
2.4.1.5.	Širvintų rajono žaliųjų teritorijų priežiūra ir plėtra	Prižiūrimų žaliųjų teritorijų plotas (ha) Įkurtų, sutvarkytų parkų skaičius	ŠRSA, UAB „Širvintų šiluma“	2021–2027	ES, SB, VB
2.4.1.6.	Širvintų rajono bešeimininkų, apleistų ir neprižiūrimų objektų, teritorijų priežiūra	Patikrintų objektų skaičius Sutvarkytų teritorijų skaičius Sutvarkytų, likviduotų objektų skaičius	ŠRSA, seniūnijos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.4.1.7.	Užterštų teritorijų tvarkymas Širvintų rajone	Sutvarkytų teritorijų skaičius Priemonių, skirtų taršai likviduoti, skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.4.1.8.	Invazinių augalų naikinimas	Sutvarkytų teritorijų plotas (ha)	ŠRSA	2021–2027	SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
2.4.1.9.	Nuotekų dumblo utilizavimas	Utilizuoto, perdirbto dumblo kiekis	ŠRSA, UAB „Širvintų vandenys“	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.4.1.10.	Vandens telkinių būklės gerinimas, pakrančių tvarkymas ir pritaikymas rekreacijai	Išvalytų vandens telkinių plotas (ha) Sutvarkytų pakrančių ilgis (km) Atliktų vandens kokybės tyrimų skaičius	ŠRSA, Kaišiadorių rajono visuomenės sveikatos biuras	2021–2027	ES, SB, VB, KT
2.4.1.11.	Želdinių ir želdynų Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje inventorizavimas	Inventorizuotų želdinių ir želdynų dalis (proc.)	ŠRSA	2021–2027	SB, VB
2.4.1.12.	Biologinės įvairovės apsauga	Ištirtų vandens telkinių skaičius Įžuvintų vandens telkinių plotas (ha)	ŠRSA	2021–2027	SB

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Įgyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
III PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA					
3.1. Tikslas. Verslo aplinkos gerinimas					
3.1.1. Uždavinys. Didinti gyventojų užimtumą					
3.1.1.1.	Širvintų rajono gyventojų informavimas ir konsultavimas	Suorganizuotų informacinių renginių skaičius užimtumo didinimo klausimais	ŠRSA, Užimtumo tarnyba Širvintų skyrius	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.1.1.2.	Širvintų rajono darbo rinkos politikos priemonių ir programų vykdymas	Įvykdytų priemonių skaičius Įvykdytų programų skaičius	ŠRSA, Užimtumo tarnyba Širvintų skyrius	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.1.1.3.	Širvintų rajono darbo rinkos partnerių bendradarbiavimo tobulinimas	Susitikimų, renginių skaičius Įgyvendintų bendrų priemonių skaičius	ŠRSA, Užimtumo tarnyba Širvintų skyrius	2021–2027	VB

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
3.1.1.4.	Širvintų rajono vietinio užimtumo iniciatyvų skatinimas	Igyvendintų projektų skaičius Įkurtų naujų darbo vietų skaičius	ŠRSA, Užimtumo tarnyba Širvintų skyrius	2021–2027	ES, VB
3.1.1.5.	Širvintų rajono aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimas	Igyvendintų priemonių skaičius	ŠRSA, Užimtumo tarnyba Širvintų skyrius	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.1.1.6.	Jaunimo garantijų iniciatyvos priemonių įgyvendinimas Širvintų rajone	Igyvendintų priemonių skaičius	ŠRSA, Užimtumo tarnyba Širvintų skyrius	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.1.1.7.	Užimtumo didinimo programos įgyvendinimas	Įdarbintų asmenų skaičius	ŠRSA, Užimtumo tarnyba Širvintų skyrius	2021–2027	SB, VB
3.1.2. Uždavinys. Skatinti verslumą					
3.1.2.1.	Lengvatų (žemės, nuomos už valstybinę žemę, nekilnojamojo turto mokesčiai) Širvintų rajono verslininkams taikymas	Verslo subjektų skaičius, kuriems peržiūrėti savivaldybės kompetencijos mokesčiai ir pritaikytos lengvatos	ŠRSA	2021–2027	SB
3.1.2.2.	Administracinės naštos verslui Širvintų rajone mažinimas	Supaprastintos procedūros verslui	ŠRSA	2021–2027	SB
3.1.2.3.	Paramos verslui Širvintų rajone plėtojimas	Sudarytų komisijų skaičius Finansinę paramą gavusių subjektų skaičius (smulkus ir vidutinis verslas, ūkininkai ir kt.) Verslo subjektų, kurie atleisti nuo mokesčių, skaičius Fiksuotų pajamų mokesčio dydžių ir lengvatų, taikomų įsigyjant verslo liudijimus vykdomai veiklai nustatymas Paremtų investuotojų skaičius, kuriems „Žaliojo koridoriaus“ principu taikytos investuotojo įsikūrimo procedūros	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
3.1.2.4.	Verslo plėtrai ir investicijų pritraukimui svarbios infrastruktūros Širvintų rajone vystymas	Įrengtos infrastruktūros skaičius Sutvarkytų ir paruoštų apleistų teritorijų skaičius verslo vystymui Įgyvendintų projektų skaičius, kuriems „Žaliojo koridoriaus“ principu taikytos investuotojo įsikūrimo procedūros	ŠRSA, verslo įmonės	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.1.2.5.	Jaunimo verslumo skatinimas Širvintų rajone	Suorganizuotų renginių, mokymų, seminarų ir dalyvių juose skaičius Parengta ir įgyvendinta jaunimo verslumo skatinimo programa	ŠRSA, Širvintų r. VVG, Jaunimo darbo centras	2021–2027	ES, SB, KT
3.2. Tikslas. Pažangaus kaimo vystymas					
3.2.1. Uždavinys. Gerinti žemės ūkio veiklos sąlygas					
3.2.1.1.	Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių priežiūra ir atnaujinimas Širvintų rajone	Prižiūrėtų melioracijos statinių skaičius (km, vnt., ha) Suremontuoto drenažo ilgis (km) Suremontuotų griovių ilgis (km) Rekonstruotų statinių skaičius (km, vnt., ha)	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB
3.2.1.2.	Melioracijos statinių Širvintų rajone atnaujinimo skatinimas	Įregistruotų melioracijos sistemų naudotojų asociacijų skaičius Jungtinės veiklos sutarčių skaičius	ŠRSA, melioracijos sistemų naudotojų asociacijos, ūkininkai	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.2.1.3.	Valstybei nuosavybės teise priklausančių hidrotechnikos statinių priežiūra ir atnaujinimas Širvintų rajone	Prižiūrėtų hidrotechnikos statinių skaičius Atnaujintų hidrotechnikos statinių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
3.2.1.4.	Ekologinės, specializuotos ir netradicinės žemės ūkio veiklos plėtojimas	Registruotų ūkių skaičius Naujai įkurtų ūkių skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB, KT
3.2.1.5.	Informacinės sklaidos didinimas žemės ūkio veiklą vykdančiams asmenims	Pranešimų skaičius internete Parengtų dokumentų skaičius	ŠRSA	2021–2027	SB, KT
3.2.2. Uždavinys. Kurti patrauklią kaimo vietovių aplinką					
3.2.2.1.	Širvintų rajono savivaldybės kaimų gyvenamosios aplinkos gerinimas	Įrengtos mažosios infrastruktūros elementų skaičius Atnaujintų pastatų skaičius Atnaujintų, įrengtų viešųjų erdvių skaičius	ŠRSA, bendruomenės, Širvintų r. VVG	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.2.2.2.	Žemės ūkiui alternatyvių verslų kūrimosi Širvintų rajono kaimo vietovėse skatinimas	Suorganizuotų mokymų, seminarų ir dalyvių juose skaičius Įkurtų veiklų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, Širvintų r. VVG	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.2.2.3.	Širvintų rajono kaimiškųjų vietovių gyventojų socialinio aktyvumo skatinimas	Suorganizuotų mokymų, renginių ir dalyvių juose skaičius Paremtų projektų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, Širvintų r. VVG, NVO	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.2.2.4.	Širvintų rajono kaimiškųjų vietovių gyventojų verslumo ir ekonominio aktyvumo skatinimas	Suorganizuotų mokymų, seminarų, konferencijų ir dalyvių juose skaičius Paremtų projektų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, Širvintų r. VVG, NVO	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.2.2.5.	Bendradarbiavimo tarp Širvintų rajono savivaldybės administracijos, Širvintų r. VVG ir bendruomenių skatinimas	Bendrai įgyvendintų projektų skaičius	ŠRSA, bendruomenės, Širvintų r. VVG	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.2.2.6.	Širvintų r. VVG plėtros strategijos įgyvendinimas	Įgyvendinta strategija Įgyvendintų projektų skaičius	Širvintų r. VVG	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3. Tikslas. Kultūrinio turizmo vystymas					

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
3.3.1. Uždavinsys. Skatinti kultūrinę veiklą ir jos plėtrą					
3.3.1.1.	Širvintų rajono viešosios bibliotekos ir filialų infrastruktūros atnaujinimas	Bibliotekos atnaujintos infrastruktūros skaičius	ŠRSA, kultūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.2.	Širvintų rajono kultūros centro ir filialų infrastruktūros atnaujinimas	Kultūros centro atnaujintos infrastruktūros skaičius	ŠRSA, kultūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.3.	Širvintų rajono kultūros įstaigų materialinės bazės atnaujinimas	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta materialinė bazė, skaičius	ŠRSA, kultūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.4.	Širvintų rajono kultūros įstaigų informacinių technologijų bazės atnaujinimas	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta informacinių technologijų bazė, skaičius	ŠRSA, kultūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.5.	Širvintų rajono kultūros įstaigų projektinės veiklos plėtojimas	Finansuotų projektų skaičius	Kultūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.6.	Krašto muziejaus Širvintų rajone įkūrimas	Įkurtas krašto muziejus	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.7.	Kultūrinių erdvių Širvintų rajone formavimas, jas pritaikant įvairių renginių organizavimui	Suformuotų kultūrinių erdvių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.8.	Viešųjų erdvių meno ekspozicijoms, kultūrinei veiklai ir menininkų apgyvendinimui Širvintų rajone pritaikymas	Kultūriniams poreikiams pritaikytų viešųjų erdvių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.9.	Širvintų rajono meno mėgėjų kolektyvų kūrybinės partnerystės plėtojimas su kitų savivaldybių ir šalių meno mėgėjų kolektyvais	Renginių ir dalyvių juose skaičius	Kultūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.10.	Širvintų rajono mėgėjų ir profesionalaus meno kolektyvų, etninės kultūros, tautodailininkų, kitų kultūros organizacijų veiklos skatinimas ir rėmimas	Paremtų kolektyvų skaičius Suorganizuotų ir paremtų renginių/ekspedicijų/ plenerų skaičius Naujai suburtų ir atgijusių meno būrelių, kolektyvų skaičius	ŠRSA, kultūros įstaigos, mėgėjų meno kolektyvai, profesionalūs menininkai	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
3.3.1.11.	Širvintų rajono etninės kultūros registro parengimas	Parengtų etninės kultūros registro bylų skaičius Parengtų katalogų skaičius	Kultūros įstaigos	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.1.12.	Informacijos apie Širvintų rajono kultūros renginius sklaidos didinimas	Išplatintų reklaminių rajono renginių leidinių skaičius Sukurtų ir veikiančių profilių apie rajono kultūros renginius socialiniuose tinkluose (<i>Twitter, Facebook</i> ir t.t.) skaičius	ŠRSA, kultūros įstaigos, bendruomenės, NVO, JO	2021–2027	SB, KT
3.3.1.13.	Kultūros renginių organizavimo skatinimas Širvintų rajone	Suorganizuotų kultūros renginių ir dalyvių juose skaičius Įgyvendintų projektų skaičius	Kultūros įstaigos seniūnijos, bendruomenės, NVO, JO	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.2. Uždavinys. Puoselėti kultūros paveldą					
3.3.2.1.	Širvintų rajono kultūros paveldo objektų (medinės architektūros, religinių ir kitų) priežiūra ir atnaujinimas	Prižiūrėtų kultūros paveldo objektų skaičius Atnaujintų kultūros paveldo objektų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.2.2.	Piliakalnių ir pilkapių Širvintų rajone sutvarkymas	Sutvarkytų piliakalnių ir pilkapių skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.2.3.	Viešųjų dvarų parkų teritorijų Širvintų rajone sutvarkymas ir pritaikymas visuomenės poreikiams	Dvarų parkų, kuriuose sutvarkyta teritorija, skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.3. Uždavinys. Didinti Savivaldybės turistinį patrauklumą					
3.3.3.1.	Turizmo informacijos sklaida ir paslaugų prieinamumo didinimas	Įrengtų informacinių stendų skaičius Išleistų informacinių leidinių skaičius Įrengtų terminalų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo rodiklis	Atsakingi vykdytojai, organizatoriai	Igyvendinimo laikotarpis (metai)	Lėšų šaltinis
3.3.3.2.	Turizmo infrastruktūros paslaugų plėtra	Naujai įrengtų, atnaujintų turizmo objektų skaičius Naujai sukurtų turizmo veiklų skaičius Atnaujintų, įrengtų viešųjų erdvių skaičius	ŠRSA, Širvintų r. VVG, fiziniai ir juridiniai asmenys	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.3.3.	Dviračių turizmo Širvintų rajone skatinimas	Naujai sukurtų dviračių maršrutų skaičius	ŠRSA, Širvintų r. VVG, fiziniai ir juridiniai asmenys	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.3.4.	Turizmo maršruto Elektrėnai-Širvintos-Ukmergė informacinės infrastruktūros plėtra	Įrengtų ženklinimo infrastruktūros objektų skaičius	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.3.5.	Sumažintų pasaulio miestų miniatiūrų parkas Širvintos upės pakrantėje	Sutvarkyta teritorija ir įrengtas pasaulio miesto miniatiūrų parkas	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT
3.3.3.6.	Šeimos, sporto ir laisvalaikio parko Širvintose įrengimas	Sutvarkyta teritorija ir įrengtas laisvalaikio parkas	ŠRSA	2021–2027	ES, SB, VB, KT

2 PRIEDAS. EFEKTO VERTINIMO KRITERIJAI (VIZIJOS RODIKLIAI)

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paiškinimas
1.	Natūrali gyventojų kaita, tenkanti 1 000 gyventojų (asm.)	Lietuvos statistikos departamentas (toliau – SD)	ŠRSA Ekonomikos ir strateginio planavimo skyrius (toliau- ESPS)	-10,7	Mažėjantis	Širvintų r. sav. natūrali gyventojų kaita padalinta iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padauginta iš 1000
2.	Bendro vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (bruto) santykis su šalies rodikliu (proc.)	SD	ESPS	82,9	90,0	Širvintų r. sav. vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis padalintas iš vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio šalyje ir padaugintas iš 100
3.	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.)	SD	ESPS	9,1	8,0	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
4.	Tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (proc.)	SD	ESPS	1,0	2,0	Tiesioginės užsienio investicijos 1-am Širvintų r. sav. gyventojui padalintos iš tiesioginių užsienio investicijų 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
5.	Materialinių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies vidurkiu (proc.)	SD	ESPS	48,4	55,0	Materialinės investicijos 1-am Širvintų r. sav. gyventojui padalintos iš materialinių investicijų 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
6.	Verslumo lygio rodiklio santykis su šalies rodikliu (proc.)	SD	ESPS	56,7	70,0	Verslumo lygis – mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų. Širvintų r. sav. verslumo lygio rodiklis padalintas iš šalies verslumo lygio rodiklio ir padaugintas iš 100
7.	Bendrosios žemės ūkio produkcijos, tenkančios 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (proc.)	SD	ESPS	234,9	Nemažėjantis	Bendroji žemės ūkio produkcija Širvintų r. sav. 1-am gyventojui padalinta iš

						bendrosios žemės ūkio produkcijos 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
8.	Apgyvendintų turistų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (asm.)	SD	ESPS	214,3	Didėjantis	Širvintų r. sav. apgyvendintų turistų skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1 000
9.	Širvintų rajono savivaldybės indeksas tarp šalies mažųjų savivaldybių (balais)	Lietuvos laisvosios rinkos institutas	ESPS	61	Ne mažesnis kaip 50 balų	Lietuvos savivaldybių indekso lentelės bendras balų skaičius
10.	Vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės santykis su šalies rodikliu (proc.)	SD	ESPS	98,3	100 % (atitinka šalies vidurkį)	Širvintų r. sav. gyventojų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės rodiklis padalintas iš šalies gyventojų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės rodiklio ir padaugintas iš 100

* vertinami 2019 m. duomenys/ jei minėtų metų duomenys dar neskelbiami, tuomet vertinami 2018 m. duomenys

** 2018 m. duomenys

3 PRIEDAS. REZULTATO VERTINIMO KRITERIJAI (PRIORITETŲ / TIKSLŲ RODIKLIAI)
I PRIORIETAS. SUMANI VISUOMENĖ IR SOCIALINĖ GEROVĖ

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paiškinimas
<i>1.1 tikslas. Aukštos ugdymo kokybės užtikrinimas ir bendruomeniškos visuomenės formavimas</i>	Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (asm.)	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	101	Nemažėjantis	Širvintų r. sav. bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1000
	Mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis (proc.)	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	92,3	Didėjantis	Mokinių, gavusių brandos atestatus, skaičius padalintas iš bendro 12 klasės mokinių skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančių vaikų dalis lyginant su 1–6 m. amžiaus vaikų skaičiumi (proc.)	SD	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	60,2	Didėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Neformaliajame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis (proc.)	SD	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	36,9	38,0	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Jaunimo organizacijų ir neformalių jaunimo grupių skaičius (vnt.)	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	3	8	-
	Jaunimo dalis lyginant su savivaldybės gyventojų skaičiumi (proc.)	SD	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	18,4	Nemažėjantis	Širvintų r. sav. jaunų (14–29 m.) asmenų skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
<i>1.2. tikslas. Saugios gyvenamosios aplinkos kūrimas ir palaikymas</i>	Eismo įvykių, kuriuose nukentėjo asmenys, skaičius (vnt.)	SD	ESPS	15	Mažėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Užregistruotų gaisrų skaičius (vnt.)	SD	Viešosios tvarkos ir aplinkosaugos skyrius	119	Mažėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paiškinimas
	Ištirtų nusikalstamų veikų dalis (proc.)	SD	Viešosios tvarkos ir aplinkosaugos skyrius	67,2	72,0	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių 100 000 gyventojų, santykis su šalies rodikliu (proc.)	SD	Viešosios tvarkos ir aplinkosaugos skyrius	82,9	Ne didesnis kaip šalies vidurkis (100 %)	Užregistruotos nusikalstamos veikos 1-am Širvintų r. sav. gyventojui padalintos iš užregistruotų nusikalstamų veikų 1-am šalies gyventojui ir padauginta iš 100
	Smurtą artimoje aplinkoje patyrusių ir gavusių specializuotą kompleksinę pagalbą asmenų skaičius (asm.)	SD	ESPS	53	Nedidėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
1.3. tikslas. Vietos savivaldos stiprinimas	Mokymuose dalyvavusių specialistų skaičius (proc.)	ŠRSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyrius	ŠRSA Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyrius	37	Didėjantis	Širvintų r. sav. specialistų, dalyvavusių mokymuose, skaičius padalintas iš visų savivaldybės specialistų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Širvintų rajono savivaldybės gerovės indekso santykis su mažųjų savivaldybių gerovės indekso vidurkiu (proc.)	Vilniaus politikos analizės institutas (viešai skelbiami nacionaliniu mastu atlikti savivaldybių tyrimai)	ESPS	104,0	100 % (atitinka mažųjų savivaldybių vidurkį)	Širvintų r. sav. gerovės indeksas padalintas iš mažųjų savivaldybių gerovės indekso vidurkio ir padaugintas iš 100
	Apsilankymų, Savivaldybės interneto svetainėje www.sirvintos.lt , skaičius, tenkantis vienam gyventojui (vnt.)	ŠRSA Bendrasis skyrius	ŠRSA Bendrasis skyrius	13,3	Didėjantis	Širvintų r. sav. interneto svetainėje fiksuotų apsilankymų skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paiškinimas
1.4. tikslas. Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas	Asmenų (šeimų), buvusių sąrašuose socialiniam būstui nuomoti, dalis lyginant su gyventojų skaičiumi (proc.)	SD, ŠRSA Ūkio plėtros skyrius	ŠRSA Ūkio plėtros skyrius	0,4	Mažėjantis	Širvintų r. sav. asmenų (šeimų), įrašytų į laukiančių paramos būstui išsinuomoti sąrašus, skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Socialinės pašalpos gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (asm.)	SD	ESPS	20	Mažėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų dalis lyginant su gyventojų skaičiumi (proc.)	Socialinės paramos skyrius	Socialinės paramos skyrius	8,6	Mažėjantis	Socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų (0–18 m.) skaičius Širvintų r. sav., padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Vaikų, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), skaičius (asm.)	Socialinės paramos skyrius	Socialinės paramos skyrius	48	Mažėjantis	-
	Širvintų rajono pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigose prisirašiusių gyventojų skaičiaus ir savivaldybės gyventojų skaičiaus santykis (proc.)	Vilniaus teritorinė ligonių kasa	ESPS	93	100	Vilniaus teritorinės ligonių kasos duomenų bazės rodiklis
	Praktikuojančių gydytojų skaičius, tenkantis 10 000 gyventojų (asm.)	SD	ESPS	11,3	Didėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Vienam gyventojui, tenkančių apsilankymų pas gydytojus skaičiaus santykis su šalies rodikliu (proc.)	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (toliau – HISIC)	ESPS	96,2	100 % (atitinka šalies vidurkį)	Apsilankymų skaičius pas gydytojus 1-am Širvintų r. sav. gyventojui padalintas iš apsilankymų skaičiaus pas gydytojus 1-am šalies gyventojui ir padaugintas iš 100

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paiškinimas
	Prevencinėse programose dalyvavusių gyventojų dalis lyginant su planuotais patikrinti gyventojais (proc.)	Vilniaus teritorinė ligonių kasa	ESPS	61,9	65,0	Širvintų r. sav. informuotų pacientų skaičius padalintas iš planuotų patikrinti pacientų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Sporto varžybų ir sveikatinimo renginių dalyvių skaičiaus dalis lyginant su bendru gyventojų skaičiumi (proc.)	SD	ESPS	47,9**	Nemažėjantis	Širvintų r. sav. dalyvių, dalyvavusių sporto varžybose ir sveikatinimo renginiuose, skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100

* vertinami 2019 m. duomenys/ jei minėtų metų duomenys dar neskelbiami, tuomet vertinami 2018 m. duomenys

** 2018 m. duomenys

II PRIORIETAS. PATRAUKLUS RAJONAS DARNIOJE APLINKOJE

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paiškinimas
2.1. tikslas. Susisiekimo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra	Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgio dalis bendrame vietinės reikšmės kelių ilgyje (proc.)	SD	ŠRSA Ūkio plėtros skyrius	3,0	Didėjantis	Širvintų r. sav. vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgis padalintas iš bendro savivaldybės vietinės reikšmės kelių ilgio ir padaugintas iš 100
	Vidutiniškai vienam gyventojui tenkančių kelionių autobusu skaičius (vnt.)	SD	ESPS	39,0	Nemažėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Individualių lengvųjų automobilių, tenkančių 1 000 gyventojų, skaičiaus santykis su šalies rodikliu (proc.)	SD	ESPS	115,7	100,0 (atitinka šalies vidurkį)	Individualių lengvųjų automobilių skaičius 1-am Širvintų r. sav. gyventojui padalintas iš individualių lengvųjų automobilių skaičiaus 1-am šalies gyventojui ir padaugintas iš 100

2.2. tikslas. Inžinerinių sistemų, tinklų atnaujinimas ir plėtra	Sunaudojamo biokuro katilinėse dalis (proc.)	UAB „Širvintų šiluma“	UAB „Širvintų šiluma“	100,0	Nemažėjantis	UAB „Širvintų šiluma“ pateikiami duomenys
	Tiekiamo vandens kokybės atitikimas Lietuvos higienos normų HN 24:2003 reikalavimams (proc.)	UAB „Širvintų vandenys“	UAB „Širvintų vandenys“	100,0	100,0	UAB „Širvintų vandenys“ pateikiami duomenys
	Gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, skaičiaus ir savivaldybės gyventojų skaičiaus santykis (proc.)	UAB „Širvintų vandenys“	ESPS	73,4	77,0	Širvintų r. sav. gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Gyventojų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų skaičiaus ir savivaldybės gyventojų skaičiaus santykis (proc.)	UAB „Širvintų vandenys“	ESPS	52,8	55,0	Širvintų r. sav. gyventojų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
2.3. tikslas. Socialinės infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos gerinimas	Renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų dalis nuo visų daugiabučių gyvenamųjų namų (proc.)	UAB „Širvintų šiluma“	ESPS	5,9	Didėjantis	Renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius padalintas iš savivaldybės bendro daugiabučių gyvenamųjų namų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Teritorinių planavimo dokumentų rengimas	ŠRSA Architektūros ir kraštotvarkos planavimo skyrius	ŠRSA Architektūros ir kraštotvarkos planavimo skyrius	Vykdoma	Vykdoma	-
2.4. tikslas. Švarios ir patrauklios aplinkos kūrimas	Išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1-am gyventojui (kg)	SD	ESPS	12,8	Mažėjantis	Širvintų r. sav. iš stacionarių taršos šaltinių į atmosferą išmestų teršalų kiekis padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus

	Išvalyta iki normos ūkio, buities ir gamybos nuotekų dalis ir išleista į paviršinius vandenis (proc.)	SD	ESPS	100**	100	Širvintų r. sav. išvalytas iki normos nuotekų kiekis padalintas iš bendro išleisto nuotekų kiekio savivaldybėje ir padaugintas iš 100
--	---	----	------	-------	-----	---

* vertinami 2019 m. duomenys/ jei minėtų metų duomenys dar neskelbiami, tuomet vertinami 2018 m. duomenys

** 2018 m. duomenys

III PRIORIETAS. PAŽANGI EKONOMIKA

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paaiškinimas
3.1. tikslas. Verslo aplinkos gerinimas	Verslumo lygis (vnt.)	SD	ESPS	16,7	22,0	Širvintų r. sav. mažų ir vidutinių įmonių skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1 000
	Materialinės investicijos, tenkančios 1-am gyventojui (Eur)	SD	ESPS	1 586	Didėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Užimtumo lygis (proc.)	SD	ESPS	76,0	Nemažėjantis	Užimtumo lygis – užimtų gyventojų (15–64 m.) ir to paties amžiaus visų gyventojų santykis SD rodiklių duomenų bazės rodiklis
3.2. tikslas. Pažangaus kaimo vystymas	Bendroji žemės ūkio produkcija, tenkanti 1-am gyventojui (tūkst. Eur)	SD	ŠRSA Žemės ūkio ir turto valdymo skyrius	2,2	3,0	Širvintų r. sav. bendroji žemės ūkio produkcija padalinta iš savivaldybės gyventojų skaičiaus
	Vidutinis ūkio dydis (ha)	Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	ŠRSA Žemės ūkio ir turto valdymo skyrius	7,5	Nemažėjantis	Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenų bazės rodiklis

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paiškinimas
	Širvintų r. VVG 2021–2027 m. strategijos įgyvendinimas	Širvintų r. VVG	Širvintų r. VVG	Parengta strategija	Įgyvendinta strategija	Širvintų r. VVG pateikiami duomenys
3.3. tikslas. Kultūrinio turizmo vystymas	Viešųjų bibliotekų skaitytojų skaičiaus ir savivaldybės gyventojų skaičiaus santykis (proc.)	Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeinaus viešoji biblioteka	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	20,5	25,0	Širvintų r. sav. Igno Šeinaus viešosios bibliotekos skaitytojų skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Viešųjų bibliotekų renginių lankytojų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (asm.)	Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeinaus viešoji biblioteka	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	787,6	Didėjantis	Širvintų r. sav. Igno Šeinaus viešosios bibliotekos renginių lankytojų skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1 000
	Mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (asm.)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	26,0	Didėjantis	Širvintų r. sav. mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1 000
	Kultūros renginių dalyvių ir lankytojų skaičius, tenkantis 1-am gyventojui (asm.)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	ŠRSA Švietimo ir kultūros skyrius	4,1	Didėjantis	Širvintų r. sav. kultūros renginių dalyvių ir lankytojų skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus
	Apgyvendintų turistų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (asm.)	SD	ESPS	214,3	Didėjantis	Širvintų r. sav. apgyvendintų turistų skaičius padalintas iš savivaldybės gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1 000
	Apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų užsienio turistų skaičiaus dalis lyginant su visais apgyvendintais turistais (proc.)	SD	ESPS	5	15	Širvintų r. sav. apgyvendintų užsienio turistų skaičius padalintas iš visų apgyvendintų turistų skaičiaus savivaldybėje ir padaugintas iš 100

Tikslas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakomybė už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas*	Siekiamybė 2027 m.	Paiškinimas
	Numerių užimtumas apgyvendinimo įstaigose (proc.)	SD	ESPS	15,6	Didėjantis	SD rodiklių duomenų bazės rodiklis

* vertinami 2019 m. duomenys/ jei minėtų metų duomenys dar neskelbiami, tuomet vertinami 2018 m. duomenys

** 2018 m. duomenys